

องค์ประกอบของแฟนตาซีในการนำเสนอปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยาย
ชุด เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ของ โทนี ดิเตอร์ลิซซี และฮอลลี แบล็ก

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ELEMENTS OF FANTASY IN THE PRESENTATION OF FAMILY AND ENVIRONMENTAL
PROBLEMS IN TONY DITERLIZZI AND HOLLY BLACK'S
THE SPIDERWICK CHRONICLES

Miss Kobphorn Tirajaroensakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

องค์ประกอบของแพนตาซีในการนำเสนอปัญหา
ครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุด เดอะ
สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์ ของ โทนี ดิเตอรัลลิซซี และฮอลลี
แบล็ก

โดย

นางสาวกอบพร ธิรเจริญสกุล

สาขาวิชา

วรรณคดีเปรียบเทียบ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ศีรวิรกานต์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬห์การ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ศีรวิรกานต์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สว่างวัน ไตรเจริญวิวัฒน์)

กอบพร ภิรเจริญสกุล : องค์ประกอบของแฟนตาซีในการนำเสนอปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ของ โทนี ดิเตอร์ลิซซี และฮอลลี แบล็ก (ELEMENTS OF FANTASY IN THE PRESENTATION OF FAMILY AND ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN TONY DITERLIZZI AND HOLLY BLACK'S *THE SPIDERWICK CHRONICLES*) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ศิริพร ศรีวรกานต์, 177 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษานวนิยายแฟนตาซีชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ของโทนี ดิเตอร์ลิซซี และฮอลลี แบล็ก ประกอบด้วยนวนิยาย 5 เล่ม ได้แก่ *เดอะฟิลด์ไกด์ (The Field Guide)*, *เดอะซีอิ้งสโตน (The Seeing Stone)*, *ลูซินดาสีครีท (Lucinda's Secret)*, *ดิไอรอนวูดทรี (The Ironwood Tree)* และ *เดอะแร็ทออฟมุลการาธ (The Wrath of Mulgarath)* มุ่งศึกษาการใช้องค์ประกอบแฟนตาซี ซึ่งหมายถึงความมหัศจรรย์เกินจริงที่นำเสนอผ่านองค์ประกอบของเรื่องแต่ง ได้แก่ ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และโครงเรื่อง เพื่อสะท้อนปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมร่วมสมัย จากการศึกษาพบว่าผู้ประพันธ์นำเสนอปัญหาและชี้แนะทางออกผ่านการเรียนรู้และเติบโตของจาเร็ด ผู้เป็นตัวละครเอกที่ยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ และตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวในความเป็นจริงหลังการผจญภัยในรูปแบบแฟนตาซี ขณะเดียวกันผู้ประพันธ์นำเสนอให้ตัวละครเยาวชนเรียนรู้แนวคิดนิเวศสำนึกผ่านการใช้วัตถุวิเศษและการผจญภัยร่วมกับตัวละครแฟนตาซี กล่าวคือเกิดการตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและสถานะที่แท้จริงของมนุษย์ ว่ามนุษย์เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่ยังอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิตเท่านั้น มิใช่เจ้าของหรือเจ้านายของธรรมชาติ ตัวละครเยาวชนในนวนิยายต้องนำมารับความช่วยเหลือจากตัวละครแฟนตาซีฝ่ายธรรมชาติ จึงจะสามารถเอาชนะปีศาจร้ายซึ่งเป็นศัตรูของธรรมชาติได้

จากการวิจัยพบว่าองค์ประกอบแฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* มีบทบาทสำคัญ ในการสื่อสารปัญหาครอบครัวควบคู่ไปกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้เยาวชนสามารถเรียนรู้และได้รับความสนุกสนานจากนวนิยายไปพร้อมๆ กัน

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

ลายมือชื่อ นิสิต

สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2557

5580105222 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORDS: FANTASY / FAMILY PROBLEM / ENVIRONMENTAL PROBLEM / DIVORCE
/ ECOLOGICAL CONSCIENCE

KOBPHORN TIRAJAROENSAKUL: ELEMENTS OF FANTASY IN THE
PRESENTATION OF FAMILY AND ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN TONY
DITERLIZZI AND HOLLY BLACK'S *THE SPIDERWICK CHRONICLES*.
ADVISOR: ASST. PROF.SIRIPORN SRIWARAKAN, Ph.D., 177 pp.

This thesis studies Tony Diterlizzi and Holly Black's fantasy fiction, *The Spiderwick Chronicles*, which comprises 5 books: *The Field Guide*, *The Seeing Stone*, *Lucinda's Secret*, *The Ironwood Tree*, and *The Wrath of Mulgarath*. The study focuses on the use of fantasy elements, meaning miraculousness, in fiction components which are characters, settings, incidents and plot, to reflect family and environmental problems in contemporary society. The study finds that the authors present problems and suggest solutions through the learning and growing of the young adult character. Jared accepts their parent's divorce and realize the significance of family in real life after fantasy adventures. Meanwhile, the youth characters are presented as those who, via the use of magic objects and adventures with fantasy characters, attain ecological conscience, an awareness of the importance of nature and the true status of human beings as only a species of epiphytic nature in livelihood, not the owner or master of nature. Young adult characters in the novels need to get help from fantasy characters representing nature in order to defeat the evils which represent nature's enemies.

The study finds that fantasy elements play an important role in *The Spiderwick Chronicles* in conveying both family and environmental problems, enabling young adult readers to learn and to be entertained at the same time.

Department: Comparative Literature Student's Signature

Field of Study: Comparative Literature Advisor's Signature

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจากบุคคลต่างๆ มากมาย ซึ่งผู้วิจัยซาบซึ้งในน้ำใจของทุกท่านเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ศรีวรรณต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่ให้ความเมตตา คอยแนะนำและให้คำปรึกษาในทุกกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ และคอยผลักดันจนผู้วิจัยเขียนวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สว่างวัน ไตรเจริญวิวัฒน์ กรรมการสอบทั้งสองท่านซึ่งช่วยชี้แนะให้ผู้วิจัยแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบที่สั่งสอนวิธีการคิดและวิเคราะห์วรรณกรรม อันเป็นการเปิดมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อโลกวรรณกรรมให้กว้างไกลมากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังปลูกฝังให้ผู้วิจัยสนใจใฝ่รู้งานวรรณกรรมกลุ่มนี้เรื่อยมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์วรรณ นาวิกมูล ผู้กรุณาช่วยตรวจแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษ และขอขอบคุณมิตรแท้ทั้งสาม อันได้แก่ ทัดทอง นาวิกมูล ดวงพร กิตติสุนทร และณิชาดา ทวีศิลป์ ซึ่งช่วยจัดหาตัวบทวรรณกรรมให้ผู้วิจัยใช้ศึกษา ให้ความช่วยเหลือเรื่องต่างๆ และเป็นกำลังใจให้เสมอมา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับแรงสนับสนุนจากบิดามารดา คุณพ่อสมศักดิ์ ติรเจริญสกุล ผู้สนับสนุนทุนการศึกษา และคุณแม่ชัญญา เนตรเจริญ ผู้ส่งเสริมให้ผู้วิจัยศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต อีกทั้งยังปลูกฝังนิสัยรักการอ่านการเขียนให้ผู้วิจัยตั้งแต่วัยเยาว์

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคุณธีรันทรา จันทร์แดง นิสิตจากวิชาวรรณกรรมเยาวชนผู้แนะนำนวนิยายเรื่องนี้ และบุคลากรในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	15
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	15
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	16
1.7 ข้อตกลงในงานวิจัย.....	17
1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 2 ลักษณะ องค์ประกอบ และบริบทที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด <i>เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์</i>	24
2.1 ลักษณะของแฟนตาซีที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด <i>เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์</i>	24
2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด <i>เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์</i>	31
2.2.1 แนวคิดทางด้านจิตวิทยาในการอธิบายปัญหาครอบครัว	31
2.2.2 แนวคิดทางด้านนิเวศวิทยาในการอธิบายปัญหาสิ่งแวดล้อม	34
2.3 องค์ประกอบทางวรรณกรรมของนวนิยายชุด <i>เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์</i>	37
2.4 บริบททางสังคมและวัฒนธรรมอเมริกันร่วมสมัย	42
2.4.1 ปัญหาการหย่าร้างในสังคมอเมริกัน	43

2.4.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมอเมริกัน.....	47
บทที่ 3 ฮีโรอิกแฟนตาซีในการนำเสนอปัญหาครอบครัว.....	51
3.1 การเรียนรู้และการเติบโตของจาเร็ดในฐานะวีรบุรุษ.....	52
3.1.1 จาเร็ดผู้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง.....	54
3.1.1.1 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านการผจญภัย.....	55
3.1.1.2 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านตัวละครฝาแฝด.....	63
3.1.1.3 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านตัวละครแฟนตาซี.....	65
3.1.2 จาเร็ดผู้ตระหนักถึงความสำคัญของแม่และพี่น้อง.....	71
3.1.2.1 การเรียนรู้ผ่านคู่แฝด.....	73
3.1.2.2 การเรียนรู้ผ่านการผจญภัย.....	76
3.1.2.3 การเรียนรู้ผ่านญาติผู้ใหญ่.....	79
3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างจาเร็ดกับพ่อแม่.....	81
3.2.1 ความผูกพันระหว่างจาเร็ดกับพ่อผู้ไร้ตัวตน.....	82
3.2.2 ความห่างเหินระหว่างจาเร็ดกับแม่ผู้ดูแลปกป้องลูก.....	89
บทที่ 4 แฟนตาซีผ่านตัวละคร ฉาก และวัตถุกับแนวคิดนิเวศสำนึก.....	98
4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบแฟนตาซีกับธรรมชาติ.....	100
4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแฟนตาซีกับธรรมชาติ.....	100
4.1.1.1 ตัวละครแฟนตาซีผู้เป็นมิตรของธรรมชาติ.....	101
4.1.1.1.1 ตัวละครผู้พิทักษ์.....	102
4.1.1.1.2 ตัวละครปลูกจิตสำนึกและเตือนภัย.....	105
4.1.1.1.3 ตัวละครวิไลลักษณ์.....	109
4.1.1.2 ตัวละครแฟนตาซีผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติ.....	112

4.1.1.2.1	ตัวละครสมุนของปีศาจ	113
4.1.1.2.2	ตัวละครสร้างอุปสรรค.....	115
4.1.1.2.3	ราชาแห่งปีศาจ.....	117
4.1.2	ความสัมพันธ์ระหว่างฉากแฟนตาซีกับธรรมชาติ	121
4.1.2.1	ฉากแฟนตาซีในฐานะพื้นที่อันตราย	122
4.1.2.2	ฉากแฟนตาซีในฐานะเหรียญสองด้าน.....	127
4.1.3	ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุแฟนตาซีกับธรรมชาติ	130
4.1.3.1	วัตถุแฟนตาซีในฐานะสื่อกลางในการเข้าถึงธรรมชาติ.....	130
4.1.3.2	วัตถุแฟนตาซีในฐานะสื่อกลางในการนำความวิบัติสู่ธรรมชาติ	134
4.2	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเยาวชนกับธรรมชาติ.....	137
4.2.1	ตัวละครเยาวชนผู้ไม่เคารพธรรมชาติ.....	137
4.2.1.1	มัลลอรี่กับไซมอนผู้ทำลายธรรมชาติ	138
4.2.1.2	จาเร็ดผู้ยึดติดวัตถุ.....	141
4.2.2	ตัวละครเยาวชนผู้ตระหนักรู้ความสำคัญของธรรมชาติ	144
4.2.2.1	สามพี่น้องผู้อิงอาศัยธรรมชาติ	146
4.2.2.2	สามพี่น้องผู้ลดบทบาทของวัตถุอันตราย	149
4.2.2.3	สามพี่น้องผู้ตระหนักถึงการกินในห่วงโซ่อาหาร	153
บทที่ 5	บทสรุป	157
5.1	บทสรุป: การตระหนักถึงสรรพชีวิตกับการปฏิเสธทำที่ทรราช.....	157
5.2	ข้อเสนอแนะ: ความยั่งยืนในวรรณกรรมเยาวชน	165
	รายการอ้างอิง.....	167
	ภาคผนวก.....	173

ญ

หน้า

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 177

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“You observe the world; you see people, houses, the sky and the tangible object; but when you observe yourself within, you see moving images, a world of moving images generally known as fantasies.”¹

คาร์ล กุสตาฟ จุง (1957)

ในโลกแห่งความเป็นจริงไม่มีสัตว์พูดได้ ไม่มีสิ่งของมีชีวิต ไม่มียักษ์ ไม่มีมนุษย์ตัวจิ๋ว ไม่มีเทวดานางฟ้า ไม่มีภูตผีปีศาจ ไม่มีเวทมนตร์ และไม่มีความสามารถที่น่าตื่นตาตื่นใจ แม้ทั้งหมดเหล่านี้จะไม่มีในชีวิตจริง แต่มีอยู่ในโลกมหัศจรรย์ของวรรณกรรมแนวแฟนตาซี แฟนตาซีจึงหมายถึงลักษณะของตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ หรือโครงเรื่องที่มีลักษณะเกินกว่าความเป็นจริง ไม่มีทางเป็นไปได้ในชีวิตปกติ² แฟนตาซีมีวิวัฒนาการจากการเป็นเพียงเรื่องเล่าประเภทตำนานอันเกี่ยวกับเทพเจ้าที่ผู้คนในอดีตกาลเคารพนับถือ ต่อมาจึงมีเทพนิยายและนิทานพื้นบ้านอันเป็นเรื่องเล่าเฉพาะของแต่ละพื้นที่ซึ่งเกิดจากการประสานกันของวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ กลายเป็นนิทานมุขปาฐะ แล้วจึงเริ่มมีผู้ประพันธ์นิทานใหม่ๆ ขึ้นจากมุมมองของตนเอง และจากนั้นจึงพัฒนามาเป็นลักษณะวรรณกรรมแฟนตาซีเช่นในปัจจุบัน³ แต่ไม่ว่าจะประเภทใดสมัยใดก็ยังคงความมหัศจรรย์เกินจริงอันเป็นเอกลักษณ์ของแฟนตาซีไม่เสื่อมคลาย

นวนิยายแฟนตาซีสำหรับเยาวชนของยุโรปเริ่มปรากฏครั้งแรกใน ค.ศ. 1726 คือเรื่อง *Gulliver's Travels* ประพันธ์โดยโจนาธาน สวิฟต์ (Jonathan Swift)⁴ แม้ที่จริงเป็น

¹ ThiefLeet, "Carl Jung Interview - Fantasies, Extrovert-Introvert, Psyche of Man" <https://www.youtube.com/watch?v=0aoDdAIIrTw> (accessed 27 January 2015).

² Carl M. Tomlinson and Caral Lynch-Brown, *Essentials of Children's Literature* (Massachusetts: Allyn & Bacon, 1996), p. 121.

³ Jack Zipes, *Fairy Tales and the Art of Subversion* (New York: Routledge, 1991), p. 169.

⁴ Carl M. Tomlinson and Caral Lynch-Brown, *Essentials of Children's Literature*, p. 126.

นวนิยายแฟนตาซีสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากมีเนื้อหาเสียดสีการเมืองในสมัยนั้น แต่เด็กๆ กลับชื่นชอบเป็นอย่างมาก เพราะดินแดนแต่ละแห่งที่กัลลิเวอร์ได้ไปผจญภัยล้วนเป็นดินแดนประหลาดที่ไม่มีอยู่ในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็นเมืองมนุษย์ตัวจิ๋ว เมืองลอยฟ้า หรือเมืองที่มีม้าพูดได้ หลังจากนั้นจึงเริ่มมีนวนิยายแฟนตาซีสำหรับเด็กๆ ออกมาและได้รับความนิยมจากนักอ่านเยาวชนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เหตุผลเบื้องต้นที่นวนิยายแฟนตาซีได้รับความนิยม อาจเป็นเพราะความเป็นแฟนตาซีทำให้เนื้อเรื่องมีความมหัศจรรย์ที่แปลกแตกต่างไปจากชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้นและสนุกสนานไปกับเนื้อเรื่อง แต่เบื้องหลังความสนุกสนานนั้น แฟนตาซียังมีบทบาทอย่างยิ่งในการสะท้อนภาพความจริงในจิตใจของมนุษย์และสังคม

รูปแบบการนำเสนอของวรรณกรรมแนวแฟนตาซีแตกต่างจากการเล่าเรื่องแนวสมจริง (realistic) ตรงที่มีปรากฏการณ์มหัศจรรย์ต่างๆ ซึ่งนำมาใช้ในการอธิบายสิ่งซึ่งเป็นนามธรรมที่ในชีวิตจริงไม่อาจอธิบายให้ชัดเจนได้ ให้กลายเป็นรูปธรรมที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น⁵ เปรียบเสมือนการนำเสนอโดยใช้สัญลักษณ์ อาทิ ตำนานเทพเจ้าต่างๆ สื่อความรู้สึกของมนุษย์ผ่านพลังอำนาจของเทพเจ้า เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดการเปรียบเทียบตีความ อีกทั้งสัญลักษณ์เหล่านั้นยังเป็นการฉายภาพปรารถนาภายในจิตใจให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นด้วย⁶

บทบาทประการหนึ่งของแฟนตาซีคือการบอกเล่าความปรารถนาในจิตใจให้ออกมาเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กสามารถระบายความปรารถนาและขจัดความหวาดกลัวในจิตใจออกไปได้ในเวลาเดียวกัน เพราะในโลกแฟนตาซีต่างจากโลกอันกว้างใหญ่ที่พวกเขาเคยหวาดกลัว แต่เป็นโลกที่อยู่ภายใต้การควบคุมของเด็กเอง⁷ ทำให้ตัวละครเด็กสามารถต่อสู้และเอาชนะสิ่งที่ใหญ่กว่าตนเองได้ ดังเช่นนวนิยายเรื่อง *Alice's Adventures in Wonderland* ของลูอิส แคร็รอล (Lewis Carroll) อลิซเป็นเด็กที่ตกอยู่ในดินแดนมหัศจรรย์อันเป็นพื้นที่แห่งความฝันของตนเอง การเดินทางในความฝันเปรียบเสมือนการเดินทางภายในจิตใจ เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับจุดยืนของตนผ่านร่างกายที่ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา นอกจากเป็นการสะท้อน

⁵ David Rudd, *The Routledge Companion to Children's Literature* (New York: Routledge, 2010), p. 80.

⁶ Ibid., p. 79.

⁷ Ibid., p. 83.

สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของอลิซแล้ว ผู้ใหญ่ในความฝันยังมีบุคลิกลักษณะไร้สาระราวกับเด็กเล็กๆ ทำให้อลิซสามารถว่ากล่าว สั่งสอน ตักเตือน และแสดงความคิดเห็นตามที่เธอต้องการได้อีกด้วยความรู้สึกไม่มั่นคงที่อลิซมีต่อตนเองและความหวาดกลัวต่ออำนาจของผู้ใหญ่จึงถูกระบายออกมาในความฝันอันเป็นดินแดนเชิงแฟนตาซีของเธอเอง เห็นได้ว่าแฟนตาซีมีส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมให้เด็กรู้จักจิตใจของตนและเข้าใจสังคมมากขึ้น เพื่อให้พร้อมที่จะเติบโตและดำเนินชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงต่อไป เช่นเดียวกับอลิซที่ต้องตื่นจากความฝันมาอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงในที่สุด^๘

นวนิยายแฟนตาซีบางเรื่องไม่เพียงแต่มีบทบาทในการถ่ายทอดปัญหาในจิตใจของเด็กให้ออกมาเป็นรูปธรรมเท่านั้น อีกทั้งยังมีบทบาทในการถ่ายทอดปัญหาอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กเรียนรู้และสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ นวนิยายแฟนตาซีชุด *Century* ของปีแอร์โดเมนิโค บัคคาลาโร (Pierdomenico Baccalario) บอกเล่าแนวคิดในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านภารกิจของตัวละครเอก 4 คน ซึ่งเป็นตัวแทนธาตุทั้ง 4 คือ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟ พวกเขาต้องใช้พลังวิเศษเพื่อรวบรวมวัตถุวิเศษให้ครบสี่ชิ้น และนำไปต่ออายุของโลกกับธรรมชาติ^๙

แฟนตาซีมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารให้เด็กเรียนรู้ทั้งปัญหาภายในจิตใจและปัญหาในสังคม นำไปสู่การพัฒนาตนเพื่อให้จิตใจเติบโตพร้อมที่จะยอมรับปัญหาและคิดแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา นวนิยายแนวแฟนตาซีสำหรับเด็กเยาวชนชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ (The Spiderwick Chronicles)* ประพันธ์โดยโทนี ดิเตอร์ลิซซี (Tony Diterlizzi) และฮอลลี แบล็ก (Holly Black) ตีพิมพ์ในระหว่าง ค.ศ. 2003 ถึง ค.ศ. 2004 ประกอบด้วยนวนิยายจำนวน 5 เล่ม เป็นเรื่องราวของสามพี่น้องครอบครัวเกรซ (Grace) ที่ต้องร่วมมือกับตัวละครแฟนตาซีจำนวนมากมายเพื่อปกป้องสมาชิกในครอบครัวและธรรมชาติให้ปลอดภัยจากปีศาจร้ายซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนจิตใจสำนึกของตัวละครและปัญหาสิ่งแวดล้อม

^๘ Lauren Millikan, "The Evolution of Alice Criticism: Psychoanalytic Approach"

www.carleton.edu/departments/ENGL/Alice/CritPsycho1.html (accessed 15 January 2013).

^๙ สุกุลภา วิเศษ, "วรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี ของปีแอร์โดเมนิโค บัคคาลาโร" (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 2.

ในนวนิยายเล่มแรกคือ *เดอะฟิลด์ไกด์ (The Field Guide)* สามพี่น้องครอบครัวเกรซ ได้แก่ พี่น้องฝาแฝดจาเร็ด (Jared) กับไซมอน (Simon) และมัลลอรี่ (Mallory) ผู้เป็นพี่สาวคนโต ต้องย้ายมาอยู่ในบ้านสไปเดอร์วิกซึ่งเป็นบ้านร้างของญาติหลังจากพ่อแม่หย่าร้างกัน มีเรื่องแปลกประหลาดเกิดขึ้นในบ้านมากมาย ระหว่างนั้นจาเร็ดค้นพบห้องสมุดลับ และหนังสือคู่มือภาคสนามที่เขียนโดยศาสตราจารย์เรออร์ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับสัตว์มหัศจรรย์ที่จาเร็ดเคยเห็นแต่ในนิทานเท่านั้น

ในนวนิยายเล่มที่สองคือ *เดอะซีอิงสโตน (The Seeing Stone)* บราวน์ประจำบ้านชื่อ ธิมเบิลแท็ก (Thimbletack) ขอให้สามพี่น้องนำหนังสือคู่มือภาคสนามไปทำลาย แต่จาเร็ดไม่เชื่อฟังจึงเป็นเหตุให้น้องชายฝาแฝดถูกก๊อบบลินซึ่งกำลังค้นหาหนังสือคู่มือภาคสนามเช่นกันลักพาตัวไป จาเร็ดและมัลลอรี่ต้องค้นหาหินวิเศษหรือหินตาทิพย์ที่จะช่วยให้มองเห็นก๊อบบลินและสัตว์แฟนตาซีอื่นๆ แล้วจึงเดินทางไปช่วยไซมอนจนสำเร็จ

ต่อมาในนวนิยายเล่มที่สามคือ *ลูซินดาส์ซีเคร็ท (Lucinda's Secret)* สามพี่น้องนึกสงสัยถึงความสำคัญของหนังสือคู่มือภาคสนาม จึงพยายามสืบหาข้อมูลเพิ่มเติม พวกเขาค้นพบว่าคุณยายลูซินดาผู้เป็นเจ้าของบ้านถูกปีศาจทำร้ายจนต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล และศาสตราจารย์เรออร์ยังไม่ตาย แต่ศาสตราจารย์ถูกเอลฟ์กักขังไว้ในแดนสวรรค์เนื่องจากไม่ยอมทำลายหนังสือคู่มือภาคสนามตามที่ให้สัญญาไว้กับเอลฟ์

ในนวนิยายเล่มที่สี่คือ *ดิไอรอนวูดทรี (The Ironwood Tree)* อสูรกินคนที่ชื่อ มุลการาธ (Mulgarath) ปลอมตัวเป็นจาเร็ดเพื่อตามหาหนังสือคู่มือภาคสนามในการแข่งขันกีฬาฟันดาบของโรงเรียน ระหว่างที่จาเร็ดถูกเข้าใจผิดว่าเป็นต้นเหตุของเรื่องวุ่นวายในโรงเรียน มัลลอรี่ถูกคนแคระแห่งเหมืองร้างจับไปเป็นตัวประกัน เพื่อใช้ต่อรองแลกเปลี่ยนกับหนังสือคู่มือภาคสนาม จาเร็ดและไซมอนจึงตามไปช่วยมัลลอรี่ให้กลับบ้านมาได้อย่างปลอดภัย

นวนิยายเล่มสุดท้ายคือ *เดอะแร็ทออฟมุลการาธ (The Wrath of Mulgarath)* แม่ของสามพี่น้องถูกยักษ์มุลการาธลักพาตัวไปขังไว้ในวังขยะ ข้าหนังสือคู่มือภาคสนามยังถูกแย่งชิงไปใช้สำหรับวางแผนยึดครองโลก สามพี่น้องจึงต้องร่วมมือกับสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ต่างๆ

จนกระทั่งสามารถกำจัดยักษ์มูลการารและช่วยเหลือแม่ได้สำเร็จ แม้มูลการารพยายามใช้เล่ห์กลด้วยการปลอมตัวเป็นพ่อของสามพี่น้องก็ตาม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่านวนิยายชุดนี้มีโครงเรื่องหลักคือ การผจญภัยของจาเร็ด เพื่อปกป้องบุคคลในครอบครัวและธรรมชาติให้อยู่รอดปลอดภัย โครงเรื่องนี้นอกจากแสดงให้เห็นสภาวะเปลี่ยนผ่านของตัวละครเอกที่ยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่แล้ว ยังแสดงให้เห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านตัวละครฝ่ายปีศาจร้ายที่ต้องการยึดครองโลกและทำลายธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาครอบครัวของตัวละครเอกและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประพันธ์นำเสนอผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี อาทิ ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และโครงเรื่องที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแฟนตาซีในการนำเสนอปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุด *The Spiderwick Chronicles*

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ของโทนี ดิเตอร์ลิซซีและฮอลลี แบล็ก เป็นวรรณกรรมแนวแฟนตาซีสำหรับเยาวชนประกอบด้วย *เดอะ ฟีลด์ ไกด์* (2003) *เดอะ ซีอิง สโตน* (2003) *ลูซินดาส ซีเคร็ท* (2003) *ดิ ไฮรอนวูด ทรี* (2004) และ *เดอะ แร็ท ออฟ มูลการาร* (2004) นวนิยายชุดนี้นำเสนอปัญหาของสังคมร่วมสมัย อันได้แก่ ปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านองค์ประกอบของแฟนตาซี นอกจากนี้ผู้ประพันธ์นำเสนอทางออกให้แก่ปัญหาดังกล่าวโดยให้ตัวละครยอมรับสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และเรียนรู้การอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือการศึกษาองค์ประกอบของแฟนตาซีที่ใช้ในการนำเสนอปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุด

เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ (The Spiderwick Chronicles) ของโทนี ดิเตอร์ลิซซี และ ฮอลลี แบล็ก จำนวนห้าเล่ม ได้แก่

1. เดอะฟิลด์ไกด์ (The Field Guide) (2003)
2. เดอะซีอิง สโตน (The Seeing Stone) (2003)
3. ลูซินดาส ซีเคร็ท (Lucinda's Secret) (2003)
4. ดี ไอรอนวูด ทรี (The Ironwood Tree) (2004)
5. เดอะแร็ท ออฟ มุลการาธ (The Wrath of Mulgarath) (2004)

นวนิยายชุด เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ได้รับการแปลเป็นฉบับภาษาไทยชื่อ ตำนานสไปเดอร์วิก โดยประภาศรี จุลภูมิพิณีจ ตีพิมพ์และเผยแพร่โดยสำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์ใน พ.ศ. 2551 แต่ละเล่มใช้ชื่อภาษาไทยโดยเรียงตามลำดับดังนี้ *คู่มือภาคสนาม หินดาทิพย์ ความลับของลูซินดา โลกพฤษภ และมุลการาธพิโรธ* แต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยใช้ตัวบทภาษาอังกฤษเป็นหลักในการศึกษา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมแนวแฟนตาซีสำหรับเยาวชนที่สะท้อน ปัญหาครอบครัวหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเป็นประโยชน์ต่อการเปิดมุมมองที่มีต่อปัญหาสังคม ร่วมสมัย และเพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวรรณกรรม ในฐานะที่เป็นสื่อกลางการสะท้อน ปัญหาสังคมและเสนอแนะแนวทางแก้ไขให้แก่ผู้อ่านเยาวชน

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. คัดเลือกตัวบทที่สนใจศึกษา
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษา
3. วิเคราะห์ตัวบทและสรุปผลการศึกษา
4. เรียบเรียงเพื่อนำเสนอรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่ม

1.7 ข้อตกลงในงานวิจัย

1. ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยใช้คำทับศัพท์ว่า “แฟนตาซี” ในการสื่อถึงลักษณะการประพันธ์และนวนิยายแนวแฟนตาซี “fantasy” เนื่องจากคำว่าแฟนตาซีเป็นคำทับศัพท์ที่ใช้และเข้าใจความหมายในวงกว้าง ขณะที่ลักษณะการประพันธ์แบบ “realistic” ผู้วิจัยใช้คำว่า “สมจริง” ในงานวิจัย เป็นการสื่อถึงลักษณะการใช้ภาษาเพื่อบรรยายตัวละคร ฉาก และเหตุการณ์ที่อิงตามหลักความเป็นจริง
2. คำว่า “ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว” (single parent) ผู้วิจัยใช้สื่อถึงครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว อาจเป็น “ครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว” (single mom) ในกรณีที่มีแม่เป็นผู้เลี้ยงดูลูกเพียงผู้เดียว หรือ “ครอบครัวพ่อเลี้ยงเดี่ยว” (single dad) ในกรณีที่ครอบครัวมีพ่อเป็นผู้เลี้ยงดูลูกเพียงคนเดียว
3. ชื่อภาษาอังกฤษของตัวละครจากนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ผู้วิจัยถอดเสียงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ยังไม่มีงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีเพียงบทความเรื่อง *The Politics of the Exasperated: Arts and Culture in Canada* ของโจดี เบอร์แลนด์ (Jody Berland) ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและวัฒนธรรมจากมหาวิทยาลัยยอร์ก กล่าวถึงแฟนตาซีที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ว่าภาพยนตร์ใช้พลังตาทิพย์เป็นสื่อในการเผยให้เห็นสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์รอบตัว สอดคล้องกับคำโปรยของภาพยนตร์ที่ว่า “Their world is closer than you think.” หรือโลกมหัศจรรย์อยู่ใกล้กว่าที่คุณคิด เบอร์แลนด์มีความคิดเห็นว่าพลังตาทิพย์มีบทบาทมากกว่าเป็นสื่อกลางนำพาตัวละครไปพบกับโลกมหัศจรรย์ แต่มีบทบาทในการเผยตัวตนของตัวละครผ่านสิ่งมหัศจรรย์ที่ตัวละครได้พบเจอด้วย และน่าแปลกที่ตัวละครพี่น้องครอบครัวเกรซไม่สนใจความมหัศจรรย์ที่ปรากฏตรงหน้า แต่กลับไล่ตามหาแต่

หนังสือคู่มือภาคสนาม เป็นเหตุให้ปีศาจร้ายฉวยโอกาสทำอันตรายกับครอบครัวได้¹⁰ ความคิดเห็นของเบอร์แลนด์เป็นแนวทางในการตั้งคำถามถึงบทบาทขององค์ประกอบแฟนตาซีในนวนิยาย อาทิ พลังตาทิพย์ หนังสือคู่มือภาคสนาม และการคุกคามจากปีศาจร้าย ว่าส่งผลอย่างไรต่อการดำเนินเรื่องและการเรียนรู้ของตัวละคร

นอกจากนี้ผู้วิจัยศึกษางานวิจัย ตำรา บทความ และวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมแนวแฟนตาซี แม้ไม่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* โดยตรง แต่บทความและงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยองค์ประกอบของแฟนตาซีในนวนิยายชุดนี้ได้เป็นอย่างดี โดยเริ่มศึกษาจากบทความเรื่อง *The Development of Children's Literature* โดยเดวิด รั๊ด (David Rudd) นักวิชาการด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กของมหาวิทยาลัยบอลตัน ประเทศอังกฤษ รั๊ดกล่าวถึงวรรณกรรมร่วมสมัยซึ่งส่งผลให้ทิศทางของวรรณกรรมเยาวชนในอดีตเปลี่ยนทิศทางไป จากเดิมที่เคยมุ่งเน้นการสั่งสอนกลายเป็นการให้อิสระทางความคิดมากขึ้น แต่กระนั้นผู้ใหญ่ในสังคมยังคงควบคุมเด็กด้วยกฎระเบียบต่างๆ นักประพันธ์ส่วนใหญ่จึงสะท้อนความตึงเครียดของเด็กผ่านวรรณกรรม จนทำให้รู้สึกคล้ายว่าความไร้เดียงสาของเด็กสูญหายไป แต่แท้ที่จริงนั้นความไร้เดียงสาถูกแทนที่ด้วยมุมมองที่กว้างไกลขึ้นเท่านั้น วรรณกรรมเยาวชนจึงมีความเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อสะท้อนแนวความคิดและมุมมองของเด็กและสังคมในช่วงเวลานั้นๆ¹¹ บทความนี้เป็นแบบอย่างของการศึกษาวิวัฒนาการของวรรณกรรมเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับสังคม อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมของสังคมร่วมสมัยในนวนิยาย

ผู้วิจัยศึกษาลักษณะการวิเคราะห์องค์ประกอบของวรรณกรรมเยาวชนในบทความเรื่อง *Ideology, Discourse and Narrative Fiction* ของจอห์น สตีเฟนส์ (John Stephens) นักวิชาการด้านวรรณกรรมเยาวชนของออสเตรเลีย สตีเฟนส์กล่าวถึงการวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนซึ่งต้องศึกษาทั้งจากภาษา กลวิธี เสียงในการเล่า เนื้อเรื่อง

¹⁰ Jody Berland, "The Politics of the Exasperated: Arts and Culture in Canada," *ESC: English Studies in Canada* 33, no. 3 (2007),

¹¹ David Rudd, *The Routledge Companion to Children's Literature*, pp. 3-13.

ลำดับของเหตุการณ์ ความสอดคล้อง มุมมอง และวัตถุประสงค์ของตัวบท เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ตัวบทได้อย่างละเอียด¹² บทความนี้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์องค์ประกอบของแฟนตาซี เพื่อให้สามารถวิเคราะห์หาความหมายของเรื่อง อาทิ ปัญหาของตัวละคร การเรียนรู้เติบโต และการแก้ไขปัญหาของตัวละครได้อย่างครบถ้วน

อย่างไรก็ตามนวนิยายชุดนี้ไม่ได้มีเพียงตัวละครแฟนตาซีเท่านั้น ยังมีตัวละครที่มีความสมจริงซึ่งมีความสำคัญกับเรื่องด้วย ผู้วิจัยจึงศึกษาบทความของสตีเฟนส์อีกเรื่องหนึ่ง คือ *Words of Power: Fantasy and Realism as Linguistically Constituted Modes* ซึ่งกล่าวถึงลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันระหว่างวรรณกรรมแนวแฟนตาซีกับวรรณกรรมแนวสมจริง เนื่องจากวรรณกรรมทั้งสองประเภทมีความเชื่อมโยงกับแก่นความคิดทางภาษา แฟนตาซีต้องการนำเสนอเรื่องราวที่อยู่ภายในจิตใจ จึงมักใช้ภาษาที่แสดงถึงสัญลักษณ์และมักจะใช้ภาษาเพื่อสื่อถึงความแปลกแยกของเวลาและสถานที่ในฉากแฟนตาซี เพื่อชี้ชัดให้เห็นความแตกต่างจากโลกของความเป็นจริง ขณะที่วรรณกรรมแนวสมจริงต้องการนำเสนอโลกตามความเป็นจริงจากที่เห็นด้วยสายตา มักใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา และพยายามเชื่อมโยงทั้งสถานที่และเวลาให้เข้ากันอย่างแนบเนียน ไม่ให้เห็นความแปลกแยกเพื่อให้เกิดความสมจริงที่สุด¹³ บทความนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าความแตกต่างในการนำเสนอตัวละครพ่อซึ่งปรากฏตัวในฉากแฟนตาซีและแม่ที่ปรากฏตัวเฉพาะในฉากสมจริงในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์*

ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังศึกษาลักษณะโครงเรื่องของวรรณกรรมแนวแฟนตาซีจากบทความเรื่อง *The Liberating Potential of the Fantastic in Contemporary Fairy Tales for Children* ของแจ๊ค ไซปส์ (Jack Zipes) นักวิชาการสาขาวรรณคดีเยอรมันและคติชนวิทยา ศึกษาลักษณะของนิทานพื้นบ้านร่วมสมัยที่มีการนำเสนอแตกต่างจากนิทานพื้นบ้านในอดีตจากที่เคยนำเสนอคติทางเพศและชนชั้น อีกทั้งยังควบคุมจินตนาการของผู้อ่าน กลายเป็นนิทานพื้นบ้านที่บอกเล่าปัญหาของเด็ก อาทิ การใช้ความรุนแรง ปัญหายาเสพติด และปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์ มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับการปกครองแบบเผด็จการและการกดขี่ในสังคม

¹² J. Stephens, *Language and Ideology in Children's Literature* (London: Longman, 1992), pp. 8-46.

¹³ Ibid., pp. 241-290.

โดยผู้ประพันธ์นำเสนอผ่านการปรับเปลี่ยนนิทานพื้นบ้านและโครงเรื่องตามชนบ ให้ง่ายเป็น
 แฟนตาซีที่นำเสนอความต้องการของมนุษย์ในรูปของเหตุการณ์ปกติคุ้นเคยที่แฝงความลึกลับ
 ชวนฉงน (uncanny) คล้ายเป็นดินแดนแห่งความฝัน ซึ่งจะช่วยให้ตัวละครสามารถเรียนรู้และ
 กลับมาเผชิญปัญหาในโลกแห่งความจริงได้อย่างเหมาะสม¹⁴ บทความนี้เป็นแบบอย่างใน
 การวิเคราะห์โครงเรื่องวรรณกรรมแนวแฟนตาซีในส่วนที่มีการพัฒนามาจากเทพนิยายหรือนิ
 ทานพื้นบ้านดั้งเดิม อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบโครงเรื่องของนวนิยายชุด
เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ซึ่งมีโครงสร้างเดียวกับนิทานพื้นบ้าน แต่โครงสร้างเหล่านั้น
 ถูกนำมาใช้เพื่อการนำเสนอปัญหาสังคมร่วมสมัย

ในส่วนการเรียนรู้และเติบโตของตัวละครเอก ผู้วิจัยศึกษาจากบทความเรื่อง
Fantasy and Self-Discovery ของนักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ ราเวนนา เฮลสัน (Ravenna
 Helson) เฮลสันกล่าวถึงการเรียนรู้ของตัวละครในนิทานพื้นบ้าน ซึ่งเกิดจากการผสมผสาน
 จิตสำนึกและจิตไร้สำนึกเข้าด้วยกัน อันก่อให้เกิดตัวตนของแต่ละบุคคลผ่านเรื่องราวแนว
 แฟนตาซีซึ่งมีอยู่หลายประเภท แต่ประเภทที่เฮลสันกล่าวถึงมากที่สุด คือแฟนตาซีแบบดั้งเดิม
 หรือแบบที่มีวีรบุรุษ ซึ่งเป็นเรื่องราวการผจญภัยของตัวละครเอกเพื่อเรียนรู้และเติบโตเป็นผู้ชายที่
 มีคุณธรรมและความกล้าหาญ¹⁵ บทความชิ้นนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโครงเรื่องแบบ
 ฮีโรอิกแฟนตาซี ซึ่งมีตัวละครเอกเป็นเด็กผู้ชายที่ต้องผจญภัยเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว
 อันเป็นการสะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ทางจิตใจและสร้างเสริมลักษณะความเป็นผู้ชายของ
 ตัวละครเอกให้สมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาความเชื่อมโยงของเวทมนตร์กับการเรียนรู้ของตัวละคร
 จากบทความเรื่อง *Fantasy, Psychoanalysis and Adolescence: Magic and Maturation in*
Fantasy ของปีเตอร์ แบรมเวลล์ (Peter Bramwell) ผู้เป็นนักเขียนและนักวิจารณ์วรรณกรรม
 แนวแฟนตาซีชาวอังกฤษ แบรมเวลล์ศึกษาเวทมนตร์ในวรรณกรรมแนวแฟนตาซีสองเรื่อง คือ

¹⁴ Jack Zipes, *Fairy Tales and the Art of Subversion*, pp. 169-192.

¹⁵ Mary Lou White, *Children's Literature: Criticism and Response* (Columbus: Charles E. Merrill Publishing Co, 1976),
 pp. 117-143.

Alchemy ของมาร์กาเร็ต มาฮี (Margaret Mahy) และ *The Ghost Drum* ของซูซาน ไพรส์ (Susan Price) โดยใช้แนวคิดทางด้านจิตวิทยา จากการศึกษาพบว่าเวทมนตร์มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อวรรณกรรมแนวแฟนตาซี เนื่องจากเวทมนตร์ไม่เพียงเป็นสื่อในการบอกเล่าเรื่องราว และสร้างจินตนาการให้กับผู้อ่านเยาวชน แต่ยังมีสื่อถึงพัฒนาการของตัวละครซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้อ่านเยาวชนด้วย ผู้ประพันธ์จึงมักใช้เวทมนตร์เป็นส่วนหนึ่งของโครงเรื่อง เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความมหัศจรรย์ต่างๆ¹⁶ บทความนี้จึงเป็นแบบอย่างของการศึกษาการใช้เวทมนตร์ของตัวละครแฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* อันเป็นการสื่อถึงปัญหาและการเติบโตของจาเร็ด

ไม่เพียงเวทมนตร์เท่านั้นที่สื่อถึงการเรียนรู้ของตัวละคร บทความเรื่อง *Fantasy* ของคาเรน โคทส์ (Karen Coats) นักวิชาการสาขาวรรณคดีของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในฐานะสื่อแสดงความหมายการเจริญเติบโตของตัวละคร โดยโคทส์กล่าวถึงองค์ประกอบของแฟนตาซีที่ส่งผลให้เยาวชนมีพัฒนาการทางจิตใจ ด้วยการใช้อาสาสื่อถึงความมหัศจรรย์ และการผสมผสานองค์ประกอบของแฟนตาซีให้ปรากฏในเหตุการณ์ซึ่งเป็นวิถีชีวิตประจำวัน กลายเป็นการแสดงสัญลักษณ์สื่อถึงความรู้สึกที่ถูกกดทับของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้สภาพจิตใจของตนผ่านการเปรียบเทียบตนเองกับตัวละครที่ต้องพบเจอเหตุการณ์แฟนตาซี อีกทั้งวัตถุประสงค์ยังเชื่อมโยงกับร่างกายและสัญลักษณ์ทางเพศ ซึ่งเป็นการฉายความปรารถนาจากจิตไร้สำนึก เนื่องจากแฟนตาซีเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ เข้ากับร่างกายของตัวละคร เพื่อสื่อให้ผู้อ่านเรียนรู้การควบคุม การระบาย และการจัดการความรู้สึกสับสนต่างๆ อาทิ ความกลัว ความรุนแรง และความปรารถนาที่มีต่อร่างกายและจิตใจ¹⁷ บทความนี้เป็นแบบอย่างในการศึกษาภาพสะท้อนและคุณค่าของแฟนตาซี อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบของแฟนตาซีที่สะท้อนให้เห็นความกังวลของตัวละครเอก และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ที่ปรากฏในนวนิยาย อาทิ ดาบเงินและหินตาทิพย์ ซึ่งสะท้อนแง่มุมเกี่ยวกับเพศสถานะ จิตใจ และทัศนคติในการมองปัญหาต่างๆ ของตัวละคร

¹⁶ Kimberley Reynolds, *Modern Children's Literature: An Introduction* (Hampshire: Palgrave, 2005), pp. 141-155.

¹⁷ David Rudd, *The Routledge Companion to Children's Literature*, pp. 75-86.

เช่นเดียวกับบทความเรื่อง *Fantasy-Postwar, Postmodern, Postcolonial: Houses in Postwar Fantasy* ของซาราห์ โกเดก (Sarah Godek) ผู้เป็นนักวิชาการด้านวรรณกรรมเยาวชนชาวอเมริกัน โกเดกศึกษาความหมายของบ้านในวรรณกรรมแนวแฟนตาซีเรื่อง *The Children of Green Knowe* ของลูซี่ บอสตัน (Lucy Boston) *The Borrowers* ของแมรี นอร์ตัน (Mary Norton) *The House that was Eureka* ของนาเดีย วิทลีย์ (Nadia Wheatley) และ *Mistress Masham's Repose* ของเทอเรนซ์ ฮันบูรี ไวท์ (Terence Hanbury White) พบว่าบ้านในวรรณกรรมแนวแฟนตาซีแต่ละเรื่องเป็นสัญลักษณ์แทนสังคมในแต่ละยุคสมัย จากในอดีตที่บ้านเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงกลับแปรเปลี่ยนไปเป็นการแสดงให้เห็นปัญหาของชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กกล้าเผชิญโลกภายนอกด้วยตนเอง¹⁸ บทความนี้จึงเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความหมายของบ้าน ซึ่งเป็นฉากหนึ่งที่สำคัญในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์*

ในการศึกษาวรรณกรรมแนวแฟนตาซีจากบทความข้างต้น พบว่าบรรดานักวิชาการที่กล่าวมามุ่งเน้นศึกษาตัวบทวรรณกรรมจากภาษา โครงเรื่อง วัตถุ หรือสถานที่ ล้วนเป็นการตีความโดยเชื่อมโยงองค์ประกอบแฟนตาซีเข้ากับสังคมหรือจิตใจของตัวละคร ซึ่งใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในการสร้างความเข้าใจควบคู่กัน เช่นเดียวกับบทความเรื่อง *Fantasy, Psychology and Feminism: Jungian Readings of Classic British Fantasy Fiction* ของซูซาน แฮนค็อก (Susan Hancock) ที่ใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) จิตแพทย์ชาวสวิส โดยตีความจิตสำนึกและจิตไร้สำนึกของตัวละครเพื่อศึกษาวรรณกรรมแนวแฟนตาซี โดยยกตัวอย่างจากนวนิยายสองเรื่อง คือ *The Lion, the Witch and the Wardrobe* ของซี เอส ลิวอิส (C. S. Lewis) และ *The Hobbit* ของเจ อาร์ อาร์ โทลคีน (J. R. R. Tolkien) แฮนค็อกสรุปว่าการใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของจุงในการศึกษาตัวบทวรรณกรรม ทำให้ความสัมพันธ์ของผู้อ่านกับตัวบทมีความสอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างจิตแพทย์กับผู้ป่วย นวนิยายจึงเปรียบเสมือนเสียงสะท้อนจากจิตใจของผู้ประพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของ

¹⁸ Kimberley Reynolds, *Modern Children's Literature: An Introduction*, pp. 89-107.

สัญลักษณ์¹⁹ บทความนี้จึงเป็นแบบอย่างในการศึกษาวรรณกรรมแนวแฟนตาซีโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสภาวะจิตใจของตัวละครเอกผ่านสัญลักษณ์แฟนตาซีที่ปรากฏในนวนิยาย

งานวิจัยชิ้นสุดท้าย คือ วิทยานิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบเรื่องวรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี ของปีแอร์โดเมนิโค บัคคาลาโรอิ วรรณกรรมแนวแฟนตาซีกับนิเวศสำนึก ของสุกฤภา วิเศษ ซึ่งศึกษาแนวคิดนิเวศสำนึกที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดเซ็นจูรีผ่านการวิเคราะห์ห้องคี่ประกอบแฟนตาซี อาทิ ลักษณะตัวละคร วัตถุวิเศษ และพฤติกรรมตัวละครตามอนุภาคนิทานพื้นบ้านของสตีฟ ทอมป์สัน ผลการศึกษาพบว่าวรรณกรรมแนวแฟนตาซีชุดเซ็นจูรี สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์แบบอิงอาศัยตามแนวคิดนิเวศสำนึก ทั้งวิธีการปฏิบัติตนต่อมนุษย์ด้วยกันเช่นกัลยาณมิตร และการปฏิบัติต่อธรรมชาติอย่างมีสัมมาคารวะเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล โดยนำเสนอผ่านตัวละครเอก คือเด็กที่มีพลังวิเศษสี่คนผู้เป็นตัวแทนของสัญลักษณ์ดิน น้ำ ลม ไฟ และภารกิจของกลุ่มตัวละครเอกเพื่อปกป้องโลกให้ดำรงอยู่ต่อไปโดยไม่ให้ตกเป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง²⁰ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นแบบอย่างในการนำองค์ประกอบของแฟนตาซีมาเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับแนวคิดนิเวศสำนึกอย่างเด่นชัด อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมที่แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ด้วยแนวคิดนิเวศสำนึก อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบกับท่าทีทรรราช เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างแนวคิดที่สร้างกับแนวคิดที่ทำลายธรรมชาติอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นการกรุยแนวทางให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมได้อย่างราบรื่น และเติมเต็มความรู้ความเข้าใจในการศึกษาองค์ประกอบของแฟนตาซี เพื่อนำเสนอแง่มุมต่างๆ ในนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

¹⁹ Ibid., pp. 141-155.

²⁰ สุกฤภา วิเศษ, “วรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี ของปีแอร์โดเมนิโค บัคคาลาโรอิ.”, หน้า 122-123.

บทที่ 2

ลักษณะ องค์ประกอบ และบริบทที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์

2.1 ลักษณะของแฟนตาซีที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์

“Fantasy is any departure from consensus reality.”²¹

แคทริน ฮูม (1984)

ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณคดีเปรียบเทียบของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

คำว่า “fantasy” มาจากภาษาละตินว่า “phantasticus” ซึ่งได้รับอิทธิพลจากคำว่า “phantastikos” ในภาษากรีกอีกทอดหนึ่ง มีความหมายว่าการปรากฏตัวหรือสิ่งที่ถูกสร้างให้เป็นที่ประจักษ์ เป็นคำที่ให้ความหมายคล้ายกับคำว่า ความฝัน วิญญาณ ความปรารถนา หรือจินตนาการ เช่นเดียวกับวรรณกรรมแนวแฟนตาซีซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของวิญญาณ นิทานพื้นบ้าน และจินตนาการ²² แฟนตาซีมักถูกนิยามให้เป็นสิ่งซึ่งเกิดจากจินตนาการ ไม่สามารถเป็นไปได้จริง สารที่แฟนตาซีต้องการสื่อจึงไม่ใช่ความจริงที่เห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่มุ่งสื่อถึงสิ่งที่อยู่ลึกลงไปในจิตใจ เห็นได้จากนิยามดังต่อไปนี้

ลอร์ดเฮนรี โฮม คาเมส (Lord Henry Home Kames) ผู้เป็นนักวิชาการและนักประพันธ์ชาวสกอตในคริสต์ศตวรรษที่ 18 นิยามความหมายของแฟนตาซีเป็นพลังของภาพที่ถักทอขึ้นโดยปราศจากมูลฐานความจริง และถูกทำให้ชัดเจนขึ้นด้วยสิ่งที่เรียกว่าจินตนาการ²³

ขณะที่แมรี ลู ไวท์ (Mary Lou White) นักวิชาการด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กชาวอเมริกัน ได้เปรียบเทียบแฟนตาซีเหมือนกับบทกวี เนื่องจากผู้ประพันธ์ของวรรณกรรมทั้งสอง

²¹ Nikki Gamble, *Exploring Children's Literature: Reading with Pleasure and Purpose* (Los Angeles, California: SAGE, 2013), p. 155.

²² Kimberley Reynolds, *Modern Children's Literature: An Introduction*, pp. 90-91.

²³ Edward James and Farah Mendlesohn, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012), p. 8.

ชนิด ประพันธ์เรื่องราวซึ่งแสดงถึงความกลัวของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการเติมเต็มความปรารถนา มีความหมายในเชิงลึก และเป็นเรื่องราวที่เสริมสร้างพัฒนาการทางจิตใจ²⁴

เช่นเดียวกับที่โคลิน นิโคลัส แมนเลฟ (Colin Nicholas Manlove) นักวิชาการด้านวรรณกรรมแนวแฟนตาซีชาวอเมริกันนิยามความหมายว่า วรรณกรรมแฟนตาซีหมายถึงวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งไม่อิงหลักเหตุและผล เต็มไปด้วยเหตุการณ์มหัศจรรย์โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงกฎของธรรมชาติ เป็นวรรณกรรมที่กระตุ้นให้รู้สึกประหลาดใจด้วยการแสดงสิ่งซึ่งเป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม และเต็มไปด้วยองค์ประกอบเหนือธรรมชาติ²⁵

คิมเบอร์เลย์ เรย์โนลด์ส (Kimberley Reynolds) นักวิชาการสาขาวรรณกรรมสำหรับเด็กชาวอังกฤษซึ่งกล่าวในหนังสือ *Modern Children's Literature: An Introduction* ว่า วรรณกรรมแนวแฟนตาซีเป็นการเสนอโลกที่ต่างจากโลกความเป็นจริง ที่ซึ่งเวทมนตร์และความเหนือธรรมชาติถูกกระทำราวกับเป็นเรื่อง เหตุการณ์แฟนตาซีมักจะเกิดเมื่อตัวละครต้องการหลีกเลี่ยงจากความกดดันในชีวิตจริง หรือเหตุการณ์แฟนตาซีอาจเป็นการผจญภัยเพื่อสร้างความพร้อมให้ตัวละครสามารถรับมือกับสถานการณ์ในโลกแห่งความจริงได้ด้วยดี ขณะที่แฟนตาซีบางเรื่องอาจใช้แฟนตาซีเป็นเครื่องมือในการเสียดสีสังคม²⁶ สอดคล้องกับความคิดเห็นของซีแวน โทโดรอฟ (Tzvetan Todorov) นักประพันธ์ชาวฝรั่งเศสผู้มีความสนใจเกี่ยวกับแนวคิดต่างๆ ซึ่งได้กล่าวในหนังสือ *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre* โดยสรุปได้ว่าแฟนตาซีในวรรณกรรมบีบให้ผู้อ่านมองโลกของตัวละครให้เป็นโลกของคนที่มีชีวิตอยู่จริง แม้การบรรยายเหตุการณ์จะมีทั้งส่วนที่สมจริงและเหนือธรรมชาติ แต่ความสงสัยต่างๆ ได้รับการนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละครทั้งหมดแล้ว ผู้อ่านจึงสามารถเชื่อในตัวละครและเปิดรับทัศนคติผ่านการพิจารณาตัวบทได้อย่างเต็มที่²⁷

²⁴ Mary Lou White, *Children's Literature: Criticism and Response*, p. 117.

²⁵ Nikki Gamble, *Exploring Children's Literature: Reading with Pleasure and Purpose*, p. 154.

²⁶ Kimberley Reynolds, *Modern Children's Literature*, p. 145.

²⁷ Tzvetan Todorov, *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre* (New York: Cornell University Press, 1975), p. 33.

วรรณกรรมแนวแฟนตาซีจึงเป็นงานเขียนประเภทหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วย ความมหัศจรรย์และความสนุกสนานซึ่งไม่อาจเป็นไปได้ในชีวิตจริง โครงเรื่องมักเกี่ยวกับการผจญภัยหรือเรื่องราวประหลาดเหนือธรรมชาติ มีตัวละครหลากหลายซึ่งเป็นได้ทั้งคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งมีชีวิตในตำนาน ในบางเรื่องมีฉากที่ตระการตาและมีวัตถุประสงค์ เหตุการณ์ใน วรรณกรรมแนวแฟนตาซีจึงมีความหลากหลาย ไม่อิงกับหลักเหตุผลใดๆ และจบลงด้วยความสุข สมหวังของตัวละครเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวรรณกรรมเยาวชน

ในอดีตวรรณกรรมแนวแฟนตาซีมักปรากฏในรูปแบบของตำนาน เทพนิยายหรือ นิทานพื้นบ้าน ซึ่งมุ่งเน้นการสั่งสอนและปลอบประโลมใจมากกว่าการเปิดเผยปัญหาในสังคม แต่ในปัจจุบันผู้ประพันธ์วรรณกรรมเยาวชนส่วนหนึ่งนิยมใช้แฟนตาซีเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด ปัญหาหรือความจริงที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเผชิญหน้าและจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ อาทิ ปัญหาที่เกิดจากความตายของสมาชิกในครอบครัว การหย่าร้างของพ่อแม่ หรือการเริ่มใช้ ชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านเยาวชนอย่างมาก เนื่องจากทำให้ผู้อ่าน ได้เรียนรู้และเติมเต็มความสุขที่ได้รับจากจินตนาการไปพร้อมกัน

ลักษณะของวรรณกรรมเยาวชนแนวแฟนตาซีส่วนใหญ่เป็นการผจญภัยที่อยู่ ภายในกรอบเวลาจำกัดและแบ่งภาคจากชีวิตปกติอย่างชัดเจน ตัวละครเด็กจากสังคมร่วมสมัย ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ หากแต่ต้องเรียนรู้ที่จะเอาชีวิตรอดด้วยตนเองและรู้จัก ช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์เดียวกัน อันเป็นการปลดปล่อยเด็กจากความคาดหวังที่ต้องการ ฟังพาพ่อแม่ฝ่ายเดียว ตัวละครอาจมีความซับซ้อนและเป็นการตั้งคำถามต่อความเชื่อเดิมของ สังคม แต่เนื้อเรื่องยังคงเน้นย้ำว่าคนดีต้องได้รับรางวัล และคนไม่ดีต้องถูกลงโทษเช่นเดียวกับ ความเชื่อในอดีต บทสรุปของเรื่องไม่ได้ลงเอยที่ตัวละครมีความสุขสมบูรณ์ แต่จบในลักษณะที่ ตัวละครพร้อมจะเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างมีสติ²⁸

²⁸ Edward James and Farah Mendlesohn, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature*, p. 225.

นอกจากนี้เจ อาร์ อาร์ โทลคีน (J. R. R. Tolkien) ผู้ประพันธ์นวนิยายแฟนตาซีชาวอังกฤษชื่อดังกล่าวว่า “แฟนตาซีคือหนทางที่ทำให้ได้ค้นพบสิ่งสำคัญของชีวิต”²⁹ เนื่องจากเด็กต้องประสบกับปัญหาและสถานการณ์ที่ตนไม่เข้าใจทุกวัน แม้จะได้รับการสั่งสอนให้แก้ไขปัญหาด้วยการใช้เหตุผล แต่เด็กยังไม่สามารถควบคุมความคิดและจิตใจได้ทัดเทียมเท่ากับผู้ใหญ่ ความคิดของเด็กจึงเป็นไปตามแรงกดดันทางอารมณ์และความสับสนจากปมปัญหาซึ่งตนไม่อาจแก้ไขได้ ความสามารถในการใช้เหตุผลของเด็กจึงถูกควบคุมด้วยความกังวล ความกลัว ความปรารถนา ความรัก และความเกลียด ภายในจิตใจจึงเต็มไปด้วยความเจ็บปวดและแรงกดดันมากมายที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว บ้างเป็นสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้ด้วยหลักการของเหตุและผล บ้างเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ผ่านจินตนาการมหัศจรรย์จึงจะเกิดความเข้าใจ แฟนตาซีช่วยเติมเต็มช่องว่างระหว่างความจริงกับความสามารถในการทำความเข้าใจของเด็กได้ เพื่อให้เด็กไม่เกิดความสับสนในสิ่งที่ยากเกินกว่าที่จะทำความเข้าใจ³⁰

แม้ว่าแฟนตาซีร่วมสมัยมุ่งนำเสนอปัญหาในสังคมปัจจุบัน แต่รูปแบบการนำเสนอองค์ประกอบแฟนตาซีส่วนใหญ่ยังได้รับอิทธิพลมาจากเทพนิยายหรือนิทานพื้นบ้านเช่นเดิม เนื่องจากเทพนิยายหรือนิทานพื้นบ้านสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วน สอดคล้องกับความเห็นของโทลคีนที่กล่าวว่า “สิ่งที่มีอยู่ในเทพนิยายคือ แฟนตาซี การหลบหนี การเยียวยา และการปลอบโยน” กล่าวคือ โครงเรื่องของเทพนิยายมีความมหัศจรรย์ตามรูปแบบแฟนตาซี ตัวละครได้หลบหนีจากบางสิ่งบางอย่าง อาทิ ความเปลี่ยนแปลงในสังคมซึ่งทำให้เกิดความไม่สบายใจและความโดดเดี่ยว จากนั้นจึงได้รับการเยียวยาให้เข้มแข็ง และมีตอนจบที่สุขสมหวังเป็นการปลอบประโลมจิตใจ เทพนิยายที่มีโครงเรื่องลักษณะนี้ได้รับความนิยมในกลุ่มเยาวชน เพราะโครงเรื่องและเนื้อหาสามารถตอบสนองความต้องการของเยาวชนได้ ในตอนจบของนิทานพื้นบ้าน ตัวละครเอกที่มีคุณงามความดีจะได้รับรางวัลตอบแทน ขณะที่ตัวละครฝ่ายร้ายจะพบจุดจบที่เลวร้ายสมกับที่เคยก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น บทสรุปเช่นนี้คือความยุติธรรมที่เด็กต้องการ นับเป็นการปลอบโยนให้เด็กเชื่อมั่นว่า

²⁹ Ibid., p. 69.

³⁰ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales* (London: Penguin Books, 1988), p. 61.

ความดีจะได้รับการปกป้องและความชั่วร้ายจะต้องถูกทำลาย³¹ วรรณกรรมแนวแฟนตาซีร่วมสมัย จึงนำองค์ประกอบในตำนาน นิทานพื้นบ้าน และเทพนิยาย อาทิ ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และโครงเรื่อง มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดปัญหาในสังคม

แฟนตาซีนำเสนอความมหัศจรรย์ผ่านองค์ประกอบที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงแบ่งประเภทรูปแบบแฟนตาซีตามองค์ประกอบที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง อาทิ ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และโครงเรื่อง โดยสรุปจากการแบ่งประเภทแฟนตาซีที่ปรากฏในหลายบทความ อาทิ บทความเรื่อง “Modern Fantasy” จากหนังสือ *Essentials of children's literature* ของคาร์ล ทอมลินสัน (Carl Tomlinson) และแคร์โรลล์ ลินช์ บราวน์ (Carroll Lynch Brown) และบทความเรื่อง “The Development of Children's Fantasy” จากหนังสือ *The Cambridge companion to fantasy literature* ของเอ็ดเวิร์ด เจมส์ (Edward James) และฟาร่าห์ เมนเดิลสันห์ (Farah Mendlesohn) รวมทั้งบทความเรื่อง “Fantasy and Self-Discovery” จากหนังสือ *Children's literature: criticism and response* ของแมรี ลู ไวท์ (Mary Lou White) ดังนี้

1. การนำเสนอแฟนตาซีผ่านตัวละคร อาทิ คนตัวจิ๋ว สัตว์พูดได้ สิ่งมีชีวิต ภูตผีปีศาจ พอมด แม่มด หรือสิ่งมีชีวิตในตำนาน วรรณกรรมแนวแฟนตาซีที่เน้นการนำเสนอตัวละครและปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ผู้ประพันธ์มักให้ตัวละครแฟนตาซีเป็นเพื่อนกับเด็กที่รู้สึกเดียวดาย ตัวละครแฟนตาซีเหล่านี้จึงมีบทบาทคล้ายตัวละครผู้ช่วยในนิทานพื้นบ้าน เพื่อเสริมแก่นความคิดเรื่องความรัก มิตรภาพ และคุณงามความดี
2. การนำเสนอแฟนตาซีผ่านฉาก กล่าวคือ สถานที่ซึ่งไม่มีอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงและมีสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นในสถานที่แห่งนั้นเป็นเรื่องปกติ อาทิ ดินแดนเวทมนตร์ แดนเทพนิยาย หรือแดนสวรรค์ การนำเสนอผ่านฉากเช่นนี้ นับเป็นวรรณกรรมแนวแฟนตาซีระดับสูง เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องสร้าง

³¹ Ibid., p. 144.

โลกสำหรับแฟนตาซีขึ้นมาใหม่ทั้งหมด ขณะที่วรรณกรรมบางเรื่องใช้ฉากซึ่งเป็นสถานที่ทั่วไปแต่บังเกิดความมหัศจรรย์บางอย่างขึ้น อาทิ เหตุการณ์แฟนตาซีเกิดขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน หรือใจกลางเมือง

3. การนำเสนอแฟนตาซีผ่านเหตุการณ์ อาทิ เหตุการณ์ปกติที่มีลักษณะเกินจริง และเหตุการณ์มหัศจรรย์ที่เกิดจากเวทมนตร์ คำสาป พรวิเศษ หรือสิ่งของที่มีพลังวิเศษ เหตุการณ์มหัศจรรย์มักเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงการเติบโตของตัวละคร และเสริมสร้างการเติบโตทางความคิดและจิตใจให้แก่ผู้อ่านไปพร้อมกัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับสร้างภาพจินตนาการแก่ผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสนุกสนานมากขึ้น
4. การนำเสนอแฟนตาซีผ่านโครงเรื่อง อาทิ การเดินทางผจญภัยผ่านห้วงเวลาในอดีตหรืออนาคต การผจญภัยในต่างดินแดนเพื่อเอาชีวิตรอด การผจญภัยเพื่อค้นหาบางสิ่ง หรือการค้นหาทางวิทยาศาสตร์ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน แฟนตาซีที่ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องมักต้องการสื่อเรื่องความเปลี่ยนแปลง การเติบโต หรือความตาย ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องและการกระทำของตัวละครอย่างมาก ตัวละครจึงได้เรียนรู้และเติบโตผ่านประสบการณ์ผจญภัยของตนเอง

วรรณกรรมแนวแฟนตาซีส่วนใหญ่มีองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นครบทุกข้อ ขณะที่บางเรื่องอาจมีเพียงบางองค์ประกอบเท่านั้น แม้จะมีเพียงองค์ประกอบเดียว แต่สามารถนับว่าเป็นวรรณกรรมแนวแฟนตาซีทั้งสิ้น

นอกจากองค์ประกอบของแฟนตาซีดังที่อธิบายไว้ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษารูปแบบการตีพิมพ์นวนิยายแฟนตาซีในปัจจุบัน พบว่าผู้ประพันธ์ส่วนใหญ่นิยมประพันธ์และตีพิมพ์วรรณกรรมแนวแฟนตาซีออกมาในรูปแบบนวนิยายชุด คารี มานด์ (Kari Maund) นักคิดและนักเขียนวรรณกรรมแนวแฟนตาซีได้แบ่งประเภทย่อยของนวนิยายชุดเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. นวนิยายชุดแบบดั้งเดิม คือนวนิยายที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาในแต่ละตอนจบในเล่ม ไม่ได้มีปมต่อเนื่องกับหนังสือ

เล่มอื่นๆ ในชุดเดียวกัน นวนิยายชุดรูปแบบนี้นิยมตีพิมพ์ในนิตยสารสมัยก่อน ตัวละครเอกในเรื่องมักเป็นคนร่าเริง ทหารรับจ้าง ขโมย หรือนักดาบ ซึ่งจะได้พบเจอกับตัวละครอื่นๆ และมีปมปัญหาร่วมกัน จากนั้นจึงช่วยกันคลายปมปัญหา ก่อนจะแยกย้ายกันไปในตอนจบ

2. นวนิยายชุดรูปแบบที่ 2 คือ scripted series หมายถึงนวนิยายที่มีความต่อเนื่องกันในแต่ละเล่ม ในหนังสือเล่มแรกผู้ประพันธ์นำเสนอตัวละคร ปมความขัดแย้ง ฉาก และสถานการณ์ต่างๆ ขณะเดียวกันมี ปัญหาและการคลี่คลายปมระดับเล็กในแต่ละเล่ม ปัญหาเล็กๆ เหล่านั้นเป็น สิ่งชักนำไปสู่ปัญหาใหญ่ซึ่งจะเพิ่มพูนมากขึ้น ตัวละครต้องแก้ไขปัญหาใหญ่ ในหนังสือเล่มสุดท้ายจนสำเร็จ และตัวละครจะได้รางวัลในตอนจบ
3. นวนิยายชุดรูปแบบที่ 3 คือ thematic series หมายถึงนวนิยายที่เน้นสถานที่ ตัวละคร หรือมีแก่นเรื่องที่ต่างกันในแต่ละเล่ม แต่ในทุกๆ เล่มมี เหตุการณ์ ตัวละคร หรือแก่นเรื่องรวมที่เชื่อมโยงกันอยู่ทำให้เกิด ความต่อเนื่อง³²

จากการจัดประเภทของนวนิยายชุดดังกล่าว เห็นได้ว่านวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* จัดอยู่ในหมวดนวนิยายชุดรูปแบบที่ 2 คือ scripted series หรือนวนิยายชุดที่มีความต่อเนื่องกัน อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ในหนังสือทั้ง 5 เล่มมีความเชื่อมต่อเป็นเนื้อเดียวกัน เริ่มจากสามพี่น้องครอบครัวเกรซซึ่งย้ายมาอยู่ในบ้าน สไปเดอร์วิก และพบกับสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ต่างๆ มากมาย เกิดการแย่งชิงหนังสือคู่มือเกี่ยวกับ สิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ระหว่างครอบครัวเกรซ เอลฟ์ และปีศาจร้าย ทำให้ครอบครัวเกรซถูกคุกคาม จากตัวละครแฟนตาซี ครอบครัวเกรซจึงต้องปกป้องกันและกัน ท้ายที่สุดตัวละครเอกได้เรียนรู้ ความสำคัญของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมจึงสามารถกำจัดปีศาจร้ายได้ในที่สุด

³² Edward James and Farah Mendlesohn, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature*, pp. 148-149.

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์

2.2.1 แนวคิดทางด้านจิตวิทยาในการอธิบายปัญหาครอบครัว

ครอบครัวในสังคมร่วมสมัยมีหลากหลายรูปแบบ อาทิ ครอบครัวขยาย ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง ครอบครัวของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน และครอบครัวที่รับอุปการะบุตรบุญธรรม แต่รูปแบบครอบครัวที่สังคมให้ความสนใจและมีความเชื่อว่าส่งผลกระทบต่อเด็กมากที่สุด คือครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวหรือครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง เนื่องจากอัตราการหย่าร้างและจำนวนครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สังคมจึงเกิดความกังวลว่าเด็กที่เติบโตในครอบครัวดังกล่าวจะได้รับผลกระทบและเติบโตเป็นปัญหาของสังคม

มาร์ก แอคเคอร์แมน (Marc Ackerman) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ระบุในหนังสือ *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation* ว่าหากครอบครัวมีความบกพร่องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มักจะเป็นเหตุให้เกิดปัญหาครอบครัวซึ่งส่งผลกระทบต่อสมาชิก สัมพันธภาพ การดำรงอยู่ และการปรับตัวในสังคมภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวหย่าร้างส่วนใหญ่ พ่อแม่มักจะบกพร่องต่อหน้าที่ในการอบรมและเลี้ยงดูช่วยเหลือลูก ในบางครอบครัวพ่อแม่ไม่กล้าอบรมสั่งสอนลูกมากนัก ด้วยเกรงว่าเด็กจะโกรธและปฏิเสธพ่อแม่ บางครอบครัวพ่อแม่ยังฝักใฝ่กับชีวิตแต่งงานที่ล้มเหลวทำให้ไม่ใส่ใจลูกเท่าใดนัก ทั้งที่จริงแล้วหลังพ่อแม่หย่าร้างเด็กต้องการความเอาใจใส่มากกว่าเดิม³³ นอกจากนี้การหย่าร้างมีผลกับสถานะการเงินของครอบครัว แม่ผู้เลี้ยงดูตามลำพังจำเป็นต้องทำงานนอกบ้าน ส่งผลให้เด็กคิดว่าเวลาที่แม่ออกไปทำงานนอกบ้านเป็นความสูญเสียครั้งที่ 2 หลังจากเสียพ่อไปก่อนแล้ว เด็กจึงรู้สึกว่ตนถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต รู้สึกโกรธแค้นและซึมเศร้าเป็นเหตุให้มีพฤติกรรมเชิงลบ³⁴

เช่นเดียวกับที่ไมเคิล แลมบ์ (Michael Lamb) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวอเมริกัน กล่าวไว้ในหนังสือ *The Role of the Father in Child Development* ว่าการหย่าร้างก่อให้เกิดความเครียดแก่พ่อแม่และลูก แต่ความเครียดของพ่อแม่ที่มีต่อการหย่าร้างจะดีขึ้นหลังเหตุการณ์

³³ Marc J. Ackerman, *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation* (Hoboken: John Wiley & Sons, 2006), p. 59.

³⁴ Ibid., p. 56.

ผ่านพ้นไปแล้ว เหลือแต่เด็กที่ยังเครียดและกังวลกับการหย่าร้างของพ่อแม่ ความเครียดทำให้เด็กมีแนวโน้มจะมีปัญหาต่างๆ ตามมา เมื่อเด็กเหล่านั้นเติบโตและแต่งงาน พวกเขาที่มีแนวโน้มจะแก้ปัญหาชีวิตคู่ด้วยการหย่าร้าง เด็กที่เติบโตมาในครอบครัวหย่าร้างที่มีแม่เป็นผู้ปกครองคนเดียว มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาด้านพฤติกรรม จิตใจมีแต่ความรู้สึกเชิงลบ และเสี่ยงต่อการทำเรื่องผิดกฎหมาย³⁵

ขณะที่มาร์ค ไฟน์ (Mark Fine) นักวิชาการสาขาครอบครัวและพัฒนาการมนุษย์ และแฟรงค์ ฟินชาม (Frank Fincham) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวอเมริกัน กล่าวในหนังสือ *Handbook of Family Theories: A Content-Based Approach* ว่าหลังการหย่าร้างเด็กส่วนใหญ่อยู่กับแม่ซึ่งมีเวลาดูแลและอบรมลูกน้อยลงเนื่องจากต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงลำพัง ทำให้ความอบอุ่น การสนับสนุน และการควบคุมพฤติกรรมเด็กลดทอนคุณภาพลง เด็กผู้ชายส่วนใหญ่มักจะรู้สึกเจ็บปวดมากกว่าเด็กผู้หญิงเมื่อแม่ซึ่งเคยเป็นแม่บ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กที่พ่อแม่หย่าร้างกันจึงมีความวิตกกังวล ความเศร้า ความโกรธแค้น ผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน มีแนวโน้มในการทำสิ่งผิดกฎหมาย ติดสิ่งเสพติดหรือแอลกอฮอล์ และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แต่พวกเขายืนยันว่านี่เป็นเพียงผลสำรวจอย่างกว้างๆ มีเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีปัญหาดังที่กล่าวมานี้³⁶

นักจิตวิทยาพัฒนาการเด็กส่วนใหญ่เชื่อว่า เด็กผู้ชายจำเป็นต้องมีพ่อเป็นต้นแบบ หากปราศจากต้นแบบเด็กอาจไม่เข้าใจและไม่ยอมรับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เด็กที่เติบโตในครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวจึงอาจเริ่มต้นความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้ยาก และหากความสัมพันธ์มีอุปสรรคพวกเขามีแนวโน้มจะจบปัญหาด้วยการหย่าร้าง เช่นเดียวกับพ่อแม่ กระทั่งเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 21 เมื่ออัตราการหย่าร้างสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและในสังคมมีรูปแบบครอบครัวที่หลากหลายมากขึ้น แนวทางการศึกษาของนักจิตวิทยาจึงแตกต่างไปจากเดิม

³⁵ Michael E. Lamb, *The Role of the Father in Child Development* (Hoboken, NJ: Wiley, 2010), p. 39.

³⁶ Mark A. Fine and Frank D. Fincham, *Handbook of Family Theories: A Content-Based Approach* (New York: Routledge, 2013), p. 266.

รอสส์ พาร์ค ยืนยันในหนังสือ *Future Families: Diverse Forms, Rich Possibilities* ว่าครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวสามารถเลี้ยงดูลูกให้มีความสุขได้ เนื่องจากแต่ละครอบครัวมีวิถีจัดการบทบาทหน้าที่ในแบบของตัวเอง ทุกครอบครัวจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จโดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับแบบแผนครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็กที่ประกอบด้วยพ่อแม่และลูก³⁷

สำหรับครอบครัวที่มีสมาชิกครบถ้วน แต่หากมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอก็ไม่อาจเป็นครอบครัวที่มีความสุขได้ และแม่ที่อยู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูปกป้องลูกยังได้รับการพิสูจน์ว่าไม่ได้ส่งผลดีกับเด็กเสมอไป เนื่องจากการปกป้องดูแลที่มากเกินไปอาจทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เอาแต่ใจและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อีกทั้งเด็กจะสามารถรู้จักตัวเองได้ดีกว่าเมื่อเรียนรู้การแยกตัวเป็นอิสระจากพ่อแม่³⁸ ขณะที่แม่เลี้ยงเดี่ยวซึ่งทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ว่าผู้หญิงมีบทบาทที่หลากหลาย ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงที่เติบโตมากับผู้ปกครองคนเดียวจึงมีลักษณะของการแบ่งแยกหรือกีดกันทางเพศน้อยกว่าเด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีทั้งพ่อแม่³⁹ ดังนั้นแม้พ่อมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก แต่ไม่ถึงขั้นขาดไม่ได้ เพราะพ่อที่มีผลดีต่อพัฒนาการของลูก คือพ่อที่ดีและสามารถทำหน้าที่พ่อได้อย่างดีเยี่ยมเท่านั้น นอกจากนี้เด็กยังสามารถเรียนรู้บทบาททางเพศจากคนอื่น ๆ ในสังคมที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ อาทิ เพื่อน ครู ญาติ หรือกระทั่งเรียนรู้จากสื่อต่างๆ

ครอบครัวเดี่ยวในอุดมคติจึงเป็นเพียงการสร้างความสำเร็จที่ทำให้เด็กเกิดความปรารถนาอยากมีครอบครัวเช่นนั้นบ้าง เมื่อพ่อแม่หย่าร้างกันเด็กจึงแสดงท่าทีต่อต้าน โกรธ เกรี้ยว เมินเฉย หรือเศร้าเสียใจ เนื่องจากไม่สามารถยอมรับความจริงที่แตกต่างจากภาพในจินตนาการของตนเองได้ เด็กจากครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจึงมิได้มีปัญหอันเนื่องมาจากการหย่าร้างของพ่อแม่ แต่ปัญหาเกิดจากทัศนคติของเด็กและสังคม ซึ่งไม่อาจยอมรับความจริงและไม่ยอมปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว อันที่จริงมีเด็กจากครอบครัวหย่าร้างเพียง

³⁷ Ross D. Parke, *Future Families: Diverse Forms, Rich Possibilities* (West Sussex: Wiley Blackwell, 2013), p.2.

³⁸ Susan Chira, *A Mother's Place: Taking the Debate About Working Mothers Beyond Guilt and Blame* (New York: HarperCollins Publishers, 1998), p. 256.

³⁹ Mark A. Fine and Frank D. Fincham, *Handbook of Family Theories: A Content-Based Approach*, p. 15.

20-25% ที่มีปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม⁴⁰ สอดคล้องกับที่เวลซีย์ยืนยันว่าความเครียดของเด็กเกิดจากการไม่ยอมรับความจริงและการสร้างจินตนาการสร้างความคาดหวังว่าพ่อแม่จะกลับมาอยู่ด้วยกันดังเดิม แต่ความเครียดดังกล่าวจะลดลงเมื่อระยะเวลาที่พ่อแม่หย่าร้างกันผ่านไป และเด็กสามารถปรับตัวกับวิถีชีวิตใหม่ได้แล้ว แม้ว่าเด็กที่ถูกพ่อทอดทิ้งมีความเสี่ยงต่อการกลายเป็นเด็กมีปัญหา แต่แม่ที่เข้มแข็งสามารถเลี้ยงดูและเติมเต็มให้ลูกไม่รู้สึกลำบากได้⁴¹

2.2.2 แนวคิดทางด้านนิเวศวิทยาในการอธิบายปัญหาสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันแม้จะมีการกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านสื่อข่าวสาร และการรณรงค์ต่างๆ แต่คนส่วนใหญ่ยังคงใช้สอยธรรมชาติเกินจำเป็น เนื่องจากความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกว่าธรรมชาติเป็นเพียงทรัพยากรสำหรับการใช้สอยเท่านั้น การกระตุ้นจิตสำนึกให้คนตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แท้จริงจึงควรเริ่มจากการปรับทัศนคติให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ มากกว่าการข่มขู่ให้หวาดกลัวภัยธรรมชาติในอนาคตเพียงอย่างเดียว เจกเซนที่วิลเลียม แคมป์ (William Camp) นักวิชาการด้านอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีพชาวอเมริกัน และเบ็ตตี แคมป์ (Betty Camp) นักวิชาการด้านการศึกษาชาวอเมริกัน เขียนหนังสือชื่อ *Managing Our Natural Resources* เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นว่าธรรมชาติเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป มนุษย์จึงควรอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ใช้ในวงข้างหน้า⁴² แนวทางการอนุรักษ์ดังกล่าวจึงมีเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ธรรมชาติมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ต่อเมื่อทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์เท่านั้น ไม่ได้มองว่าธรรมชาติมีคุณค่าในตัวเอง จึงได้มีผู้พัฒนาแนวคิดซึ่งเน้นการปรับทัศนคติของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มองเห็นคุณค่าของธรรมชาติโดยไม่ผูกติดกับผลประโยชน์ของมนุษย์ คือแนวคิด “นิเวศสำนึก” อันเป็นแนวคิดที่กล่าวถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตในโลก

⁴⁰ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective* (Boston: Pearson Education, 2007), p. 297.

⁴¹ Kelly Welch, *Family Life Now: A Conversation About Marriage, Families and Relationship* (Boston: Pearson Allyn and Bacon, 2007), pp. 468-469.

⁴² William G. Camp and Betty Heath-Camp, *Managing Our Natural Resources* (New York: Delmar Cengage Learning, 2009), p. 54.

แนวคิดนิเวศสำนึกเป็นแนวคิดที่ริเริ่มจากนักคิดชื่อ อัลโด ลีโอโพลด์ (Aldo Leopold) นักวิชาการชาวอเมริกันซึ่งอาศัยความรู้เรื่องระบบนิเวศที่เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตในโลกธรรมชาติเป็นพื้นฐานการมองโลกเป็นองค์รวม⁴³ กล่าวคือ ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกธรรมชาติ รวมทั้งมนุษย์มีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันอย่างไม่อาจแยกส่วนได้ จึงก่อให้เกิดสำนึกรับผิดชอบต่อธรรมชาติในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับจิตสำนึกที่มนุษย์ควรมีต่อระบบนิเวศ ในฐานะที่ระบบนิเวศเป็นแกนหลักของระบบการหมุนเวียนพลังงานในโลกซึ่งทำให้ธรรมชาติทั้งหมดสามารถดำรงอยู่ได้ เพราะทุกสรรพสิ่งในโลกเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับพลังงานตามกลไกของธรรมชาติ ระบบนิเวศจึงเป็นระบบเพื่อการดำรงชีวิตของโลกธรรมชาติทั้งหมด ไม่ใช่เอื้อประโยชน์ให้สิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่งมากเกินไปเป็นพิเศษ ทุกชีวิตมีสิทธิในการอยู่อาศัยในโลกธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน⁴⁴

แนวคิดนิเวศสำนึกจึงหมายถึงสำนึกที่มนุษย์พึงมีต่อธรรมชาติในฐานะที่มนุษย์เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งในระบบนิเวศ ไม่ต่างจากสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นที่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด และตระหนักถึงสถานะของธรรมชาติและสรรพสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติว่ามีลักษณะเป็นหน่วยใหญ่หน่วยเดียวกัน มีการพึ่งพาอาศัยและมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถตัดหน่วยย่อยหน่วยใดออกไปได้ มนุษย์จึงเป็นเพียงหน่วยย่อยหรือสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งในธรรมชาติ ไม่สามารถแบ่งแยกออกมาเป็นพิเศษหรือยึดถือตนเป็นศูนย์กลางของธรรมชาติได้ มนุษย์ควรอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่ทำลายหรือใช้ประโยชน์จากธรรมชาติโดยยึดถือความต้องการของมนุษย์เป็นสำคัญ หากไม่กลายเป็นแนวคิด “ท่าทีทรราช” (despotic position)⁴⁵ ที่มุ่งใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เท่านั้น

ท่าทีทรราชคือแนวคิดที่เห็นว่ามนุษย์มีสถานะอยู่เหนือธรรมชาติ เพราะมนุษย์มีความรู้ความสามารถในการเข้าควบคุมจัดการธรรมชาติให้มีระบบระเบียบ มนุษย์จึงเป็นดัง

⁴³ เนื่องน้อย บุญเนตร, จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 69.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62-63.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

พระเจ้าของธรรมชาติ ซึ่งสามารถชี้เป็นชี้ตายได้ว่าควรเก็บรักษาสิ่งใดไว้เพื่อประโยชน์ของตน และควรกำจัดสิ่งใดในธรรมชาติที่เป็นภัยต่อการดำรงอยู่หรืออาจสร้างความยากลำบากให้แก่มนุษย์ แนวความคิดเช่นนี้มีอิทธิพลมาจากความเชื่อในศาสนาคริสต์และศาสนายิว ทั้งสองศาสนามีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความคิดและความเชื่อให้กับชาวตะวันตก อันเป็นเหตุผลสำคัญซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความเชื่อของทั้งสองศาสนามีการแบ่งแยกและจัดลำดับสถานะระหว่างพระเจ้า มนุษย์ และธรรมชาติ โดยกำหนดให้พระเจ้านั้นมีสถานะสูงสุดในฐานะผู้สร้างโลก ขณะที่มนุษย์มีสถานะรองลงมาเนื่องจากเป็นสิ่งทีพระเจ้าสร้างไว้ให้มาดำรงชีวิตบนโลก และธรรมชาติมีสถานะต่ำสุดเนื่องจากเป็นสิ่งทีพระเจ้าสร้างไว้ให้สำหรับเอื้ออำนวยชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์เท่านั้น

แม้ในปัจจุบันความเชื่อในทางศาสนาจะลดน้อยลงไปบ้าง แต่ความเชื่อทางวิทยาศาสตร์กลับกลายมาเป็นเครื่องมือในการทำลายธรรมชาติแทนที่ความเชื่อทางศาสนา เนื่องจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ทำให้มนุษย์ลดสถานะความศักดิ์สิทธิ์ของโลกจากความเชื่อที่ว่าโลกคือสิ่งทีพระเจ้าสร้างเพื่อมนุษย์ แต่ผลการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์กลับให้ข้อสรุปว่าโลกและธรรมชาติเป็นเพียงวัตถุที่มีประโยชน์ต่อการยังชีพของมนุษย์เท่านั้น⁴⁶ มนุษย์ไม่เพียงใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ แต่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ให้ความสำคัญกับวัตถุที่มีมูลค่ามากกว่า วัตถุเหล่านั้นเป็นผลงานการสร้างของมนุษย์ บางส่วนเป็นวัตถุที่ทำลายธรรมชาติ ขณะที่อีกส่วนหนึ่งต้องทำลายธรรมชาติเพื่อให้ได้วัตถุดิบไปสร้างวัตถุ เช่น การใช้ดิน ทราย หรือต้นไม้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน หรือการทำเหมืองเพื่อค้นหาอัญมณีมาเจียระไนมาเป็นเครื่องประดับ ธรรมชาติจึงถูกทำลายมหาศาลเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นของมนุษย์

วิกฤติปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติในปัจจุบันทำให้ผู้คนจำนวนมากเกิดความตื่นตัวในการหาวิธีแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ธรรมชาติกันมากยิ่งขึ้น เช่น โครงการปลูกป่าทดแทน การอนุรักษ์สัตว์ป่า การรณรงค์ให้ประชาชนประหยัด

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

พลังงาน การลดปริมาณมลพิษ และการลดจำนวนขยะ เหล่านี้เป็นการกระทำที่ส่งผลดีต่อธรรมชาติ โครงการหรือการรณรงค์เหล่านี้เริ่มมาจากสำนักที่มีต่อธรรมชาติ ฉะนั้นสิ่งสำคัญที่จะเป็นพื้นฐานให้มนุษย์ริเริ่มอนุรักษ์โลกธรรมชาติได้จึงไม่ใช่การกระทำแต่เป็นความคิดหรือจิตสำนึก เพราะความคิดหรือสำนึกที่ดีก่อให้เกิดการกระทำที่ดีด้วยเช่นกัน

ทั้งแนวคิดด้านนิเวศวิทยาและจิตวิทยาที่ผู้ประพันธ์พยายามสื่อสารผ่านนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนาความสมบูรณ์แบบนั้นคือการมีครอบครัวตามอุดมคติซึ่งมีสมาชิกครบถ้วนทั้งพ่อแม่ลูก และทำที่ทรงราชของมนุษย์ต่อธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่มนุษย์มากมาย ทั้งสองแนวคิดจึงไม่ต่างจากแฟนตาซีที่เกิดจากความเพ้อฝัน อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลเสียคือปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา ผู้ประพันธ์จึงได้ใช้แฟนตาซีเป็นสื่อในการถ่ายทอดปัญหาอันเกิดจากแนวคิดเหล่านี้ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ในบทต่อไป

2.3 องค์ประกอบทางวรรณกรรมของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์*

นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* เป็นวรรณกรรมเยาวชนประเภทแฟนตาซี ประกอบด้วยหนังสือจำนวนทั้งหมด 5 เล่ม คือ *เดอะ ฟิลด์ ไกด์ (The Field Guide)*, *เดอะ ซีอิง สโตน (The Seeing Stone)*, *ลูซินดาส ซีเคร็ท (Lucinda's Secret)*, *ดิ ไอรอนวูด ทรี (The Ironwood Tree)* และ *เดอะ แร็ท ออฟ มุลการาธ (The Wrath of Mulgarath)* ทั้งหมดตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Simon & Schuster ค.ศ. 2003-2004 ประพันธ์โดยโทนี่ ดิเตอร์ลิซซี และฮอลลี แบล็ก ทั้งสองร่วมกันทำงานในทุกขั้นตอนจึงไม่สามารถแบ่งแยกผู้ประพันธ์กับผู้วาดภาพประกอบได้อย่างชัดเจน

โทนี่ ดิเตอร์ลิซซี (Tony DiTerlizzi) เกิดเมื่อวันที่ 6 กันยายน ค.ศ. 1969 ในเมืองลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา เขาเป็นทั้งนักเขียนและนักวาดภาพประกอบแนวแฟนตาซีที่เคยได้รับรางวัล Caldecott Honor Medal ใน ค.ศ. 2013 จากการวาดภาพประกอบบทกวีสำหรับเด็กเรื่อง *The Spider and the Fly* นอกจากนี้ยังมีงานเขียนแนวแฟนตาซีที่ได้รับการตีพิมพ์อีกมากมาย อาทิ *Jimmy Zangwov's Out-of-This-World Moon-Pie Adventure*

(2000) *Ted* (2001) *Care & Feeding of Sprites* (2006) และ *Kenny & the Dragon* (2008) ขณะที่ฮอลลี แบล็ก (Holly Black) ซึ่งเกิดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 1971 ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เธอเป็นนักเขียนที่มีผลงานวรรณกรรมแนวแฟนตาซีมากมาย อาทิ *Tithe: A Modern Faerie Tale* (2002) *The Good Neighbors* (2008) *White Cat* (2010) และ *The Magisterium Series* (2014) นอกจากนี้ฮอลลี แบล็กยังได้รับรางวัล Mythopoeic Fantasy Award in Children's Literature และรางวัล Newberry Honor Book ใน ค.ศ. 2014 จากนวนิยายเรื่อง *Doll Bones* ผลงานที่ทำให้ผู้ประพันธ์ทั้งสองเริ่มเป็นที่รู้จักในวงกว้างคือนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา เนื่องจากนวนิยายชุดนี้มียอดขายติดอันดับ The New York Times Best-Selling Serial ในประเทศสหรัฐอเมริกา

นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ไม่เพียงเป็นที่รู้จักในฐานะหนังสือสำหรับเด็กเท่านั้น แต่ยังได้รับการดัดแปลงให้เป็นที่รู้จักในฐานะภาพยนตร์แฟนตาซี ซึ่งผลิตโดยบริษัท Paramount Pictures โดยมีมาร์ค วอเตอร์ส (Mark Waters) เป็นผู้กำกับ ภาพยนตร์เริ่มฉายในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008 ภาพยนตร์ใช้ทุนสร้างกว่า 90 ล้านดอลลาร์ และทำเงินได้ 162,839,667 เหรียญ โดยตัวภาพยนตร์ความยาวรวมทั้งหมด 95 นาที บอกเล่าเรื่องราวนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ทั้งห้าเล่มในคราวเดียว แม้ภาพยนตร์จะทำเงินได้ไม่มากนัก เนื่องจากถูกกลบด้วยกระแสของภาพยนตร์เรื่อง *Harry Potter and the Order of the Phoenix* ซึ่งกำลังจะเข้าฉายในไม่กี่เดือนหลังจากนั้น แต่นับได้ว่าภาพยนตร์ประสบความสำเร็จและเป็นที่รู้จักในระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ในปีเดียวกันนั้นจากการต่อสู้อัจฉริยะในภาพยนตร์ยังถูกดัดแปลงเป็นวิดีโอเกมสำหรับเครื่องเล่นเกมต่างๆ อาทิ Nintendo DS, PC, Wii, Xbox360 และ PlayStation2 ซึ่งพัฒนาเป็นเกมโดยบริษัทชื่อ Stormfront Studio ภาพในเกมยึดรูปแบบจากภาพยนตร์เป็นหลัก โดยเน้นฉากการต่อสู้อัจฉริยะกับเหล่าปีศาจร้าย เพื่อปกป้องหนังสือคู่มือภาคสนามไม่ให้ถูกมุลการาธแย่งชิงไป โดยมีสไปรท์เป็นนางฟ้าผู้เพิ่มพลังพิเศษให้สามพี่น้อง เนื้อหาในเกมจึงเน้นสร้างความสนุกสนานจากการต่อสู้อ มากกว่าการสะท้อนภาพปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมดังเช่นในนวนิยาย

นวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ เป็นนวนิยายแฟนตาซีที่มีทั้งการสร้างตัวละครใหม่และการประยุกต์ใช้ตัวละครแฟนตาซีที่มีอยู่เดิมในนิทานพื้นบ้านเก่าแก่ ตัวละครจำนวนมากอาจสร้างความสับสนแก่ผู้อ่านงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปลักษณะของตัวละครโดยย่อเพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ ดังนี้

1. ตัวละครมนุษย์

- 1.1. จาเร็ด เกรซ (Jared Grace) เด็กชายอายุ 9 ปี พี่ชายฝาแฝดของไซมอน เขาเป็นตัวละครเอกของเรื่องนี้ เนื่องจากเป็นคนเดียวที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปอย่างชัดเจนหลังการหย่าร้างของพ่อแม่ คือใจร้อน โมโหง่าย และขาดความยั้งคิด เขามักใช้กำลังในการแก้ปัญหาจนก่อเรื่องให้แม่ต้องกลุ้มใจอยู่บ่อยครั้ง และเป็นเหตุให้เขาไม่ได้รับความเชื่อใจจากครอบครัว
- 1.2. ไซมอน เกรซ (Simon Grace) เด็กชายอายุ 9 ปี เป็นน้องชายฝาแฝดของจาเร็ด มีนิสัยที่แตกต่างจากจาเร็ดค่อนข้างมาก เป็นเด็กเรียบร้อยอ่อนโยน และรักสัตว์ มักจะเก็บสัตว์ที่พบมาเลี้ยงเป็นงานอดิเรก
- 1.3. มัลลอรี่ เกรซ (Mallory Grace) พี่สาวคนโตของครอบครัวอายุ 13 ปี เป็นนักกีฬาฟันดาบของโรงเรียน มีลักษณะนิสัยเจ้ากี้เจ้าการ มักจะออกคำสั่งกับน้องอยู่เสมอ
- 1.4. เฮเลน เกรซ (Helen Grace) แม่ของพี่น้องทั้งสาม ทำงานเป็นพนักงานห้องสมุดในเมือง มักเข้าใจผิดว่าเรื่องวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านและโรงเรียนเป็นฝีมือของจาเร็ดทั้งหมด
- 1.5. ลูซินดา สไปเดอร์วิก (Lucinda Spiderwick) เป็นญาติกับคุณยายของสามพี่น้องครอบครัวเกรซ จึงมีศักดิ์เป็นคุณยายของเด็กทั้งสามด้วย หลังจากพ่อของลูซินดาหรืออาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก หายตัวไปอย่างลึกลับ ลูซินดาถูกปีศาจทำร้ายร่างกาย และกลั่นแกล้งให้ทานผลไม้พิษที่ทำให้ไม่อาจรับรสอาหารของมนุษย์ได้อีก ทำให้ญาติเข้าใจผิดคิดว่าเธอ

อดอาหารและทำร้ายร่างกายตัวเอง สุดท้ายลูซินดาจึงถูกส่งไปรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชจนเธออย่างเข้าสู่วัยชรา

1.6. อาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก (Arthur Spiderwick) พ่อของลูซินดา และเป็น ตาหวดของเด็กๆ เป็นนักสำรวจผู้มีความสนใจเรื่องอมนุษย์และศึกษาค้นคว้าจนสามารถเขียนคู่มือได้เล่มหนึ่งชื่อ “คู่มือภาคสนามสำหรับโลกมหัศจรรย์รอบๆ ตัวท่าน” อาร์เธอร์ที่ถูกขังอยู่ในแดนสวรรค์ยังคงเหมือนเดิมจึงไม่รู้ลึกถึงเวลาที่ผ่านไปเป็นเวลานานเนื่องจากผิดคำสั่งสัญญาที่มีต่อเอลฟ์ว่าจะทำลายหนังสือคู่มือภาคสนามแต่โดยดี

1.7. ริชาร์ด เกรซ (Richard Grace) พ่อของสามพี่น้องครอบครัวเกรซ ริชาร์ดหลงใหลงานสร้างภาพยนตร์ เป็นเหตุให้หลงลืมความสำคัญของครอบครัว จึงตัดสินใจหย่ากับเฮเลนและแยกจากครอบครัวไป

2. ตัวละครแฟนตาซี

2.1. ทิมเบิลแท็ก (Thimbletack) เป็น “บราวนี่” หรือภูตจิตใจดีประจำบ้าน มีหน้าที่ดูแลบ้านให้เป็นปกติสุข แต่จะกลับกลายเป็น “บ็อกการ์ด” ที่อละวาดและทำลายข้าวของในบ้านเมื่อถูกทำให้โกรธ มีความสามารถพิเศษ คือการเคลื่อนไหวและการผูกเชือกหรือปมต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

2.2. ฮ็อกสควีล (Hogsqueal) เป็น “ฮ็อบก๊อบลิน” หรือเป็นก๊อบลินชนิดหนึ่ง มีลักษณะนิสัยเจ้าเล่ห์ แต่มีน้ำใจช่วยเหลือสามพี่น้องบ่อยครั้ง ฟันของฮ็อกสควีลได้มาจากการขโมยฟันน้ำนมของเด็กที่หลุดออกมา และกินสัตว์เล็กเป็นอาหาร อาทิ นก หนู หรือแมว น้ำลายของฮ็อกสควีลให้พลังตาพิพท์ ซึ่งช่วยให้มองเห็นอมนุษย์ได้ทุกชนิด

2.3. ไบรอน (Byron) เป็น “กริฟฟิน” สัตว์ครึ่งสิงโตครึ่งนกที่ไซมอนเก็บมา รักษาอาการบาดเจ็บให้จนหายดี มีพลังกำลังแข็งแกร่ง สามารถสู้กับมังกรได้ และอาหารโปรดของไบรอนคือลูกมังกร

- 2.4. ฟูกา (Phooka) เป็นสัตว์วิเศษที่มีลักษณะของสัตว์หลายๆ ชนิดผสมกัน คือ มีลำตัวคล้ายลิง มีหัวและหูคล้ายกระต่าย และมีหนวดเหมือนแมงอาศัยอยู่ในสวนป่าของเอลฟ์ ชอบพุดจาวกไปวนมาเป็นปริศนา และมีความสามารถในการแปลงกาย
- 2.5. เอลฟ์ (Elves) เอลฟ์มีหน้าที่ปกป้องและรักษาธรรมชาติ พวกเขาต้องการหนังสือคู่มือภาคสนามไปทำลายเพราะคิดว่าหนังสือคู่มือจะนำภัยมาสู่ธรรมชาติทั้งปวง พวกเขาเอลฟ์มักไม่เชื่อใจมนุษย์ เพราะคิดว่ามนุษย์ทุกคนเจ้าเล่ห์และชอบทำลายธรรมชาติ
- 2.6. สไปรท์ (Sprite) เป็นเหล่านางฟ้าตัวเล็กๆ มีจิตใจดี ช่วยหาผลไม้พิษมาให้คุณยายลูซินดากินเพื่อไม่ให้อดอาหารตาย
- 2.7. ยูนิคอร์น (Unicorn) เป็นม้ามีเขา มีความเอ็นดูเด็กผู้หญิงเป็นพิเศษ สามารถสร้างภาพในจินตนาการและถ่ายทอดภาพความคิดนั้นสู่ความคิดและจิตใจของผู้อื่นได้
- 2.8. ตัวเคาะ (Knocker) เป็นสัตว์รูปปลั๊กชนที่น่าเกลียดแต่ใจดี อาศัยอยู่ตามเหมือง สามารถสื่อสารกับหินได้ด้วยการเคาะ และมักจะนำเรื่องที่หินบอกเล่ามาเตือนภัยแก่ผู้ที่อยู่ในเหมือง
- 2.9. มุลการาริธ (Mulgarrath) เป็นปีศาจกินคนตัวใหญ่ยักษ์ ฉลาด แต่จิตใจโหดเหี้ยม รัชยามมนุษย์ที่มีความเป็นอยู่สุขสบายกว่า มุลการาริธหวังยึดครองโลกและเปลี่ยนโลกทั้งใบให้มีแต่ชยะและความโหดร้าย ความสามารถของมุลการาริธ คือการแปลงร่างเพื่อหลอกล่อเหยื่อ มุลการาริธต้องการใช้ความรู้จากหนังสือคู่มือภาคสนามมาวางแผนยึดครองโลก แต่จุดอ่อนของมุลการาริธคือความหลงตัวเอง
- 2.10. ก็อบลิน (Goblin) เป็นปีศาจขนาดเล็กที่มีความชั่วร้าย แต่ไม่ฉลาดเท่าไคนัก มีรูปลักษณ์เหมือนกบ ตาสีขาวขุ่น ฟันแหลมคมได้มาจากเศษแก้วเศษหิน มีพฤติกรรมคล้ายสุนัขคือ มักจะดมกลิ่นและชอบ

เห่าหอน ชอบกินเนื้อสัตว์และมนุษย์ จุดอ่อนของก๊อบลินคือการขาด
ความสามัคคี

- 2.11. มังกร (Dragon) เป็นสัตว์คู่ร้าย ทนไฟ และสามารถบินได้ หากได้กิน
นมวัวจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ยิ่งโตจะยิ่งมีพิษรุนแรง พิษของมังกรทำ
ให้พืชล้มตาย และทำให้แหล่งน้ำกลายเป็นน้ำเดือด
- 2.12. คนแคระ (Dwarf) อยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ในเมืองหิน ชื่นชมแร่
ต่างๆ ยิ่งกว่าสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็เงิน โลหะ ทองคำ และทองแดง มี
ฝีมือในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ด้วยแร่เหล่านั้น นิยมชมชอบ
ความสวยงามที่สร้างด้วยตนเอง และมีนิสัยขี้โมโห
- 2.13. ไทรลล์ (Troll) เป็นปีศาจอาศัยอยู่ใต้น้ำ คอยจับสิ่งมีชีวิตที่ตกลงไปใน
น้ำกินเป็นอาหาร จุดอ่อนคือการกลัวแสงแดดและเงาอย่างมาก

นวนิยายชุดนี้เป็นเรื่องราวการผจญภัยของตัวละครเอก จาเร็ดและพี่น้องต้อง
ต่อสู้กับเหล่าปีศาจร้ายเพื่อปกป้องสมาชิกในครอบครัวและปกป้องธรรมชาติให้ปลอดภัย จึงจะ
นำไปสู่ความสุขสมหวังในตอนจบ นับเป็นการสะท้อนแนวทางการคลี่คลายปัญหาครอบครัวและ
ปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านเรื่องราวแฟนตาซี

2.4 บริบททางสังคมและวัฒนธรรมอเมริกันร่วมสมัย

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้าน
เศรษฐกิจ ประชากร การเมือง การอุตสาหกรรม การศึกษา เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์
แม้ว่าอเมริกาจะเป็นผู้นำในการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ แต่ก็ประสบปัญหานานัปการ
ท่ามกลางความเจริญทางวัตถุ เช่น ปัญหาการหย่าร้างและปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาทั้งสองเป็น
ปัญหาหลักซึ่งส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวและธรรมชาติในประเทศสหรัฐอเมริกาให้เสื่อมโทรมลง
ทุกวัน

2.4.1 ปัญหาการหย่าร้างในสังคมอเมริกัน

ปัญหาการหย่าร้างในสังคมอเมริกันนับเป็นปัญหาใหญ่ เพราะสังคมเชื่อว่าเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีแนวโน้มเติบโตเป็นพลเมืองที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคมได้ ทศนคติเช่นนี้สังคมอเมริกันรับมาจากประเทศอังกฤษในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่อสังคมมองว่าพ่อเป็นต้นแบบของเด็กผู้ชายและมีความสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการเด็กทั้งเพศชายและหญิง⁴⁷

คนส่วนใหญ่ในสังคมเชื่อว่าครอบครัวที่ถูกต้องเหมาะสมต้องประกอบด้วยสามีภรรยา และบุตรเท่านั้น ต้องไม่ขาดคนใดคนหนึ่งหรือเกินไปจากนี้ เนื่องจากวัฒนธรรมและศาสนาสร้างความคิดเชื่อว่าครอบครัวที่เหมาะสมต้องมีตัวแทนจากทั้งสองเพศ กล่าวคือพ่อซึ่งเป็นผู้ชายมีหน้าที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว และแม่ซึ่งเป็นผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลบ้านและลูกซึ่งควรมีทั้งลูกชายและลูกสาว ครอบครัวที่มีครบถ้วนตามนี้จึงจะเป็นครอบครัวเดียวที่สมบูรณ์ซึ่งเหมาะแก่การเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวที่มีความแตกต่างจากนี้จึงถูกปฏิเสธและถูกตัดสินให้เป็นครอบครัวที่ไม่ดีพอสำหรับเด็ก⁴⁸ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจากการหย่าร้างจึงถูกตัดสินว่าเป็นครอบครัวไม่มีประสิทธิภาพในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นเหตุให้เด็กมีพัฒนาการถดถอย มีพฤติกรรมและทัศนคติเชิงลบ และไม่อาจเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ความคิดเกี่ยวกับครอบครัวเดี่ยวตามอุดมคติมีผลการวิจัยของนักจิตวิทยารองรับมากมายจนดูราวกับเป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมสมัย แต่แท้ที่จริงแล้วความเชื่อดังกล่าวแฝงอยู่ในวัฒนธรรมและศาสนามาช้านาน แต่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดในช่วงทศวรรษที่ 1950-1960 ในช่วงนั้นครอบครัวส่วนใหญ่ในสังคมพยายามดำรงตามกรอบของอุดมคติ คือเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกครบถ้วนสมบูรณ์ พ่อทำงานนอกบ้าน แม่ทำงานบ้านและดูแลลูกๆ ลักษณะเช่นนี้ดูภายนอกเหมือนทุกอย่างดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ แต่แท้จริงแล้วมีปัญหา

⁴⁷ Michael E. Lamb, *The Role of the Father in Child Development*, p. 34.

⁴⁸ Ross D. Parke, *Future Families: Diverse Forms, Rich Possibilities*, p. 1.

ความขัดแย้งภายในครอบครัวเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะปัญหาการใช้ความรุนแรง ซึ่งส่งผลให้มีสมาชิกในครอบครัวเหล่านี้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าเป็นจำนวนมาก⁴⁹

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นมีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีอย่างกว้างขวาง จึงเริ่มปรากฏแนวความคิดที่แตกต่างซึ่งมองว่าผู้หญิงไม่จำเป็นต้องฝืนทนอยู่กับสามีที่ไม่ดีหรือไร้ความสามารถในการปกป้องดูแลครอบครัว อีกทั้งยังเกิดแนวความคิดว่าครอบครัวเดี่ยวในอุดมคติที่มีความขัดแย้งหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวส่งผลกระทบต่อเด็กมากกว่าครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เช่นเดียวกับที่ซูซาน คีรา (Susan Chira) ผู้เป็นนักประพันธ์ชาวอเมริกัน แสดงความคิดเห็นในหนังสือ *A Mother's Place: Taking the Debate about Working Mothers Beyond Guilt and Blame* ว่าสภาพความเป็นอยู่ของเด็กขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ศีลธรรม และสภาพอารมณ์ของพ่อแม่ ฉะนั้นหากพ่อแม่มีปัญหาและไม่มีความสุขในการอยู่ร่วมกัน เด็กย่อมไม่มีความสุขไปด้วย การหย่าร้างจึงเป็นทางออกที่ดีกว่า⁵⁰ แม้ว่าแนวความคิดดังกล่าวไม่ได้รับความเชื่อถือในเวลานั้น จนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 21 จึงมีผู้ยอมรับรูปแบบครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการ อาทิ เคลลี เวลช์ (Kelly Welch) ผู้เป็นนักสังคมวิทยาและที่ปรึกษาด้านปัญหาอาชญากรรมของอเมริกา แสดงความคิดเห็นในหนังสือ *Family Life Now* ว่าแต่ละคนสามารถให้นิยามคำว่า “ครอบครัว” แตกต่างกัน ตามแต่ประสบการณ์และลักษณะเฉพาะในครอบครัวของตน⁵¹

อีกทั้งรอสส์ พาร์ค (Ross Parke) นักจิตวิทยาเด็กชาวอเมริกันยังยืนยันว่าครอบครัวตามอุดมคติไม่ได้มีอยู่ทั่วไปเมื่อพิจารณาจากประวัติศาสตร์ของประเทศอเมริกา เนื่องจากในสมัยก่อนสมาชิกในครอบครัวของชาวอเมริกันบ้างเสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บ บ้างเสียชีวิตในสงครามหรืออุบัติเหตุ บางคนไม่แต่งงาน และบางครอบครัวตัดสินใจแยกทางกัน เหตุการณ์เหล่านี้มีมาแต่ในอดีต โดยเฉพาะในครอบครัวของชนชั้นล่าง ซึ่งต้องทำงานใช้แรงงาน และมีความเสี่ยงในชีวิตสูง รูปแบบครอบครัวเดี่ยวสมบูรณ์จึงเป็นครอบครัวในอุดมคติ เนื่องจาก

⁴⁹ Ibid., p. 4.

⁵⁰ Susan Chira, *A Mother's Place: Taking the Debate about Working Mothers Beyond Guilt and Blame*, p. 268.

⁵¹ Kelly Welch, *Family Life Now: A Conversation about Marriage, Families and Relationship*, p. 7.

นิยามของครอบครัวเดี่ยวจำกัดลักษณะของครอบครัวจนแทบเป็นไปไม่ได้ ไม่มีความหลากหลายอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคม⁵² เวลช์จึงสรุปสาเหตุที่ทำให้อัตราการหย่าร้างในสังคมอเมริกันมีจำนวนมากขึ้นว่าเกิดจากสองสาเหตุ ดังนี้

ประการแรกมาจากความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กล่าวคือในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ผู้คนเริ่มเสื่อมความศรัทธาศาสนาอันเนื่องมาจากวิทยาศาสตร์ที่มีความก้าวหน้าอย่างมาก ส่งผลให้คู่บ่าวสาวไม่ยึดมั่นต่อคำสาบานที่กล่าวในพิธีแต่งงาน นอกจากนี้ใน ค.ศ. 1970 กฎหมายอนุญาตให้คู่สมรสหย่าร้างได้อย่างเสรีด้วยเหตุความไม่พอใจเรื่องใดก็ตาม แตกต่างจากเดิมซึ่งคู่สมรสจะฟ้องศาลเพื่อขอหย่าร้าง ก็ต่อเมื่อคู่สมรสกระทำความผิดร้ายแรง เช่น คู่สมรสนอกใจ คู่สมรสทอดทิ้งครอบครัว คู่สมรสดูหมิ่นเหยียดหยาม คู่สมรสใช้ความรุนแรงหรือเสพสิ่งเสพติด นอกจากนี้ในอดีตบุคคลที่ผ่านการหย่าร้างแม้จะไม่ใช่ผู้กระทำผิดมักจะไม่ได้รับการยอมรับในสังคม อีกทั้งผู้หญิงไม่ได้ทำงานนอกบ้านจึงไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง ผู้หญิงส่วนหนึ่งจึงทนฝืนใช้ชีวิตคู่เนื่องจากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ แตกต่างจากผู้หญิงส่วนใหญ่ในปัจจุบันที่มีหน้าที่การงาน สามารถประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนและครอบครัวได้ ผู้หญิงจึงมีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้นโดยไม่ต้องกังวลปัญหาด้านเศรษฐกิจมากนัก⁵³

สาเหตุสำคัญประการที่สองของการหย่าร้างในสังคมร่วมสมัยเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางความคิด เนื่องจากผู้คนในสังคมร่วมสมัยนิยมความเป็นปัจเจกมากขึ้น กล่าวคือ ทุกคนต้องการชีวิตอิสระและต้องการความเป็นส่วนตัวสูง ปัจเจกนิยมดังกล่าวขัดกับหลักการของครอบครัวซึ่งต้องแบ่งปันทุกอย่างในชีวิตร่วมกัน นอกจากนี้ผู้คนในสังคมร่วมสมัยตั้งความคาดหวังกับการแต่งงานมากเกินไป โดยหวังว่าการแต่งงานจะช่วยเติมเต็มความสุขและเพิ่มความสะดวกสบายในชีวิต แท้จริงแล้วการแต่งงานทำให้คนสองคนต้องปรับตัวเพื่ออาศัยอยู่ร่วมกัน จึงต้องเผชิญอุปสรรคนานัปการซึ่งทำให้เกิดความทุกข์และความยากลำบากแตกต่างจาก

⁵² Ross D. Parke, *Future Families: Diverse Forms, Rich Possibilities*, p. 4.

⁵³ Kelly Welch, *Family Life Now: A Conversation about Marriage, Families and Relationship*, p. 439.

ความคาดหวังของตน ผู้คนส่วนใหญ่จึงเลือกการหย่าร้างเพื่อยุติปัญหา แล้วแยกย้ายไปแสวงหาความสุขในชีวิตของตนเองต่อไป⁵⁴

ด้วยสาเหตุดังกล่าวอัตราการหย่าร้างในอเมริกาจึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากใน ค.ศ. 1867 มีอัตราการหย่าร้างเพียง 10% เมื่อเข้าสู่ยุคสงครามกลางเมืองอัตราการหย่าร้างก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยมาจนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นสูงสุดระหว่าง ค.ศ. 1980-1985 กล่าวคือเพิ่มสูงถึง 55%⁵⁵ หลังจากนั้นอัตราการหย่าร้างจึงอยู่ในระดับคงที่และค่อยๆ ลดลง ไม่ใช่เพราะสถาบันครอบครัวเข้มแข็งมากขึ้น แต่เนื่องจากชาวอเมริกันบางส่วนเลือกที่จะอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาโดยไม่จดทะเบียนสมรส ดังนั้นแม้อัตราการหย่าร้างจะลดลง แต่อัตราของเด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่ไม่ได้แต่งงานกันหรือครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวกลับเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะใน ค.ศ. 1996 มีเด็กเกิดนอกสมรสถึง 32.4%⁵⁶

เคลลี เวลซ์ นักวิชาการชาวอเมริกันได้แยกแยะรูปแบบครอบครัวในสังคมอเมริกันไว้ 4 ประเภท ได้แก่

- ครอบครัวเดี่ยวสมบูรณ์ คิดเป็นจำนวน 46%
- ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว คิดเป็นจำนวน 28%
- ครอบครัวที่เกิดจากการแต่งงานใหม่ คิดเป็นจำนวน 16%
- ครอบครัวรูปแบบอื่น คิดเป็นจำนวน 10%

จะเห็นว่าครอบครัวหย่าร้างและมีผู้ปกครองเลี้ยงเดี่ยวมีมากเป็นอันดับสองและมีจำนวนถึง 12 ล้านครอบครัว มากกว่า 10 ล้านครอบครัวหรือคิดเป็น 85% เป็นครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว ยิ่งกว่านั้นพ่อยังไม่ให้ความช่วยเหลือทั้งการดูแลและสนับสนุนด้านการเงินแก่ลูก⁵⁷ เด็กจาก

⁵⁴ Ibid., p. 440.

⁵⁵ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*, p. 5.

⁵⁶ Ross A. Thompson and Paul R. Amato, *The Postdivorce Family: Children, Parenting, and Society* (California: Sage Publication, 1999), pp. 5-6.

⁵⁷ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*, p. 4.

ครอบครัวหย่าร้างกว่า 80% ไม่ได้รับการติดต่อจากพ่อหลังการหย่าร้างอีกต่อไป⁵⁸ ใน ค.ศ. 2007 สถิติของเด็กอเมริกันที่เติบโตในครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างคือ 1.1 ล้านคน⁵⁹

เห็นได้ว่าแม้สังคมอเมริกันจะตระหนักถึงผลกระทบจากการหย่าร้างกันอย่างกว้างขวาง กระนั้นการหย่าร้างยังคงเป็นวิธีแก้ปัญหาอดนียมของพ่อแม่ที่มีความขัดแย้งกัน แม้ผลการศึกษาต่างๆ จะยืนยันว่าเด็กอาจมีปัญหาทางอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม เนื่องจากไม่สามารถยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ แต่ไม่สามารถลดอัตราการหย่าร้างในสังคมอเมริกันลงได้ เมื่อปัญหาไม่อาจแก้ไขได้ด้วยผู้ใหญ่ คงเหลือเพียงแต่ตัวเด็กเองเท่านั้นที่ต้องทำจิตใจให้เข้มแข็งและยอมรับสภาพครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าและสามารถประสบความสำเร็จในชีวิต ด้วยเหตุนี้นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* จึงเลือกที่ทางออกของปัญหาให้เด็กยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ และใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวอย่างมีความสุขมากกว่าการยึดติดกับครอบครัวในอุดมคติ ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดความทุกข์และกลายเป็นเด็กมีปัญหาดังเช่นคำยืนยันของนักจิตวิทยาส่วนใหญ่

2.4.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมอเมริกัน

อเล็กซ์ สเตฟเฟน (Alex Steffen) และคาริสสา บลูสโตน (Carissa Bluestone) ทั้งสองเป็นนักวิชาการด้านการศึกษาโลกในอนาคต (Futurology) ชาวอเมริกัน ระบุไว้ในหนังสือ *Worldchanging: A User's Guide for the 21st Century* ว่าสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์รู้สึกกังวลมากที่สุดเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน คือปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศที่เพิ่มสูงขึ้น สวนทางกับระดับโอโซนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งสองปัจจัยนี้ล้วนเสริมให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก เป็นเหตุให้โลกร้อน ปริมาณน้ำเพิ่มสูงขึ้น แต่ปริมาณแร่ธาตุและพลังงานต่างๆ ในธรรมชาติกลับลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งสร้างก๊าซเรือนกระจกปริมาณสูงกว่าทุกประเทศ⁶⁰

⁵⁸ Kelly Welch, *Family Life Now: A Conversation About Marriage, Families and Relationship*, p. 469.

⁵⁹ Mark A. Fine and Frank D. Fincham, *Handbook of Family Theories: A Content-Based Approach*, p. 265.

⁶⁰ Alex Steffen and Carissa Bluestone, *Worldchanging: A User's Guide for the 21st Century* (New York: Abrams, 2011), p. 458.

แม้ EPA (Environmental Protection Agency) ซึ่งเป็นองค์กรที่รับผิดชอบดูแลปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศสหรัฐอเมริกาจะก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1970 และได้มีความพยายามในการบำบัดอากาศในประเทศเรื่อยมา ใน ค.ศ. 1972 มีการตั้งโครงการบำบัดแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถึงกระนั้นปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ยังไม่ลดลง อันเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ระบบการจัดการของ EPA ไม่สามารถรองรับจำนวนมลภาวะที่เพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณได้ นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่มีกฎหมายควบคุมการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่นๆ เว้นแต่สารคาร์โบฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ซึ่งเป็นสารชนิดหนึ่งที่ทำลายชั้นบรรยากาศโลก⁶¹ เป็นเหตุให้โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศอย่างขาดจิตสำนึก

ใน ค.ศ. 2000 ถึง ค.ศ. 2006 สหรัฐอเมริกาสร้างก๊าซเรือนกระจกกว่า 7,000 ล้านตันต่อปีโดยประมาณ แม้ปัจจุบันจะลดลงไปบ้าง แต่ยังคงมีปริมาณสูงกว่า 6,000 ล้านตันต่อปี โดยมีแหล่งที่มาจากการใช้และผลิตไฟฟ้า 32% การขนส่ง 28% โรงงานอุตสาหกรรม 20% การค้าและครัวเรือน 10% และการเกษตร 10%⁶² สวนทางกับพื้นที่ป่าไม้ในประเทศซึ่งในอดีตเคยมีพื้นที่ป่ามากกว่า 1,000 ล้านเอเคอร์ ก่อนจะลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 และเหลือเพียง 700 ล้านเอเคอร์ใน ค.ศ. 2010⁶³ เป็นเหตุให้เกิดภัยธรรมชาติมากขึ้น สภาพอากาศมีความเปลี่ยนแปลง และสัตว์ป่าล้มตายจำนวนมาก แต่กระนั้นสหรัฐอเมริกายังคงปฏิเสธการเข้าร่วมให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ซึ่งขอความร่วมมือจากนานาประเทศให้ช่วยกันลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ⁶⁴

⁶¹ Paul R. Portney, "What Are the Biggest Environmental Challenges Facing the United States?"

http://www.rff.org/Publications/WPC/Pages/07_09_07_Biggest_Environmental_Challenges-Portney.aspx (accessed 22 March 2015).

⁶² Environmental Protection Agency, "Sources of Greenhouse Gas Emissions"

www.epa.gov/climatechange/ghgemissions/gases/co2.html (accessed 27 November 2014).

⁶³ "Forest Resources Assessment 2010: Global Tables" www.fao.org/forestry/fra/fra2010/en (accessed 27 November 2014).

⁶⁴ จิราภรณ์ คชเสนี, มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 289.

ใน ค.ศ. 2010 ชาวอเมริกันประมาณ 68% ประสบปัญหาจากมลพิษทางอากาศ เป็นเหตุให้มลพิษเข้าสู่กระแสเลือดและทำให้เกิดปัญหาทางสายตา อีกทั้งแหล่งน้ำที่ประชากรในชนบทใช้อุปโภคบริโภคในครัวเรือนและใช้ในการเกษตรยังปนเปื้อนสารพิษ อันเนื่องมาจากการทิ้งของเสียอย่างผิดกฎหมายในเขตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเตาเผาขยะและโรงไฟฟ้าถ่านหินซึ่งมักปล่อยสารปรอทปนเปื้อนสู่ธรรมชาติ ระบบจัดการน้ำเสียของอเมริกาก็ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างแท้จริง ทำให้สิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติได้รับสารพิษและส่งผลให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงมีปัญหาระบบทางเดินหายใจ และอาจทำให้หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับสารปรอทมีแนวโน้มให้กำเนิดเด็กพิการ ไม่เพียงประชากรในชนบทเท่านั้นที่ต้องประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ประชากรในเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องประสบกับคลื่นความร้อนซึ่งมีอุณหภูมิสูงกว่าชนบทถึง 10 องศาเซลเซียส ทำให้ชาวอเมริกันจำนวนมากเกิดความเครียดจากสภาพอากาศร้อนอบอ้าว บางรายถึงขั้นเจ็บป่วยและอาจถึงแก่ชีวิต⁶⁵

ในปัจจุบันแม้ระดับมลภาวะจะลดลงบ้างจากในอดีต อันเนื่องจากการรณรงค์และการกระตุ้นเตือนจากองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมให้คนในประเทศ แต่ถึงกระนั้นระดับมลภาวะในประเทศสหรัฐอเมริกายังคงสูงกว่าค่ามาตรฐาน ตั้งแต่ ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา อุณหภูมิภายในประเทศสหรัฐอเมริกาสูงขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่ง ค.ศ. 2014 ซึ่งเป็นปีที่มีอุณหภูมิสูงสุดเท่าที่เคยมีมา ในขณะที่อุณหภูมิน้ำทะเลก็สูงขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้ก้อนน้ำแข็งที่มหาสมุทรแอนตาร์กติกละลายอย่างรวดเร็ว น้ำทะเลจึงเพิ่มสูงขึ้น และพายุก็มีกำลังแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ความท้าทายของชาวอเมริกันจึงไม่ใช่การเอาชนะธรรมชาติซึ่งไม่สามารถเป็นจริงได้ แต่เป็นความท้าทายที่ต้องควบคุมจิตใจและการเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเอง ให้หยุดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ เปลี่ยนไปใช้พลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์และเปลี่ยนไปใช้พลังงานหมุนเวียนตามธรรมชาติแทนการใช้น้ำมันหรือพลังงานอื่นๆ ซึ่งใช้แล้วหมดไป และในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2014 บารัค โอบามา ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ประกาศตนเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยโอบามาวางแผนจะบำบัดอากาศเสียและ

⁶⁵ Talia Whyte, "Top 10 Environmental Issues Affecting Urban America" <http://thegrio.com/2010/04/22/the-top-ten-environmental-issues-affecting-america/#s:earth-day-at-40-top-ten-environmental-threats-to-black-america-jpg> (accessed 22 March 2015).

จำกัดการปล่อยก๊าซคาร์บอนจากโรงไฟฟ้าเป็นครั้งแรก เพราะก๊าซคาร์บอนส่วนใหญ่ของอเมริกา มาจากโรงไฟฟ้ามากกว่าการขนส่ง⁶⁶

แม้ชาวอเมริกันจะตื่นตัวเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่เทคโนโลยีต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกๆ วัน ยังคงเป็นสิ่งเร้าให้ชาวอเมริกันใช้ชีวิตไปตามกระแสวัตถุ มากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดกับธรรมชาติ ผู้ประพันธ์นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ซึ่งรู้ดีว่าทัศนคติเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายๆ ผู้ประพันธ์จึงต้องการปลูกฝังจิตสำนึกรักธรรมชาติให้ชาวอเมริกันตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน โดยการประพันธ์ นวนิยายที่สื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ลักษณะความคิดที่นำภัยมาสู่ธรรมชาติ และแนวคิดที่เป็น มิตรกับธรรมชาติมานำเสนอ เพื่อกระตุ้นเตือนเยาวชนให้รู้ถึงภัยอันตรายจากปัญหาสิ่งแวดล้อม สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้สังคมอเมริกันในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁶⁶ "Global Warming Solutions" <http://www.environmentamerica.org/programs/ame/global-warming-solutions> (accessed 22 March 2015).

บทที่ 3

อีโรอิกแฟนตาซีในการนำเสนอปัญหาครอบครัว

นักจิตวิทยาส่วนใหญ่เชื่อว่าเด็กในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างมีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล โกรธเกรี้ยว ไม่เชื่อฟัง และมีผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับพ่อแม่ เพื่อน และครู เด็กอาจมีปัญหาค้นห้องเรียนหรือถูกไล่ออกจากโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมรุนแรง ต่อต้านสังคม ขาดการควบคุมตนเอง ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตน้อย เช่นเดียวกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความขัดแย้งสูง ครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรง หรือเด็กที่ถูกทอดทิ้ง⁶⁷

อัตราการหย่าร้างและครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยรูปแบบครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมีมากเป็นจำนวน 1 ใน 4 ของรูปแบบครอบครัวทั้งหมด และโดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ไม่ได้รับการติดต่อหรือความช่วยเหลือใดๆ จากผู้เป็นพ่อ ทำให้สังคมอเมริกันเกิดความกังวล ว่าเด็กที่เกิดและเติบโตในครอบครัวดังกล่าวจะได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างของพ่อแม่ และไม่ได้รับการเยียวยาอันเนื่องมาจากรูปแบบของครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวอาจทำให้พ่อหรือแม่ขาดประสิทธิภาพในการเลี้ยงดูและอบรมลูก ครอบครัวที่ผ่านการหย่าร้างและกลายเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจึงถูกเพ่งเล็งจากสังคมมากกว่าครอบครัวรูปแบบอื่นๆ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้สังคมอเมริกันตระหนักว่าการหย่าร้างเป็นปมปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ครอบครัวมีปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย อาทิ ปัญหาการเงิน ปัญหาด้านความสัมพันธ์ ปัญหาสุขภาพทั้งกายและใจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็ก แต่โทนี่ ดิเตอร์ลิชชี และฮอลลี แบดจ์ ผู้ประพันธ์นวนิยายชุด *เดอะ สไปเคอร์วิก โครนิเคิลส์* มีความเห็นต่างออกไป พวกเขาเชื่อว่าเด็กทุกคนจากครอบครัวหย่าร้างไม่ใช่เด็กไม่ดีเสมอไป ผู้ประพันธ์

⁶⁷ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*, p. 297.

นำเสนอแนวคิดดังกล่าวผ่านครอบครัวเกรซในนวนิยายซึ่งมีเพียงจาเร็ด (Jared) ลูกคนกลางเท่านั้นที่มีพฤติกรรมเชิงลบอย่างชัดเจนหลังจากพ่อแม่แยกทางกัน ขณะที่มัลลอรี่ (Mallory) ผู้เป็นพี่สาวและไซมอน (Simon) น้องชายฝาแฝดยังคงมีพฤติกรรมโดยรวมเป็นปกติ อย่างไรก็ตามจาเร็ดสามารถเรียนรู้และเติบโตเป็นเยาวชนที่ดีได้ การนำเสนอเช่นนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเด็กที่เติบโตในครอบครัวหย่าร้างบางคนอาจมีปัญหามาเนื่องจากยังไม่สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว แต่พวกเขาสามารถเรียนรู้และเติบโตจนก้าวข้ามปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ อีกทั้งยังสามารถเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ เพราะสามารถทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เช่นเดียวกับสามพี่น้องจากครอบครัวเกรซที่ไม่เพียงแต่ก้าวข้ามปมหย่าร้างของพ่อแม่แต่ยังสามารถปกป้องธรรมชาติจากปีศาจร้ายได้อีกด้วย

เด็กจากครอบครัวหย่าร้างไม่ใช่ปัญหาสังคมอย่างที่ผู้ใหญ่กังวล แต่เป็นเด็กที่สามารถแก้ไขปัญหให้กับตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี ส่วนพฤติกรรมหรืออารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นกับเด็กหลังพ่อแม่หย่าร้างไม่ได้มีสาเหตุจากพ่อแม่เท่านั้น แต่สาเหตุหลักมาจากความคิดของตัวเด็กที่โยยหาครอบครัวในอดีต เมื่อครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เป็นอย่างที่คาดหวังจึงไม่สามารถทำใจยอมรับได้ เพราะพวกเขาเข้าใจว่าครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งเป็นครอบครัวที่ไม่มีความสุข การที่เด็กจะยอมรับปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่จะต้องเกิดจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติของตัวเอง ผู้ประพันธ์จึงนำเสนอปัญหาครอบครัวโดยใช้โครงเรื่องแนวฮีโรอิกแฟนตาซี เพื่อสะท้อนการต่อสู้ในจิตใจของตัวเอง อันจะนำไปสู่การยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ในที่สุด

3.1 การเรียนรู้และการเติบโตของจาเร็ดในฐานะวีรบุรุษ

นวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ผู้ประพันธ์ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการเล่าเรื่อง โดยผ่านมุมมองความรู้สึกของจาเร็ดซึ่งเป็นเด็กมีปัญหาจากการหย่าร้างของพ่อแม่ ในการถ่ายทอดเรื่องราว เห็นได้จากการใช้สรรพนาม “he” ที่หมายถึงจาเร็ดตลอดเรื่อง “he” จึงมีสถานะไม่ต่างจาก “I” เช่นเดียวกับภาพประกอบในนวนิยายที่เน้นการถ่ายทอดภาพจากมุมมองและความรู้สึกของจาเร็ดเท่านั้น ผู้อ่านจึงสามารถเฝ้ามองเรื่องราวต่างๆ ผ่านสายตาและความคิดของจาเร็ดในฐานะตัวละครเอก เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดทัศนคติและการเรียนรู้ของ

จาเร็ดที่มีปมปัญหาจากการหย่าร้างของพ่อแม่มากกว่าพี่น้องคนอื่น นอกจากนี้จาเร็ดยังเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้กับปีศาจร้ายเพื่อช่วยเหลือแม่และพี่น้องอย่างกล้าหาญ จึงอาจกล่าวได้ว่าการผจญภัยในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ใช้โครงเรื่องแบบ “ฮีโรอิกแฟนตาซี” (Heroic Fantasy) ซึ่งเป็นโครงเรื่องแนวการผจญภัยที่แสดงการเป็นวีรบุรุษหรือวีรสตรีของตัวละครเอกเพียงตัวเดียวเป็นหลัก มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการตามหาบางสิ่ง อาจเป็นได้ทั้งสิ่งซึ่งเป็นนามธรรมและรูปธรรม มักเป็นการต่อสู้ระหว่างความดีกับความชั่วทั้งภายนอกและภายในจิตใจ⁶⁸

“ฮีโรอิกแฟนตาซี” มักมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างความดีกับความชั่ว การต่อสู้เพื่อปกป้องโลก หรือการผจญภัยเพื่อค้นหาความยุติธรรมและสิ่งอื่นๆ ที่ตัวละครเอกรู้สึกขาดหาย ชะตาชีวิตของตัวละครเอกขึ้นอยู่กับผลของการผจญภัยหรือการต่อสู้ต่างๆ ตัวละครเอกต้องมีความกล้าหาญจึงจะประสบความสำเร็จในการผจญภัย สามารถปกป้องโลกและเอาชนะความชั่วร้าย ทำให้ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ได้รับรางวัล และได้ค้นพบอัตลักษณ์ซึ่งทำให้ตัวละครมีความสมบูรณ์ในตอนจบ⁶⁹

แฟนตาซีรูปแบบนี้มักจะผสมผสานลักษณะของตำนานหรือนิทานพื้นบ้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความมหัศจรรย์ ขณะเดียวกันยังสะท้อนความกลัวหรือความกังวลในใจมนุษย์ผ่านตัวละครเอก ตัวละครเอกจึงออกเดินทางผจญภัยและต่อสู้กับสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนจิตใจของตนเอง เพื่อเรียนรู้ความกล้าหาญ ความอดทน และการใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะของจิตสำนึกที่เสริมสร้างให้ตัวละครมีความเป็นวีรบุรุษหรือมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในตอนจบของเรื่องศัตรูซึ่งเป็นตัวแทนของจิตไร้สำนึก อันได้แก่ ความกลัวหรือความปรารถนาในสิ่งที่ไม่เหมาะสมจะพ่ายแพ้ไปในที่สุด⁷⁰

ลักษณะโครงเรื่องแบบ “ฮีโรอิกแฟนตาซี” ดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะโครงเรื่องของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* กล่าวคือ นวนิยายชุดนี้นำเสนอเรื่องราวการผจญภัยของ “จาเร็ด” (Jared) ผู้เป็นลูกคนกลางของครอบครัวเกรซให้เป็นวีรบุรุษของเรื่อง

⁶⁸ Carl M. Tomlinson and Caral Lynch-Brown, *Essentials of Children's Literature*, p. 130.

⁶⁹ David L. Russell, *Literature for Children: A Short Introduction* (Boston: Pearson, 2005), pp. 202-203.

⁷⁰ Mary Lou White, *Children's Literature: Criticism and Response*, p. 120.

เนื่องจากจาเร็ดเป็นตัวละครที่มีปมปัญหาจากการหย่าร้างของพ่อแม่อย่างชัดเจน จาเร็ดต้องการให้พ่อย้อนกลับมาหาครอบครัว เพราะเขากลัวว่าการสูญเสียพ่อจะทำให้ตนถูกทอดทิ้ง สภาพจิตใจของจาเร็ดเต็มไปด้วยความกลัวและความปรารถนาครอบครัวในอุดมคติส่งผลให้จาเร็ดยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเพื่อเรียกร้องให้ความปรารถนานั้นเป็นจริง นับเป็นการขาดคุณสมบัติในการเติบโตจากวัยเด็กสู่วัยรุ่นซึ่งต้องลดการคำนึงถึงแต่ความต้องการตนเอง เหตุการณ์แฟนตาซีต่างๆ จึงเข้ามาพัวพันและสร้างอุปสรรคให้จาเร็ด นำไปสู่การต่อสู้ระหว่างจาเร็ดกับปีศาจร้ายที่ต้องการยึดครองโลก อันเป็นการแสดงการต่อสู้ระหว่างปมปัญหาในจิตไร้สำนึกของจาเร็ดกับความพยายามในการควบคุมจิตไร้สำนึกนั้น กระทั่งจาเร็ดสามารถเอาชนะปีศาจร้ายได้ จาเร็ดจึงเลิกยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเติบโตเป็นเด็กที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้อื่น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวดำเนินต่อไปด้วยดีโดยที่จาเร็ดไม่รู้สึกละอายใจอีกต่อไป

3.1.1 จาเร็ดผู้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

สาเหตุที่ทำให้จาเร็ดไม่สามารถยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ คือ การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการทำความเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างด้วยมุมมองความรู้สึกของตนเพียงผู้เดียว ปราศจากการคิดคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ในทฤษฎีจิตวิทยาของเพียเจต์การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเช่นนี้เป็นธรรมชาติของเด็ก เนื่องจากเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 8 ปีเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวด้วยการแยกแยะตัวฉันจากสิ่งอื่นๆ เท่านั้น ยังไม่สามารถสมมติตนเป็นสิ่งอื่นหรือทำความเข้าใจโลกด้วยมุมมองของผู้อื่นได้ เด็กจึงยึดอารมณ์ความรู้สึกของตนเป็นที่ตั้งในการพิจารณาสิ่งต่างๆ รอบตัว⁷¹ สอดคล้องกับแนวคิดของเซลแมนที่ระบุว่า เด็กวัย 3-6 ปีสามารถรับรู้เพียงว่าทุกคนมีความคิดและความรู้สึกแตกต่างกัน แต่เด็กยังไม่สามารถทำความเข้าใจความรู้สึกที่แตกต่างจากตนเองได้ กระทั่งเข้าสู่ช่วงวัย 4-9 ปี เด็กจึงเริ่มเรียนรู้การทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยมุมมองความรู้สึกของผู้อื่นได้หรือสามารถ

⁷¹ Susan Krauss Whitbourne, "It's Fine Line between Narcissism and Egocentrism"

คิดแบบเอาใจเขามาใส่ใจเราได้มากขึ้น⁷² การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจึงถือเป็นทัศนคติและพฤติกรรมที่เกิดจากจิตไร้สำนึกซึ่งปราศจากการควบคุม แต่มีความกังวลและความปรารถนาเป็นแรงผลักดัน

ในกรณีของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางนำไปสู่การยึดติดกับปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจให้พ่อแม่กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้งตามความต้องการของตนเอง โดยไม่สนใจสภาพความเป็นจริงของครอบครัวและไม่สนใจความต้องการของผู้อื่น จึงนำไปสู่ปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวหย่าร้าง เช่นเดียวกับจาเร็ดที่ยึดติดกับความต้องการของตนเป็นสำคัญ เนื่องจากมีสภาวะทางจิตใจที่ไม่มั่นคงอันเป็นผลเนื่องจากการหย่าร้างของพ่อแม่ อีกทั้งพฤติกรรมของเด็กเป็นภาพสะท้อนที่เกิดจากพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง⁷³ จาเร็ดจึงมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจากพ่อผู้สนใจแต่หน้าที่การงานของตนและเมินเฉยต่อครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีปัญหาและต้องหย่าร้างกับแม่ของจาเร็ดในที่สุด

3.1.1.1 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านการผจญภัย

ถึงแม้ครอบครัวเกรซจะมีลูกสามคน แต่ผู้ประพันธ์กำหนดให้มีเพียงจาเร็ดเท่านั้นที่มีพฤติกรรมยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอย่างเด่นชัด เนื่องจากพี่น้องอีกสองคนสามารถปรับตัวกับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ดีกว่า เห็นได้จากเหตุการณ์ที่มีเสียงรบกวนในผนังบ้านซึ่งเกิดจากฝีมือของภูตบราวน์ประจำบ้าน เป็นเหตุการณ์หนึ่งที่สะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันของสามพี่น้อง สื่อถึงระดับความสามารถในการรับมือกับปัญหาครอบครัว

จาเร็ดได้ยินเสียงรบกวนจากบราวน์เป็นคนแรก เขาารู้สึกกลัวและต้องการหนีหนีจากสิ่งนั้น มัลลอรี่ได้ยินเสียงประหลาดเป็นคนที่สอง เธอรู้สึกรำคาญและต้องการกำจัดสิ่งนั้น ขณะที่ไซมอนรับรู้เป็นคนสุดท้ายผ่านคำบอกเล่าจากพี่น้อง ไซมอนรู้สึกสนใจที่มาของเสียง คิดว่า

⁷² Laura E. Berk, *Infants, Children, and Adolescents* (Boston: Pearson Education, 2005), p. 475.

⁷³ Marc J. Ackerman, *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation*, pp. 52-53.

ไม่ใช่สิ่งอันตรายและต้องการช่วยเหลือสิ่งนั้น ปฏิกริยาตอบสนองที่แตกต่างสื่อความหมายได้ว่า จาเร็ดผู้รู้สึกทุกข์จากปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่มากที่สุด จึงรับรู้เหตุการณ์แปลกประหลาดในบ้านเป็นคนแรก ความกลัวเสียงลึกลับของจาเร็ดสื่อถึงระดับความกังวลถึงปัญหาครอบครัวที่สร้างความทุกข์ให้จาเร็ดอย่างมาก และการหลีกเลี่ยงเสียงลึกลับแสดงถึงการหลีกเลี่ยงความจริง จาเร็ดจึงเป็นตัวละครที่ไม่อาจยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ และเรียกร้องให้พ่อแม่อยู่ด้วยกันเพื่อหลบเลี่ยงความกังวลว่าจะถูกทอดทิ้ง มัลลอรีผู้เป็นพี่สาวได้ยินเสียงประหลาดเป็นคนที่สอง ปฏิกริยาที่รู้สึกรำคาญและต้องการกำจัดสิ่งรบกวน สื่อถึงการปรับตัวของมัลลอรีที่พยายามกลบเกลื่อนความทุกข์จากปัญหาครอบครัวด้วยการทำตัวแข็งแกร่งต่าง และมัลลอรียังพกดาบซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจของเพศชายติดตัวเสมอ เพื่อทดแทนพ่อที่ขาดหายไปให้กับตนเองและครอบครัว จึงนับได้ว่ามัลลอรีสามารถยอมรับความจริงได้ว่าพ่อจะไม่กลับมาหาครอบครัว แต่ยังไม่สามารถยอมรับครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้นำเพียงคนเดียวได้ จึงต้องทำตัวเข้มแข็งเพื่อชดเชยความรู้สึกที่ขาดพ่อ ขณะที่ไซมอนน้องชายฝาแฝดของจาเร็ดมีสภาพจิตใจมั่นคงและยินดีแก้ไข้ปัญหา เมื่อได้ยินเสียงบราวน์จึงมีความใส่ใจและต้องการช่วยเหลือตัวละครแฟนตาซีนั้น โดยปราศจากความกลัวหรือความรู้สึกว่าวุ่นใจเฉกเช่นพี่ทั้งสอง

อีกฉากหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาวะทางอารมณ์ที่ไม่มั่นคงของจาเร็ดได้ดี คือฉากในโรงพยาบาลประสาท ในฉากนี้จาเร็ดถูกผู้ป่วยคนหนึ่งกล่าวโทษอย่างไรเหตุผล

“It’s all your fault,” the man said, showing yellow teeth.”⁷⁴

ผู้ป่วยคนดังกล่าวพุ่งตรงเข้าหาจาเร็ดเพียงคนเดียว เป็นการชี้ชัดถึงสถานะของวีรบุรุษใน “ฮีโรอิกแฟนตาซี” ที่ทุกปัญหาต้องมุ่งให้ตัวละครเอกเรียนรู้และแก้ไข นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นทัศนคติเชิงลบที่จาเร็ดมีต่อตนเอง เนื่องจากผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตมักมีความบกพร่องในการควบคุมความคิดและอารมณ์ของตน จึงแสดงพฤติกรรมตามจิตไร้สำนึกเท่านั้น ผู้ประพันธ์ใช้ลักษณะอาการดังกล่าวของผู้ป่วยมาเป็นสื่อในการสะท้อนให้เห็นความกังวลในจิตไร้สำนึกของ

⁷⁴ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree* (New York: Simon & Schuster, 2004), p. 21.

จาเร็ด เหตุการณ์นี้จึงสะท้อนความกังวลของจาเร็ดที่นึกโทษตนเองโดยไม่รู้ตัว เพราะเด็กมักโทษว่าตนเป็นเหตุให้พ่อแม่ต้องหย่าร้างกัน และมักเจ็บปวดมากยิ่งขึ้นเมื่อตนไม่สามารถทำให้พ่อแม่กลับมาคืนดีกันได้ดังเดิม⁷⁵

ผู้ประพันธ์กำหนดให้จาเร็ดผู้เป็นลูกคนกลางมีปัญหามากที่สุด แทนที่จะเป็นพี่สาวหรือน้องชายคนเล็ก เพราะลูกคนกลางมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาครอบครัวและมีทัศนคติเชิงลบกับพี่น้องมากที่สุด เนื่องจากการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของพ่อแม่ พี่คนโตได้รับการเลี้ยงดูให้มีความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ พ่อแม่มักจะมอบหมายให้พี่คนโตมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลน้อง อีกทั้งพ่อแม่ยังชื่นชมส่งเสริมเมื่อพี่คนโตแสดงความเป็นผู้นำ ขณะที่ลูกคนเล็กได้รับความรักและความเอาใจใส่จากทุกคนในครอบครัว โดยที่ลูกคนเล็กไม่ต้องดูแลหรือเสียสละสิ่งใดเพื่อใคร แต่ลูกคนกลางต้องดูแลน้องคนเล็ก ขณะเดียวกันยังถูกกอดอยู่ภายใต้อำนาจของพี่คนโต ลูกคนกลางจึงไม่ได้รับความใส่ใจมากเท่าคนอื่น ๆ เป็นเหตุให้มีจิตใจเปราะบางมากที่สุดในบรรดาพี่น้อง⁷⁶ เช่นเดียวกับจาเร็ดที่เป็นลูกคนกลางอายุ 9 ปี อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางซึ่งต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่มากเป็นพิเศษ จึงมักเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นอยู่บ่อยครั้ง

จาเร็ดเริ่มมีทัศนคติเชิงลบอันแสดงถึงการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางหลังการหย่าร้างของพ่อแม่ เนื่องจากเขาเชื่อว่าความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวเกิดจากการแยกจากไปของพ่อ หากพ่อยังอยู่กับครอบครัว เขาคงไม่ต้องย้ายบ้าน ย้ายโรงเรียน หรือมีชีวิตที่ยากลำบากกว่าเดิม

“If your great – aunt Lucinda let us stay, I don,t know where we would have gone. We should be grateful.”

None of them said anything. Try as he might, Jared

⁷⁵ ภักทยา เมธาพร, สารานุกรมพฤติกรรมเด็ก เพื่อตรวจสอบและพัฒนา *Iq & Eq* (กรุงเทพฯ: มายิก, 2554), หน้า 243.

⁷⁶ Herbert S Strean and Lucy Freeman, *Raising Cain: How to Help Your Children Achieve a Happy Sibling Relationship* (New York: Facts on File Pub., c1988), p. 70.

didn't feel anything close to grateful. Ever since their dad moved out, everything had gone bad.”⁷⁷

บ้านสไปเดอร์วิกเป็นที่อยู่อาศัยซึ่งมีความจำเป็นต่อครอบครัว ในยามที่ไม่สามารถหาที่อยู่อาศัยอื่นได้ บ้านหลังเก่าเป็นที่พึ่งพิงในยามยาก แต่จาเร็ดกลับไม่เห็นคุณค่า เนื่องจากจาเร็ดเชื่อมโยงว่าการต้องย้ายมาอยู่อาศัยในบ้านหลังเก่าเป็นผลกระทบจากการที่พ่อย้ายออกจากครอบครัว แสดงให้เห็นว่าการยึดตนเองที่ต้องการพ่อเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากจาเร็ดเชื่อว่าเมื่อครั้งที่พ่อยังอยู่ในครอบครัว เขามีชีวิตที่สุขสบายกว่า การแยกจากของพ่อทำให้ชีวิตของจาเร็ดยากลำบากกว่าเดิม เป็นเหตุให้จาเร็ดเกิดทัศนคติเชิงลบต่อการหย่าร้างของพ่อแม่ การที่จาเร็ดมีทัศนคติเชิงลบต่อตัวบ้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนการเลี้ยงดูจากแม่ สื่อความหมายเชื่อมโยงไปถึงทัศนคติเชิงลบที่ไม่ยอมรับครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวด้วยเช่นกัน

จาเร็ดไม่เพียงแต่มีทัศนคติที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางกับคนในครอบครัวเท่านั้น อีกทั้งเขายังแสดงพฤติกรรมและทัศนคติเช่นนั้นกับคนในสังคมภายนอกด้วย เห็นได้จากความคิดของจาเร็ดหลังจากถูกครูตำหนิที่ไม่ตั้งใจเรียนและฉีกทำลายสมุดของเพื่อนที่ล้อเลียนเขา

“It wasn't like he didn't try to get along with the other kids. He just wasn't good at it. Take today, for example. Sure, he'd been drawing a brownie while the teacher was talking, but he was still paying attention. More or less. And she didn't have to hold up his drawing in front of the whole class. After that, the kids wouldn't stop bothering him. Before he knew it, he was ripping some boy's notebook in half.”⁷⁸

⁷⁷ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide* (New York: Simon & Schuster, 2003), pp. 5-6.

⁷⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone* (New York: Simon & Schuster, 2003), pp. 1-2.

จาเร็ดไม่ตำหนิตนเองแม้แต่น้อย เขายึดมั่นว่าตนทำสิ่งที่ถูกต้อง จาเร็ดเชื่อว่าเขาสามารถวาดรูปเล่นระหว่างครูสอนได้ โดยให้ข้อแก้ตัวว่าถึงแม้มือจะทำอย่างอื่นอยู่ แต่เขายังตั้งใจฟังที่ครูสอน และจาเร็ดเชื่อว่าตนเป็นมิตรกับเพื่อนแล้ว แต่เหตุความวุ่นวายที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากผู้อื่น ไม่ใช่เพราะอารมณ์ร้อนของเขา เป็นการแสดงออกถึงการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและการโยยหาพ่อทำให้จาเร็ดแผ่ขยายความต้องการของตนเองไปสู่สิ่งอื่นๆ หรือบุคคลอื่นที่มีลักษณะเชื่อมโยงกับพ่อของเขาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือคู่มือภาคสนามซึ่งเขียนโดย อาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก หรือตาทวดที่หายสาบสูญไปซึ่งจาเร็ดยึดเป็นตัวแทนพ่อในอุดมคติ ซึ่งเป็นธรรมชาติที่เด็กในวัยเรียนและวัยรุ่น เมื่อครอบครัวมีปัญหาความขัดแย้งมักจะปลีกตัวออกห่างและไปหมกมุ่นหรือหาวิธีระบายความเครียดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากสิ่งที่เขาหันไปพึ่งพิงเป็นสิ่งดีจะส่งผลดีต่อสภาพจิตใจและกลไกในการรับมือกับปัญหาของตัวเอง⁷⁹ ในทางกลับกันหากเด็กถูกชักนำไปพบสิ่งไม่ดี อาจทำให้เด็กออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางและสร้างปัญหาให้แก่สังคมได้ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม หรือการตั้งครวรรค์ก่อนวัยอันควร

ในกรณีของจาเร็ดซึ่งเดิมไม่มีงานอดิเรกหรือสิ่งที่สนใจ ทำให้เขาไม่มีกิจกรรมระบายความเครียดเฉกเช่นพี่น้อง กระทั่งจาเร็ดค้นพบหนังสือคู่มือภาคสนามของตาทวดอาร์เธอร์ ในหนังสือคู่มือเต็มไปด้วยภาพวาดของสัตว์มหัศจรรย์ที่จาเร็ดเคยเชื่อว่ามีอยู่แต่ในนิทาน ตั้งแต่นั้นมาจาเร็ดจึงเริ่มสนใจแฟนตาซี และการวาดภาพเพื่อบันทึกรายละเอียดต่างๆ ของสัตว์มหัศจรรย์เช่นเดียวกับที่ตาทวดเคยทำ ทว่าหนังสือคู่มือภาคสนามของตาทวดกลับนำอันตรายมาสู่จาเร็ดและครอบครัว เพราะทั้งปีศาจและเหล่าเอลฟ์ต่างจับจ้องและคุกคามครอบครัวเกรซ เนื่องจากต้องการช่วงชิงหนังสือคู่มือภาคสนามไปใช้ประโยชน์ แต่จาเร็ดยังคงไม่ตระหนักถึงอันตรายของหนังสือคู่มือภาคสนาม จึงตั้งต้นเก็บหนังสือคู่มือภาคสนามไว้เพื่อเติมเต็มความปรารถนาของตน สื่อให้เห็นว่าจาเร็ดยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยไม่คำนึงถึง

⁷⁹ จอห์น ก๊อตแมน และ โจน เดอแคลร์, ฝึกลูกให้อารมณ์ดี, แปลโดย สุพิชชา สัจจะมโนชัย และ เอกชัย วัจประภา (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มีเดีย, 2553), หน้า 202.

ความต้องการและความปลอดภัยของครอบครัว นำไปสู่ปัญหาอันตรายซึ่งอาจทำร้ายสมาชิกในครอบครัวได้

จาเร็ดมีความยึดติดกับตาทวดอาร์เธอร์ซึ่งเขายึดถือเป็นตัวแทนของพ่อ เมื่อเหล่าปีศาจค้นพบและทำลายห้องสมุดลับของตาทวด จาเร็ดจึงเกิดความรู้สึกสูญเสียอีกครั้ง เช่นเดียวกับเมื่อครั้งที่พ่อแม่แยกทางกัน

“There was something about the desecration of this one room – a room that had remained secret all these years – that made Jared feel as though nothing would ever be right again.”⁸⁰

การสูญเสียห้องสมุดลับของตาทวดทำให้จาเร็ดเศร้าเสียใจและเกิดทัศนคติเชิงลบกับชีวิตอีกครั้ง ขณะที่พี่น้องคนอื่นไม่มีใครใส่ใจห้องสมุดมากนัก แสดงให้เห็นว่าจาเร็ดยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ เพราะเขายังคงยึดติดกับห้องของตาทวดผู้เป็นตัวแทนพ่อ

การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของจาเร็ดทำให้ทั้งไซมอน มัลลอรี่ และแม่ต่างถูกปีศาจร้ายลักพาตัวเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการค้นหาหนังสือคู่มือภาคสนาม ไซมอนถูกก็อบลินลักพาตัวเนื่องจากความเข้าใจผิด พวกเขาคิดว่าหนังสือคู่มืออยู่กับไซมอนที่เป็นฝาแฝดของจาเร็ด ส่วนมัลลอรี่ถูกคนแคระลักพาตัวเพื่อใช้เป็นข้อต่อรองแลกเปลี่ยนกับหนังสือคู่มือภาคสนาม และแม่ก็ถูกมุลการธาลักพาตัวเพื่อล่อลวงสามพี่น้องที่ล่วงรู้ความลับจากหนังสือคู่มือภาคสนามไปกำจัด เพราะมุลการธาต้องการครอบครองความลับเหล่านั้นแต่เพียงผู้เดียว หนังสือคู่มือภาคสนามจึงนับเป็นภัยต่อครอบครัว การที่จาเร็ดยึดติดกับหนังสือเล่มนี้จึงเปรียบได้กับการยึดติดตัวแทนพ่อและความปรารถนาของตน เป็นความเห็นแก่ตัวซึ่งนำความเดือดร้อนมาสู่ผู้อื่น ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อจาเร็ดต้องการใช้เวลาว่างในห้องสมุดลับของตาทวด จึงปฏิเสธที่จะช่วยไซมอนตามหาแมวที่หายไปบนระเบียงบ้าน

⁸⁰ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath* (New York: Simon & Schuster, 2004), pp. 10-12.

ในฉากดังกล่าวสามพี่น้องต่างหมกมุ่นอยู่กับกิจกรรมของตนเอง มัลลอรีทุ่มเทสมาธิกับการฝึกซ้อมกีฬาฟันดาบอยู่ในสนามหน้าบ้าน เธอหันหลังให้ไซมอนที่กำลังตามหาแมวเพียงลำพังตามพุ่มไม้ ส่วนจาเร็ดอยู่ในห้องสมุดลับบนบ้าน เป็นการแสดงให้เห็นว่าสามพี่น้องหันหลังให้กัน ต่างอยู่ในโลกของตนเอง หรืออยู่ร่วมกันอย่างแตกแยก เพราะทุกคนต่างสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนเองต้องการเท่านั้น ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ประพันธ์กำหนดให้ปีศาจร้ายปรากฏกายขึ้นเพื่อคุกคามสมาชิกในครอบครัว โดยมีสิ่งที่ตัวละครให้ความสนใจเป็นอุปสรรคให้พี่น้องไม่สามารถช่วยเหลือกันและกันได้อย่างทันที

“Below, he could see the whole backyard. Mallory was close to the carriage house, stabbing at the air with her foil. Further out, near the broken – down plank fence that separated the yard from the nearby forest, Simon stood hands cupped, probably calling for that stupid cat. [...] There was Simon, standing very still and staring at the grass in an odd way. Jared wathed in horror as his brother started to struggle. Simon twisted and struck out, but there was nothing there.

“Simon!” Jared tried to force the window open, but it was nailed shut. He pounded on the glass.

Then Simon fell to the ground, still fighting some invisible foe. A moment later, he disappeared.”⁸¹

การฝึกซ้อมดาบอย่างตั้งใจทำให้มัลลอรีไม่ทันสังเกตเห็นก็อบลินลักพาตัวไซมอน และห้องสมุดของตาทวดแม้จะทำให้จาเร็ดมองเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่กลับไม่สามารถช่วยเหลือน้องชายฝาแฝดของตนได้ การยึดความต้องการของตนเป็นที่ตั้ง หรือการไม่เอาใจใส่กันและกันกลายเป็น

⁸¹ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, pp. 10-12.

รั้วกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ดังเช่นห้องสมุดลับที่กลายเป็นห้องกักขังจาเร็ดไม่ให้เขาไปช่วยน้องชายได้ทันที่ เป็นเหตุให้สมาชิกในครอบครัวก้าวไปสู่สถานการณ์อันตรายหรือสภาวะวิกฤติโดยที่สมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ ไม่รู้ตัว เช่นเดียวกับที่ไซมอนเข้าไปใกล้เขตรั้วกันผู้ฟังเป็นเหตุให้ถูกสิ่งชั่วร้ายคุกคามได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็ความชั่วร้ายที่คุกคามจิตใจ ชักจูงให้หลงไปในหนทางที่ไม่ดี หรือเป็นปีศาจร้ายที่คุกคามชีวิตตามที่ปรากฏในนวนิยายก็ตาม เช่นเดียวกับเหตุการณ์เมื่อมัลลอรีกับแม่ที่ถูกปีศาจลักพาตัว ระหว่างที่สมาชิกคนอื่นๆ ต่างให้ความสนใจกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จนละเลยสมาชิกที่เหลือของครอบครัว เช่น มัลลอรีถูกลักพาตัวขณะที่แม่กำลังกลัวกับปัญหาของจาเร็ด ซึ่งถูกเข้าใจผิดว่ากำลังจะรังแกเด็กในโรงเรียน ไซมอนกำลังปลอบใจจาเร็ด และจาเร็ดกำลังวิตกกังวลกับความเข้าใจผิดของแม่ ระหว่างที่ทุกคนให้ความสนใจกับปัญหาของจาเร็ด มัลลอรีจึงถูกลักพาตัวไปโดยไม่มีใครรู้เห็น และเหตุการณ์ลักพาตัวครั้งสุดท้ายเมื่อจาเร็ดและไซมอนเดินทางไปช่วยมัลลอรีโดยไม่ยอมบอกกล่าวกับแม่ ทั้งสองทิ้งแม่ไว้เพียงลำพัง ปีศาจจึงอาศัยจังหวะนั้นลักพาตัวแม่ไปด้วย ผู้ที่มีคำสั่งให้ก๊อบลินกับคนแคระมาลักพาตัวคนในครอบครัวเกรซ คือยักษ์มูลการาธ ซึ่งเป็นตัวละครแฟนตาซีที่ยึดความต้องการของตนเป็นศูนย์กลางเช่นกัน การลักพาตัวจึงสื่อถึงปัญหาครอบครัวที่เกิดจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทัศนคติเช่นนั้นทำให้พี่น้องห่างเหิน จนไม่สามารถดูแลกันและกันได้

การผจญภัยเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวให้รอดพ้นจากปีศาจร้าย ทำให้จาเร็ดมีโอกาสเผชิญหน้ากับเหล่าภูตผี รู้จักสิ่งมหัศจรรย์ และเดินทางไปยังสถานที่แปลกประหลาด ล้วนเป็นฉากแฟนตาซีที่สะท้อนสภาพจิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของจาเร็ด ทำให้จาเร็ดได้เรียนรู้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและทัศนคติเชิงลบที่สะท้อนผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี จนเกิดการคิดเชื่อมโยงเปรียบเทียบระหว่างความรู้สึกของตนเองกับการแสดงออกของตัวละครอื่นๆ ในที่สุดเขาจึงได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับอารมณ์ที่สับสนของตนเอง

3.1.1.2 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านตัวละครฝาแฝด

ผู้ประพันธ์สร้างตัวละครฝาแฝดให้ประสบปัญหาเดียวกัน แต่มีการแสดงออกที่แตกต่างกันหรือเป็นคนละด้านเพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวละครเด็กที่สามารถยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้กับตัวละครเอกที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากไม่ยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ ขณะเดียวกันเป็นการนำเสนอสองขั้วภายในจิตใจคือจิตสำนึกกับจิตไร้สำนึก ฉากที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสองพี่น้องได้อย่างชัดเจนคือฉากการผจญภัยในเมืองใต้ดิน

จาเร็ดและไซมอนเดินทางลงไปในเมืองใต้ดินของคนแคระ เพื่อช่วยเหลือ มัลลอรีที่ถูกคนแคระลักพาตัวไป การลงไปใต้พื้นดินเปรียบได้กับการลงไปใต้จิตสำนึกของจาเร็ด ฉากในเมืองใต้ดินเป็นฉากที่จาเร็ดปลดปล่อยจิตไร้สำนึกที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจอย่างเต็มที่ วิธีการแสดงอารมณ์ของจาเร็ดในฉากนี้จึงเต็มไปด้วยความรุนแรง ทั้งโกรธโมโหอย่างรุนแรงและรู้สึกเศร้าอย่างรุนแรง

ก่อนที่จาเร็ดและไซมอนจะเดินทางเข้าไปในเมือง เกิดเหตุการณ์เข้าใจผิดในโรงเรียน แม่และครูเข้าใจผิดคิดว่าจาเร็ดจะใช้อาวุธมีดทำร้ายนักเรียนคนอื่น เป็นเหตุให้จาเร็ดถูกตำหนิอย่างมาก และแม่แสดงความผิดหวังในตัวจาเร็ดมากกว่าทุกครั้ง ความคิดของจาเร็ดที่มีต่อเหตุการณ์นี้จึงเป็นความกังวลใจที่อยู่ในจิตไร้สำนึกของจาเร็ดซึ่งก่อให้เกิดความโมโหและความเศร้าเสียใจอย่างหนัก ส่งผลให้จาเร็ดไม่สามารถควบคุมจิตไร้สำนึกของตนเองได้เมื่อออกผจญภัยในเมืองและระเบิดอารมณ์ใส่ไซมอนหลายครั้ง

“How could you be so dumb!” Jared felt his temper like it was a living thing inside him, growing by the minute. Only shouting seemed to keep it from overwhelming him.”⁸²

ความกังวลใจทำให้จาเร็ดไม่สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้ เขาจึงเลือกที่จะตะโกนต่อว่าไซมอน เพื่อระบายความโกรธและความกังวลที่มีต่อตัวเองออกมาพร้อมกัน แต่ไซมอนกลับไม่แสดงความเกรี้ยวกราดตอบโต้จาเร็ดแม้แต่ครั้งเดียว อีกทั้งจาเร็ดไม่เพียงระบายอารมณ์ก้าวร้าว

⁸² Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, p. 45.

ออกมาเท่านั้น แต่ยังระบายอารมณ์ที่หุดหู่เศร้าซึมด้วย ดังเช่นที่จาเร็ดแสดงสภาวะอารมณ์เศร้าออกมาหลังจากพบว่าตนกับไซมอนผู้ตั้งใจจะมาช่วยมัลลอรี กลับถูกคนแคระหลอกล่อและจับขังในกรงเหล็กอย่างแน่นหนา

“After all his yelling at his brother, it was he who was the stupid one, he who hadn't been clever enough. He felt tired and worn-out, small and pathetic. He was just a kid. How was he supposed to find a way out of this?”⁸³

จาเร็ดแสดงอารมณ์ที่รุนแรงผ่านเหตุการณ์ผจญภัยได้เหมือน ทั้งแสดงความโกรธอย่างก้าวร้าว แสดงความเศร้าด้วยการตำหนิและลดทอนคุณค่าของตนเอง อารมณ์ความรู้สึกทั้งสองด้านนี้ล้วนมาจากจิตไร้สำนึกที่ปราศจากการควบคุมของจาเร็ด ฉากเหมือนได้ดำเนินจึงเป็นการลงลึกเข้าไปสำรวจเบื้องลึกในจิตใจของจาเร็ดที่หมกมุ่นกับปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่และความเศร้าโศกของตนเองจนหลงลืมความรู้สึกของผู้อื่น ขณะที่ไซมอนสามารถควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างใจเย็น จนสามารถช่วยพี่สาวและช่วยจาเร็ดพากันหนีออกจากเมืองได้อย่างปลอดภัย ฉากในเหมือนได้ดำเนินจึงสะท้อนให้เห็นระดับของจิตใจที่แตกต่างระหว่างพี่น้องฝาแฝด ไซมอนซึ่งสามารถควบคุมอารมณ์และมีความพยายามแก้ไขปัญหาตรงหน้าอยู่เสมอ สื่อถึงลักษณะของจิตสำนึกที่ดี ส่วนจาเร็ดปล่อยให้ความกังวล ความโกรธ และความเศร้าอยู่เหนือเหตุผลทั้งหมด สื่อถึงลักษณะของจิตไร้สำนึกที่ปราศจากการควบคุมโดยสิ้นเชิง

จาเร็ดอธิบายคุณลักษณะของไซมอนซึ่งเป็นน้องชายที่เรียบร้อย เรียนเก่ง และเป็นพี่รักของแม่ ความรู้สึกที่เปรียบเทียบตนกับฝาแฝดอยู่ตลอดเวลาของจาเร็ด เกิดจากปัญหาในการสร้างอัตลักษณ์ เพราะลูกคนกลางมักจะรู้สึกว่าตนไม่มีบทบาทหรือสถานะในครอบครัวที่โดดเด่นชัดเจน ขณะที่พี่คนโตที่ได้รับบทบาทผู้นำและน้องคนเล็กมีบทบาทเป็นผู้ที่ได้รับการปกป้องดูแลจากทุกคน ลูกคนกลางจึงมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีตัวตนในครอบครัว จึงเกิดทัศนคติเชิงลบว่าตนขาดความปลอดภัยและสูญเสียความรักจากพ่อแม่ ทำให้ขาดความมั่นใจ

⁸³ Ibid., p. 69.

ลดทอนคุณค่าของตนเอง และเริ่มเรียกร้องความรักความสนใจด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม อาทิ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อวุ่น ความต้องการเอาชนะผู้อื่น แต่บางครั้งกลับหมดกำลังใจ และยอมแพ้ต่อทุกสิ่งได้โดยง่าย⁸⁴ การผจญภัยร่วมกับฝาแฝดจึงมีส่วนช่วยให้จาเร็ดได้เรียนรู้และเติบโตโดยมีฝาแฝดเป็นแบบอย่างให้จาเร็ดพัฒนาตน จนสามารถแก้ไขปมปัญหาต่างๆ ในจิตใจได้ ทั้งปมปัญหาจากการหย่าร้างของพ่อแม่และปัญหาด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว

3.1.1.3 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผ่านตัวละครแฟนตาซี

“ธิมเบิลแท็ก” (Thimbletack) เป็นตัวละครแฟนตาซีตัวแรกที่จาเร็ดพบหลังจากย้ายมาอยู่ที่บ้านสไปเดอร์วิก ในยามปกติธิมเบิลแท็กคือ “บราวน์” (Brownie) เป็นภูติจิวผู้ดูแลบ้านและปกป้องสมาชิกในครอบครัว แต่หากถูกผู้อื่นกระทำให้อึดหรือไม่พอใจ ธิมเบิลแท็กจะเปลี่ยนร่างเป็น “บ็อกการ์ต” (Boggart) ปีศาจจิ้งที่มีหน้าตาน่าเกลียดและคอยหาเรื่องก่อกวนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน อาทิ การแก๊งค์ซัดซา การจับสมาชิกในบ้านมัดติดกับเครื่องเรือน การทำให้บ้านสกปรก การขโมยของไปซ่อน และการก่อวุ่นให้อยู่ไม่มีความสุข

ในนวนิยายชุดนี้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ธิมเบิลแท็กรู้สึกไม่พอใจหลายครั้งหลายครา แต่ครั้งที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวของจาเร็ดมากที่สุด จนทำให้เกิดความเข้าใจผิดกันภายในครอบครัว คือครั้งที่มัลลอรี จาเร็ด และไซมอน สามพี่น้องทุบทำลายบ้านของธิมเบิลแท็กที่ซ่อนอยู่ในผนังบ้าน และขโมยของสะสมของธิมเบิลแท็กไปจนหมด บ้านซึ่งมีความเชื่อมโยงถึงครอบครัว เพราะเป็นที่อยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัวทุกคน เมื่อบ้านถูกทำลายจึงสามารถเทียบได้กับครอบครัวที่แตกสลาย การที่ธิมเบิลแท็กกลายเป็นบ็อกการ์ตเมื่อบ้านถูกทำลายจึงสื่อได้ถึงความเกรี้ยวกราดและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อครอบครัวแตกแยก เช่นเดียวกับจาเร็ดที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีเรื่องชกต่อยกับเพื่อนหลังจากพ่อแม่แยกทางกัน และรู้สึกหงุดหงิดกับความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของเขาอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อต้องย้ายที่อยู่อาศัยจากเมืองหลวงที่ตนคุ้นเคยมาเป็นบ้านเก่าในชนบท นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมก่อวุ่นหรือก้าวร้าวเพื่อระบายอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้น

⁸⁴ Herbert S Streean and Lucy Freeman, *Raising Cain: How to Help Your Children Achieve a Happy Sibling Relationship*, p. 69.

จาเร็ดเริ่มเรียนรู้ความรู้สึกโกรธแค้นของตัวเองผ่านบ็อกการ์ด นำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้สึกของตนให้เป็นหนึ่งเดียวกับบ็อกการ์ด เพื่อมองหาสาเหตุของอารมณ์โกรธของตนเองจนได้ข้อสรุปว่า การฝันในใจอาศัยอยู่ในบ้านสไปเดอร์วิกอาจเป็นสาเหตุให้ทั้งจาเร็ดและบ็อกการ์ดรู้สึกโกรธแค้น

“I thought – well – I thought that maybe the boggart was a little bit like us, because it’s stuck here too. I mean, maybe it doesn’t even want to be here. Maybe being here makes it mad.”⁸⁵

จากบทสนทนาที่จาเร็ดกล่าวกับพี่น้องเห็นได้ว่า แม้จาเร็ดกำลังพูดถึงบ็อกการ์ด แต่อันที่จริงแล้วจาเร็ดกำลังไม่พอใจการย้ายที่อยู่อาศัยของครอบครัว โดยระบายความรู้สึกไม่ดีของตนผ่านการคาดคะเนความรู้สึกของบ็อกการ์ด เหตุการณ์นี้ทำให้จาเร็ดได้ค้นพบสาเหตุแห่งความขุ่นเคืองใจของตน อีกทั้งยังได้ลดทอนความรู้สึกนั้น ด้วยการแบ่งปันความรู้สึกเชิงลบร่วมกับบ็อกการ์ด ทำให้เขารู้สึกได้ว่ามีเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกัน ดังนั้นแทนที่จาเร็ดจะรู้สึกโมโหและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อตอบโต้ เขาจึงเลือกที่จะสร้างบ้านใหม่ให้ ทำให้บ็อกการ์ดคลายความโกรธและกลับไปเป็นบราวน์ดั้งเดิม แพนตาซีจึงสะท้อนพฤติกรรมที่เกิดจากการยึดตนเป็นศูนย์กลางให้จาเร็ดกลับสถานะเป็นผู้ถูกระงับหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จาเร็ดจึงได้เรียนรู้การมองปัญหาจากมุมมองของผู้อื่นซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน อันเป็นความคิดที่ช่วยลดทอนการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

จากการวิเคราะห์ธีมเบ็ดเตล็ดในร่างบ็อกการ์ด ธีมเบ็ดเตล็ดสะท้อนความไม่พอใจผ่านพฤติกรรมก่อนที่มุ่งหวังให้ผู้อื่นเดือดร้อน เพื่อเรียกร้องความสนใจให้ได้สิ่งที่สูญเสียกลับคืนมาซึ่งเป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกับมุลการธา แต่ลักษณะความโกรธของมุลการธามีความรุนแรงมากกว่า เพราะได้รวบรวมความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจจนก่อให้เกิดความอิจฉาริษยาผู้อื่นเข้าไว้ด้วย

⁸⁵ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*, p. 92.

ยักษ์มุลการธาจึงเป็นปีศาจที่น่ากลัว เพราะมุลการธาสามารถทำได้ทุกสิ่งไม่ว่าสิ่งนั้นจะถูกหรือผิด หรืออาจเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เพื่อให้ความปรารถนาของตนเป็นจริง

ในนวนิยายชุดนี้นำเสนอความก้าวร้าวรุนแรงที่มักจะเป็นการกระทำของปีศาจร้าย เพื่อแสดงให้เห็นว่าความก้าวร้าวรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังเช่นยักษ์กินคนชื่อ “มุลการธา” (Mulgarath) เป็นดั่งราชาของปีศาจทั้งปวง เพราะมีร่างกายสูงใหญ่และแข็งแรง มีลักษณะนิสัยโหดเหี้ยมและเจ้าเล่ห์ จึงเป็นสัญลักษณ์แทนความชั่วร้าย มุลการธา มีความทะเยอทะยานอยากที่แรงกล้า โดยหวังครอบครองโลกแต่เพียงผู้เดียว สามารถลงมือสังหารคนแคระและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ อีกมากได้อย่างไม่ลังเล แม้คนเหล่านั้นเป็นเพื่อนพ้อง แต่สาเหตุที่ทำให้มุลการธามีความก้าวร้าวรุนแรงเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ เพราะเชื่อว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมและสูญเสียความสะดวกสบายในชีวิตไปให้ผู้อื่น

“You humans take everything and keep the best part for yourselves. You live in palaces, dine on banquets, and clothe yourselves in fine silks and velvets like royalty. We, who live forever, who have magic, who have *power*; are supposed to lie down and let your kind trample us into the ground. No more.”⁸⁶

ยักษ์มุลการธาระบายความรู้สึกที่ตนถูกทอดทิ้งและถูกเหยียบย่ำ ทำให้ความน้อยเนื้อต่ำใจ กลายเป็นความโกรธแค้น ความรู้สึกเช่นนี้กลายเป็นแรงผลักดันให้มุลการธากระทำเรื่องชั่วร้ายต่างๆ เพื่อยึดครองโลก อาทิ การสังฆฆทวารก็อบลินและมังกรเพื่อขยายพลังความชั่วร้ายให้เพิ่มมากขึ้น การขโมยคู่มือภาคสนามเพื่อศึกษาหาจุดอ่อนของสิ่งมีชีวิตอื่น การข่มขู่และทำร้ายสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์อย่างโหดเหี้ยม ทั้งหมดเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยไม่สนใจความเดือดร้อนของผู้อื่น

⁸⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, pp. 106-108.

แม้จาเร็ดไม่มีพฤติกรรมรุนแรงเช่นมุลการาร แต่ลักษณะความต้องการของจาเร็ดสอดคล้องกับความต้องการของมุลการาร กล่าวคือเป็นความต้องการที่ใช้ความรู้สึกของตนเพียงผู้เดียวเป็นที่ตั้ง มุลการารต้องการครอบครองโลกโดยไม่สนใจความเดือดร้อนของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นในโลกธรรมชาติ เช่นเดียวกับจาเร็ดที่ต้องการให้พ่อแม่กลับมาอยู่ด้วยกันดังเดิม โดยไม่ใส่ใจความรู้สึกของพี่น้องและพ่อแม่ที่อาจจะรู้สึกอึดอัดคับข้องใจเมื่อต้องกลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง จาเร็ดจึงใช้อารมณ์ก้าวร้าวเพื่อแสดงออกให้พ่อแม่รับรู้ความต้องการของเขา

“I want Dad to be less of a jerk, and for Mom to not be sad. I want my dad to stop talking about himself and his movies and his life all the time and remember that I'm the loser who almost got kicked out of school.”⁸⁷

จากคำพูดที่จาเร็ดระบายออกมาต่อหน้ามุลการารที่แปลงร่างเป็นพ่อ ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้จาเร็ดมีพฤติกรรมเชิงลบและมีเรื่องชกต่อยกับเพื่อนที่โรงเรียน มีสาเหตุมาจากปัญหาครอบครัวและต้องการให้พ่อใส่ใจครอบครัวอย่างที่เขาปรารถนา จาเร็ดมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากพ่อแม่หย่าร้างกัน โดยหวังให้พ่อแม่สนใจและกลับมาอยู่เป็นครอบครัวดังเดิมตามที่เขาต้องการ สอดคล้องกับยักษ์มุลการารที่ใช้ความรุนแรงเพื่อเรียกร้องสิ่งที่เขาต้องการด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยักษ์มุลการารยังมีพลังวิเศษในการแปลงกาย มุลการารจึงมีร่างแปลงอีกร่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมเชิงลบของจาเร็ด คือการแปลงร่างเป็นจาเร็ดตัวปลอมที่ดูเกรงและมีแวตาวัวร้าย เขาจึงใจปราศกฏายให้จาเร็ดตัวจริงเห็นที่โรงเรียน เพื่อยั่วยุให้จาเร็ดโมโหจนควบคุมตัวเองไม่ได้ และเริ่มมีพฤติกรรมเชิงลบเช่นเดียวกับจาเร็ดตัวปลอม

“The creature threw back its head and laughed. “You can never get away from your own self.”

⁸⁷ Ibid., p. 101.

“Shut up! You’re not me.” Jared pointed the knife at his double.”⁸⁸

จากบทสนทนาเห็นได้ว่ายักษ์มุลการธาวยั่วจาเร็ดด้วยการแปลงร่างเป็นตัวตนในจิตไร้สำนึกของจาเร็ด ซึ่งเต็มไปด้วยอารมณ์รุนแรงและทัศนคติเชิงลบ จาเร็ดปฏิเสธตัวตนนั้นทันที แต่สิ่งที่จาเร็ดกระทำตอบโต้ คือการใช้มีดข่มขู่ร่างแปลงของยักษ์มุลการธา แม้จะให้เหตุผลว่าชักมีดมาขู่เพราะเข้าใจผิด คิดว่ายักษ์มุลการธาจะกลัวเหล็กกล้าตามที่คู่มือภาคสนามระบุไว้ แต่การใช้อาวุธในการแก้ไขปัญหานั้นเป็นวิธีที่สังคมไม่ยอมรับ ผู้ประพันธ์จึงให้ครูที่เดินผ่านมาได้เห็นเหตุการณ์โดยบังเอิญ ทำให้ครูเข้าใจผิดคิดว่าจาเร็ดกำลังใช้มีดทำร้ายนักเรียนคนอื่น จาเร็ดในสายตาของครูจึงไม่ต่างจากจาเร็ดตัวปลอมผู้มีแววตาชั่วร้ายคนนั้น จาเร็ดจึงกลายเป็นเด็กมีปัญหาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ในสายตาของทุกคน ซึ่งส่งผลร้ายต่อปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ทั้งในครอบครัวและสังคมภายนอก

ทั้งที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอว่า ความรุนแรงและการก่อความรุนแรงในสังคมภายนอกส่งผลเสียอย่างไร ทว่าผู้ประพันธ์กลับจงใจให้จาเร็ดมีเจตนาใช้อาวุธมีดมาใช้เพื่อข่มขู่ปีศาจด้วยความเข้าใจผิดเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อฆ่าฟันทำลาย เพราะผู้ประพันธ์ต้องการลดทอนปมปัญหาพฤติกรรมของตัวละครเอก ให้ตัวละครเอกยังคงมีลักษณะโดยรวมว่าเป็นเด็กดี เพียงแต่มีลักษณะนิสัยของผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเท่านั้น ผู้อ่านจะได้รู้สึกเอาใจช่วยและมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละคร ภาพตัวละครเอกที่มีความชั่วร้ายซึ่งเป็นแง่มุมหนึ่งในจิตไร้สำนึกของจาเร็ดตัวจริง จึงถูกถ่ายโอนให้เป็นลักษณะของตัวละครแฟนตาซีฝ่ายปีศาจร้ายแทน

ไม่จำเป็นแต่ตัวละครปีศาจเท่านั้นที่แสดงสภาพจิตใจของจาเร็ด ฉากที่อยู่อาศัยของยักษ์มุลการธา มีความสำคัญในฐานะภาพของจิตไร้สำนึกของจาเร็ดด้วยเช่นกัน ฉากวังขยะของยักษ์มุลการธาสื่อถึงความกังวลในจิตใจของเด็กที่เติบโตในครอบครัวหย่าร้าง คือความกังวลว่าตนจะถูกทอดทิ้ง ผู้ประพันธ์ให้วังขยะมีลักษณะโครงร่างที่สร้างจากขยะ จึงมีความหมายสื่อถึงความโดดเดี่ยว การถูกทอดทิ้ง และความรู้สึกไร้ค่า ไม่ต่างจากขยะ

⁸⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, p. 23.

การถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวเป็นสิ่งที่ไม่ดีนักแล้ว วังขยะจึงถูกสร้างให้เป็นสถานที่ซึ่งมีแต่ความมืดมิด มีเพียงขยะที่ถูกทิ้ง และเครื่องเรือนสำหรับผู้อยู่อาศัยเพียงหนึ่งเดียววางตั้งไว้อย่างโดดเดี่ยว

นอกจากนี้ในวังขยะยังมีบันไดขึ้นสู่หอคอยซึ่งเป็นห้องที่กักขังแม่ไว้ บันไดเหล่านั้นมีลักษณะเป็นแผ่นไม้ที่ห้อยลงมาจากด้านบน ถูกยึดฝั่งหัวและท้ายด้วยสายโซ่ บันไดจึงแกว่งไปมาไม่มั่นคง เบื้องล่างบันไดคือความมืดมิดที่มองไม่เห็นจุดสิ้นสุด อันเป็นการสื่อถึงสภาพจิตใจทั้งของจาเร็ดที่ไม่มี ความมั่นคง เสี่ยงต่อการตกลงไปในหลุมบ่อที่มีความมืดมิดของจิตไร้สำนึก บันไดเหล่านั้นทอดยาวขึ้นสู่หอคอย จนพบประตูสามบานซึ่งสอดคล้องกับจำนวนพี่น้องสามคน และประตูบานกลางที่สามพี่น้องเลือกเปิดเข้าไป สอดคล้องกับจาเร็ดซึ่งเป็นพี่น้องคนกลางของครอบครัว การเปิดประตูบานนั้นจึงสื่อความหมายถึงการเปิดประตูเข้าไปสำรวจความปรารถนาที่อยู่ในจิตใจของจาเร็ด

สิ่งที่อยู่เบื้องหลังประตู คือพ่อตัวปลอมหรือมุลการารที่ปลอมตัวเป็นพ่อ แล้วอ้างว่าจะกลับมาอยู่กับลูกๆ เป็นครอบครัวเดียวกันอีกครั้ง วังขยะเป็นสิ่งที่สื่อให้เห็นถึงความกังวลและความปรารถนา ผ่านฉากภายในวังขยะและบนยอดหอคอยของวังขยะ เหล่านี้ล้วนเป็นภาพสะท้อนมาจากจิตไร้สำนึกซึ่งผลักดันให้จาเร็ดมีพฤติกรรมยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เช่นเดียวกับยักษ์มุลการารผู้เป็นเจ้าของวังขยะซึ่งทำร้ายผู้อื่นเพราะความกังวลที่เกิดจากการถูกทอดทิ้งและความปรารถนาที่จะเติมเต็มความกังวลนั้นด้วยการยึดครองโลกแต่เพียงผู้เดียว

ในนวนิยายชุดนี้ดูราวกับว่าจาเร็ดถูกปีศาจร้ายคุกคามจนเกิดความเดือดร้อนทั้งกายและใจ จึงต้องออกผจญภัยเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่อันที่จริงแล้วการผจญภัยเกิดจากหนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดต้องการครอบครองเป็นเจ้าของ เพื่อให้หนังสือคู่มือภาคสนามเป็นตัวแทนของตาทวดและพ่อที่จาเร็ดมีไว้ยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่การยึดความต้องการของตนเองเป็นศูนย์กลางกลับกลายเป็นต้นเหตุให้สมาชิกในครอบครัวถูกปีศาจคุกคามและลักพาตัว การลักพาตัวจึงเป็นสัญญาณเตือนให้จาเร็ดละทิ้งความต้องการของตน เลิกยึดตนเองเป็น

ศูนย์กลาง และตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวซึ่งจะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อต่อไป

3.1.2 จาเร็ดผู้ตระหนักถึงความสำคัญของแม่และพี่น้อง

เหตุการณ์แฟนตาซีที่ผู้ประพันธ์ใช้สื่อถึงปัญหาจากการยึดตนเป็นศูนย์กลาง คือ การที่สมาชิกในครอบครัวต่างถูกปีศาจลักพาตัวอันเนื่องมาจากหนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดพยายามเก็บรักษาไว้ตามความต้องการของตนเอง เป็นเหตุให้จาเร็ดต้องออกผจญภัยเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวกลับคืนมา การลักพาตัวเป็นพฤติกรรมของปีศาจร้ายที่บีบคั้นให้ตัวละครเอกพลัดพรากจากบ้านเพื่อออกผจญภัย การคุกคามจากตัวละครฝ่ายร้ายจึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่แท้จริงของแฟนตาซี เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปสู่การผจญภัยแบบฮีโรอิกแฟนตาซี

วลาดิเมียร์ พรอพพ์ (Vladimir Propp) นักทฤษฎีโครงสร้างนิทาน กำหนดสัญลักษณ์ของการลักพาตัวหรือเหตุการณ์ที่ตัวร้ายคุกคามสมาชิกในครอบครัวด้วยสัญลักษณ์ "A" ซึ่งเป็นอักษรตัวแรกในภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อความหมายถึงจุดเริ่มต้นของแฟนตาซี การคุกคามดังกล่าวทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า "lack a" หมายถึง บางสิ่งของตัวละครเอกสูญหายไปจากเหตุการณ์ในขั้น A ตัวละครเอกจึงต้องอาศัยการผจญภัยเพื่อเติมเต็มสิ่งนั้น เหตุการณ์ใน A จึงผลักดันให้เรื่องดำเนินไปสู่ขั้น "B" หมายถึง ตัวละครเอกรับรู้การคุกคามดังกล่าว จากนั้นตัวละครเอกจึงตัดสินใจก้าวไปสู่ขั้น "C" หมายถึง ตัวละครเอกตัดสินใจจะขัดขวางหรือหยุดยั้งการคุกคามของตัวร้าย นำไปสู่สัญลักษณ์ "↑" หมายถึงการออกจากบ้านเพื่อผจญภัย⁸⁹ หากพิจารณาจากทฤษฎีโครงสร้างนิทานของพรอพพ์ จะพบว่านวนิยายชุด *เดอะสไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* มีโครงสร้างนิทานรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ การลักพาตัวสมาชิกในครอบครัวเกรซ (A) เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ผลักดันให้จาเร็ดรู้สึกขาดหรือต้องการคนในครอบครัวกลับคืนมา (lack a) เมื่อจาเร็ดรู้ว่าปีศาจลักพาตัวคนในครอบครัวไป (B) เขาจึงตัดสินใจออก

⁸⁹ V. Propp, *Morphology of the Folktale* (Austin, Texas: University of Texas Press, 2000), pp. 150-151.

จากบ้าน (C) และออกผจญภัยในฐานะวีรบุรุษตามขนบโครงเรื่องแบบฮีโรอิกแฟนตาซี (↑) เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว

ตามทฤษฎีของพรอพพ์ ตัวละครเอกในนิทานจะได้เรียนรู้และเติบโตอย่างแท้จริง ต่อเมื่อเดินทางออกจากบ้านของตนเอง การเดินทางช่วยเสริมสร้างความเป็นวีรบุรุษให้ตัวละครเอกก่อนที่จะได้กลับบ้านซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ “↓” ในตอนจบ⁹⁰ เนื่องจากบ้านในนิทานเป็นพื้นที่สำหรับการอยู่ร่วมกันจึงเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นหนึ่งเดียว แต่เมื่อตัวละครเด็กในนิทานเริ่มเติบโตและการสร้างตัวตนยังไม่เสร็จสมบูรณ์ พวกเขาจะเกิดความขัดแย้งในจิตใจและต้องการแยกตัวออกจากบ้านซึ่งเคยรวมสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดไว้ ความขัดแย้งนั้นแสดงผ่านอุปสรรคภายในบ้านของตัวละคร ซึ่งผลักดันให้ตัวละครต้องออกไปผจญภัยนอกบ้าน⁹¹ สอดคล้องกับนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* เล่มที่ 1 ซึ่งมีบ้านเป็นสถานที่หลักในการดำเนินเรื่อง เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นในบ้าน เพื่อปูปมขัดแย้งในจิตใจที่จาเร็ดไม่พอใจบ้าน สไปเดอร์วิก อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวหลังจากการหย่าร้างของพ่อแม่บ้าน สไปเดอร์วิกในความรู้สึกของจาเร็ดเชื่อมโยงกับสภาพครอบครัวที่ขาดพ่อ จากนั้นโครงเรื่องในนวนิยายเล่มต่อๆ มาจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบ้าน มีการออกไปผจญภัย (↑) และพากันกลับบ้านอย่างปลอดภัยในตอนจบของนวนิยายแต่ละเล่ม (↓) มีนัยยะเพื่อสื่อให้เห็นว่าบ้านและครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่ง ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงเพียงใดเกิดขึ้นนอกบ้าน ตัวละครเด็กสามารถเอาชีวิตรอดและหวนคืนสู่บ้านหรือครอบครัวได้ เช่นเดียวกับโครงสร้างของนิทานเรื่อง *Hansel and Gretel* ซึ่งเปิดเรื่องด้วยการบอกเล่าปัญหาภายในบ้านเกี่ยวกับความอดอยากของครอบครัว จากนั้นฮันเซลและเกรเทลจึงถูกพ่อแม่วางแผนพาไปทิ้งในป่า (↑) อันเป็นจุดเริ่มต้นของการออกผจญภัย สองพี่น้องพบบ้านขนมปังขิงของแม่มด ถูกแม่มดจับขังทรมาน จากนั้นสองพี่น้องจึงวางแผนกำจัดแม่มดและเดินทางกลับบ้านได้อย่างปลอดภัยพร้อมนำทรัพย์สินสมบัติของแม่มดไปให้ครอบครัว (↓)

⁹⁰ Ibid., p. 39.

⁹¹ Bruno Bettelheim, *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, p. 78.

การผจญภัยของฮันเซลและเกรเทลแตกต่างจากการผจญภัยของสามพี่น้องครอบครัวเกรซตรงที่ฮันเซลและเกรเทลออกผจญภัยเพื่อให้เติบโตจากสถานะผู้ถูกปกป้องดูแลจากแม่ ผู้การเป็นเด็กที่พร้อมเรียนรู้วิธีการดูแลตัวเองและไม่คาดหวังให้แม่อุทิศทั้งชีวิตเพื่อเลี้ยงดูลูกเพียงอย่างเดียว นิทานเรื่องนี้สื่อความหมายถึงแม่ผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ อาทิ แม่เลี้ยง บ้าน และอาหาร การที่ฮันเซลและเกรเทลต้องออกไปผจญภัยนอกบ้าน จึงหมายถึงความพยายามที่จะเติบโตจากสถานะของเด็กเล็กที่หวังพึ่งพาแต่แม่เท่านั้น⁹² ส่วนจาเร็ดออกผจญภัยนอกบ้านเพื่อให้เติบโตจากการยึดติดกับพ่อแม่หรือครอบครัวที่สมบูรณ์ และเพื่อเติบโตจากทัศนคติการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง กระทั่งสามารถหลุดพ้นจากการคิดคำนึงถึงพ่อและเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวได้ ในระหว่างการผจญภัยทั้งแม่และตาทวดอาร์เธอร์ซึ่งเป็นตัวแทนของพ่อ จึงไม่สามารถให้ความช่วยเหลือจาเร็ดได้ จาเร็ดต้องยืนหยัดแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเพื่อเติบโตเป็นวัยรุ่นชายที่สมบูรณ์ตามขนบของ“ฮีโรอิกแฟนตาซี”

3.1.2.1 การเรียนรู้ผ่านคู่แข่ง

การผจญภัยร่วมกับพี่น้องและสิ่งมีชีวิตจรรยอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว เป็นสิ่งที่ช่วยลดทอนการยึดติดตนเองเป็นศูนย์กลางและทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้อื่นนอกเหนือจากตนเอง อาทิ เหตุการณ์ก็อบลินลักพาตัวไซมอนขณะที่พี่น้องหมางเมินกัน เหตุการณ์ดังกล่าวกระตุ้นให้จาเร็ดเกิดความหวังและความรู้สึกผิดเมื่อคิดว่าไซมอนผู้เป็นน้องชายฝาแฝดอาจได้รับอันตรายเพราะตน

“They crashed through the brush, heedless of the scratches twigs and thorns made along their arms. Jared’s thoughts were all of his brother and fire.”⁹³

จาเร็ดและมัลลอรี่แสดงความเป็นห่วงไซมอนด้วยการพยายามเข้าไปช่วยไซมอนในป่าทึบ โดยไม่สนใจหรือหวังว่าตนจะได้รับบาดเจ็บหรือไม่ หมายความว่าจาเร็ดให้ความสำคัญกับ

⁹² Ibid., pp. 159-161.

⁹³ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, p. 59.

ความปลอดภัยของไซมอนมากกว่าตนเอง โดยเฉพาะจาเร็ดซึ่งได้กลิ่นใหม่และเป็นกังวลว่าไซมอน อาจได้รับอันตราย ความห่วงใยทำให้จาเร็ดเกิดความกังวล อีกทั้งยังกระตุ้นจิตสำนึกของจาเร็ด ให้เกิดความรู้สึกผิดต่อไซมอนได้อีกด้วย หลังจากนั้นเมื่อไซมอนขอรับรองให้จาเร็ดและมัลลอรี ช่วยกันปล่อยสัตว์ต่างๆ ที่ก๊อบลินจับมาและช่วยกันนำกริฟฟินที่ได้รับบาดเจ็บไปรักษาที่บ้าน จาเร็ดจึงยอมให้ความช่วยเหลือแต่โดยดี นับเป็นการเติบโตของตัวละครที่ลดทอนการยึดตนเอง เป็นศูนย์กลาง ทำให้ครอบครัวมีสายสัมพันธ์ที่ดีมากขึ้น

แม้ว่าการลักพาตัวจะทำให้จาเร็ดรู้สึกผิดต่อไซมอน และตระหนักได้ว่าไซมอน คือสมาชิกในครอบครัวที่เขาต้องช่วยเหลือปกป้อง กระนั้นจาเร็ดยังคงไม่ตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของไซมอนอย่างชัดเจนนอกเหนือจากความเป็นพี่น้องฝาแฝดเท่านั้น เพราะ จาเร็ดมองไซมอนเป็นเพียงน้องชายฝาแฝดที่มีความแตกต่างกันมากจนเกินไป ทั้งบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ผลการเรียน และรสนิยม

“Jared didn’t know why he and Simon were so different. In movies, identical twins got cool powers like reading each other’s minds with a look. It figured that the most real-life twins could do was wear the same-size pants.”⁹⁴

เห็นได้ว่าจาเร็ดไม่ภาคภูมิใจในการมีน้องชายฝาแฝด ความแตกต่างของฝาแฝดทำให้จาเร็ดเกิดการตั้งคำถามถึงคุณค่าของการมีฝาแฝด สืบให้เห็นว่าเขามีทัศนคติเชิงลบและมองไม่เห็นคุณค่าของไซมอน กระทั่งไซมอนได้มีส่วนร่วมในการผจญภัยร่วมกับจาเร็ด ส่งผลให้ทัศนคติที่จาเร็ดมีต่อไซมอนค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป เห็นได้จากในเหตุการณ์ที่เอลฟ์จับตัวจาเร็ดไว้เป็นตัวประกัน โดยยื่นข้อแลกเปลี่ยนให้พี่น้องสองคนที่เหลือนำหนังสือคู่มือภาคสนามมาแลกเปลี่ยนกับตัวจาเร็ด แต่จาเร็ดสามารถคิดหาวิธีเอาตัวรอดโดยใช้การเป็นฝาแฝดให้เป็นประโยชน์

“Jared, help!” Jared called, hoping that Simon and Mallory would get the hint.

⁹⁴ Ibid., p. 4.

Simon just looked at him in confusion.

“Jared,” said Jared, “You have to help me.”

Then Simon smiled at him, his eyes lighting up with understanding. “Simon, are you okay?”⁹⁵

จาเร็ดใช้แผนหลอกล่อให้เอลฟ์สับสนและคิดว่าจาเร็ดคือไซมอน และไซมอนคือจาเร็ด เมื่อไซมอนและมัลลอรีออกจากป่าได้อย่างปลอดภัย จาเร็ดจึงทวงคำสัญญาจากเอลฟ์ ที่กล่าวว่า จะกักขังเฉพาะไซมอนเท่านั้น ส่วนจาเร็ดจะไม่ถูกกักขังหากไม่เต็มใจ เอลฟ์ผู้รักษาคำมั่นสัญญา เห็นสิ่งอื่นใดจึงจำต้องยอมปล่อยจาเร็ดออกจากป่า แผนการของจาเร็ดไม่มีทางสำเร็จ หากจาเร็ดและไซมอนไม่ใช่พี่น้องฝาแฝดที่มีใบหน้าคล้ายคลึงกัน อีกทั้งแผนการครั้งนี้ สำเร็จได้เพราะไซมอนสามารถเข้าใจแผนการของจาเร็ดได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยเพียง การมองตาและคำพูดบอกใบ้เป็นนัยเท่านั้น ความสามารถเช่นนี้สอดคล้องกับความปรารถนาของ จาเร็ดที่ต้องการฝาแฝดที่มีพลังจิต สามารถอ่านใจกันและกันได้ ดังที่ได้อธิบายและยกตัวอย่างไป ก่อนหน้านี้ แม้ว่าทั้งสองไม่มีพลังพิเศษ แต่ความเข้าใจที่มีให้กันและกันสามารถสร้างลักษณะหรือ ความสามารถพิเศษขึ้นมาได้ อีกทั้งยังสามารถช่วยเหลือกันในยามยากได้อีกด้วย ประสพการณ์ การผจญภัยทำให้จาเร็ดค้นพบคุณค่าของการมีพี่น้องฝาแฝด กล่าวได้ว่าการผจญภัยเป็นสิ่งที่ดึง พี่น้องที่มีความแตกต่างกันให้เข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้งไซมอนยังมีส่วนสำคัญให้จาเร็ดตระหนักรู้ถึง ผลเสียของการปล่อยอารมณ์ไปตามกระแสจิตไร้สำนึกในเมืองใต้ดิน ทำให้จาเร็ดสามารถ พัฒนาจิตใจของเขาจนกระทั่งเอาตัวรอดจากสถานการณ์เลวร้ายได้สำเร็จ เห็นได้จากเหตุการณ์ที่ สองพี่น้องฝาแฝดต้องเดินทางสู่เมืองร้างใต้ดินเพื่อช่วยมัลลอรีที่ถูกลักพาตัวไป ในฉากดังกล่าว จาเร็ดแสดงอารมณ์หงุดหงิดและท้อแท้ ขณะที่ไซมอนยังคงเยือกเย็นและใช้สติสัมปชัญญะคิด แก้ไขปัญหาอยู่ตลอดเวลา

การที่มีตัวละครฝาแฝดซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีอยู่เคียงข้างตัวละครเอก ส่งผลให้ ตัวละครเอกได้เห็นตัวอย่างที่ดีซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางหนึ่ง สุดท้ายแล้วในฉากนั้นสิ่งที่กระตุ้นเตือน

⁹⁵ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret* (New York: Simon & Schuster, 2003), pp. 97-98.

ให้จาเร็ดได้สติจึงไม่ใช่ตัวละครแฟนตาซีดังเช่นในนิทานทั่วไป แต่เป็นกำลังใจจากน้องชายฝาแฝด ผู้ไม่ยอมแพ้แม้จะถูกคนแคะระจับขังไว้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกของจาเร็ดเมื่อเขาเห็น ไชมอนพยายามพูดจาหวานล่อมิให้คนแคะระเปิดกรงให้อย่างไม่ย่อท้อ

“Jared looked at him with surprise. Had Simon been planning the whole time, while Jared had been busy just being upset?”⁹⁶

น้องชายฝาแฝดที่จาเร็ดเคยดูว่ากล่าวกลายเป็นแรงผลักดันให้จาเร็ดเลิกหมกมุ่นกับปัญหาของตนเองซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง กระทั่งจาเร็ดสามารถดับอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบที่มาจากจิตไร้สำนึกได้ และสามารถใช้สติปัญญาของตนวางแผนร่วมกันกับ ไชมอน หลอกล่อคนแคะระจนกระทั่งสามารถหนีออกจากกรงขังและช่วยพี่สาวได้สำเร็จ

3.1.2.2 การเรียนรู้ผ่านการผจญภัย

เด็กในช่วงวัย 9-12 ปี เช่นจาเร็ด เป็นช่วงวัยแห่งความโกรธแค้น เด็กในวัยนี้จะยึดติดกับความยุติธรรม เขาต้องการคำตัดสินที่ชัดเจนว่าสิ่งใดถูกหรือผิด เมื่อใดก็ตามที่เด็กรู้สึกว่าสิ่งที่พ่อแม่กระทำนั้นไม่ยุติธรรม เด็กจะรู้สึกโกรธแค้นอย่างมากและแสดงอารมณ์โกรธออกมาอย่างชัดเจนโดยเฉพาะเด็กผู้ชาย เด็กอาจจะโกรธที่ถูกพ่อทอดทิ้งและนำไปสู่การต่อต้านแม่ที่ดูแลตนด้วย⁹⁷ แฟนตาซีมีบทบาทในการปรับอารมณ์และความคิดให้กับตัวละครเอก โดยสร้างสถานการณ์แฟนตาซีที่มีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยการให้สามพี่น้องครอบครัวเกรซเผชิญกับเหตุการณ์ที่ยกษ์และก่อบลินสังหารหมู่คนแคะระอย่างโหดเหี้ยม สถานการณ์ที่โหดร้ายรุนแรงบีบคั้นให้สามพี่น้องต้องเริ่มหวนนึกถึงแม่ซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนเดียวในบ้าน ไชมอนจึงตัดสินใจว่าพวกเขาต้องบอกเล่าความจริงและขอความช่วยเหลือจากแม่ แต่จาเร็ดยังคงลังเลอยู่เช่นเดิม

จาเร็ดไม่เชื่อมั่นว่าแม่จะเชื่อและรับฟังพวกเขา เพราะที่ผ่านมามีแม่มักจะคิดว่าจาเร็ดเป็นเด็กเกเรและโกหกเป็นนิสัย ทุกครั้งที่จาเร็ดมีปัญหา เขาจึงถูกแม่ตำหนิโดยที่

⁹⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, p. 74.

⁹⁷ Marc J. Ackerman, *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation*, p. 65.

ไม่สามารถอธิบายสิ่งใดได้ จาเร็ดจึงไม่ไว้ใจที่จะบอกเล่าสิ่งใดให้แม่ฟัง สถานการณ์แฟนตาซีจึงเพิ่มแรงบีบคั้นจาเร็ดมากขึ้น โดยให้แม่ถูกปีศาจร้ายลักพาตัวไปเสียก่อน เมื่อพบว่าแม่หายตัวไป จาเร็ดจึงเริ่มละทิ้งทัศนคติเชิงลบของคนที่มิต่อแม่ เขาต้องการช่วยเหลือแม่จากปีศาจร้ายให้กลับมาอย่างปลอดภัย

“Mulgarath had her, and we didn't even notice. We should have listened – I should have listened. I never should have opened Uncle Arthur's stupid book.”⁹⁸

แม่ซึ่งเป็นที่พึ่งสุดท้ายถูกปีศาจลักพาตัวไปในช่วงเวลาที่ยาเร็ดต้องการแม่มากที่สุด สถานการณ์เช่นนี้ยิ่งเพิ่มแรงกระตุ้นให้จาเร็ดเห็นคุณค่าของแม่ ยาเร็ดกล่าวโทษตนเองเป็นครั้งแรกที่ดิ่งตันจะครอบครองหนังสือคู่มือภาคสนามไว้ จนเป็นเหตุให้แม่ถูกลักพาตัว แฟนตาซีจึงมีส่วนช่วยในการผลักดันจาเร็ดซึ่งเคยยึดความต้องการของตนเองเป็นศูนย์กลาง ให้ได้รับบทเรียนและตระหนักถึงความสำคัญของแม่มากขึ้น ฉากวังขยะซึ่งเป็นสถานที่กักขังแม่และเป็นฉากการผจญภัยครั้งสุดท้ายจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นฉากที่เปิดประตูสู่จิตใจของจาเร็ด เพื่อเข้าไปสำรวจปมปัญหาและแก้ไขปมในจิตใจของจาเร็ดเอง นำไปสู่การยอมรับครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวและยอมรับแม่ในฐานะผู้นำครอบครัว อีกทั้งยังกระตุ้นให้จาเร็ดตระหนักได้ว่าแท้จริงแล้วเขารักแม่และต้องการแม่มากเพียงใด

หอคอยในวังขยะเป็นสถานที่ต่อสู้ครั้งสุดท้ายระหว่างจาเร็ดกับมุลการัท หอคอยที่อยู่บนส่วนยอดของวังขยะแสดงถึงความสำคัญสูงสุด เป็นฉากเด่นในการก้าวผ่านปมปัญหาครอบครัวของตัวเองละครเอกในฐานะวีรบุรุษของเรื่องตามขนบแบบฮีโรอิกแฟนตาซี พ่อที่จาเร็ดโหยหาจึงปรากฏตัวในห้องขังในลักษณะที่ถูกจับแขวนอยู่กลางห้อง แต่แท้จริงแล้วนั่นเป็นแผนลวงของปีศาจที่ต้องการดึงความสนใจและทดสอบสามพี่น้อง ให้สามพี่น้องสนใจพ่อตัวปลอมที่ถูกแขวนไว้ ขณะที่แม่ถูกมัดมือและปากอยู่เงียบๆ บนพื้นนุ่มห้อง ฉากนี้แสดงความปรารถนาของจาเร็ดที่ต้องการให้พ่อกลับมาหาครอบครัวโดยที่แม่ไม่สามารถคัดค้านได้

⁹⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, p. 7.

ไทมอนและมัลลอรีวิ่งเข้าไปช่วยพ่อตัวปลอมก่อนทันที ขณะที่จาเร็ดซึ่งโยเยหาพ่อมาตลอด สามารถถูกคิดได้ว่า พ่อที่อ้างตัวว่าถูกปีศาจจับมา มีบางสิ่งไม่ชอบมาพากล จาเร็ดจึงตรงเข้าไปช่วยแม่ที่มุมห้อง

การที่ไทมอนและมัลลอรีแม้จะไม่เคยแสดงท่าทีต่อต้านการตัดสินใจหย่าร้างของพ่อแม่ แต่ทั้งสองกลับตกหลุมพรางของมุลการารอย่างง่ายดาย เนื่องจากฉากนี้เป็นฉากแสดงการต่อสู้ภายในจิตใจของจาเร็ดซึ่งเป็นตัวละครเอกและเป็นวีรบุรุษของเรื่อง ไทมอนและมัลลอรีจึงเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ช่วยเหลือมาสู่การตกเป็นเหยื่อ เพื่อให้จาเร็ดเผชิญหน้ากับยักษ์มุลการารซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนจิตใจไร้สำนึกของตนเองเพียงลำพัง อีกทั้งในฉากนี้ทุกคนในครอบครัวของจาเร็ดตกเป็นเหยื่อของยักษ์มุลการาร เพื่อบีบให้จาเร็ดเห็นความสำคัญของแม่กับพี่น้อง และเลือกที่จะปกป้องพวกเขา มากกว่าการคิดคำนึงถึงพ่อที่จากครอบครัวไปแล้ว สอดคล้องกับวัยของจาเร็ดซึ่งเริ่มเติบโตเพื่อก้าวไปสู่ช่วงวัยรุ่น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะแยกตัวจากพ่อแม่ เพื่อสร้างบุคลิกลักษณะของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันจาเร็ดยังต้องการความดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ผู้ประพันธ์จึงสร้างให้จาเร็ดยังต้องการพ่อแม่อยู่เคียงข้างเขา ทว่าเขามีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเผชิญหน้ากับปีศาจร้ายโดยไม่ร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ทำที่สุดจาเร็ดสามารถเอาชนะปีศาจร้าย และเอาชีวิตรอดจากวังขยะหรือจิตใจที่เต็มไปด้วยความโดดเดี่ยวและความโกรธแค้นได้สำเร็จ เป็นการสื่อว่าจาเร็ดสามารถเอาชนะจิตใจไร้สำนึกที่โยเยหาพ่อและตระหนักถึงคุณค่าของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวได้ในที่สุด

เหตุการณ์แฟนตาซีช่วยเพิ่มความรักในกลุ่มพี่น้อง ทำให้เกิดความปรองดองเป็นหนึ่งเดียว ไม่ใช่ศัตรูที่ต้องแข่งขันกันเช่นเดิม การผจญภัยเสริมให้พี่น้องมีโอกาสใช้ความสามารถพิเศษที่แตกต่างของตนเองในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากในนวนิยายเรื่องนี้ผู้ประพันธ์มิได้ให้สามพี่น้องมีพลังวิเศษ แต่ให้มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผจญภัยได้ อาทิ มัลลอรีมีความสามารถด้านกีฬาสันทนาการ ไทมอนมีความสนใจเรื่องการเลี้ยงสัตว์ และจาเร็ดค้นพบความสามารถในการบันทึกเรื่องราวด้วยภาพวาดและมีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องแฟนตาซี สามพี่น้องจึงร่วมมือกันใช้ความสามารถเหล่านี้ในการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ มัลลอรีสามารถต่อสู้กับเหล่าก็อบลินเพื่อช่วยชีวิตน้องชายทั้งสองได้ ไทมอนรักษาดูแล

กริฟฟินจนหายดีและให้กริฟฟินช่วยปราบมังกร ขณะที่จาเร็ดค้นคว้าและบันทึกเรื่องราวมหัศจรรย์ จนมีความเชี่ยวชาญ กระทั่งสามารถวางแผนปราบเหล่าร้ายได้อย่างถูกต้องวิธี อาจกล่าวได้ว่า ผู้ประพันธ์ต้องการเสริมความสำคัญให้กับความถนัดที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาพร้อมกันได้โดยไม่ต้องพึ่งพาลังวิเศษ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าความสามัคคีของกลุ่มพี่น้องหรือการตระหนักถึงคุณค่าทั้งของตนและของผู้อื่น คือพลังวิเศษที่สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้

3.1.2.3 การเรียนรู้ผ่านญาติผู้ใหญ่

การผจญภัยไม่เพียงทำให้จาเร็ดตระหนักถึงคุณค่าของแม่กับพี่น้อง ยังทำให้จาเร็ดตระหนักถึงความสำคัญของญาติผู้ใหญ่ในการร่วมแรงร่วมใจกันปราบปรามปีศาจร้าย เช่นเดียวกับลูซินดาซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ใจดีที่อนุญาตให้ครอบครัวเกรซมาพักอาศัยในบ้านสไปเดอร์วิก แต่เพราะลูซินดาถูกกักตัวในโรงพยาบาลเพื่อรักษาอาการทางจิต จาเร็ดและพี่น้องจึงดูแลเธอ ว่าเป็นเพียงผู้สูงอายุที่ไร้ความสามารถ ผู้ประพันธ์จึงให้เหตุการณ์แฟนตาซีเป็นประสบการณ์ซึ่งช่วยดึงญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุและอยู่ในโรงพยาบาลโรคประสาท เข้ามา มีบทบาทและส่วนร่วมในการผจญภัย จนเกิดเป็นประสบการณ์ร่วมซึ่งเชื่อมโยงสมาชิกในครอบครัวไว้ด้วยกัน เพื่อแสดงความสำคัญของผู้สูงอายุในครอบครัว

สามพี่น้องต้องการค้นหาคุณค่าของหนังสือคู่มือภาคสนาม จึงเดินทางไปเยี่ยมยายลูซินดาที่โรงพยาบาลเพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือคู่มือภาคสนามและสืบหาเบาะแสของตาวอดที่หายสาบสูญ เหตุการณ์ดังกล่าวดึงสมาชิกในครอบครัวที่ถูกลืมน้อยอย่างลูซินดาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการผจญภัย การค้นหาคุณค่าของหนังสือเล่มหนึ่งจึงแปรเปลี่ยนเป็นการค้นหาคุณค่าของสมาชิกในครอบครัวไปด้วยในขณะเดียวกัน อีกทั้งการเดินทางครั้งนี้ทำให้สามพี่น้องรับรู้ความจริงว่ายายของพวกเขาไม่ใช่คนสติไม่สมประกอบตามที่เคยเข้าใจ แต่ลูซินดาถูกปีศาจคุกคามและทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเข้าใจผิด จนคิดว่าลูซินดาทำร้ายร่างกายของเธอเอง ข้อมูลที่เด็กๆ ได้รับจากลูซินดาเป็นการเตือนภัยถึงความร้ายกาจของเหล่าปีศาจที่เคยทำร้ายลูซินดาเมื่อครั้งตาวอดอาร์เธอร์หนีหายไป สิ่งที่ลูซินดาบอกเล่าให้หลานๆ ฟังไม่ใช่คุณค่าของหนังสือคู่มือภาคสนามตามที่จาเร็ดคาดหวัง แต่เพราะเรื่องราวของลูซินดาเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับการถูก

ปีศาจคุกคามเช่นเดียวกับสถานการณ์ที่สามพี่น้องกำลังเผชิญ อีกทั้งลูซินดาถูกปีศาจคุกคาม เพราะพ่อของเธอหนีหายไป ประสบการณ์เหล่านี้คล้ายคลึงกับประสบการณ์ของสามพี่น้องที่ถูก พ่อของพวกเขาทอดทิ้งและต้องเผชิญกับปีศาจร้าย จึงนับเป็นประสบการณ์ร่วมที่ทำให้เกิดความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

“We’ve seen goblins and a troll and a griffin,” Jared told her eagerly as they arranged themselves at the foot of the hospital bed. It was such a relief to be believed.”⁹⁹

ท่าทางที่กระตือรือร้นของจาเร็ดและการพูดคุยกับยายลูซินดาอย่างผ่อนคลาย แสดงให้เห็นว่า จาเร็ดเข้าใจและไว้วางใจยายลูซินดา คุณค่าของลูซินดาจากผู้ที่เคยเป็นเพียงผู้สูงอายุที่ไม่ดีซึ่งให้ความรู้สึกน่าเบื่อหน่าย กลายเป็นญาติผู้ใหญ่ใจดีที่มีเรื่องเล่าน่าตื่นเต้นมากมายและพร้อมจะรับฟังประสบการณ์เหนือธรรมชาติที่เด็ดๆ ประสบอย่างเข้าใจ

การสำนึกถึงคุณค่าของผู้ใหญ่จึงทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีญาติผู้ใหญ่หลายคนเป็นไปอย่างราบรื่น เป็นโอกาสให้จาเร็ดได้เรียนรู้ชีวิตผ่านประสบการณ์ของผู้ใหญ่ในครอบครัว เช่นเดียวกับที่จาเร็ดได้เรียนรู้การก้าวข้ามความทุกข์โศกด้วยเหตุการณ์ที่ลูซินดาเอ่ยลาพ่อเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่พ่อของลูซินดาจะสลายหายไปตามอายุขัยของตน

“Jared turned to Lucinda, expecting to see her crying , but her eyes were dry. She stared up at the stars and smiled. Jared slid his hand into hers.

“It’s time for us to go home,” Aunt Lucinda said.”¹⁰⁰

การที่ลูซินดาไม่เศร้าเสียใจทั้งที่พ่อจากไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกำลังใจให้จาเร็ดที่เชื่อมโยงสถานการณ์ของตนกับลูซินดาเสมอมา เพื่อให้จาเร็ดก้าวผ่านความโศกเศร้าจากการหย่าร้างของพ่อแม่ และเป็นการสื่อสารว่าการพลัดพรากจากคนใน

⁹⁹ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, p. 29.

¹⁰⁰ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, p. 136.

ครอบครัวมิได้หมายความว่าต้องรู้สึกเกลียดชังกันหรือรู้สึกเป็นทุกข์ อีกทั้งตัวละครยังได้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านอย่างมีความสุขสอดคล้องกับพฤติกรรม “↓” ของพรอพพ์ ตัวละครจะหวนคืนสู่อบ้านของตนเมื่อเสร็จสิ้นการผจญภัย เช่นเดียวกับที่ลูซินดาเอ่ยชวนทุกคนกลับบ้าน แต่บ้านในที่นี้หมายถึงครอบครัวที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นพื้นที่ซึ่งทุกคนควรกลับไปมากกว่าการยึดกับอดีตที่จบสิ้นไปแล้ว

กล่าวได้ว่าตอนจบของนวนิยายชุดนี้เป็นการจบที่สุขสมหวัง แม้ว่าพ่อไม่ได้หวนกลับมาหาครอบครัวตามที่สามพี่น้องคาดหวัง แต่จาเร็ดสามารถปล่อยวางจากหนังสือคู่มือภาคสนาม โดยส่งมอบหนังสือคู่มือคืนให้กับศาสตราจารย์เทอร์ ทำให้หนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดยึดติดมาตลอดสูญสลายไปพร้อมกับตาวอด ฉากดังกล่าวสื่อความหมายได้ว่าจาเร็ดสามารถละทิ้งการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้แล้ว อีกทั้งจาเร็ดยังเปิดใจยอมรับสมาชิกในครอบครัวได้ทุกคน และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับแม่ พี่น้องและยายลูซินดาได้อย่างมีความสุข สิ่งที่จาเร็ดเรียนรู้ผ่านการผจญภัยแบบ“ฮีโรอิกแฟนตาซี” จึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ ซึ่งต้องการให้เด็กในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างได้เรียนรู้การปรับตัว มีความสุขกับชีวิตในปัจจุบันมากกว่าการยึดติดกับภาพครอบครัวที่สมบูรณ์แบบในอดีตและคำนึงถึงผู้คนรอบข้างมากกว่ายึดตนเองเป็นศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างจาเร็ดกับพ่อแม่

ครอบครัวในอุดมคติสำหรับคนส่วนใหญ่ คือความมั่นคงและความเป็นหนึ่งเดียว มีรูปแบบที่แน่นอน ดำรงอยู่ด้วยความรักและความสามัคคี และครอบครัวต้องประกอบด้วยคู่สามีภรรยา และทายาทที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี ทั้งจากพ่อและแม่อย่างที่ไม่สามารถขาดสมาชิกคนใดคนหนึ่งได้¹⁰¹ เนื่องจากการหย่าร้างเป็นการทำลายภาพครอบครัวที่สังคมและเด็กคาดหวัง เด็กจึงแสดงพฤติกรรมเชิงลบเพื่อเรียกร้องให้พ่อแม่กลับมาอยู่ร่วมกันอย่างที่ตนต้องการ ผู้ประพันธ์จึงนำเสนอตัวละครพ่อและแม่ในนวนิยายชุดนี้แตกต่างกัน พ่อเป็นตัวละครในจินตนาการ ส่วนแม่เป็นตัวละครในโลกแห่งความเป็นจริง การนำเสนอตัวละครพ่อซึ่งไม่มีวันหวน

¹⁰¹ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*, p. 4.

คืนมาจึงนำเสนอผ่านแฟนตาซี และการนำเสนอตัวละครผู้เป็นแม่จึงเป็นภาพลักษณ์ของแม่ ผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูลูกหลังการหย่าร้าง อันเป็นการสะท้อนภาพความจริงของชีวิต เพื่อให้เยาวชนยอมรับสภาพครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวให้ได้

3.2.1 ความผูกพันระหว่างจาเร็ดกับพ่อผู้ไร้ตัวตน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สังคมพยายามนิยามความหมายหรือบทบาทหน้าที่ของ พ่อว่าพ่อที่ดีควรเป็นเช่นไรและพ่อมีความสำคัญต่อครอบครัวมากน้อยเพียงใด ช่วงปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 20 พ่อได้รับการกำหนดให้มีบทบาทต่อชีวิตลูกมากกว่าการทำงานหาเลี้ยงด้วย เงิน พ่อมีบทบาทในการเลี้ยงดูอบรมลูก พ่อจึงเป็นบุคคลที่มีหลายบทบาทหน้าที่หรือหลาย สถานะในครอบครัว อาทิ เพื่อน ผู้ดูแล คู่สมรส ผู้ปกป้อง ต้นแบบ ผู้สั่งสอนศีลธรรม ครู และ หัวหน้าครอบครัว ซึ่งทุกสถานะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก¹⁰²

สังคมเน้นย้ำความสำคัญของพ่อผ่านสื่อต่างๆ ทั้งผลการวิจัยและการให้นิยาม ความเป็นพ่อทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าครอบครัวไม่อาจมีความสุขสมบูรณ์ได้หากขาดพ่อ ความเชื่อ ดังกล่าวส่งผลให้เด็กแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อเรียกร้องให้พ่อทำตามความเชื่อเหล่านั้น เพื่อเติมเต็มความสุขของเด็กเอง เช่นเดียวกับจาเร็ดลูกคนหนึ่งของครอบครัวเกรซซึ่งต้องการให้ พ่อที่แยกจากครอบครัวไปหวนกลับมาทำหน้าที่พ่อตามอุดมคติ เขาชกต่อยกับเพื่อนที่โรงเรียน เพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อมาตลอด แต่เพราะพ่อของจาเร็ดไม่ใช่พ่อในอุดมคติตามที่ ต้องการ ทั้งที่จาเร็ดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อมากเพียงใด แต่พ่อ ไม่เคยหวนกลับมาหาครอบครัวแม้แต่ครั้งเดียว

ริชาร์ด เกรซ (Richard Grace) ผู้เป็นตัวละครพ่อของครอบครัวเกรซซึ่ง ไม่เคยปรากฏกายตลอดทั้งเรื่อง ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ลักษณะนิสัยของริชาร์ดผ่านคำบอกเล่าของ ตัวละครอื่น โดยเฉพาะจาเร็ดซึ่งมักนึกถึงพ่ออยู่เสมอ ริชาร์ดทำงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ เขาสนใจ งานจนหลงลืมความสำคัญของครอบครัว และตัดสินใจทอดทิ้งครอบครัวไป ริชาร์ดแยกจาก ครอบครัวไปโดยไม่อธิบายเหตุผลแก่ลูก นอกจากการไม่ปรากฏตัวแล้ว อีกทั้งยังไม่มีแม้แต่เสียง

¹⁰² Michael E. Lamb, *The Role of the Father in Child Development*, p. 3.

หรือคำพูดใดๆ ของพ่อ กระทั่งในฉากที่เฮเลนแม่ของพี่น้องทั้งสามคนโทรศัพท์ไปหา ริชาร์ด เพื่อขอความช่วยเหลือเรื่องพฤติกรรมของจาเร็ด ผู้ประพันธ์ไม่ได้แสดงให้เห็นบทสนทนาของ ริชาร์ด มีเพียงเสียงของเฮเลนเท่านั้นที่ระบายปัญหาเกี่ยวกับลูกอย่างอัดอั้นตันใจ

“Here she made a choked noise and began crying.

“I just don't know if I can handle him anymore. He is so angry, Richard. Maybe he should go and stay with you for a while.”

Dad. She was talking to their dad.”¹⁰³

เสียงสะอื้นและความทุกข์ใจของแม่ส่งผ่านไปยังจาเร็ดซึ่งแอบฟังอยู่ไม่ห่าง แต่ไม่มีเสียงตอบจากพ่อ ริชาร์ดจึงเป็นตัวละครที่ผู้ประพันธ์นำเสนอภาพพ่อผู้ไร้ตัวตนในครอบครัวหย่าร้าง เพื่อให้ตัวละครได้ทำความเข้าใจว่าพ่อที่แยกจากครอบครัวไปจะไม่มีวันย้อนกลับมาให้ฟังพาดูอีกต่อไป ส่วนหน้าที่ในการประคับประคองครอบครัวให้สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้เป็นหน้าที่ของแม่กับของลูกๆ ที่ต้องปกป้อง ดูแลกันและกัน จึงจะทำให้ครอบครัวสามารถคงอยู่ต่อไปได้อย่างมีความสุข

ในวรรณกรรมเยาวชนส่วนใหญ่เมื่อตัวละครเด็กขาดพ่อหรือแม่ ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้ประพันธ์มักจะกำหนดสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือคนใดคนหนึ่งมาเป็นตัวแทนพ่อแม่ อาจเป็นสัตว์หรือธรรมชาติ เพื่อเยียวยาจิตใจของตัวละคร แต่สำหรับนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นย้ำว่าพ่อที่ทอดทิ้งครอบครัวไปจะไม่มีวันย้อนกลับมา จึงนำเสนอตัวละครซึ่งเปรียบได้กับตัวแทนของพ่อในรูปแบบแฟนตาซีที่มีทั้งความมหัศจรรย์ อันตราย และข้อจำกัดในการทำหน้าที่พ่อ ได้แก่ ตาหวดผู้เป็นอมตะและพ่อตัวปลอมซึ่งเป็นร่างแปลงของยักษ์มุลการาธ ตัวละครแฟนตาซีทั้งสองเป็นพ่อที่รักครอบครัวและต้องการปกป้องช่วยเหลือลูกตามแบบพ่อในอุดมคติ ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นจินตนาการที่สะท้อนภาพความปรารถนา แต่ไม่ใช่ความเป็นจริง ตัวละครทั้งสองที่เป็นตัวแทนพ่อในอุดมคติไม่สามารถทำให้ครอบครัวมีความสุขในโลกแห่งความเป็นจริงได้

¹⁰³ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, pp. 35-37.

อาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก หรือตาทวดอาร์เธอร์ พ่อของลูซินดาซึ่งควรจะเสียชีวิตตามอายุชั้ยนานแล้ว ยังคงมีชีวิตอยู่ด้วยพลังในการหยุดอายุชั้ยของแดนสวรรค์ จาเร็ตยึดถือตาทวดอาร์เธอร์ประหนึ่งเป็นตัวแทนพ่อของตน เนื่องจากรูปลักษณ์ของอาร์เธอร์ที่จาเร็ตเห็นในรูปภาพเป็นชายใส่แว่นสูงวัย ดูเปี่ยมไปด้วยคุณวุฒิและวัยวุฒิ มุมปากยิ้มเล็กน้อยสื่อถึงความเป็นมิตร ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นภาพพ่อในอุดมคติ กล่าวคือ พ่อผู้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีความภูมิฐาน มีการศึกษา และมีจิตเมตตา อีกทั้งอาร์เธอร์ยังเป็นผู้เขียนหนังสือคู่มือภาคสนาม ซึ่งเป็นตำราศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตแฟนตาซี จึงอาจอนุมานได้ว่าอาร์เธอร์มีอาชีพเป็นนักวิจัย อาจารย์ หรือนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็นอาชีพที่มีเกียรติ เป็นอาชีพที่มีทั้งความรู้และความมั่นคงทางการเงินที่เพียงพอสำหรับเลี้ยงดูครอบครัวและให้การศึกษาที่ดีกับลูก อาร์เธอร์จึงเป็นภาพพ่อในอุดมคติ ถึงแม้อาร์เธอร์ไม่ได้อยู่กับครอบครัว เนื่องจากถูกเอลฟ์จับตัวไปขังในแดนสวรรค์อย่างกะทันหัน ingsให้ลูซินดาผู้เป็นลูกสาวติดอยู่กับปมในจิตใจที่ครอบครัวแตกสลายไม่เป็นไปตามอุดมคติ แต่กระนั้นจาเร็ตยังรู้สึกว่ตาทวดของเขาคือพ่อที่ดี เพราะเขายังคงรักลูกและไม่ได้จากครอบครัวไปด้วยความเต็มใจ

“He was still shaking from his encounter with the elves, but the smile on his face grew. Maybe he was a prisoner of the elves.”¹⁰⁴

จาเร็ตดีใจที่รู้ว่าตาทวดอาร์เธอร์ไม่ได้ทอดทิ้งยายลูซินดาและอาจยังมีชีวิตอยู่ อาร์เธอร์จึงยังเป็นพ่อที่เพียบพร้อม เพียงแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถอยู่เคียงข้างลูกได้ เป็นการสะท้อนความคาดหวังของเด็กที่เติบโตในครอบครัวหย่าร้างที่ต้องการให้พ่อแยกจากครอบครัวไปด้วยความจำใจ นั้นหมายความว่าจาเร็ตคิดไปเอง ว่าพ่อยังคงรักลูกและอาจย้อนกลับมาหาครอบครัวในท้ายที่สุด

แม้อาร์เธอร์และริชาร์ดมีบุคลิกลักษณะและเหตุผลในการแยกจากครอบครัวต่างกัน แต่ทั้งสองต่างเป็นพ่อที่ทอดทิ้งครอบครัว หรือเป็นพ่อที่ล้มเหลวในการแสดงบทบาท

¹⁰⁴ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, p. 107.

หน้าที่ของพ่อ และยังยึดติดกับแฟนตาซีจนเป็นเหตุให้ต้องทอดทิ้งครอบครัวไปเช่นเดียวกัน อาร์เธอร์ยึดติดกับสิ่งมหัศจรรย์ในโลกแฟนตาซีกระทั่งถูกเอลฟ์จองจำไว้ในแดนสวรรค์ ขณะที่ ริชาร์ดหมกมุ่นกับงานกำกับภาพยนตร์จนไม่เห็นความสำคัญของครอบครัว การสร้างภาพยนตร์ไม่ต่างจากการสร้างเรื่องแฟนตาซีหรือจินตนาการ จากข้อสังเกตนี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นโทษของการยึดติดกับความเป็นแฟนตาซี ผลเสียของการหมกมุ่นกับโลกในอุดมคติมากเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตจริง ทำให้ชีวิตครอบครัวไม่มีความสุขและล้มเหลว แม้ว่าอาร์เธอร์มีชีวิตเป็นอมตะอยู่ในแดนสวรรค์มายาวนานจนได้พบหลานของตนด้วยพลังของแฟนตาซี แต่อาร์เธอร์มีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของพ่อได้อย่างเต็มที่ เพราะเขาไม่สามารถออกจากแดนสวรรค์และรอยเท้าไม่สามารถสัมผัสกับพื้นโลกได้ ไม่เช่นนั้นแล้วร่างกายจะย่อยสลายตามอายุขัยที่แท้จริงซึ่งควรจะเสียชีวิตไปนานแล้ว อาร์เธอร์จึงไม่สามารถเดินทางไปช่วยลูกหลานที่เดือดร้อนได้ อีกทั้งยังไม่สามารถใช้ความรู้เดิมของตนช่วยจาเว็ดคิดวางแผนกำจัดปีศาจร้ายได้อีกด้วย เพราะความรู้ที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอต่อการปราบปรามปีศาจร้ายที่มีพลังมหาศาล

อาร์เธอร์จึงเป็นตัวละครพ่อที่มีคุณลักษณะของพ่อที่ดีครบถ้วน แต่ไม่สามารถอยู่เคียงข้างลูกในโลกแห่งความเป็นจริงได้ เป็นเหตุให้ลูซินดาผู้เป็นลูกสาวถูกปีศาจทำร้าย ด้วยการใช้คำสาปทำให้หลังค่อมและถูกบังคับให้รับประทานผลไม้พิษจนร่างกายปฏิเสธอาหารทั่วไป สอดคล้องกับอาการของภาวะซิมเศร่า อาทิ มีอารมณ์เศร้าหมองอยู่เสมอ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ถูกทอดทิ้ง ขาดความสนใจในกิจกรรมต่างๆ น้ำหนักลดเพราะเบื่ออาหาร ร่างกายอ่อนเพลีย และมีแนวโน้มทำร้ายตนเอง¹⁰⁵ กล่าวคือ ลูซินดาถูกพิษจากผลไม้พิษทำให้รับประทานอาหารปกติทั่วไปไม่ได้ เป็นเหตุการณ์แฟนตาซีซึ่งเปรียบเทียบกับอาการเบื่ออาหารในผู้ป่วยที่มีภาวะอารมณ์ซิมเศร่า ขณะเดียวกันบาดแผลที่ลูซินดาถูกปีศาจทำร้ายสามารถนำมาเปรียบเทียบกับผู้ป่วยซิมเศร่าที่ทำร้ายร่างกายตนเอง และอาการหลังค่อมเปรียบได้กับสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมจากความทุกข์ในจิตใจ อาการทางร่างกายเหล่านี้ของลูซินดาปรากฏตั้งแต่วินาทีที่เธอ

¹⁰⁵ Christopher A. Kearney, *Casebook in Child Behavior Disorders* (Belmont, CA: Wadsworth/Cengage Learning, 2010), p. 27.

ยังเป็นเด็กสาวกระทั่งเข้าสู่วัยชรา สื่อได้ว่าความทุกข์และความเศร้าของเด็กที่ไม่ยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่จะกลายเป็นบาดแผลฝังใจไปอีกนาน

“I just wish I knew *why*.” Aunt Lucy turned her head away, but Jared thought he saw the glint of tears in her eyes. She pressed her hands together to make them stop shaking.”¹⁰⁶

ข้อความข้างต้นเป็นถ้อยคำของลูซินดาที่บ่งบอกว่าความทุกข์ของลูซินดาไม่ได้เกิดจากการคุกคามของปีศาจร้ายเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการถูกพ่อทอดทิ้งด้วย ทั้งที่การจากหายไปของพ่อผ่านไปนานหลายสิบปี แต่ลูซินดา ยังคงรู้สึกเจ็บช้ำของใจ สงสัย และเสียใจอยู่เช่นนั้น ผู้ประพันธ์ไม่เพียงสื่อถึงความทุกข์จากการยึดติดกับการจากไปของพ่อ ผ่านสภาพร่างกายที่ยังคงไม่หลุดพ้นจากคำสาปร้าย แต่ยังสื่อผ่านคำถามว่า “ทำไม” อันแสดงถึงความเจ็บช้ำของใจ รวมทั้งแวตาและท่าทางที่เต็มไปด้วยความโศกเศร้าของลูซินดาด้วย ตลอดเวลาลูซินดาคิดว่าเรื่องเลวร้ายทั้งหมดนี้เกิดขึ้นเพราะพ่อของเธอหนีจากไปพร้อมกับคู่มือภาคสนาม ทั้งเธอและแม่ให้เผชิญหน้ากับปัญหาตามลำพัง ลูซินดาจึงเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่ไม่อาจยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ และยังคงต้องการให้พ่อแม่อยู่ด้วยกันเป็นครอบครัวเดียวที่สมบูรณ์

ในบทสรุปของนวนิยายเอลฟ์ได้ให้โอกาสอาร์เธอร์เลือกว่าจะอยู่ในแดนสวรรค์ต่อไปเพื่อรักษาชีวิตไว้ หรือจะก้าวออกจากแดนสวรรค์เพื่อจากไปตามอายุขัย อาร์เธอร์เลือกที่จะก้าวออกจากแดนสวรรค์แล้วปล่อยให้ร่างกายสูญสลายตามมิติเวลาในโลกแห่งความเป็นจริง เหตุการณ์นี้สื่อถึงทางเลือกของพ่อที่ต้องการจากไป แม้อาร์เธอร์เป็นฝ่ายถูกเอลฟ์กักขัง แต่เมื่อมีสิทธิ์เลือกด้วยตนเอง อาร์เธอร์กลับเลือกที่จะจากลูกสาวไปอีกครั้ง การเลือกของอาร์เธอร์จึงไม่ต่างไปจากริชาร์ดที่ตัดสินใจแยกจากครอบครัว เมื่อพ่อตัดสินใจออกจากครอบครัวไปแล้วจะไม่มีวันย้อนกลับมา ขณะที่ความคิดของเด็กที่ต้องการให้พ่อแม่กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้งจึงไม่ต่างจากความเพ้อฝันที่ไม่มีวันเป็นจริง สอดคล้องกับที่มาร์ก เจ อักเคอร์แมน ซึ่งกล่าวเปรียบเปรยไว้ใน

¹⁰⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, pp. 32-33.

หนังสือ *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation* ว่า “Children of divorce often carry with them the magical wish that their parents will get back together again.”¹⁰⁷ ความต้องการที่จะให้พ่อแม่กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้งเป็นดั่ง “magical wish” ซึ่งสื่อได้ว่า ความหวังดังกล่าวเป็นความมหัศจรรย์ ไม่ใช่ความเป็นจริง ภาพของพ่อผู้กลับตัวกลับใจและ ย้อนกลับมาหาครอบครัวในนวนิยายชุดนี้จึงถูกนำเสนอผ่านพ่อตัวปลอมซึ่งเป็นร่างแปลงของ ยักษ์มุลการาธ โดยให้ภาพพ่อที่สำนึกผิดและกลับมาหาลูกเป็นเพียงความหลอกหลวงที่ ยักษ์มุลการาธสร้างขึ้นเพื่อหวังสืบความลับเกี่ยวกับหนังสือคู่มือภาคสนามและความเคลื่อนไหว ของสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ที่เป็นศัตรูกับตนเท่านั้น หากสามพี่น้องหลงเชื่อโดยสนิทใจจะถูกหลอก ถامความลับและถูกสังหารในที่สุด

“I’m sorry that I wasn’t here sooner. I shouldn’t have left you kids and your mom alone. And I want to make it up to you. I want to stay.”¹⁰⁸

พ่อตัวปลอมไม่เพียงแต่สร้างทำเป็นว่าตนรู้สึกผิดที่ทอดทิ้งครอบครัว ทว่าตอนนี้ได้ตัดสินใจ กลับมาอยู่กับครอบครัวอีกครั้ง พ่อตัวปลอมแสดงความหวังใยลูกมากกว่าความก้าวหน้าที่ การงานของตน อีกทั้งยังเป็นพ่อที่แสดงบทบาทในการเปิดใจรับฟังเรื่องราวต่างๆ ของลูก กระทั่ง เรื่องราวมหัศจรรย์น่าเหลือเชื่อ ทั้งหมดตรงข้ามกับบริวารตัวจริงที่สนใจเฉพาะเรื่องของตนเอง จึง อาจกล่าวได้ว่าพ่อตัวปลอมคือพ่อที่เด็กจากครอบครัวหย่าร้างปรารถนาให้เป็น หากสามพี่น้องไม่ คำนึงถึงความเป็นจริงว่าพ่อไม่ใช่คนที่จะกลับมาหาครอบครัวได้อีกแล้วและหลงเชื่อคำพูด ปี่ศาจร้าย สามพี่น้องจะตกเป็นเหยื่อและถูกยักษ์กินคนสังหารทั้งครอบครัว ตัวละครพ่อที่ปรากฏ ในนวนิยาย ทั้งตาทวดอาร์เธอร์ซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายดีหรือพ่อตัวปลอมซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายร้าย ต่างเป็นชนวนเหตุให้ตัวละครในครอบครัวเกรซต้องประสบแต่ความเดือดร้อน อาร์เธอร์เป็นผู้เขียน หนังสือคู่มือภาคสนาม ทำให้ครอบครัวถูกปี่ศาจร้ายตามล่าเพื่อแย่งชิงหนังสือเล่มดังกล่าว และ พ่อตัวปลอมต้องการหลอกล่อครอบครัวเกรซไปสังหารเพื่อปกปิดจุดอ่อนของตนเอง

¹⁰⁷ Marc J. Ackerman, *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation*, p. 86.

¹⁰⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, p. 100.

การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้อาจจะเพื่อสื่อสารว่า การคาดหวังให้พ่อกลับมาอยู่ร่วมกับครอบครัวอีกครั้งเป็นความปรารถนาที่หลอกตัวเอง และทำให้ครอบครัวเป็นทุกข์และไม่สามารถหลุดพ้นจากปมปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ได้

นอกจากนี้ตัวทวดอาร์เธอร์และพ่อตัวปลอมยังไม่สามารถปรากฏตัวในฉากสมจริงที่ครอบครัวอยู่อาศัยในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือโรงเรียน การใช้ฉากแฟนตาซีนำเสนอตัวละครพ่อจึงยังเป็นการเน้นย้ำให้เห็นว่า ภาพพ่อดังกล่าวเป็นเพียงแฟนตาซีหรือจินตนาการที่ไม่มีอยู่จริงบนโลก สอดคล้องกับพฤติกรรมพ่อของสามพี่น้องซึ่งไม่ปรากฏตัวตนและไม่มีบทบาทใดๆ ตลอดทั้งเรื่อง ส่วนตัวทวดอาร์เธอร์มีตัวตนในแดนสวรรค์ และตัวตวดังกล่าวสลายกลายเป็นฝุ่นผงทันทีที่ก้าวเท้าเหยียบลงบนโลกมนุษย์ สื่อความหมายว่าพ่อในอุดมคติไม่มีตัวตนอยู่จริง มีเพียงการปรากฏตัวในแดนสวรรค์ที่มีความสมบูรณ์แบบ เนื่องจากเป็นที่อยู่อาศัยของนางฟ้าและเทวดา ขณะที่พ่อตัวปลอมมีตัวตนอยู่ในวังขยะ วังซึ่งเป็นสถานที่ของราชาในนิทานเป็นดังสถานที่แห่งความฝัน เนื่องจากในความเป็นจริง “วัง” เป็นสถานที่สำหรับชนชั้นสูงเท่านั้น เมื่อจาเร็ดซึ่งเป็นเด็กมีปัญหาครอบครัวและมีฐานะอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลางระดับล่างมีความใฝ่ฝันถึงสิ่งที่เป็นอุดมคติเกินเอื้อม ผู้ประพันธ์จึงใช้วังขยะเป็นสื่อเพื่อเสียดสีความฝันของชนชั้นกลางระดับล่างที่ไม่มีทางสมบูรณ์ไปได้ นับเป็นความย้อนแย้งระหว่างวังที่สูงส่งและขยะที่ให้ความรู้สึกสกปรก เป็นของต่ำ รวากับเป็นการเสียดสีทางชนชั้น ฉากวังขยะจึงมีนัยของการแบ่งชนชั้นอยู่ในที่ จึงสื่อความใฝ่ฝันของชนชั้นระดับล่างให้เป็นเรื่องสกปรก น่าขำขัน และไม่มีวันเป็นจริงได้

หากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่งคำว่า “*chronicles*” ในชื่อของนวนิยายแปลความหมายได้ว่า “พงศาวดาร” เป็นบันทึกเหตุการณ์ของชนชั้นสูงที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ นัยหนึ่งเพื่อทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของนวนิยาย อันจะดึงดูดความสนใจให้ผู้เลือกซื้อหนังสือ และเน้นให้เห็นความสำคัญของปัญหาต่างๆ ในเรื่อง ได้แก่ ปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมร่วมสมัย รวากับเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของอเมริกา แต่การใช้คำว่า “*chronicles*” ซึ่งมีนัยสื่อถึงชนชั้นสูงในการอธิบายเรื่องราวของครอบครัวสไปเดอร์วิก สื่อได้ถึงสถานะในอดีตของครอบครัว

สไปเดอร์วิกที่มีบ้านหลังใหญ่ ห้องหลายสิบห้อง มีโรงเก็บรถม้า และมีบริเวณโดยรอบกว้างขวาง ครอบครัวสไปเดอร์วิกจึงอาจเป็นชนชั้นสูงในอดีต แต่ลูกหลานที่มีในปัจจุบันกลับกลายเป็นครอบครัวเกษตรกร ครอบครัวชนชั้นกลางที่ขัดสนเรื่องเงินทอง จึงสื่อได้ถึงความล่มสลายของชนชั้นสูงที่เคยยิ่งใหญ่และมีประวัติศาสตร์ในอดีต แต่ปัจจุบันบ้านสไปเดอร์วิกเป็นเพียงบ้านร้างผุพัง และลูกหลานเป็นเพียงครอบครัวหนึ่งที่มีปัญหามากมาย การที่จาเร็ดสืบหาตาดาวตนัยหนึ่งจึงเหมือนกับการตามหาความรุ่งเรืองในอดีต สะท้อนความปรารถนาของจาเร็ดที่ไม่เพียงต้องการให้ครอบครัวมีสมาชิกสมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องการครอบครัวที่เป็นชนชั้นสูงผู้ร่ำรวยด้วย

ผู้ประพันธ์ไม่ต้องการให้เด็กจากครอบครัวหย่าร้างคาดหวังความสมบูรณ์แบบหรือแม้กระทั่งความรักจากพ่อที่เป็นฝ่ายทอดทิ้งครอบครัวไป เพื่อให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุขแม้ปราศจากพ่อ สอดคล้องกับจากการศึกษาของสตีเฟน แอนเดอร์สันและโรนัลด์ ซาบาเทลลี พบว่า เด็กที่สามารถปรับตัวกับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ คือเด็กที่ยอมรับความจริง ไม่ยึดติดกับจินตนาการแฟนตาซีว่าพ่อแม่จะกลับมาคืนดีกันอีกครั้ง¹⁰⁹ ความรักของอาร์เธอร์จึงเป็นเพียงนามธรรมซึ่งสุดท้ายสูญสลายไปพร้อมกับร่างกาย และความรักจากพ่อตัวปลอมเป็นเพียงคำหลอกลวงเพื่อหวังผลประโยชน์ ขณะที่พ่อตัวจริงของสามพี่น้องไม่มีบทบาทในการแสดงความรักความห่วงใยแก่ลูกทั้งสาม ผู้ประพันธ์ไม่เคยให้ตัวละครลูกทั้งสามคนกล่าวถึง การแสดงความรักที่อาจเคยเกิดขึ้นในอดีตก่อนที่ครอบครัวจะแตกร้างแม้แต่ครั้งเดียว การคาดหวังความรักจากบุคคลที่ทอดทิ้งครอบครัวเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ หากแต่สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างแน่นอนคือ การให้ความสำคัญกับความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่เหลือ อันจะช่วยให้ครอบครัวมีความสุขต่อไป

3.2.2 ความห่างเหินระหว่างจาเร็ดกับแม่ผู้ดูแลปกป้องลูก

ชื่อเรื่องของนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก ไครนิเคิลส์ มีที่มาจากชื่อบ้านและนามสกุลของลูซินดา สไปเดอร์วิก ผู้ซึ่งพ่อหายสาบสูญไปจากครอบครัวตั้งแต่วัยเด็ก ลูซินดาเป็นญาติของครอบครัวเกษตรกรและเป็นเจ้าของบ้านสไปเดอร์วิกที่เฮเลนพาลูกๆ ย้ายเข้าไปอยู่อาศัย

¹⁰⁹ Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli, *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*, p. 297.

ด้วยหลังจากที่เธอแยกทางกับสามี บ้านสไปเดอร์วิกจึงเป็นพื้นที่สำหรับครอบครัวที่ขาดพ่อ สอดคล้องกับความหมายของคำว่า “spider” จากนามสกุล “Spiderwick” เนื่องจาก “spider” แปลว่า “แมงมุม” ลักษณะการสร้างรังของแมงมุมมีการถักทอเส้นใยเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับครอบครัว อันเป็นการสื่อถึงการเชื่อมโยงครอบครัวให้เป็นหนึ่งเดียว และลักษณะการสืบพันธุ์ของแมงมุม หลังจากการผสมพันธุ์ แมงมุมตัวเมียจะกินแมงมุมตัวผู้ ทำให้เหลือเพียงแม่แมงมุมเท่านั้นที่อยู่ดูแลรังและพุ่มพักลูกต่อไป¹¹⁰ สอดคล้องกับสภาพของครอบครัวเกรซที่มีเพียงแม่ดูแลและปกป้องลูกทั้งสาม ส่วนครอบครัวสไปเดอร์วิกซึ่งตาทวดอาร์เธอร์หายตัวไปอย่างลึกลับ ทิ้งให้ลูชินดากับแม่อยู่กันตามลำพัง ส่วนคำว่า “wick” ซึ่งหมายถึง “ไส้ตะเกียง” สื่อความหมายถึงแสงสว่างหรือทางออกสำหรับปัญหาต่างๆ ชื่อเรื่องของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* จึงอาจสื่อถึงเรื่องเล่าของการแก้ไขปัญหาของครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง

เฮเลนเป็นตัวละครแม่ที่ปรากฏตัวและมีบทบาทในตัวละครทุกเล่มของนวนิยายชุดนี้ เฮเลนเป็นตัวละครแม่ที่มีตัวตนอยู่เคียงข้างลูกเสมอโดยไม่จำเป็นต้องใช้แฟนตาซีมาเป็นตัวช่วยในการนำเสนอภาพแม่ ผู้ประพันธ์จึงใช้ลักษณะการเขียนแบบสมจริงซึ่งหมายถึง ตัวละคร ฉาก และโครงเรื่องที่สามารเกิดกับผู้คนในชีวิตความเป็นจริงและบอกเล่าถึงปัญหาสังคมตามสภาพความเป็นจริง¹¹¹ การนำเสนอเฮเลนแตกต่างจากการนำเสนอตัวละครพ่อซึ่งปรากฏในรูปแบบแฟนตาซี จนเกิดการเปรียบเทียบและตระหนักถึงบทบาทของแม่ซึ่งไม่สมบูรณ์แบบแต่มีตัวตนและบทบาทอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยให้เฮเลนเป็นเพียงมนุษย์ธรรมดา ไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆ กับเรื่องราวมหัศจรรย์และการผจญภัยแฟนตาซีของลูกทั้งสาม อีกทั้งในบางเวลาแม่ยังไม่เข้าใจลูกและทำให้ลูกเกิดความคับข้องใจ เฮเลนจึงไม่ใช่แม่ที่สมบูรณ์แบบตามอุดมคติหรือแม่ที่ทำทุกอย่างเพื่อความสุขของลูกเพียงอย่างเดียวและเข้าใจความต้องการทุกประการของลูก แต่เป็นแม่ที่ต้องอาศัยเวลาในการทำ ความเข้าใจและแก้ไขปัญหาในครอบครัวของตนเอง เช่นเดียวกับแม่เลี้ยงเดี่ยวทั่วไป

¹¹⁰ "Life Cycle" www.tooter4kids.com/Spiders (accessed 28 January 2015).

¹¹¹ Nikki Gamble, *Exploring Children's Literature: Reading with Pleasure and Purpose*, p. 172.

ในครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว แม่ต้องรับบทบาทในการเป็นหัวหน้าครอบครัว วิธีการที่แม่เคยใช้เลี้ยงดูลูกจึงต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ อาทิ แม่บางคนอาจเข้มงวดมากขึ้นหรือปล่อยปละละเลยลูกมากขึ้น อันเนื่องมาจากการต้องแบกรับภาระหน้าที่ ทั้งงานในบ้านและนอกบ้าน ทำให้แม่เกิดความเครียดและไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกอย่างค่อยเป็นค่อยไป เช่นที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงของแม่จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กต้องปรับตัว อาจต้องช่วยเหลือตนเองให้ได้มากขึ้นและทำตามกฎระเบียบในบ้านมากขึ้นซึ่งล้วนสร้างความเครียดและความกดดันให้แก่เด็ก จนอาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกตามมาได้ โดยเฉพาะแม่กับลูกชาย เพราะแม่มักจะแสดงความเอาใจใส่และความสนิทสนมกับลูกชายน้อยกว่าลูกสาว ขณะเดียวกันมักจะออกคำสั่งกับลูกชายมากกว่าจึงอาจเป็นเหตุทำให้เด็กผู้ชายเกิดความคับข้องใจได้ง่าย¹¹² เช่นเดียวกับเฮเลนซึ่งต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง อีกทั้งครอบครัวมีเงินไม่มากพอ จึงต้องลดค่าใช้จ่ายด้วยการย้ายที่อยู่อาศัยจากอพาร์ทเมนต์ในเมืองมาอาศัยในบ้านร้างของญาติในชนบท อีกทั้งเฮเลนยังต้องทำงานหนักมากขึ้นจึงมักปล่อยให้สามพี่น้องอยู่บ้านกันเพียงลำพัง เวลาที่มีให้ครอบครัวเพียงน้อยนิดไม่เพียงพอสำหรับการพูดคุยและการทำความเข้าใจกัน เฮเลนจึงสั่งสอนลูกด้วยการตำหนิและลงโทษ เป็นเหตุให้ลูกเกิดความไม่ไว้วางใจในตัวเฮเลน ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกจึงแย่งลง มีความห่างเหินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเฮเลนกับจาเร็ดซึ่งมีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์มากกว่าพี่น้องคนอื่น

วิธีที่แม่ปฏิบัติกับจาเร็ด ทั้งการออกคำสั่ง ต่อว่า แสดงท่าทีผิดหวัง ผลักไสและไม่รับฟัง ล้วนเป็นสิ่งที่ทวีปมปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ในจิตใจของจาเร็ดให้เพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ในวันหนึ่งระหว่างมื้ออาหาร เมื่อจาเร็ดพยายามพูดคุยกับแม่ จาเร็ดเล่าว่าเขาพบบางสิ่งบางอย่างที่น่าสนใจในห้องใต้หลังคา แต่แม่กลับต่อว่าและสั่งห้ามไม่ให้เขาเข้าไปในห้องนั้นอีก โดยไม่สนใจสิ่งที่จาเร็ดพบและต้องการเล่าแม่แต่น้อย

“We don't know if there is a safe side in the attic. I don't want anyone playing up there, especially you,” she said, looking

¹¹² Kelly Welch, *Family Life Now: A Conversation about Marriage, Families and Relationship*, p. 468.

right at Jared.

He bit his lip. Especially you. Jared didn't say a thing for the rest of dinner."¹¹³

จาเร็ดถูกแม่ปฏิบัติอย่างแปลกแยก แม่เน้นย้ำคำสั่งกับจาเร็ดมากเป็นพิเศษ เพราะทัศนคติเชิงลบที่คิดว่าจาเร็ดมักจะสร้างปัญหามากกว่าพี่น้องคนอื่น เห็นได้ว่าคำตำหนิของแม่ทำให้บทสนทนาบนโต๊ะอาหารหยุดชะงักและเงียบหายไป หมายความว่าช่วงเวลาที่ครอบครัวจะได้สื่อสารหรือทำความเข้าใจกันเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีหายไปด้วย อีกทั้งทุกครั้งที่บ้านมีเหตุการณ์ผิดปกติโดยหาสาเหตุไม่ได้ แม่มักจะกล่าวโทษว่าเป็นการกระทำของจาเร็ด เป็นเหตุให้จาเร็ดไม่ไว้ใจใจที่จะพูดคุยหรือปรึกษาเรื่องใดๆ กับแม่ของตน เพราะเกรงว่าแม่จะไม่เชื่อและตำหนิเขาเช่นทุกครั้งที่การกระทำของแม่ที่ยังไม่เข้าใจลูกแม้จะทำด้วยความหวังดีจึงกลับกลายเป็นการผลักไสจาเร็ดให้เขาออกไปผจญภัยเสี่ยงอันตรายโดยไม่ปรึกษาแม่อย่างสมควร บทบาทของเฮเลนในฐานะแม่จึงเป็นเช่นแม่ธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไปในครอบครัวหย่าร้าง คือแม่ที่ต้องทำงานนอกบ้านและมีเวลาให้ลูกเฉพาะนอกเวลางานเท่านั้น อีกทั้งยังเป็นแม่ที่แสดงออกหลากหลายอารมณ์ ทั้งรัก โกรธ พอใจ หรือไม่พอใจ มีการตำหนิสั่งสอนและลงโทษซึ่งอาจทำให้ลูกเกิดความขัดเคืองใจ

เฮเลนปรากฏตัวในฉากที่มีความสมจริง อาทิ บ้าน โรงเรียน โรงพยาบาล หรือกระทั่งในรถบนท้องถนน ล้วนแต่เป็นสถานที่ซึ่งมีให้เห็นทั่วไปในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะบ้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นแม่ เนื่องจากบ้านมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความมั่นคง อาหาร และความปลอดภัยแก่สมาชิกในครอบครัวเช่นเดียวกับบทบาทหน้าที่ซึ่งแม่พยายามยึดมั่น และยังคงแสดงภาพครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ ทั้งครอบครัวในอดีตหรือครอบครัวสไปเดอร์วิกกับครอบครัวปัจจุบันหรือครอบครัวเกรซ

ครอบครัวในอดีตคือครอบครัวของยายลูซินดาผู้ถูกพ่อทอดทิ้ง หลังจากนั้นไม่นานแม่ของเธอเสียชีวิต ลูกอย่างลูซินดาจึงต้องล้มป่วยเพราะสภาพจิตใจและร่างกายที่บอบช้ำจากปัญหาครอบครัวจนถูกส่งตัวไปพักรักษาในโรงพยาบาล ครอบครัวของลูซินดาสะท้อน

¹¹³ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*, p. 64.

ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างแม่และตัวบ้าน กล่าวคือ เมื่อแม่เสียชีวิต ลูซินดาไม่สามารถอาศัยอยู่ในบ้านสไปเดอร์วิกได้อีก หมายความว่าหน้าที่ปกป้องดูแล ให้อาหารและความมั่นคงปลอดภัยของบ้านสูญสิ้นไปพร้อมการจากไปของแม่ ขณะที่ครอบครัวปัจจุบันคือครอบครัวเกรซ แม่ต้องบอบช้ำจากการหย่าร้างและต้องปกป้องดูแลลูกทั้งสามแต่เพียงผู้เดียว แต่กระนั้นก็ตาม เธอยังไม่สามารถดูแลลูกได้อย่างเต็มที่ บ้านจึงนำเสนอภาพแม่ผ่านความทรุดโทรมของบ้าน และแสดงความแตกแยกของครอบครัวผ่านความโดดเดี่ยวของบ้าน การที่ตัวละครแสดงทัศนคติต่อบ้านจึงเปรียบได้กับการแสดงทัศนคติที่มีต่อแม่และครอบครัวของตัวละคร

“It’s just like I remember,” she said, smiling.

“Only crappier,” said Mallory.”¹¹⁴

จากความเห็นของมัลลอรี่ที่มองบ้านเป็นสิ่งที่ทรุดโทรม สะท้อนให้เห็นความรู้สึกที่เธอมีต่อบ้านสไปเดอร์วิก และยังสื่อถึงความรู้สึกที่มีต่อชีวิตภายใต้การดูแลของแม่ ว่ามัลลอรี่ยังไม่อาจทำใจยอมรับการหย่าร้างได้อย่างสนิทใจ อีกทั้งสภาพบ้านยังถูกเชื่อมโยงเข้ากับความรู้สึกของจาเร็ดอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสื่อถึงสภาพจิตใจที่ได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างของพ่อแม่อีกด้วย ดังเช่นที่ผู้ประพันธ์บรรยายว่า สภาพบ้านเมื่อมองจากภายนอกดูหม่นหมองไม่ต่างจากความรู้สึกของจาเร็ดเอง

“The red and gold leaves of the low hanging trees around the gate made the gray shingles look forlorn. The place looked as bad as Jared felt.”¹¹⁵

สีของใบไม้ในฉากนี้เป็นสีแดงและสีทองซึ่งล้วนเป็นสีที่มีความสดใส แตกต่างจากสีหม่นของกำแพง จึงเป็นการช่วยเสริมให้เห็นความแตกต่างระหว่างโลกภายนอกที่มีชีวิตชีวกับบรรยากาศหม่นเศร้าของบ้านในความรู้สึกของตัวละคร สื่อถึงสภาพครอบครัวของตัวละครที่อยู่ภายใต้การดูแลของแม่ซึ่งเด็กทั้งสามยังคงเจ็บปวดจากการถูกพ่อทอดทิ้ง

¹¹⁴ Ibid., p. 5.

¹¹⁵ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, p. 1.

ความพยายามที่จะซ่อมแซมบ้านของเฮเลนจึงสะท้อนให้เห็นความพยายามของแม่ที่จะดูแลปกป้องลูกทั้งสามให้ได้มากขึ้น อันเป็นการสื่อว่าครอบครัวไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์ตามอุดมคติสามารถบำรุงรักษาครอบครัวให้กลับมาดีมีสายสัมพันธ์ที่แข็งแรงได้ เช่นเดียวกับบ้านผู้ฟังที่สามารถซ่อมแซมได้อีกครั้ง และบ้านยังเป็นสถานที่ซึ่งลูกทั้งสามรับรู้ว่าจะสามารถพบแม่แม่จะรอพวกเขากลับบ้านเสมอ แม่จึงเป็นตัวละครที่มีความมั่นคงแน่นอนและสื่อถึงความปลอดภัยเช่นเดียวกับบ้าน ในฉากที่แม่ถูกลักพาตัวไปจากบ้าน บ้านซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแม่จึงถูกทำลายให้พังทลายมากขึ้นตามไปด้วย

เฮเลนในฐานะแม่มีบทบาทที่สมจริง เพราะเธอมักจะมีความกังวลเกี่ยวกับอุบัติเหตุมากกว่าการผจญภัยแฟนตาซีของลูก อาทิ เฮเลนกังวลที่ลูกกลับบ้านมืดค่ำ เธอกลัวว่าลูกอาจประสบอันตรายจากโจรผู้ร้ายหรือสัตว์ป่า เฮเลนกังวลที่จาเร็ดขึ้นไปเดินบนห้องใต้หลังคาที่อาจถล่มลงมาเมื่อไรก็ได้ เฮเลนกังวลที่ลูกเล่นชนกันในบ้าน และกังวลที่รู้ว่าลูกชกมีดชูเพื่อนที่โรงเรียนเนื่องจากการกระทำเช่นนั้นทำให้ลูกมีปัญหาการเข้าสังคม อีกทั้งเฮเลนมีอำนาจและบทบาทในการต่อรองกับลูกในบ้านหรือในพื้นที่สมจริงอื่นๆ อาทิ โรงเรียนและโรงพยาบาลเท่านั้น เฮเลนมักจะออกคำสั่งเพื่อควบคุมพฤติกรรมลูก แต่เมื่ออยู่ในฉากแฟนตาซีเฮเลนกลับไร้บทบาทอยู่ในสภาพอ่อนแอ หรือมีสถานะเป็นผู้ตามไม่ใช่ผู้นำ

เฮเลนปรากฏตัวในฉากแฟนตาซีเพียงสองครั้ง คือเมื่อครั้งที่เฮเลนถูกยักษ์มุลการารจับตัวไปไว้ที่วังขยะเพื่อล่อหลอกสามพี่น้องให้ตามไปติดกับดัก และเหตุการณ์ในตอนจบหลังจากยักษ์มุลการารเสียชีวิตไปแล้ว เอลฟ์จึงส่งข้อความไปไม่มาเรียกสามพี่น้องให้นำหนังสือคู่มือภาคสนามไปคืนในป่าเอลฟ์ตามสัญญา เฮเลนจึงขอติดตามลูกๆ เข้าไปในป่าด้วย แต่ถึงกระนั้นก็ตามเฮเลนกลับไม่ได้มีบทบาทในการช่วยเหลือลูกปราบปีศาจร้าย และไม่มีบทบาทในการเจรจากับเอลฟ์แต่อย่างใด

เมื่อเฮเลนอยู่ในวังขยะของมุลการาร เธอถูกจับมัดมือและเท้า มีสภาพอ่อนเปลี้ย และไม่สามารถช่วยเหลือลูกทั้งสามต่อสู้กับปีศาจร้ายได้ หรือในเหตุการณ์เมื่อเฮเลนตามลูกเข้าไปในป่าเอลฟ์ จากที่เคยเป็นผู้นำ เฮเลนกลับกลายเป็นผู้ตามที่ต้องทำความเคารพ

เหล่าเอลฟ์ตามอย่างที่จาเร็ดทำ และเป็นผู้ฟังการเจรจาระหว่างเอลฟ์กับจาเร็ดอยู่เงียบๆ นั้นเพราะอุปสรรคที่เกิดจากปีศาจร้ายและหนังสือคู่มือภาคสนามล้วนเป็นปมปัญหาที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของลูก เเฮเลนซึ่งมีบทบาทให้ความช่วยเหลือในโลกแห่งความเป็นจริงจึงไม่สามารถช่วยเหลือปมปัญหาภายในจิตใจได้ แต่เฮเลนมีบทบาทเพียงเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นและเฝ้ามองสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อรับรู้และทำความเข้าใจปัญหาของลูก ผู้ประพันธ์จึงให้ตัวละครเยาวชนที่มีปมปัญหาดังกล่าวผจญภัยในเหตุการณ์แฟนตาซีเพื่อเรียนรู้และแก้ไขปัญหาในจิตใจของเขาด้วยตนเอง

เนื่องจากแม่เป็นบุคคลที่อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ลูกจึงไม่อาจรับรู้ถึงความรักของแม่ที่ราบไคที่เขาที่ยึดติดกับพ่อที่เป็นเช่นภาพแฟนตาซี จนเมื่อลูกของเฮเลนสามารถเอาชนะพ่อตัวปลอมและยักษ์มฤคการาชได้ เขาก็หวนกลับสู่ความเป็นจริงและได้รับความรักความเข้าใจจากแม่

“When Jared had walked into the room, she had hugged him tightly.

“I’m so sorry,” she’d said.

Even though it had kind of made him feel like a baby, he’d hugged her back for a long time.”¹¹⁶

การกอดเป็นการมอบความอบอุ่นและหลีกเลี่ยงจากสภาวะที่ไม่มั่นคงปลอดภัย ไปอยู่ในสถานที่ซึ่งทำให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัย ฉากกอดระหว่างแม่กับจาเร็ดในตอนท้ายเรื่องจึงเป็นบทสรุปที่บ่งบอกว่าปัญหาและเรื่องร้ายต่างๆ ผ่านพ้นไปแล้ว จาเร็ดจึงได้กลับคืนสู่อ้อมกอดอันอบอุ่นของแม่ ซึ่งเป็นสถานที่มั่นคงปลอดภัยและมีแต่ความสมจริง ในตอนนี้ทั้งแม่และจาเร็ดต่างยินดีที่จะอยู่ร่วมเป็นครอบครัวที่ให้ความมั่นคงและความปลอดภัยแก่กันและกัน การกอดระหว่างแม่กับจาเร็ดเป็นฉากกอดฉากแรกและฉากเดียวที่ปรากฏในนวนิยาย เพื่อแสดงให้เห็นบทสรุปของความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจกันระหว่างแม่กับลูกชาย อันเป็นสิ่งที่เติมเต็มความต้องการของ

¹¹⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, pp. 121-122.

จาเร็ดซึ่งต้องการให้แม่เข้าใจในตัวเขา แม่แสดงความเข้าใจนั้นโดยขอโทษที่เข้าใจจาเร็ดผิดในอดีต และแม่ยังขจัดความกลัวการถูกทอดทิ้งของจาเร็ดด้วยการกอดจาเร็ดไว้อีกด้วย

บทบาทของแม่ที่มีตัวตนและให้ความช่วยเหลือลูกในโลกแห่งความเป็นจริงในนวนิยายชุดนี้ สื่อว่าแม่จะอยู่เคียงข้างลูกตลอดเวลา และเลือกทำทุกสิ่งเพื่อลูกอย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับความคิดเห็นของซูซาน คีราซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือ *A Mother's place* ว่าสังคมควรเลิกจินตนาการเป็นภาพแฟนตาซีว่า แม่ที่ดีที่สุดต้องสมบูรณ์แบบ เป็นธรรมดาที่แม่ส่วนใหญ่จะพยายามเป็นแม่ที่ดีที่สุด และเด็กเองก็ควรได้รับแต่สิ่งที่ดีที่สุด แต่แม่ไม่ใช่พระเจ้า แม่ไม่สามารถล่วงรู้ทุกสิ่งเกี่ยวกับลูกได้ แม่เพียงแต่ต้องเปิดใจยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหานั้นไปตามสถานการณ์¹¹⁷

ภาพแม่ในนวนิยายชุดนี้จึงไม่ใช่แม่ในอุดมคติ เพราะแม่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างให้ลูกได้ เช่น เมื่อลูกเผชิญหน้ากับยักษ์มุลการาธ แม่ทำได้เพียงเฝ้ามองเท่านั้น ไม่สามารถร่วมต่อสู้กับลูกเพื่อช่วยคลี่คลายปมปัญหาในจิตใจของลูกได้ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการชี้ให้เห็นว่า เด็กสามารถเรียนรู้และเติบโตได้ด้วยประสบการณ์ตรงของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการปกป้องจากพ่อแม่ในทุกๆ เรื่องตามแบบครอบครัวในอุดมคติที่พ่อแม่ต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อปกป้องลูกฝ่ายเดียว ขณะเดียวกันผู้ประพันธ์ไม่ต้องการให้เด็กเกิดความคาดหวังว่าจะต้องได้รับการปกป้องจากผู้ใหญ่ตลอดเวลา เมื่อเด็กเรียนรู้การพึ่งพาตนเองจะช่วยให้พวกเขาสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเข้มแข็งต่อไป เช่นเดียวกับจาเร็ดที่เรียนรู้และเติบโตผ่านการผจญภัย จนสามารถก้าวผ่านปมปัญหาในจิตใจของเขาไปได้

การผูกเรื่องของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* นอกจากเป็นการส่งเสริมให้เด็กยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ ยังเป็นการวิพากษ์แนวคิดทางจิตวิทยาที่เสนอว่า ลูกชายจำเป็นต้องมีพ่อเป็นต้นแบบ (role model) หรือวิพากษ์ความคิดที่ว่า ครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวอาจทำให้ลูกชายมีปัญหาในการเติบโต เนื่องจากตอนจบของนวนิยายชี้ชัดว่าจาเร็ดมีความสุขกับครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว อีกทั้งการก้าวผ่านปมปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ยังทำให้

¹¹⁷ Susan Chira, *A Mother's Place: Taking the Debate about Working Mothers Beyond Guilt and Blame*, pp. 261-264.

จาเร็ดเติบโตจากเดิม กล่าวคือ มีทัศนคติที่กับครอบครัว ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเอาแต่ใจ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่แสดงความโกรธเกรี้ยว และสามารถใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาได้อย่างดีเยี่ยม สิ่งเหล่านี้จาเร็ดเรียนรู้และเติบโตขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีพ่อเป็นต้นแบบแต่อย่างใด ขณะเดียวกันการที่แม่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการผจญภัยกับลูก ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเติบโตของเด็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของครอบครัว ไม่ว่าจะครอบครัวนั้นๆ มีพ่อแม่ครบถ้วนหรือขาดใครคนใดคนหนึ่ง เป็นพ่อเลี้ยงเดี่ยวหรือแม่เลี้ยงเดี่ยวต่างไม่มีผลต่อการเติบโตของเด็ก เนื่องจากการเติบโตขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจของเด็กเองว่าจะสามารถยอมรับความจริงและปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้มากน้อยแค่ไหน

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าผู้ประพันธ์ผูกเรื่องเช่นนี้ เพื่อสื่อสารแก่เยาวชนในสังคมร่วมสมัยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้ประพันธ์ เนื่องจากในสังคมร่วมสมัยมีรูปแบบครอบครัวที่หลากหลายมากขึ้น เด็กจึงต้องเรียนรู้และยอมรับความหลากหลายเหล่านั้น อีกทั้งต้องเรียนรู้การพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น ไม่ยึดติดอยู่กับรูปแบบครอบครัวในอุดมคติหรือพึ่งพาพ่อแม่มากเกินไป แต่กระนั้นยังต้องให้ความสำคัญของสถาบันครอบครัว เช่นเดียวกับที่ตัวละครเอกแม้จะเก่งกล้าจนสามารถเอาชนะปีศาจร้ายได้ แต่เขายังคงต้องกลับบ้านหรือกลับไปหาครอบครัวของตน เนื่องจากครอบครัวยังคงเป็นสถานที่พักพิงซึ่งให้ความปลอดภัยและสามารถเติมเต็มความรักความอบอุ่นให้แก่เด็ก เพื่อที่พวกเขาจะมีพลังในการก้าวสู่สังคมภายนอกต่อไป

บทที่ 4

แฟนตาซีผ่านตัวละคร ฉาก และวัตถุกับแนวคิดนิเวศสำนึก

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยนำเสนอปัญหาครอบครัวผ่านการเล่าเรื่องในรูปแบบแฟนตาซี ขณะที่ในบทที่ 4 ผู้วิจัยศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสรรพชีวิตบนโลก หากปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาภายในบ้านและส่งผลกระทบต่อจิตใจของสมาชิกในครอบครัวเป็นสำคัญ ปัญหาสิ่งแวดล้อมอาจเรียกได้ว่าเป็นปัญหาระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อทุกชีวิต อาทิ ปัญหามลภาวะเป็นพิษส่งผลกระทบต่อระบบหายใจของมนุษย์และสัตว์ ปัญหาหน้าฝนน้ำเสียส่งผลต่อการอุปโภคบริโภคของทุกชีวิต ปัญหาปริมาณขยะที่มีมากเกินไปกว่าธรรมชาติจะย่อยสลายได้ทัน และปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าซึ่งพรากถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ ส่งผลให้สัตว์สูญพันธุ์อย่างรวดเร็ว ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบไม่เพียงกับธรรมชาติ แต่ยังบั่นทอนคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้เลวร้ายได้ด้วย กระนั้นมนุษย์โดยส่วนใหญ่ยังคงมองเป็นเรื่องไกลตัว เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ได้แสดงผลกระทบอย่างจับพาดัน โดยเฉพาะเยาวชนส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้รับความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากเพียงพอ

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอาจทำให้เหล่าเยาวชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องเข้าใจยากเกินไปสำหรับพวกเขา ผู้ประพันธ์วรรณกรรมเยาวชนจึงมักแสดงปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านรูปแบบแฟนตาซี เพื่อสร้างความเข้าใจให้เป็นรูปธรรมที่มีความชัดเจนมากขึ้น และเพื่อสร้างความรู้สึกที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เคยเข้าใจว่าเป็นเรื่องไกลตัวไม่ต่างจากโลกนิทานพื้นบ้านในนิทานที่ไม่มีอยู่จริง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่แฝงเร้นอยู่ในชีวิตประจำวันและส่งผลกระทบต่อเด็ก ๆ บนโลกได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้โทนี ดิเตอริลลิชิ และฮอลลี แบล็ก ผู้ประพันธ์นวนิยายแฟนตาซีชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* จึงเน้นย้ำในจดหมายเกริ่นนำของนวนิยายทุกเล่มอยู่เสมอว่า เหตุการณ์มหัศจรรย์ทั้งหมดอันเกี่ยวกับปมปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นจริง

“What has happened since is hard to describe. Tony and I have been plunged into a world we never quite believed in. We now see that faeries are far more than childhood stories. There is an invisible world around us and we hope that you, dear reader, will open your eyes to it.”¹¹⁸

ฮอลลี แบล็ก ผู้ร่วมประพันธ์นวนิยายชุดนี้ใช้จดหมายสื่อสารถึงผู้อ่านโดยตรงว่า เรื่องราวการผจญภัยในนวนิยายเป็นเรื่องจริงที่สามพี่น้องตัวละครเอกได้เดินทางมาบอกเล่าให้เธอฟังด้วยตัวเอง จากนั้นฮอลลีกับโทนี่จึงนำเรื่องราวทั้งหมดนั้นมาเรียบเรียงใหม่จนกลายเป็นนวนิยายชุดนี้ การที่ผู้ประพันธ์เน้นย้ำว่าตัวละครต่างๆ และเหตุการณ์ในนวนิยายมีอยู่จริง อาจจะเพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้อ่านเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของนวนิยายชุดนี้

ในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ผู้วิจัยนำเสนอท่าทีทวิภาคซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี คือ ตัวละคร ฉาก และวัตถุ ขณะเดียวกันยังนำเสนอแนวคิดนิเวศสำนึกซึ่งแนะแนวทางการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเป็นมิตร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเยาวชนกับธรรมชาติในนวนิยายผ่านการผจญภัย ทำให้สามารถแบ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ของตัวละครเยาวชนผู้ไม่เคารพธรรมชาติ อันเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ของตัวละครเยาวชนผู้ตระหนักรู้ความสำคัญของธรรมชาติหลังจากได้เรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านการผจญภัย การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของธรรมชาติจึงถือเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของตัวละคร จากการเป็นผู้ทำลายธรรมชาติไปสู่ทิศทางที่เป็นมิตรผู้บำรุงรักษาธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

¹¹⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*, p. VIII.

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบแฟนตาซีกับธรรมชาติ

แฟนตาซีโดยทั่วไปหมายถึง เรื่องราวจินตนาการ ตัวละครที่มีความมหัศจรรย์ หรือจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถเป็นไปได้ในชีวิตจริง มักมีความเชื่อมโยงกับภูตผีและเวทมนตร์¹¹⁹ องค์ประกอบแฟนตาซีจึงเป็นไปได้ทั้งตัวละคร ฉาก วัตถุ หรือเหตุการณ์ที่มีความมหัศจรรย์เกินจริง การบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติของนักคิดนักเขียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมักใช้ องค์ประกอบแฟนตาซีเหล่านี้เป็นสื่อในการอธิบาย เนื่องจากผู้คนในอดีตต้องการค้นหาคำตอบ เกี่ยวกับที่มาของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ แต่ไม่มีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถอธิบาย ความจริงได้ จึงต้องสมมติให้ธรรมชาติเป็นเทพที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์ แต่มีพลังวิเศษใน การดลบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ กระทั่งยุคสมัยต่อมาความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าอย่างมาก มนุษย์จึงสามารถศึกษาหาแหล่งที่มาของปรากฏการณ์ ธรรมชาติได้ วัตถุประสงค์การใช้ขององค์ประกอบแฟนตาซีในวรรณกรรมจึงเปลี่ยนไป จากการใช้ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับธรรมชาติมาเป็นการแสดงคุณค่าของธรรมชาติและสื่อถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อมแทน การใช้ขององค์ประกอบแฟนตาซีเพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติจึง เป็นการผสมผสานลักษณะทางวรรณศิลป์และแนวคิดนิเวศวิทยาเข้าด้วยกัน เพื่อบอกเล่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในแต่ละยุคสมัย¹²⁰ เช่นเดียวกับองค์ประกอบแฟนตาซีที่ ปรากฏในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* อันได้แก่ ตัวละคร ฉาก และวัตถุ ซึ่งใช้ เป็นสื่อแทนปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ในปัจจุบันและสภาพความเสียหายของ ธรรมชาติในโลกแห่งความเป็นจริง

4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแฟนตาซีกับธรรมชาติ

ตัวละครแฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* โดยมากมี ลักษณะเป็นตัวละครมิติเดียว (flat character) กล่าวคือ มีลักษณะนิสัยที่ชัดเจน ผู้อ่านสามารถ ตัดสินได้โดยง่ายว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายดีและฝ่ายใดมีนิสัยชั่วร้าย ผู้วิจัยจึงสามารถแบ่งตัวละคร แฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ตามลักษณะนิสัยและความสัมพันธ์กับ

¹¹⁹ Edward James and Farah Mendlesohn, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature*, p. 7.

¹²⁰ Bryan J. Moore, *Ecology and Literature* (New York: Palgrave Macmillan, 2008), pp. 10-11.

ธรรมชาติเป็น 2 ลักษณะได้อย่างชัดเจน คือ ตัวละครแฟนตาซีในฐานะมิตรของธรรมชาติ และ ตัวละครแฟนตาซีในฐานะศัตรูของธรรมชาติ ตัวละครแฟนตาซีทั้งสองลักษณะนี้มีปมขัดแย้งและ วัตถุประสงค์ต่อธรรมชาติที่แตกต่างกัน ฝ่ายมิตรต้องการปกป้องรักษาธรรมชาติให้คงอยู่ปลอดภัย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสิ่งมีชีวิตส่วนใหญ่บนโลก ขณะที่ฝ่ายร้ายต้องการทำลายธรรมชาติให้ หมดสิ้นเพื่อประโยชน์สุขของตนฝ่ายเดียว จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตัวละครแฟนตาซีถูก แบ่งเป็นฝ่ายดีและฝ่ายร้ายอย่างชัดเจน ผู้ประพันธ์จึงสร้างตัวละครจากการผสมผสานตัวละคร แฟนตาซีในนิทานพื้นบ้านที่มีอยู่แต่เดิม โดยคงบุคลิกลักษณะดั้งเดิมของตัวละครเหล่านั้นไว้ กล่าวคือ ใช้ตัวละครแฟนตาซีจากตำนานหรือนิทานพื้นบ้านที่มีพื้นฐานนิสัยที่ดีสื่อถึงฝ่ายมิตรของ ธรรมชาติ ให้ตัวละครปีศาจเป็นศัตรูของธรรมชาติ และมีตัวละครบางตัวที่มีลักษณะทั้งดีและร้าย ผสมกันไป ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงว่าธรรมชาติมีความมหัศจรรย์เช่นเดียวกับตัวละครในตำนาน ขณะที่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งเปรียบได้กับปีศาจร้าย จัดเป็นภัยร้ายแรงหรือเป็นศัตรูของธรรมชาติ เพื่อให้ ผู้อ่านจินตนาการภาพตามได้โดยง่าย เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่รู้จักลักษณะนิสัยและรูปลักษณะของ ตัวละครเหล่านั้นจากตำนานหรือนิทานพื้นบ้านอยู่ก่อนแล้ว

4.1.1.1 ตัวละครแฟนตาซีผู้เป็นมิตรของธรรมชาติ

วิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันลดทอนสถานะของธรรมชาติจาก ธรรมชาติที่เคยเต็มไปด้วยความเร้นลับและอำนาจที่ไม่อาจคาดเดา กลายเป็นปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติที่สามารถพิสูจน์และคาดเดาได้ล่วงหน้า มนุษย์จึงหมดสิ้นความเกรงกลัวและเข้าไปมี ส่วนควบคุม เปลี่ยนแปลง และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ผู้ประพันธ์จึงสร้างตัวละครที่มี พลังอำนาจมหัศจรรย์ให้เป็นตัวแทนของธรรมชาติ เพื่อยกระดับสถานะของธรรมชาติให้มีอำนาจ เหนือมนุษย์ดังเช่นในอดีต ด้วยการประยุกต์ใช้ตัวละครแฟนตาซีในนิทานหรือตำนานเก่าแก่ และ สร้างลักษณะนิสัยตัวละครให้มีท่าที่เป็นมิตรต่อทุกสิ่งในธรรมชาติ เพื่อสื่อถึงจุดยืนของธรรมชาติที่ มีคุณประโยชน์ต่อทุกสรรพชีวิตบนโลก แบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ ตัวละครผู้พิทักษ์ ตัวละครปลูก จิตสำนึกและเตือนภัย และตัวละครทวิลักษณ์

4.1.1.1.1 ตัวละครผู้พิทักษ์

ตัวละครผู้พิทักษ์ คือ ตัวละครแฟนตาซีที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างชัดเจน มีบทบาทในการปกป้องรักษาธรรมชาติ และให้ความช่วยเหลือตัวละครให้เอาชีวิตรอดจากปีศาจร้าย

เอลฟ์

ตัวละครเอลฟ์ในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* เป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นการยกระดับสถานะของธรรมชาติอย่างเห็นได้ชัด ด้วยการใช้อเอลฟ์ซึ่งตามความเชื่อดั้งเดิมเชื่อว่าเอลฟ์คือทูตสวรรค์ตกลงมาอยู่ในป่าไม้¹²¹ เป็นสัญลักษณ์แทนต้นไม้ในนวนิยายชุดนี้ ต้นไม้ในนวนิยายจึงมีสถานะสูงส่งเทียบเท่าทูตสวรรค์ อีกทั้งเอลฟ์และต้นไม้ยังมีความเชื่อในศาสนาคริสต์ที่สอดคล้องกัน กล่าวคือเอลฟ์และต้นไม้มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องชีวิตและความตายเช่นเดียวกัน¹²² เอลฟ์ในนวนิยายชุดนี้จึงเป็นสัญลักษณ์แทนป่าไม้ที่ดูแลรับผิดชอบทุกชีวิตและทุกสิ่งในป่าให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข สามารถกักขังมนุษย์ที่มีส่วนในการทำลายธรรมชาติให้คงอยู่ในแดนสวรรค์ได้โดยไม่มีวันตาย เป็นผู้มีพลังวิเศษที่มีอำนาจเหนือชีวิตและความตายของมนุษย์

ในนวนิยายมีเอลฟ์ที่มีบทบาทโดดเด่น 3 ตน ตนหนึ่งระบุชัดว่าเป็นเพศหญิง มีตาสีเขียว และสวมชุดคลุมทำจากใบไม้สีเขียวมากมาย ผู้ประพันธ์เรียกว่า เอลฟ์ตาเขียว (The Green-eyed Elf) ซึ่งให้ความช่วยเหลือพี่น้องทั้งสามให้ได้พบกับตาทวด เอลฟ์ตาเขียวจึงเป็นสัญลักษณ์แทนป่าไม้ที่มีชีวิตและมีความเมตตา เป็นมิตรต่อสรรพสิ่งในธรรมชาติ ขณะที่เอลฟ์ตนที่สองเป็นเพศชาย บนใบหน้ามีริ้วรอยคล้ายผู้สูงอายุ ถือไม้เท้าคดง และมีใบไม้เป็นเขabanศีรษะ เรียกว่า เอลฟ์เขาใบไม้ (The Leaf-horned Elf) มีบทบาทในการพุดูเช้ญให้พี่น้องทั้งสามยอมมอบหนังสือคู่มือภาคสนามให้เหล่าเอลฟ์นำไปทำลาย มีความน่าเกรงขามมากกว่าเอลฟ์ตนอื่น และเอลฟ์ตนสุดท้ายชื่อ ลอเรนกอรัม (Lorengorm) มีสีผิวและเสื้อคลุมคล้าย

¹²¹ Charlie T McCormick, *Folklore an Encyclopedia of Beliefs, Customs, Tales, Music, and Art* (Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, 2011), pp. 466-468.

¹²² จอร์จ เฟอร์กูสัน, *เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์*, แปลโดย กุลวดี มกราภิรมย์ (กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2549), หน้า 44.

เถาเบอร์รี่สีแดง ผลไม้ตระกูลเบอร์รี่สีแดงนั้นเป็นสัญลักษณ์แทนความชอบธรรม¹²³ สอดคล้องกับ บทบาทในนวนิยายซึ่งคอยกล่าวเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ธรรมชาติ และดำเนินคดีเตียนพี่น้อง ทั้งสามในฐานะตัวแทนจากเผ่าพันธุ์มนุษย์ที่ทำลายธรรมชาติจนเสียหาย เอลฟ์ทั้ง 3 คนใน นวนิยายชุดนี้จึงเป็นการสื่อถึงลักษณะของธรรมชาติตามทัศนคติของผู้ประพันธ์สามประการ ได้แก่ อำนาจ ความเมตตา และความเป็นธรรม กล่าวคือธรรมชาติมีพลังอำนาจและ ความมหัศจรรย์เหนือมนุษย์ แต่อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขด้วยความเมตตา และให้ความเป็น ธรรมแก่ทุกสรรพชีวิต อาทิ เอลฟ์ใช้พลังอำนาจกักขังตาวอดอาร์เธอร์ในแดนสวรรค์ เป็น การลงโทษที่ตาวอดอาร์เธอร์เป็นต้นเหตุให้ปีศาจมีพลังอำนาจแข็งแกร่ง เพื่อมอบความเป็นธรรม ให้แก่ธรรมชาติที่ต้องเดือดร้อนเพราะคู่มือภาคสนามของตาวอด เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเอลฟ์ ใช้พลังอำนาจของตนเพื่อให้ความชอบธรรมแก่ธรรมชาติ หรือการที่เอลฟ์ยอมเปิดทางสวรรค์ให้ จาเว็ดได้พบตาวอดอาร์เธอร์ เพื่อให้จาเว็ดสอบถามวิธีปราบปีศาจจากตาวอด สะท้อนให้เห็น เอลฟ์ที่ใช้พลังอำนาจด้วยความเมตตาสงสารจาเว็ดที่กำลังเป็นทุกข์เพราะแม่ของเขาถูกปีศาจ ลักพาตัวไป

สไปรท์

ขณะที่ผู้ประพันธ์ยกระดับสถานะของป่าไม้ให้มีความหมาย บทบาท และพลัง อำนาจเหนือความเป็นความตายของมนุษย์ ผู้ประพันธ์ให้สไปรท์ซึ่งตามตำนานเป็นนางฟ้าชนิด หนึ่งเช่นเดียวกับเอลฟ์ เป็นสัญลักษณ์แทนดอกไม้ในนวนิยาย เห็นได้จากการที่ผู้ประพันธ์ กำหนดให้สไปรท์ในนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ มีขนาดเล็ก มีรูปลักษณะคล้ายคลึง ดอกไม้ กล่าวคือมีเส้นผมเป็นกลีบและเกสรดอกไม้ ลำตัวมีลักษณะคล้ายสวมชุดกระโปรงซึ่ง ทำจากดอกไม้หรือเมล็ดพืช มีปีกบางใส สามารถบินไปที่ใดก็ได้ตามต้องการ และอาศัยอยู่ทั่วไป ในป่า แม้ว่าสไปรท์ไม่มีบทบาทในการช่วยปกป้องธรรมชาติมากเท่ากับเอลฟ์ แต่สไปรท์มีบทบาท ในการให้ความช่วยเหลือยายลูซินดาซึ่งถูกพิษของผลไม้เศษทำให้เธอไม่อาจรับประทานอาหารปกติทั่วไปได้ สไปรท์จึงช่วยหาผลไม้เศษมาให้กินเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ยายลูซินดาอดตาย

¹²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

เป็นการแสดงให้เห็นความเมตตาของธรรมชาติ และสื่อให้เห็นบทบาทหน้าที่ของดอกไม้ในโลกแห่งความเป็นจริงที่สามารถเจริญเติบโตเป็นผลไม่ได้ เมื่อเกสรตัวผู้และตัวเมียในดอกไม้ผสมกัน สอดคล้องกับความสามารถของสไปรท์ในนวนิยายชุดนี้ที่ค้นหาผลไม้ในป่าให้แก่มนุษย์ได้

การที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้สไปรท์เป็นสื่อสัญลักษณ์ของดอกไม้ เพราะตามความเชื่อในนิทานพื้นบ้าน สไปรท์เป็นนางฟ้าชนิดหนึ่งเช่นเดียวกับเอลฟ์ การที่ผู้ประพันธ์นำนางฟ้าที่มีคุณสมบัติและรูปลักษณ์ที่แตกต่างกันมาใช้สื่อถึงความหลากหลายของพืชพันธุ์ตามธรรมชาติ และเพื่อให้เห็นบทบาทและความสำคัญซึ่งแตกต่างกันชัดเจนผ่านขนาดของตัวละคร สไปรท์ผู้เป็นสัญลักษณ์แทนดอกไม้ซึ่งเป็นนางฟ้าขนาดเล็ก เพราะดอกไม้มักจะมีขนาดเล็ก มีพลังในการฟอกอากาศ สร้างแหล่งน้ำ และฟื้นฟูดินได้ไม่ดีเท่าต้นไม้ แต่มีความสำคัญในแง่ของความสวยงาม เพิ่มสีสันให้กับธรรมชาติ และมีส่วนช่วยในกระบวนการผลิตผลไม้มากมายหลายชนิดเช่นเดียวกับสไปรท์ซึ่งมีทั้งความสวยงามและมีความสามารถในการค้นหาผลไม้ แต่ไม่มีบทบาทในการช่วยปกป้องธรรมชาติเท่าใดนัก ขณะที่ต้นไม้ในรูปลักษณ์ของตัวละครเอลฟ์เป็นนางฟ้าที่มีขนาดเท่ากับมนุษย์ทั่วไป เนื่องจากต้นไม้มีบทบาทในการบำรุงรักษาธรรมชาติมากกว่าเอลฟ์ในนวนิยายชุดนี้จึงมีสถานะสูงสุดในธรรมชาติในการทำหน้าที่ปกป้องดูแลสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ให้อยู่รอดปลอดภัย อีกทั้งยังมีพลังอำนาจในการกักขังมนุษย์หรือส่งมนุษย์สู่แดนสวรรค์ ทำให้มนุษย์ผู้นั้นรอดพ้นจากความตายซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยง

กริฟฟิน

กริฟฟินเป็นสัตว์ในตำนานของยุโรป มีลักษณะผสมผสานระหว่างสัตว์นักล่าสองชนิด คือสิงโตและนกอินทรีย์ กล่าวคือมีช่วงลำตัวและหางคล้ายสิงโต แต่มีศีรษะและปีกคล้ายนกอินทรีย์ และมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือตัวละครเอกในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ¹²⁴ ผู้ประพันธ์จึงเลือกใช้กริฟฟินเป็นสัญลักษณ์แทนสัตว์ป่านักล่าในนวนิยายชุดนี้ และให้กริฟฟินเป็นตัวละครผู้ช่วยตามลักษณะและบทบาทเดิมในตำนาน เพียงแต่ผู้ประพันธ์เพิ่มคุณสมบัติ

¹²⁴ Stith Thompson, *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Medieval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends* (Bloomington: Indiana University Press, 1958-1958), p. 368.

บางประการเข้าไปด้วยการกำหนดให้กริพินชอบกินมังกรเป็นอาหาร เพื่อช่วยกำจัดมังกรซึ่งเป็นศัตรูของธรรมชาติ

รูปลักษณะของกริพินมีความผสมผสานระหว่างสัตว์ป่าที่มีสัญชาติญาณในการล่าสูง กริพินในนวนิยายจึงเรียกได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของนักล่าตามธรรมชาติ อีกทั้งกริพินเป็นสัตว์ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างสัตว์สองสายพันธุ์ คือ นกอินทรีและสิงโต ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ กริพินจึงเป็นสัญลักษณ์ของความขัดแย้ง 2 ประการ คือ ความเมตตาและความโหดร้าย¹²⁵ สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของกริพินในนวนิยายซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่มนุษย์ที่มีเมตตาและโหดร้ายกับผู้ที่ทำร้ายกริพินก่อน

ทั้งที่กริพินเป็นสัญลักษณ์ของสัตว์ป่าที่แข็งแรง แต่ต้องเผชิญกับผลกระทบจากการทำลายธรรมชาติเช่นเดียวกับสัตว์ป่าในโลกแห่งความเป็นจริง เห็นได้จากเหตุการณ์ที่กริพินถูกก๊อบลินซึ่งเป็นสมุนของยักษ์วางกับดักจับตัวไว้จนได้รับบาดเจ็บ เป็นการสื่อให้เห็นว่าสัตว์ป่าแม้จะแข็งแรงแต่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน แม้กริพินมีรูปลักษณะที่ผสมผสานระหว่างสัตว์ป่าตามธรรมชาติสองประเภท คือ นกอินทรีและสิงโต ทั้งสองเป็นสัตว์ป่าที่ดูเหมือนดุร้าย แต่อันที่จริงพวกเขาล่าตามธรรมชาติเพื่อดำรงชีวิตและเอาตัวรอดจากการโจมตีของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นเท่านั้น ไม่ได้มุ่งหวังทำลายธรรมชาติให้หมดไปเฉกเช่นปีศาจร้าย ยิ่งไปกว่านั้นผู้ประพันธ์ยังให้กริพินมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครสามพี่น้องค้นหาแม่และต่อสู้กับมังกร นี่จึงเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีให้สัตว์ป่าเพื่อสื่อถึงมิตรของธรรมชาติที่ช่วยเหลือทุกชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตได้ต่อไป

4.1.1.1.2 ตัวละครปลุกจิตสำนึกและเตือนภัย

ตัวละครปลุกจิตสำนึกและเตือนภัย คือ ตัวละครแฟนตาซีที่ทำหน้าที่สื่อสารกับตัวละครด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อบอกเล่าสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมและเตือนภัยอันตรายที่กำลังจะมาถึง

ฟูกา

¹²⁵ จอร์จ เฟอร์กูสัน, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์, หน้า 14.

ฟูกาสัญลักษณ์แทนสัตว์ป่าขนาดเล็ก เป็นตัวละครในนิทานเก่าแก่ที่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของไอริช เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีนิสัยซุกซน มักมีรูปลักษณ์เป็นสัตว์หลายชนิดผสมผสานกัน ส่วนใหญ่มีรูปลักษณ์คล้ายม้า เป็นได้ทั้งสัญลักษณ์ของความโชคดีและโชคร้าย¹²⁶ ลักษณะของฟูกาในนิทานเก่าแก่ดังกล่าวคล้ายคลึงกับฟูกาในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ซึ่งมีนิสัยซุกซนเช่นกัน ความซุกซนนั้นแสดงออกผ่านการพูดจาชวนหัวเป็นปริศนา เพียงแต่ฟูกาในนวนิยายชุดนี้มีรูปลักษณ์ที่แตกต่างออกไป คือมีลำตัวและหางยาวคล้ายลิง มีแผงคอคล้ายม้า มีใบหน้าและใบหูยาวคล้ายกระต่าย แต่มีหนวดคล้ายแมง ทัวทั้งตัวมีสีน้ำตาลเข้มจนเกือบดำ อาศัยอยู่ในป่า และยังสามารถในการแปลงร่างอีกด้วย ในนวนิยายแม้จะระบุว่าฟูกาแปลงร่างได้ แต่ในนวนิยายฟูกาไม่เคยแปลงกายแม้แต่ครั้งเดียว ฟูกาปรากฏกายให้เห็นเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้นเมื่อเด็กๆ เดินทางเข้าไปในทุ่งหญ้ากว้างใหญ่เพื่อตามหาเบาะแสการหายตัวไปของตาทวดอาร์เธอร์ ระหว่างที่กำลังหลงทางสามพี่น้องพบฟูกาซึ่งกำลังนั่งอยู่บนกิ่งไม้ พวกเขาตัดสินใจถามหาตาทวดกับฟูกา แต่ฟูกากลับพูดจาวกไปวนมาเป็นปริศนาดังตัวอย่างต่อไปนี้

“Anyone can live that long – all they have to do is keep from dying. But I understand that humans live much longer in captivity than they do in wild.”¹²⁷

ปริศนาของฟูกามีความหมายว่า ตาทวดของเด็กๆ หายตัวไปนานมากและน่าจะเสียชีวิตไปแล้ว เว้นเสียแต่จะถูกเอลฟ์ขังไว้ในดินแดนสวรรค์ซึ่งจะสามารถหยุดอายุขัยไว้ได้ เมื่อเด็กๆ จับใจความจากการสนทนาได้ว่าฟูกาแนะนำให้พวกเขาเดินทางไปหาเอลฟ์ เด็กๆ จึงถามว่าเอลฟ์ต้องการอะไร ฟูกาจึงตอบเป็นปริศนาอีกครั้ง “They have what you want and they want what you have.”¹²⁸ ฟูกาหมายความว่า เอลฟ์ต้องการคู่มือภาคสนามของเด็กๆ ขณะที่ตาทวดของสามพี่น้องยังคงอาศัยอยู่ในแดนสวรรค์ของเอลฟ์ แม้จะฟังดูวุ่นวายสามพี่น้องสับสน แต่ทั้งหมด

¹²⁶ K. M. Briggs, *The Fairies in Tradition and Literature* (London: Routledge & Kegan Paul, 1978), p. 221.

¹²⁷ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, p. 74.

¹²⁸ *Ibid.*, p. 75.

นั่นคือคำตอบที่นำไปสู่การไขปริศนาเกี่ยวกับการหายไปของตาทวด พูกาจึงเป็นผู้ช่วยให้คำตอบเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ เช่นเดียวกับสัตว์ในโลกแห่งความเป็นจริงที่ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างตรงไปตรงมา แต่แสดงผ่านการกระทำซึ่งเป็นลักษณะของการเตือนภัย อาทิ การหนีขึ้นที่สูงของมดเมื่อน้ำกำลังจะท่วมหรือแมลงปอที่บินต่ำลงเมื่อฝนใกล้ตก การเตือนภัยหรือตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์เหล่านี้จึงต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ของผู้พบเห็นจึงจะทราบคำตอบ ในกรณีของพูกาก็เช่นเดียวกัน ทุกประโยคที่พูกาพูดล้วนแต่มีประโยชน์ บ้างเป็นการแนะนำ บ้างเป็นการเตือนภัย เพียงแต่ต้องคิดเชื่อมโยงให้รอบด้านจึงจะเข้าใจได้

ผู้ประพันธ์เลือกใช้พูกาเป็นสัญลักษณ์ของสัตว์ขนาดเล็กในป่าซึ่งไม่มีพิษภัย และสามารถเป็นดังสัญญาณเตือนภัยให้แก่มนุษย์ได้ เนื่องจากรูปลักษณ์ของพูกาในนิทานพื้นบ้านมีลักษณะผสมผสานของสัตว์ขนาดเล็กหรือสัตว์กินพืชหลายชนิด ทั้งยังมีอุปนิสัยที่เล่นสอคล้องกับลักษณะของพูกาในนิทานพื้นบ้านดั้งเดิม เพียงแต่ผู้ประพันธ์ปรับรูปลักษณ์ของพูกาในนวนิยายชุดนี้ให้มีส่วนคล้ายกับสัตว์เล็กมากขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพความหลากหลายของสัตว์ชัดเจนกว่ารูปลักษณ์เดิม

ยูนิคอร์น

นอกจากตัวละครแฟนตาซีซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนสัตว์ป่าผู้มีความเมตตาช่วยเหลือมนุษย์แล้ว ผู้ประพันธ์ยังสร้างตัวละครแฟนตาซีเฉกเช่นยูนิคอร์นเป็นสัญลักษณ์แทนสัตว์ป่าผู้ถูกมนุษย์รังแก เพื่อให้ตัวละครแฟนตาซีเป็นตัวแทนสัตว์ป่าไร้ทางสู้ที่ถูกมนุษย์คุกคามให้ได้มีโอกาสบอกเล่าความทุกข์ยากที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ด้วย

ยูนิคอร์นในนวนิยายชุดนี้มีรูปลักษณ์เป็นม้าที่มีเขาแหลมบนศีรษะเช่นเดียวกับม้ายูนิคอร์นในตำนาน ผู้ประพันธ์จึงสร้างให้ยูนิคอร์นเป็นตัวแทนของสัตว์ป่าที่มีความอ่อนโยนและมีสัญชาตญาณในการเอาตัวรอดและการต่อสู้ต่ำ เช่น กวาง ละมั่ง และเลียงผา ซึ่งตกเป็นเหยื่อของมนุษย์โดยไม่อาจสู้โต้ตอบได้มากมายนัก สอดคล้องกับยูนิคอร์นในนวนิยายชุดนี้ซึ่งบอกเล่าวิถีที่เหล่านายพรานนำเด็กสาวมาหลอกล่อยูนิคอร์น แล้วยิงธนูสังหารทั้งเด็กและยูนิคอร์นให้ตายไปพร้อมกัน เพื่อนำเขาและหนังของยูนิคอร์นไปแปรรูปเป็นสิ่งของตามที่ต้องการ ยูนิคอร์น

ในนวนิยายซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสัตว์ป่ากินพืชจึงมีความหมายเชื่อมโยงกับความเชื่อตามหลักศาสนาคริสต์ กล่าวคือ ยูนิคอร์นมีความอ่อนแอและถูกทำลายได้ง่ายเช่นเดียวกับผู้หญิง แต่ยูนิคอร์นในนวนิยายมีพลังในการสื่อสารกับผู้อื่นด้วยการส่งกระแสจิตผ่านเขายาวแหลม ทำให้อีกฝ่ายเห็นภาพจินตนาการในห้วงความคิดคำนึง สิ่งที่ยูนิคอร์นในนวนิยายชุดนี้สื่อสารกับสามพี่น้องผู้เป็นตัวละครเอก คือ ภาพเหตุการณ์ที่ยูนิคอร์นกำลังถูกไล่ล่า ทำร้ายโดยนายพราน ภาพเนื้อหนังยูนิคอร์นหลังจากถูกถลก และภาพเขาแหลมของยูนิคอร์นซึ่งถูกถอนไปทำเป็นถ้วยรางวัล เพราะนายพรานไม่ได้ล่ายูนิคอร์นเพื่อหาอาหาร ภาพเหล่านี้จึงเป็นการสื่อให้เห็นความโหดร้ายของมนุษย์ที่ล่าสัตว์เพื่อสนองความต้องการที่เกินจำเป็น เป็นเหตุให้มียูนิคอร์นมากมายต้องล้มตายจนเกือบสูญพันธุ์ ภาพของยูนิคอร์นในนวนิยายชุดนี้ที่ถูกไล่ล่าอย่างทารุณ ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของตัวละครสามพี่น้องอย่างมาก จึงก่อให้เกิดความรู้สึกรังเกียจการฆ่าฟันและสร้างความรู้สึกเห็นอกเห็นใจได้อย่างแจ่มชัด

ผู้ประพันธ์ใช้ความเชื่อเกี่ยวกับยูนิคอร์นในศาสนาคริสต์มาเชื่อมโยงกับยูนิคอร์นในนวนิยาย เพื่อสร้างความรู้สึกสะเทือนใจและเวทนาจากผู้อ่าน ทำให้ทั้งผู้อ่านและตัวละครสามพี่น้องเกิดความเห็นอกเห็นใจสัตว์ป่าในธรรมชาติมากขึ้น ยูนิคอร์นจึงไม่ได้ให้ความช่วยเหลือตัวละครสามพี่น้องในรูปของการกระทำที่ชัดเจน แต่ช่วยให้เกิดการตระหนักถึงการกระทำที่โหดร้ายของมนุษย์ หรือการให้ความช่วยเหลือในการสร้างความคิดและจิตสำนึกนั่นเอง

ตัวเคาะ

ตัวละครอีกตัวหนึ่งที่แสดงให้เห็นลักษณะของมนุษย์ผู้เป็นมิตรของธรรมชาติและทำหน้าที่ต่อสู้จนรวมอย่างเข้มแข็งด้วยการเตือนภัยแก่ผู้อื่น คือ “ตัวเคาะ” ซึ่งจากความเชื่อในนิทานพื้นบ้านกล่าวว่า ตัวเคาะเป็นวิญญาณของคนงานในเหมือง ปราบกฏกายเพื่อเตือนภัยก่อนเกิดอุบัติเหตุเหมืองถล่ม¹²⁹ เช่นเดียวกับตัวเคาะในนวนิยายชุดนี้ที่ปรากฏกายขึ้นเพื่อเตือนภัยและ

¹²⁹ Stith Thompson, *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Medieval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends*, pp. 122-123.

บอกทางหนีจากเหมืองให้แก่ตัวละครสามพี่น้องตระกูลเกรซ เพียงแต่ในนวนิยายไม่ได้ระบุชัดว่า ตัวเคาะเป็นวิญญาณของคนงานในเมืองจริงหรือไม่ก็ตาม

ตัวเคาะในนวนิยายมีรูปลักษณ์แปลกประหลาด คือ มีดวงตาใหญ่เรืองรองส่องสว่าง หนวดยาว มีความสามารถในการพูดคุยกับหินด้วยการเคาะนิ้วลงบนหิน ตัวเคาะอาศัยอยู่ในเหมืองเช่นเดียวกับคนแคระ แต่กลับมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันชัดเจน คนแคระต้องการกักขังเด็กๆ ไว้ใต้เหมือง ขณะที่ตัวเคาะต้องการช่วยเหลือเด็กๆ ให้หนีรอดออกจากเหมืองได้อย่างปลอดภัย ตัวเคาะจึงมีความเชื่อมโยงกับมนุษย์ซึ่งเข้าใจธรรมชาติ เห็นได้จากการที่ตัวเคาะพูดคุยกับหินได้อันเป็นการบ่งบอกให้รู้ว่าตัวเคาะให้ความสำคัญกับเสียงเรียกร้องหรือสัญญาณเตือนจากธรรมชาติ จึงสามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอาศัยอยู่ในเหมืองได้อย่างปลอดภัย มนุษย์ที่เข้าใจธรรมชาติจึงเป็นมนุษย์ที่รู้เท่าทันพิษภัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและสามารถเอาตัวรอดได้เสมอ และยังมีจิตใจเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นเอาชีวิตรอดจากภัยธรรมชาติได้ด้วยเช่นกัน

4.1.1.1.3 ตัวละครทวิลักษณ์

ตัวละครทวิลักษณ์ คือ ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยสองด้าน มีทั้งด้านดีและด้านชั่วร้ายอยู่ในตัวเดียว แต่กระนั้นยังมีจิตสำนึกที่ดีและเป็นมิตรกับธรรมชาติ

บราวน์และฮ็อบก๊อบลิน

ตัวละครฮ็อบก๊อบลินและบราวน์ในนิทานพื้นบ้านมีความเชื่อที่คล้ายกัน มีทั้งภาพลักษณ์ที่ชั่วร้ายและใจดี อาทิ ตามความเชื่อทางศาสนาในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เล่าว่า ฮ็อบก๊อบลินกับบราวน์เปรียบเสมือนผีหรือปีศาจจากนรก มักมีรูปร่างโค้งงอคล้ายก้อนหิน ผอมขมวดเป็นปมยุ่งเหยิง หน้าซีด ดวงตาแข็งทื่อ อาศัยอยู่ในตู้เสื้อผ้ามืดๆ หรือใต้บันได เป็นสัญลักษณ์ของลางร้าย ชอบกินเด็กที่พูดปดและพูดจาหยาบค้าย แตกต่างจากความเชื่อในนิทานพื้นบ้านซึ่งมักกล่าวถึงฮ็อบก๊อบลินและบราวน์ว่า เป็นภูตขนาดเล็ก คล้ายมนุษย์จิ๋ว พบตามบ้านเรือนของมนุษย์ ทำงานอยู่บริเวณรอบๆ บ้านในยามค่ำคืน ต้องการสิ่งตอบแทนเป็นเสื้อผ้าและอาหาร มีนิสัยขี้เล่น มีภาพลักษณ์น่าขำขัน และสามารถแปลงร่างได้ มีที่มาจาก

นิทานในตอนเหนือของอังกฤษและสกอตแลนด์¹³⁰ ผู้ประพันธ์จึงเลือกใช้ฮ็อบก๊อบลินและบราวনী สื่อถึงมนุษย์ที่มีลักษณะนิสัยทั้งดีและร้ายอยู่ในตัว บางครั้งฮ็อบก๊อบลินและบราวনীจึงให้ความช่วยเหลือตัวละครเอก แต่บางครั้งกลับกลั่นแกล้งให้เดือดร้อน แต่ทั้งฮ็อบก๊อบลินและบราวনীมีจุดยืนสำคัญ คือเป็นมิตรและหวังดีต่อธรรมชาติอยู่เสมอ

ในนวนิยายนี้มีตัวละครแฟนตาซีที่เป็นฮ็อบก๊อบลินตนหนึ่งชื่อ “ฮ็อกสควีล” (Hogsqueal) และบราวনীอีกตนหนึ่งชื่อ “ธิมเบิลแท็ก” (Thimbletack) ทั้งสองมีความผสมผสานทั้งความร้ายกาจและความดีซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะของมนุษย์ทั่วไปซึ่งมีทั้งดีและร้ายอยู่ในตัว อาทิ บราวনীซึ่งช่วยดูแลบ้านและสมาชิกในครอบครัวของเจ้าของบ้าน มีลักษณะคล้ายมนุษย์จิ๋วและสวมใส่เสื้อผ้าคล้ายมนุษย์ดังเช่นในนิทานทางตอนเหนือของอังกฤษ เป็นภาพวาดซึ่งมีจิตใจดี แต่เมื่อโกรธหรือโมโหจะกลายร่างเป็นบ็อกการ์ดซึ่งเป็นภูตอีกชนิดหนึ่งที่มีลักษณะน่าเกลียดน่ากลัวคล้ายบราวনীตามความเชื่อทางศาสนา ก่อความเดือดร้อนให้สมาชิกในบ้าน ขณะที่ฮ็อบก๊อบลินในนวนิยายซึ่งมีรูปลักษณ์ที่ผสมผสานกับก๊อบลิน คือ มีรูปลักษณ์โดยรวมคล้ายคลึงกับก๊อบลิน แตกต่างที่รายละเอียด อาทิ ฮ็อบก๊อบลินมีดวงตาสีเขียว พันไม้ได้เป็นแก้วหรือเศษหินแหลมคม แต่เป็นพิน้ำนมที่หลุดตามธรรมชาติเช่นเดียวกับเด็กเล็ก รวมทั้งสวมเสื้อผ้าและรองเท้าคล้ายมนุษย์ ภาพก๊อบลินที่มีความน่าเกลียดน่ากลัว เมื่อมีการผสมผสานลักษณะอื่นเข้าไปทำให้ฮ็อบก๊อบลินมีรูปลักษณ์ที่เป็นมิตรมากขึ้น ดวงตาสีเขียวสื่อถึงการเปิดกว้างและธรรมชาติ ไม่มีดบาดเจ็บเช่นก๊อบลิน เช่นเดียวกับพินซึ่งเป็นพิน้ำนมของเด็ก ไม่แหลมคมให้ความรู้สึกอันตรายเช่นก๊อบลิน ในส่วนลักษณะนิสัยของฮ็อกสควีล ทั้งที่มีความเจ้าเล่ห์และกลัวยักษ์จนยอมเป็นสมุนของยักษ์อยู่ช่วงหนึ่ง แต่เมื่อสัญญาว่าจะให้ความช่วยเหลือเด็กๆ ฮ็อกสควีลให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และเมื่อมีทางเลือกให้กลับมาช่วยปกป้องธรรมชาติอีกครั้ง ฮ็อกสควีลยินดีทำอย่างไม่มีขีดจำกัด บราวনীและฮ็อบก๊อบลินซึ่งมีลักษณะทั้งดีและร้ายจึงตรงกับลักษณะของมนุษย์ซึ่งมีทั้งความดีและความชั่วอยู่ในตัวเอง แต่ทั้งสองแตกต่างจากตัวแทนของมนุษย์ผู้หลงใหลวัตถุนิยมเฉกเช่นคนแคระและก๊อบลินตรงที่ บราวনীและฮ็อบก๊อบลินแม้จะถูกบีบให้แสดงด้านชั่วร้ายออกมา แต่เพราะความผูกพันกับธรรมชาติและมนุษย์เจ้าของบ้านที่อยู่ร่วมกัน

¹³⁰ K. M. Briggs, *The Fairies in Tradition and Literature*, pp. 55-61.

มาช้านาน จึงสามารถตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและมิตรภาพจนหันมาร่วมมือกัน
กำจัดปีศาจร้ายได้ในที่สุด

บราวน์และฮ็อบบ์ก็อบลินในจึงมีความเชื่อมโยงกับมนุษย์กลุ่มชาวบ้านหรือ
ชนพื้นเมืองซึ่งถูกกระแสนักล่าบีบให้ยอมโอนอ่อนผ่อนตาม แต่เพราะสำนึกที่มีต่อธรรมชาติจึง
เลือกที่จะยื่นหยัดปกป้องธรรมชาติร่วมกับตัวละครตัวอื่นๆ แม้ว่าความต้องการของฮ็อกสกวีล
เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของตนเองไม่ต่างจากก็อบลินเท่าใดนัก แต่ฮ็อกสกวีลเลือกเส้นทางที่จะ
เอาชีวิตรอดจากยักษ์ด้วยการร่วมมือกันกำจัดยักษ์แทนที่จะยอมตกเป็นทาสของยักษ์ตลอดไป
เป็นการชี้ทางเลือกและทางรอดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้อ่านว่าจะเลือกเอาชีวิตรอดจาก
ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสร้างวัตถุที่ช่วยบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อมให้แก่ตนเองไปเรื่อยๆ และ
กลายเป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่จบสิ้น หรือจะยอมหยุดสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมและหัน
มากำจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาตัวละครแฟนตาซีในฐานะมิตรของธรรมชาติดังที่กล่าวมาทั้งหมด
จะสังเกตได้ว่า การอยู่ร่วมกันของตัวละครแฟนตาซีในฐานะมิตรของธรรมชาติไม่เพียงอยู่ร่วมกัน
อย่างสันติ แต่ยังต้องมีการให้ความช่วยเหลือหรือสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ อาทิ ฟูกาช่วยบอก
ใบ้ที่อยู่ของตาวอดอาร์เธอร์ให้สามพี่น้อง ตัวเคาะบอกเส้นทางออกจากเหมืองแก่สามพี่น้อง และ
เอลฟ์ที่ปกป้องทุกชีวิตในธรรมชาติให้ปลอดภัย ทุกชีวิตจึงมีลักษณะของการเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ
ซึ่งเป็นการรักษาความสมดุลของธรรมชาติ โดยไม่มีการเบียดเบียนกันจนสิ่งใดสิ่งหนึ่งสูญสิ้นไป
จากโลก ฮ็อบบ์ก็อบลินชื่อ ฮ็อกสกวีล เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชัดเจน เนื่องจากฮ็อกสกวีลกินนก แมว
หนู และสัตว์ขนาดเล็กอื่นๆ เป็นอาหาร แต่หากเลือกได้ฮ็อกสกวีลกินเพียงเศษซากสัตว์ที่ตายแล้ว
เท่านั้นหรือกินซากอาหารที่ก็อบลินเหลือทิ้งไว้ หากไม่จำเป็นฮ็อกสกวีลจะไม่เป็นผู้ออกล่าด้วย
ตนเอง อีกทั้งฟันของฮ็อกสกวีลยังได้มาจากฟันน้ำนมที่หลุดตามธรรมชาติของเด็กๆ ไม่ได้แย่งชิง
ฟันของผู้ใดมา หรือกริฟฟินที่เลือกกินศัตรูของธรรมชาติเฉกเช่นมังกรเป็นอาหารแทนสัตว์ที่เป็น
มิตรต่อธรรมชาติ เหล่านี้สื่อให้เห็นการใช้สอยธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและเบียดเบียนธรรมชาติให้
น้อยที่สุดตามแนวคิดนิเวศสำนึก

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าทั้งเอลฟ์ สไปรท์ กริฟฟิน ยูนิคอร์น ฟูกา ฮีบบ์ก๊อบลิน บราวน์ และตัวเคาะ ในนวนิยายชุดนี้มีรูปลักษณ์ที่มีการผสมผสานของสิ่งมีชีวิต หรือพืชอย่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อสื่อให้เห็นความหลากหลายในธรรมชาติ อีกทั้งยังมีท่าทีที่เป็นมิตร เป็นตัวละครที่มีความดีงามมีท่าทีที่สุภาพต่อกัน มีเจตนาดีต่อผู้อื่นและส่วนรวม เหล่านี้สื่อถึงท่าทีที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติและลักษณะของธรรมชาติซึ่งมีคุณประโยชน์ต่อทุกสรรพสิ่งบนโลกอย่างมหาศาล อาทิ สไปรท์เก็บผลไม้มาแบ่งปัน ฟูกาช่วยชี้ทาง บราวน์กับฮีบบ์ก๊อบลินช่วยกำจัดยักษ์มูลการธา และกริฟฟินซึ่งมีบทบาทในการต่อสู้กับมังกรตามสัญญาตัญญา นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เน้นผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับทุกชีวิตบนโลก เพราะผู้ประพันธ์กำหนดให้ตัวละครต่างๆ เหล่านี้ถูกตัวละครปีศาจทำร้ายอยู่บ่อยครั้ง เป็นการถ่ายทอดให้เห็นมุมมองที่เศร้าสลดของป่าไม้และสัตว์ป่าที่ถูกทั้งมนุษย์และปีศาจทำลาย ก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจธรรมชาติมากขึ้น การใช้ตัวละครแฟนตาซีเหล่านี้เพื่อสื่อถึงธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดกับธรรมชาติจึงสร้างความรู้สึกร่วมให้ผู้อ่านอย่างมาก เนื่องจากได้เห็นการแสดงความรู้สึกเศร้าเสียใจของธรรมชาติที่ถูกคุกคามทำร้ายอย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นต้นตอของปัญหาสิ่งแวดล้อมว่าเกิดจากผู้ใด และยังก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติทั้งในแง่ของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและเห็นคุณประโยชน์ที่ธรรมชาติมีต่อโลกอีกด้วย

4.1.1.2 ตัวละครแฟนตาซีผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติ

ในตำราเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศมักเปรียบ “โลก” เป็นเสมือน “ร่างกายของมนุษย์” ที่มีระบบต่างๆ ทำงานประสานกันเพื่อให้สรรพชีวิตดำรงอยู่ได้ หากโลกสูญเสียสมดุล โลกจะแสดงอาการป่วยไข้ไม่ต่างจากมนุษย์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเหมือนสัญญาณจากโรคภัยที่กำลังบอกเล่าถึงความผิดปกติ การปล่อยให้อาการเรื้อรัง ความรุนแรงจะยิ่งทวีมากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นพิษภัย ทั้งต่อโลกและตัวมนุษย์เอง พิษร้ายหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นดังศัตรูของธรรมชาติ เพราะทำให้ธรรมชาติอ่อนแอและถูกทำลาย อาทิ ปัญหาฝุ่นควันในอากาศ น้ำเน่าเสีย ดินเสื่อมคุณภาพ และปริมาณขยะที่สูงมากขึ้นทุกวัน เหล่านี้ส่งผลให้สภาพอากาศแปรปรวน เกิดอุทกภัย แผ่นดินไหว และสึนามิ ซึ่งล้วนเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเพราะพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น เหล่านี้คือการแสดงออกของพิษภัยอันเกิด

จากศัตรูของธรรมชาติในโลกแห่งความเป็นจริง แต่ในวรรณกรรมแนวแฟนตาซีศัตรูของธรรมชาติเหล่านั้นมักแสดงผ่านปรากฏการณ์บางอย่างที่มีความมหัศจรรย์เกินจริง เพื่อให้เห็นภาพพิศมัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับนวนิยายแฟนตาซีชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ผู้ประพันธ์สื่อถึงลักษณะศัตรูของธรรมชาติผ่านตัวละครแฟนตาซีในตำนานหรือนิทานพื้นบ้านให้มีทั้งตัวละครสมุนของปีศาจ ตัวละครสร้างอุปสรรค และราชาแห่งปีศาจ

4.1.1.2.1 ตัวละครสมุนของปีศาจ

ตัวละครสมุนของปีศาจ คือ ตัวละครที่ให้ความช่วยเหลือราชาแห่งปีศาจในการทำลายธรรมชาติ เพื่อประโยชน์สุขของตนเพียงผู้เดียว

คนแคระ

คนแคระในนวนิยายชุดนี้มีลักษณะคล้ายคนแคระในนิทานเยอรมัน ซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก น่าเกลียด มีใบหน้าแก่ชรา อาศัยอยู่ใต้ดิน มีทรัพย์สมบัติเป็นแร่โลหะ ทอง เพชร และอัญมณีต่างๆ มีความถนัดเชิงช่างตีเหล็ก และมีภาพลักษณ์ที่มีความร้ายกาจ¹³¹ ผู้ประพันธ์นวนิยายชุดนี้จึงนำลักษณะเด่นของคนแคระในนิทานพื้นบ้านมาเป็นสัญลักษณ์แทนมนุษย์ผู้หลงใหลวัตถุนิยมซึ่งเป็นศัตรูของธรรมชาติ เนื่องจากการสร้างวัตถุทำให้คนแคระต้องทำลายธรรมชาติไปมากมาย รูปลักษณ์ของคนแคระในนวนิยายจึงมีความสกปรก มอมแมมเพื่อสื่อถึงความชั่วร้าย ขณะเดียวกันประดับด้วยอัญมณีและเครื่องประดับมีราคามากมายเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุกับคนแคระ สื่อถึงศัตรูผู้ชั่วร้ายที่หลงใหลและยึดติดวัตถุ

คนแคระหลงใหลความงามของโลหะซึ่งสามารถนำมารังสรรค์ให้เกิดรูปร่างต่างๆ “The first ironwood tree,” said one of the dwarves. “Behold, mortals, a beauty that will never fade.”¹³² คนแคระที่ชวนให้เซมอนและจาเร็ดดูต้นไม้โลหะที่คนแคระสร้างขึ้นซึ่งเหมือนจริงอย่างไม่มีที่ติ คนแคระชื่นชมว่าสิ่งที่คนแคระสร้างจากโลหะมีความงามซึ่งจะไม่มีวัน

¹³¹ Stith Thompson, *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Medieval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends*, pp. 103-118.

¹³² Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, p. 59.

เสื่อมคลาย แสดงให้เห็นทัศนคติของคนแควะที่มีต่อธรรมชาติ โดยมองว่าสิ่งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติมีวันดับสูญ คนแควะซึ่งแสวงหาความงามนิรันดร์จึงไม่อาจยอมรับธรรมชาติซึ่งมีวัฏจักรการเกิดและแตกดับได้ เจกเช่นมนุษย์ที่แสวงหาความเป็นอมตะหรือความยั่งยืนซึ่งฝืนกฎของธรรมชาติ จึงสร้างวัตถุขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของตน โดยเชื่อว่าสิ่งที่ตนสร้างขึ้นมานั้นมีความคงทนและมีความงามยิ่งกว่าสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น

ก๊อบลิน

นอกจากคนแควะยังมีตัวละครซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนมนุษย์ผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติอีกตัวหนึ่ง คือ ก๊อบลิน ซึ่งมีใบหน้าและรูปร่างคล้ายกบพองอืด มีตาขาวขุ่นไร้อำนาจ มีหูคล้ายหูแมวขาตวัดไร้นิ้ว ชอบดมกลิ่นและเห่าหอนคล้ายสุนัข รูปลักษณะเหล่านี้สื่อถึงมนุษย์ซึ่งผู้ประพันธ์ต้องการเน้นให้เกิดความรู้สึกว่าร้ายกาจและน่ารังเกียจ ดวงตาขาวขุ่นสื่อถึงความมืดบอดของมนุษย์ซึ่งไม่สามารถหลุดพ้นจากเงื้อมมือของความชั่วร้าย อีกทั้งก๊อบลินไม่มีพื้นเป็นของตัวเอง ก๊อบลินจึงต้องนำเศษแก้ว หินแหลม และเขี้ยวของสัตว์มาใช้แทนพื้น ทั้งเศษแก้ว หิน และเขี้ยวสัตว์ แสดงถึงการพึ่งพาวัตถุที่มีลักษณะแหลมคมและภัยอันตรายต่อผู้อื่น ผู้ประพันธ์ใช้ตัวละครก๊อบลินซึ่งตามความเชื่อในนิทานเป็นวิญญาณร้ายที่มีรูปลักษณ์ขนาดเล็กและแปลกประหลาด แต่ไม่ได้มีพลังอำนาจร้ายแรงมากนัก¹³³ เป็นตัวแทนของมนุษย์ผู้เกรงกลัวอำนาจวัตถุ หวันเกรงต่อความยากลำบาก จึงยอมทำตามกระแสสังคมทุกอย่าง เจกเช่นก๊อบลินที่เกรงกลัวอำนาจของยักษ์มูลการารจึงยอมกระทำการชั่วร้ายตามคำสั่งของยักษ์แต่โดยดี สอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมซึ่งก๊อบลินมักเป็นสมุนของปีศาจที่มีพลังอำนาจสูงกว่า

มังกร

มังกรยอมรับใช้ยักษ์มูลการารเพื่อแลกกับอาหารที่มาจากการทำลายธรรมชาติ อันเป็นการเพิ่มโอกาสให้สามารถขยายเผ่าพันธุ์มังกรให้เพิ่มปริมาณมากขึ้นได้ มังกรในนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ เมื่อแรกพักจากไขมีลักษณะคล้ายจิ้งจกหรือซาลาแมนเดอร์ คือ มีขนาดเล็กและมีหางยาว เพียงแต่ปากมีจะงอยแหลมคล้ายนก มีหนามแหลมคมเป็นสันอยู่บน

¹³³ K. M. Briggs, *The Fairies in Tradition and Literature*, p. 55.

หลังของพวกมังกร และมีขาถึงหกข้าง พวกมังกรทนทานต่อความร้อนอย่างมากจึงชอบนอนพักในเปลวเพลิง อาหารโปรดของลูกมังกรคือนมวัว ลูกมังกรจะกินนมวัวอย่างตะกละตะกลามจนแม่วัวชুবเซียวอ่อนแรง สื่อความหมายได้ว่ามังกรเติบโตจากการทำลายธรรมชาติ เพราะเมื่อมังกรได้กินนมวัวลูกมังกรจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ลำตัวของมังกรจะยาวขึ้นจนคล้ายงูขนาดยักษ์ ยิ่งโตจะยิ่งมีพิษที่รุนแรง พิษของมังกรทำให้หญ้าไหม้เกรียม ต้นไม้เหี่ยวเฉา น้ำเป็นพิษจนไม่สามารถอุปโภคบริโภคได้ และทำให้สิ่งของไหม้หรือหลอมละลาย อีกทั้งพิษของมังกรหากแพร่ใส่มนุษย์ทำให้เกิดบาดแผลไหม้พุพองได้อีกด้วย พิษของมังกรจึงมีความสอดคล้องกับผลกระทบของสารปนเปื้อนจากขยะซึ่งทำลายแหล่งน้ำและผืนดิน ก่อให้เกิดมลภาวะอันเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญอีกปัญหาหนึ่ง เพราะมลพิษในดิน น้ำ และอากาศ ล้วนส่งผลต่อการอุปโภคบริโภคของมนุษย์และสัตว์ ทำให้น้ำเน่าเสียจนสัตว์และมนุษย์ไม่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ ทำให้ต้นไม้ซึ่งเติบโตในดินที่มีสารพิษต้องเหี่ยวเฉา และทำให้สิ่งมีชีวิตที่สูดมลพิษเข้าไปเกิดอาการเจ็บป่วยเฉกเช่นมนุษย์และธรรมชาติในนวนิยายที่ได้รับพิษจากมังกรจนได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ความชั่วร้ายของมังกรในนวนิยายสอดคล้องกับความเชื่อของชาวตะวันตกซึ่งระบุว่ามังกรเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้าย การทำลาย และความวุ่นวายต่างๆ ผู้ประพันธ์จึงเลือกใช้มังกรซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความชั่วอยู่ก่อนแล้ว นำมาประยุกต์ใช้ด้วยการเพิ่มพลังทำลายให้กลายเป็นศัตรูของธรรมชาติ

4.1.1.2.2 ตัวละครสร้างอุปสรรค

ตัวละครสร้างอุปสรรค คือ ตัวละครแฟนตาซีฝ่ายร้ายที่ไม่มีเจตนาทำลายธรรมชาติ ไม่ได้รับใช้ราชาปีศาจ แต่มีนิสัยชั่วร้ายและเป็นพิษต่อธรรมชาติอยู่ก่อนแล้วดังเช่น ไทรลล์ ไทรลล์จึงเป็นเพียงตัวละครสร้างอุปสรรคเล็กๆ น้อยๆ ให้ตัวละครเท่านั้น

ไทรลล์

ไทรลล์เป็นตัวละครในนิทานพื้นบ้านเก่าแก่ ในนิทานของสแกนดิเนเวีย (Scandinavia) และนิทานนอร์ส (Norse) มักกล่าวถึงไทรลล์ว่า เป็นสัตว์ร้ายน่าเกลียด มีร่าง

สูงใหญ่แข็งแรง มักจะมีนิสัยชั่วร้าย¹³⁴ กินมนุษย์เป็นอาหารและกลัวแสงแดด¹³⁵ ผู้ประพันธ์จึงใช้ลักษณะเดิมของโทรลล์สื่อถึงศัตรูของธรรมชาติอีกรูปแบบหนึ่ง ลักษณะของโทรลล์ในนวนิยายชุดนี้ เป็นสิ่งมีชีวิตชั่วร้าย น่าเกลียด ตัวใหญ่ และแข็งแรง แต่ไม่ค่อยฉลาด โทรลล์อาศัยอยู่ในถ้ำใต้น้ำ ได้สะพานเก่าผุพังเพื่อหลบเลี่ยงแสงอาทิตย์คล้ายลักษณะของโทรลล์ในนิทานพื้นบ้าน โทรลล์คอยดักจับสิ่งมีชีวิตที่ผ่านไปมาบริเวณนั้นกินเป็นอาหาร ผู้ประพันธ์บรรยายรูปลักษณะของโทรลล์ไว้ดังนี้

“At first it seem like a hill rising from the water, stony and covered in moss. Then a head emerged, the deep green of rotten river grass, with small black eyes, a nose that was gnarled like a branch, and a mouth full of cracked teeth. A hand reached toward them. Its fingers were as long as roots, and its nails were black with murk. Jared breathed in the stench of the bottom of the pool, putrid leaves, and old, old mud.”¹³⁶

เห็นได้ว่าภาพโทรลล์ของผู้ประพันธ์มีความน่าเกลียด น่ากลัว และสกปรก เหมือนเป็นเศษซากของธรรมชาติที่เน่าเสีย และกริยาท่าทางที่ยื่นมือซึ่งสกปรกและน่ากลัวมาหาเด็กๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกถึงภัยคุกคามและเป็นอันตราย โทรลล์ในนวนิยายชุดนี้จึงให้ความรู้สึกที่เชื่อมโยงกับปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ เป็นภัยอันตรายและเต็มไปด้วยความสกปรกซึ่งทำให้ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเน่าเสีย อีกทั้งสถานที่อยู่อาศัยของโทรลล์เป็นสะพานเก่าผุพัง สื่อถึงสิ่งก่อสร้างของมนุษย์ที่ถูกทิ้งร้างให้คงอยู่โดยไม่รื้อถอนหรือฟื้นฟูธรรมชาติโดยรอบ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นตามมา

¹³⁴ Stith Thompson, *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Medieval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends*, p. 120.

¹³⁵ Ibid., pp. 345-346.

¹³⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, p. 52.

สิ่งที่ผู้ประพันธ์นวนิยายชุดนี้เพิ่มเติมตัวละครโทรลล์จากลักษณะดั้งเดิมในนิทานพื้นบ้านเพื่อสื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมคือสถานที่อยู่อาศัย โดยเปลี่ยนจากโทรลล์ที่อาศัยอยู่ตามถ้ำและภูเขา มาเป็นโทรลล์อาศัยอยู่ตามสะพานเก่าที่ถูกมนุษย์ทิ้งร้างเพื่อไปสร้างสะพานใหม่เป็นการสื่อให้เห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มาพร้อมกับการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างของมนุษย์ ส่งผลกระทบให้ธรรมชาติโดยรวมเน่าเสียเช่นเดียวกับลักษณะของโทรลล์ที่ปรากฏในนวนิยาย อีกทั้งโทรลล์ที่ปรากฏตัวเฉพาะเวลาหลังพระอาทิตย์ตกดินเท่านั้น ยังสื่อถึงอันตรายของสถานที่ทิ้งร้างในยามค่ำคืน ดังเช่นโทรลล์ที่ปรากฏกายขึ้นในยามฟ้ามืดทุกครั้งเมื่อมีสิ่งมีชีวิตผ่านไปบริเวณริมน้ำและสะพานที่โทรลล์อาศัยอยู่ เพื่อหลอกล่อให้สิ่งมีชีวิตเหล่านั้นพลังเผือกก้าวเข้าไปใกล้จนโทรลล์สามารถเอื้อมคว้าไปกินได้สำเร็จ

4.1.1.2.3 ราชาแห่งปีศาจ

ถึงแม้โทรลล์มีรูปลักษณ์น่าเกลียดและเป็นศัตรูกับธรรมชาติมากเพียงใด ยังคงไม่อาจเทียบเท่ากับยักษ์หรือปีศาจกินคนชื่อ “มุลการาธ” ซึ่งมีสถานะเป็นราชาแห่งปีศาจของนวนิยายชุดนี้ ยักษ์มุลการาธจึงเป็นศัตรูของธรรมชาติที่มีพลังทำลายล้างสูงสุดในนวนิยายชุดนี้

ยักษ์มุลการาธ

ยักษ์มุลการาธเป็นหัวหน้าของเหล่าปีศาจร้ายและเป็นตัวละครที่ผู้ประพันธ์ใช้สื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงที่สุดและมีพลังทำลายล้างสูงสุดในนวนิยายชุดนี้ เพราะมุลการาธไม่เพียงต้องการกินสัตว์อื่นเป็นอาหารเท่านั้น แต่เขายังต้องการครอบครองโลก และเปลี่ยนให้โลกมีแต่ขยะตามที่มุลการาธต้องการ มุลการาธจึงเป็นยักษ์กินคนที่ดุร้าย ฉลาดปลิ้นปล้อนหลอกหลวงหลงตัวเอง และชอบคุยโอ้อวด มุลการาธมีความสามารถพิเศษ คือเวทมนตร์ในการแปลงร่างเป็นสิ่งที่ใดก็ได้ ทำให้มุลการาธสามารถแฝงตัวเข้าไปทำความเดือดร้อนในที่ต่างๆ ได้โดยสะดวก อีกทั้งยักษ์ตนนี้มีรูปร่างสูงใหญ่่มากแล้ว มีซากกิ่งไม้แทนเส้นผม และสวมเสื้อผ้าซึ่งตัดเย็บจากเศษผ้าเก่าสกปรก

ความดูร้ายของมูลการารามีความสอดคล้องกับลักษณะของภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม คือมีลักษณะเป็นภัยคุกคาม มีพลังในการทำลาย และเกิดจาก ชยะของมนุษย์เอง ผู้ประพันธ์ใช้เสื้อผ้าและที่อยู่อาศัยของมูลการารที่ทำจากชยะเพื่อสื่อถึง ปริมาณชยะมากมายมหาศาลอันเป็นปัญหาสำคัญของสิ่งแวดล้อม ชยะจึงเป็นทั้งสิ่งสกปรกและมี พิษภัยร้ายแรง สามารถสร้างภัยพิบัติในรูปของปีศาจร้ายขึ้นมาทำลายโลกได้ นอกจากนี้ ความสามารถพิเศษของมูลการาร คือการใช้เวทมนตร์ในการแปลงร่าง เพิ่มขีดความสามารถให้ มูลการารมีความพิเศษแตกต่างจากศัตรูของธรรมชาติตัวอื่นๆ คือทำให้ยักษ์มูลการารแฝงตัวไป ได้ทุกที่ โดยไม่เป็นที่สังเกตของมนุษย์ทั่วไป ที่มูลการารแปลงกายเป็นจาเร็ด เพื่อแฝงตัวเข้าไป ค้นหาน้ำสีคู่มือภาคสนามในโรงเรียน หรือการแปลงกายเพื่อเอาชีวิตรอด ดังเช่นที่มูลการาร แปลงกายเป็นนกสีดำ อันเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายและความหลอกลวงของกิเลส¹³⁷ เพื่อหนีออกจากบ่อเหล็กแหลมที่จาเร็ดวางแผนใช้กำจัดยักษ์มูลการาร การแปลงกายเป็นนกสีดำ ของมูลการารจึงสะท้อนให้เห็นพลังอำนาจที่ชั่วร้ายและกลไกของพลังวิเศษที่ทำให้มูลการารไม่ ถูกกำจัดไปตามแผนของจาเร็ด

สืบเนื่องจากยักษ์ในนิทานพื้นบ้านดั้งเดิมหลายเรื่องเป็นตัวละครที่มีความชั่วร้าย มีอำนาจ และมีร่างกายสูงใหญ่ มักจะใช้แสดงพลังอำนาจชั่วร้ายอย่างชัดเจน อีกทั้งสถานะของ ยักษ์มูลการารในนวนิยายเป็นราชาแห่งปีศาจ มีสถานะเหนือเหล่าปีศาจร้ายทั้งปวง มูลการารใช้อำนาจเข้าควบคุมเพื่อให้กอบลินและมังกรยอมเป็นสมุนรับใช้ ใช้ความเจ้าเล่ห์ล่อหลอกให้ คนแคะทำตามความต้องการ และมีความสามารถในการแปลงร่าง แตกต่างจากโทรลล์ซึ่งไม่สามารถแปลงร่างหรือเคลื่อนย้ายไปไหนได้ จึงไม่มีปีศาจตัวใดในนวนิยายเรื่องนี้ที่ร้ายกาจกว่า มูลการาร

ในการสื่อถึงพิษภัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นศัตรูทำลายธรรมชาติ ผู้ประพันธ์แสดงผ่านตัวละคร อาทิ ยักษ์ โทรลล์ และมังกร อันเป็นการถ่ายทอดมุมมอง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการสมมติให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีชีวิตและกลายร่างเป็นปีศาจร้าย

¹³⁷ จอร์จ เฟอร์กูสัน, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์, หน้า 4.

มีรูปลักษณะที่น่าเกลียดน่ากลัว สามารถสื่อสารและแสดงความชั่วร้ายได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่คุกคามธรรมชาติว่ามีความรุนแรงเทียบเท่าพลังของปีศาจร้ายในนวนิยาย โดยเฉพาะยักษ์มุลการารที่มีพลังอำนาจในการคุกคามสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นมากที่สุด อาทิ เหตุการณ์ที่มุลการารสั่งให้ก๊อบลินสังหารคนแคระทั้งหมดอย่างน่าสยดสยอง สื่อถึงภัยร้ายจากขยะที่พร้อมจะทำลายสิ่งมีชีวิตอื่นอย่างโหดเหี้ยม และเหตุการณ์เมื่อเด็ก ๆ เดินทางไปช่วยแม่ที่วังขยะของมุลการาร มุลการารแสดงความต้องการที่จะสังหารครอบครัวเกรซทั้งหมดเพื่อรักษาความลับเกี่ยวกับตนเองไว้ สื่อให้เห็นภัยคุกคามจากขยะที่ย้อนกลับมาทำร้ายมนุษย์ทุกคน เห็นได้ว่าตัวละครแฟนตาซีเหล่านี้ต่างมีความชั่วร้ายและเป็นศัตรูผู้ทำลายธรรมชาติ ทำให้ธรรมชาติเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกชีวิตบนโลก

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังนำเสนอลักษณะของมนุษย์ที่เป็นศัตรูกับธรรมชาติผ่านตัวละครแฟนตาซีคนแคระและก๊อบลิน ทั้งสองเผ่าพันธุ์ยอมให้ความช่วยเหลือยักษ์เพราะความโลภและความกลัว แสดงให้เห็นว่าแนวคิดที่ยึดติดกับวัตถุของมนุษย์ก่อให้เกิดอันตรายแก่ธรรมชาติ เพราะวัตถุเหล่านั้นแม้ในช่วงเวลาหนึ่งจะหมายถึงความสวยงาม ความทันสมัย แต่เมื่อเวลาผ่านไปและมีวัตถุชิ้นใหม่ๆ ขึ้นมาแทนที่ วัตถุชิ้นเก่าจะกลายเป็นขยะ แหล่งเสื่อมโทรม และมลพิษ เกิดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับยักษ์ในวังขยะ โทรลลี่ได้สะพานเก่าผูกพัน และมังกรที่มีพิษร้ายนั่นเอง การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอเช่นนี้เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมและได้เห็นจุดจบของมนุษย์ในลักษณะนี้ซึ่งถูกปัญหาสิ่งแวดล้อมในร่างปีศาจร้ายย้อนกลับมาทำลายตนเอง เช่นเดียวกับคนแคระที่ในที่สุดถูกยักษ์และก๊อบลินทรยศหักหลังสังหารจนสิ้น หรือจุดจบของก๊อบลินซึ่งเมื่อไรผู้นำที่มีอำนาจก็ไม่อาจอยู่ร่วมกันอย่างเข้มแข็งได้

“The dwarf bowed low. “You are great indeed,” the Korting said. “A worthy master.”

“I may be a worthy master, but I am not at all sure that

you make worthy servants.” He raised his hand, and his goblins stopped their scuffling and scrabbling. “Kill them!”¹³⁸

ทั้งที่เหล่าคนแคระยกยอและอ่อนน้อมต่อมุลการธา แต่ยักษ์มุลการธายังคงไม่สนใจและสั่งให้ ก๊อบลินสังหารคนแคระได้อย่างเลือดเย็น สื่อให้เห็นวิธีการอยู่ร่วมกันของปีศาจร้ายซึ่งอยู่ร่วมกัน เพียงชั่วคราวเพื่อตัดทวงผลประโยชน์เท่านั้น ลักษณะของปีศาจเหล่านี้จึงทำให้ตัวละครปีศาจไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ยั่งยืน เห็นได้จากการที่คนแคระอาศัยอยู่ในเหมืองร้าง มุลการธาซึ่งเป็น ราชาปีศาจอยู่ตามลำพังในวังขยะ ส่วนก๊อบลินถูกจำกัดให้อยู่แต่ในบริเวณที่ทิ้งขยะรอบวัง แต่เพราะลักษณะนิสัยที่ไม่ชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่จึงมักทะเลาะและใช้กำลังกันอยู่เสมอ การอยู่ร่วมกันของฝ่ายปีศาจจึงเป็นเพียงการร่วมมือระยะสั้นเพื่อผลประโยชน์เท่านั้น และถือว่สิ่ง ที่ไม่มีประโยชน์ต่อตนเองเป็นดั่งวัชพืชที่ต้องกำจัดทิ้ง

ตัวละครแฟนตาซีในฐานะศัตรูของธรรมชาติ จึงไม่เพียงสร้างความเดือดร้อนให้ ธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังสร้างความเดือดร้อนให้พวกเดียวกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนแคระซึ่งเป็น ภาพของมนุษย์ที่ถูกยักษ์มุลการธาทรยศหักหลังจนถึงแก่ความตาย สอดคล้องกับตัวละคร มนุษย์ในนวนิยาย ดังเช่นยายลูซินดาซึ่งต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล เนื่องจากความผิดปกติทาง ร่างกายที่เหล่าศัตรูของธรรมชาติโดยเฉพาะมุลการธาได้ก่อไว้ โรงพยาบาลเป็นสถานที่สำหรับการรักษาผู้ป่วย ลูซินดาผู้ถูกปีศาจทำร้ายจนเกิดความผิดปกติกับร่างกายจึงต้องถูกนำตัวไปรักษา ในโรงพยาบาล ไม่สามารถอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองได้ สื่อความหมายถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ ส่งผลกระทบทั้งต่อที่พักอาศัยและสุขภาพร่างกายของมนุษย์ จนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างแข็งแรงตามปกติ แต่กลับต้องตกอยู่ในสภาพของผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาในสถานที่ซึ่งถูก จำกัดอิสรภาพตลอดเวลา อีกทั้งโดยรอบบ้านสไปเดอร์วิก ไม่มีเพื่อนบ้านหรือผู้อยู่อาศัยอื่น หากแต่มีสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปีศาจร้ายอยู่รายรอบ จึงยิ่งเป็นการเน้นให้เห็น ผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ร้ายล้อมและส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสาเหตุให้ โดยรอบนั้นเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อมลภาวะจากปัญหาสิ่งแวดล้อมจนมนุษย์ไม่สามารถอยู่อาศัยได้อย่าง

¹³⁸ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, pp. 105-107.

ปกติสุข เว้นแต่จะต้องกำจัดปีศาจหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เบาบางลงหรือหมดสิ้นไปเสียก่อน โรงพยาบาลแม้จะทำให้ลูซินดาารู้สึกราวกับอยู่ในคุก แต่โรงพยาบาลเป็นสถานที่เดียวที่ทำให้ลูซินดาปลอดภัยจากการคุกคามของเหล่าก๊อบลินและยักษ์มูลการธา สะท้อนให้เห็นว่าภัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้ต้องย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อหลบหนีจากพิษภัยของปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น การหลบหนีแม้จะทำให้ชีวิตปลอดภัยขึ้นบ้าง แต่ไม่ได้ทำให้มีความสุขและมีชีวิตที่เป็นปกติได้ เช่นเดียวกับลูซินดาที่ยังคงไม่หายจากพิษของผลไม้และยังหลังค่อมตามคำสาปของยักษ์กินคนแม้จะรักษาตัวในโรงพยาบาลตลอดเวลา เรื่องราวของลูซินดาจึงเท่ากับเป็นการบอกเล่าผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม สื่อให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกสื่อผ่านตัวละครปีศาจร้ายมีผลต่อการทำลายสุขภาพกายและสุขภาพจิต และเป็นเหตุให้คุณภาพชีวิตแย่ง

จากการวิเคราะห์เห็นได้ว่าผู้ประพันธ์สื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ผู้ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านตัวละครแฟนตาซีที่อยู่ในฐานะศัตรูของธรรมชาติ อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังสื่อถึงระดับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันผ่านตัวละครแฟนตาซีทั้งในเรื่องของกายภาพและจำนวน ตัวละครที่เป็นศัตรูต่อธรรมชาติจึงถูกสร้างให้มีรูปลักษณ์น่าเกลียด น่ากลัว นอกจากนี้สัญลักษณ์ของภัยพิบัติและมลพิษมักจะมีรูปร่างขนาดใหญ่ ส่วนสัญลักษณ์ของมนุษย์ซึ่งเป็นภัยต่อธรรมชาติ อาทิ คนแคระและก๊อบลิน แม้จะมีขนาดเล็กแต่ก็มีจำนวนมาก แตกต่างจากฝ่ายมิตรของธรรมชาติซึ่งมีขนาดเล็กและมีจำนวนน้อย อาทิ เอลฟ์ซึ่งปรากฏเพียงสามตน ขณะที่ยูนิคอร์น ฟูกา กริฟฟิน บราวน์ ฮีบบก๊อบลิน และตัวเคาะปรากฏเพียงอย่างละตนเท่านั้น สื่อให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาใหญ่ ขณะเดียวกันมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมซึ่งเลือกจะดำเนินตามวิถีทางแห่งวัตถุของคนแคระและก๊อบลินมากกว่าการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเป็นมิตร

4.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างฉากแฟนตาซีกับธรรมชาติ

ลักษณะของฉากในนวนิยายชุดนี้เป็นฉากของสถานที่ธรรมชาติซึ่งพบเห็นได้ในโลกแห่งความเป็นจริง แต่ผสมผสานลักษณะที่แปลกประหลาดและความเป็นแฟนตาซีหรือลักษณะที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเข้าไปจนก่อให้เกิดความหัศจรรย์ อาทิ ที่ทิ้งขยะซึ่งมีวังสร้างจากขยะ

ตั้งอยู่ เหมือนได้ดินประดับประดาด้วยสิ่งประดิษฐ์โลหะและอัญมณีของคนแคระ สะพานเก่าที่มี ไทรลักษ์ซ่อนตัวอยู่ข้างใต้ แคมป์ก็อบลินในป่าที่บึงขะและกรงขังห้อยประดับอยู่กับต้นไม้ และ ป่าพุ่มที่มีต้นไม้ ต้นหญ้า และก้อนหินซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายตัวได้อย่างอิสระ เหล่านี้เพื่อเสริม ประเด็นธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ชัดเจนขึ้น

4.1.2.1 ฉากแฟนตาซีในฐานะพื้นที่อันตราย

ฉากแฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* ซึ่งเป็นพื้นที่อันตราย คือ ที่ที่ขยะ เหมือนร้าง และสะพานเก่าผุพัง สถานที่ทั้งสามล้วนเป็นที่อยู่อาศัยของตัวละคร แฟนตาซีผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติ และล้วนเป็นสถานที่ซึ่งเชื่อมโยงกับวัตถุของมนุษย์ที่ถูกทิ้งเมื่อ หมดประโยชน์จนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา อาทิ ที่ที่ขยะ มีความเชื่อมโยงกับ การอุปโภคบริโภคของมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดขยะมากมาย เหมือนเป็นสถานที่ขุดหาแร่อัญมณีที่มี ราคาสำหรับมนุษย์ เมื่อมนุษย์นำแร่หรืออัญมณีต่างๆ ไปใช้จนหมด เหมือนจึงถูกทิ้งให้กร้าง เพราะไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป และสะพานไม้ที่มนุษย์สร้างซึ่งครั้งหนึ่งเคยใช้สัญจรไปมา เมื่อมนุษย์สร้างสะพานคอนกรีตที่กว้างและแข็งแรงกว่ามาทดแทน สะพานไม้จึงถูกทิ้งร้างให้ผุพัง ไปตามกาลเวลาไม่ต่างจากขยะชิ้นหนึ่ง สถานที่ทั้งสามล้วนแล้วแต่ถูกทิ้ง มีสภาพทรุดโทรม สกปรก และอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สิ่งมีชีวิตได้ ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึง อันตรายเหล่านั้นได้ชัดเจนขึ้น จึงให้สถานที่ทั้งสามมีตัวละครปีศาจร้ายอาศัยอยู่ ในบริเวณที่ที่ ขยะผู้ประพันธ์กำหนดให้มีวังขยะซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของยักษ์มูลการาธตั้งอยู่ อีกทั้งยังเป็นแหล่ง สร้างกองทัพปีศาจของมูลการาธ ขณะที่เหมือนร้างซึ่งเป็นที่อยู่ของคนแคระ เป็นที่สร้าง สิ่งประดิษฐ์จากโลหะและอาวุธเพื่อการเข่นฆ่า และสะพานเก่าเป็นที่อยู่อาศัยของไทรลักษ์ซึ่งคอย ดักจับสิ่งมีชีวิตที่ผ่านไปมากินเป็นอาหาร

ลักษณะแฟนตาซีที่ปรากฏในที่ที่ขยะคือวังขยะของยักษ์มูลการาธ วังใน เทพนิยายหรือนิทานพื้นบ้านเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกสถานะและพลังอำนาจของตัวละครได้ หากเป็นวังที่มีความสวยงาม มีแสงสาดส่องสว่างไสว ผู้เป็นเจ้าของส่วนใหญ่คือพระราชา พระราชินี เจ้าหญิง หรือเจ้าชายที่มีความดีงาม เป็นตัวละครเอกฝ่ายดีที่มีอำนาจสถานะทาง สังคม และเจ้าหญิงหรือเจ้าชายในวังนั้นมักจะเป็นตัวละครเอกของเรื่อง แต่หากเป็นวังที่มี

บรรยากาศน่ากลัว ท้องฟ้าเหนือวังดำมืด มักเป็นวังของตัวละครฝ่ายร้ายหรืออาจถูกครอบงำด้วยอำนาจชั่วร้ายที่มีพลังมหาศาลของพ่อมดหรือแม่มด ตัวละครเจ้าของวังแห่งนั้นจึงเป็นตัวละครร้ายหรืออุปสรรคสำคัญของเรื่อง ดังนั้นบรรยากาศและสภาพของวังในนิทานหลายๆ เรื่องจึงเป็นสิ่งที่สื่อถึงความสำคัญของตัวละครที่มีต่อเนื้อเรื่องและบทบาทของตัวละครได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับวังขยะของยักษ์มูลการาธิในนวนิยายชุดนี้ ผู้ประพันธ์ใช้วังสื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการให้วังสร้างจากขยะและให้ยักษ์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนภัยพิบัติจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าของวัง ทั้งนี้เพื่อให้วังขยะช่วยเสริมสถานะของยักษ์ให้มีความยิ่งใหญ่และดูมีอำนาจมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าเป็นตัวละครที่มีความสำคัญ มีพลังความร้ายกาจมากกว่าศัตรูของธรรมชาติตัวอื่น และยังสื่อได้ว่าขยะเป็นแหล่งแพร่ขยายความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากยักษ์มูลการาธิใช้บริเวณรอบๆ วังขยะเป็นที่เพาะพันธุ์มังกรและสร้างกองทัพก็อบลิน

ผู้ประพันธ์นำเสนอวังที่สร้างจากขยะและตั้งอยู่ในบริเวณที่ทิ้งขยะ มีทั้งความประหลาด ไม่สวยงาม สกปรก และชวนให้รู้สึกถึงอันตราย เพื่อสื่อให้เห็นความชั่วร้ายที่ปรากฏในสถานที่แห่งนี้ เห็นได้จากสิ่งที่ผู้ประพันธ์บรรยายไว้เมื่อจาเร็ดและมัลลอรี่เดินทางไปทิ้งขยะและวังขยะเป็นครั้งแรกตามลำดับ ดังนี้

“The gate was rusted open, and the worn dirt path was overgrown with patches of dead weeds. A NO TRESPASSING sign was stuck in the ground at an odd angle. Old cars, tires, and other trash were stacked in haphazard piles that resembled swells of sand along a beach.”¹³⁹

“They marched in the direction of the palace. It was a massive structure made of what looked like cement or stucco, mixed with gravel, glass, and aluminum cans. It

¹³⁹ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, pp. 54-55.

looked less molded than poured and in some places resembled dried lava.”¹⁴⁰

และบรรยากาศเมื่อสามพี่น้องเข้าไปในวังขยะ

“It was eerily quiet. Their footsteps echoed in the dim rooms, and their shadows loomed along the walls.”¹⁴¹

ผู้ประพันธ์จึงใจสร้างบรรยากาศให้เกิดอันตรายต่อสถานที่แห่งนี้ ตั้งแต่ปากทางเข้าที่ทั้งขยะ รูปลักษณะภายนอกของวังขยะ จนถึงบรรยากาศในวังขยะ อาทิ ป้ายเตือนห้ามเข้าบริเวณประตูทางเข้าที่ทั้งขยะซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าในสถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ต้องห้าม ต้นหญ้าแห้งเฉาบางชี้ถึงอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตซึ่งมีแต่จะเหี่ยวเฉาและตายไปเมื่ออยู่ในสถานที่แห่งนี้ การเปรียบเทียบลายของกำแพงวังว่าเหมือนลาวาไหลย่อยโดยบังเอิญ เป็นการเปรียบเทียบเพื่อเชื่อมโยงความรู้สึกว่าการเห็นวังขยะแห่งนี้ไม่ต่างจากความรู้สึกเมื่อเห็นลาวาไหลมาหาตัว สื่อถึงความร้อน การทำลายและอันตรายที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งบรรยากาศที่เงียบสงัด เสียงสะท้อน และเงาใหญ่บนกำแพงภายในวังขยะยังก่อให้เกิดบรรยากาศน่ากลัวราวกับอยู่ในวังผีสิง ผู้ประพันธ์สร้างบรรยากาศของวังขยะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในด้านลบเช่นนี้เพื่อเตือนว่าขยะที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่น่ากลัวและเป็นแหล่งสะสมปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะจึงเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นย้ำว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มระดับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นได้ไม่ต่างจากแร่ถลุงหรือวัตถุมีราคาจากเหมืองซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

เหมืองโดยทั่วไปคืออุโมงค์ลึกที่ถูกขุดลึกลงไปใต้ดินเพื่อค้นหาหรือสกัดแร่ที่มีค่าต่างๆ อาทิ เหล็ก ทองคำ ถ่านหิน และอัญมณี เพื่อนำขึ้นมาใช้ประโยชน์ เช่นเดียวกับเหมืองในนวนิยายชุดนี้ซึ่งเป็นเหมืองหินเก่าที่คนแคระเข้าไปอยู่อาศัย เป็นทั้งที่ทำงานเพื่อขุดเจาะหาแร่มีค่า และทำงานฝีมือ อีกทั้งเป็นเสมือนวังใต้ดินของคนแคระซึ่งประดับประดาด้วยงานฝีมือที่ทำจากแร่เหล่านั้น มีตั้งแต่เครื่องเรือน กรงขัง โถงแก้ว ไปจนถึงต้นไม้และสัตว์ซึ่งมีความเหมือนจริง

¹⁴⁰ Ibid., p. 83.

¹⁴¹ Ibid., p. 86.

อย่างมาก สัตว์ต่างๆ ที่ทำจากโลหะและอัญมณี อาทิ นกบนต้นไม้และสุนัขมีความมหัศจรรย์ คือสามารถขยับได้ราวกับมีชีวิต เหมือนของคนแคระจึงสามารถตีความได้ว่าเป็นอาณาจักรแห่ง วัตถุของมนุษย์ เพราะเต็มไปด้วยสิ่งประดิษฐ์มากมายที่ถูกสร้างขึ้นมาแทนที่ธรรมชาติ แต่กระนั้น บรรยากาศภายในเหมืองยังคงให้ความรู้สึกแตกต่างจากธรรมชาติที่แท้จริง

“They passed through a grotto where bats shrieked from above, and the floor was dark and rank with their droppings. Jared tried to contain a shiver. The deeper they went, the colder the cavern became. Sometimes Jared saw shadows shift in the gloom and heard an erratic tapping.”¹⁴²

ลักษณะของเหมืองซึ่งอยู่ใต้พื้นดินคับแคบและเต็มไปด้วยความมืดมิด ตรงข้ามกับธรรมชาติที่อยู่ บนพื้นดินกว้างขวางและสว่างไสว อีกทั้งภาพเหมืองใต้ดินในนวนิยายมีทั้งเสียงกรีดร้องของ ค้างคาว ความสกปรก ความมืดมิด ความหนาวเย็น และภาพเงาน่ากลัว ทั้งหมดล้วนก่อให้เกิด ความรู้สึกเชิงลบกับสถานที่แห่งนี้ อีกสิ่งเสริมความรู้สึกและความหมายในเชิงลบให้กับเหมือง คือบ่อปลาตาบอดซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าโลกของวัตถุทำให้ผู้คนมัวเมาและมีบอด เหมือนปลาตาบอดที่ว่ายวนอยู่ในบ่อ หรือกล่าวได้ว่าโลกของวัตถุไม่อาจเป็นหนทางไปสู่ชีวิตที่ สว่างไสว สิ่งที่สามารถนำทางตัวละครสามพี่น้องออกจากเหมืองได้มีเพียง 3 สิ่งเท่านั้น หนึ่งคือ ตัวเคาะซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนมนุษย์ที่มีความปรารถนาดีทั้งต่อธรรมชาติและเผ่าพันธุ์อื่นๆ โดย เอ่ยเตือนภัยก่อนจะเกิดเหตุร้ายในเหมือง สองคือก้อนหินซึ่งส่งเสียงเตือนภัยอยู่ตลอดแต่มนุษย์ ไม่ได้ยินเสียงเหล่านั้น มีแต่ตัวเคาะเท่านั้นที่ได้ยินและนำคำเตือนเหล่านั้นมาบอกต่อแก่มนุษย์ อีกทั้งตัวเคาะยังมอบก้อนหินให้ตัวละครสามพี่น้อง เพื่อใช้เบี่ยงเบนความสนใจจากสุนัขโลหะของ คนแคระจนสามารถหนีออกจากเหมืองได้สำเร็จ และสามคือต้นมอสเรืองแสง เพราะในเหมือง ใต้ดินมีเพียงต้นมอสเท่านั้นที่สามารถให้แสงสว่างตามธรรมชาติได้ ทั้งสามสิ่งนี้จึงเป็นการเน้นย้ำ ให้เห็นความสำคัญของธรรมชาติและมนุษย์ที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติด้วยดีว่า ท่ามกลางโลกแห่งวัตถุ

¹⁴² Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*, p. 57.

ใต้ดินที่มีดมิดมีเพียงธรรมชาติเท่านั้นที่สามารถนำทางสู่แสงสว่างได้ ต่างจากสะพานข้ามรุคซึ่งหากใครตกลงไปได้สะพานนั้นจะต้องหายไปตลอดกาล เพราะกลายเป็นอาหารของโทรลล์

ในนิทานพื้นบ้านที่มีสะพานเป็นฉากสำคัญมักมีปีศาจร้ายคอยดักตัวละครเอกอยู่บนสะพานเพื่อทดสอบความกล้าหาญหรือไหวพริบในการเอาตัวรอดของตัวละครเอก ดังเช่นนิทานพื้นบ้านเรื่อง *Three Billy Goats Gruff* ของนอร์เวย์ที่กล่าวถึง โทรลล์ซึ่งข่มขืนกินแพะอยู่ใต้สะพาน โทรลล์ยอมไว้ชีวิตแพะสองตัวแรกที่เดินข้ามสะพาน เพื่อรอกินตัวที่ใหญ่ที่สุดตามที่แพะสองตัวแรกแนะนำ แต่สุดท้ายโทรลล์กลับถูกแพะตัวใหญ่โจมตีจนตกลงไปในน้ำ แพะทั้งสามตัวจึงสามารถข้ามสะพานที่มีโทรลล์อาศัยอยู่ได้อย่างปลอดภัย¹⁴³ จากนิทานดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสะพานเป็นฉากสำคัญของนิทาน เนื่องจากแพะทั้งสามต้องการเดินข้ามสะพานไปผืนดินอีกฝั่งเท่านั้น แต่สะพานแห่งนั้นกลับมีอุปสรรคขัดขวางให้ไม่อาจข้ามไปได้โดยง่าย ทั้งที่สะพานเป็นสิ่งปลูกสร้างของมนุษย์ที่มีไว้สำหรับข้ามผ่านบางสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง เพื่อให้เดินทางไปยังจุดหมายได้อย่างสะดวกปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็สะพานข้ามแม่น้ำหรือสะพานข้ามถนน สะพานจึงเป็นสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ เช่นเดียวกับสะพานในนวนิยายชุดนี้ซึ่งจาเร็ดและมัลลอรี่ต้องใช้เส้นทางข้ามคลองไปช่วยไซมอนที่ถูกก๊อบลินลักพาตัวไปไว้ในป่า แต่สะพานเก่าผู้พังจนไม่สามารถใช้การได้ สิ่งปลูกสร้างของมนุษย์ที่สร้างเพื่อความสะดวกปลอดภัยของมนุษย์จึงกลายเป็นสิ่งที่ไม่คงทนและไร้ความสามารถ อีกทั้งยังนำมาซึ่งอันตราย คือโทรลล์ที่อาศัยอยู่ใต้สะพาน โทรลล์พยายามหลอกล่อสามพี่น้องให้เข้าไปใกล้สะพานนั้น เพราะหวังจะจับพี่น้องครอบครัวเกรซกินเป็นอาหาร โชคดีที่จาเร็ดระวังตัวและรู้เท่าทันความคิดของปีศาจร้าย จึงรอดพ้นจากเงื้อมมือของโทรลล์มาได้อย่างหวุดหวิด

จากการศึกษาฉากแฟนตาซีในนวนิยายชุดนี้ ผู้วิจัยจึงพบว่าผู้ประพันธ์สร้างฉากแฟนตาซีที่เป็นพื้นที่อันตรายขึ้นมา เพื่อสื่อถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่คุกคามธรรมชาติและมนุษย์ ด้วยการเชื่อมโยงสถานที่เสมือนโทรลล์เข้ากับปีศาจร้ายผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติ ฉากต่างๆ เหล่านี้จึงมีบรรยากาศที่น่ากลัวและเต็มไปด้วยอันตราย เพื่อให้ผู้อ่านไม่เพียงตระหนักถึง

¹⁴³ S. E. Schlosser, "Three Billy Goats Gruff" http://americanfolklore.net/folklore/2010/10/three_billy_goats_gruff.html (accessed 18 June 2014).

ปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านตัวละครแฟนตาซีเท่านั้น แต่ยังสามารถตระหนักถึงความรุนแรงผ่านฉาก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับตัวละครได้อีกด้วย

4.1.2.2 จากแฟนตาซีในฐานะเหรียญสองด้าน

ธรรมชาติ หมายถึง ทุกสิ่งบนโลกซึ่งเกิดขึ้นและดำรงอยู่ตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่ใช่ผู้สรรค์สร้างขึ้น ประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตมากมาย สิ่งมีชีวิต อาทิ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ต่างๆ สิ่งไม่มีชีวิต อาทิ ก้อนหิน ดิน น้ำ อากาศ และแสงอาทิตย์ เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในธรรมชาติซึ่งดำรงชีวิตตามวิถีและภาระหน้าที่ของเผ่าพันธุ์ และถ่ายทอดพลังงานให้แก่กันอย่างเป็นระบบ เมื่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในธรรมชาติ สภาพของธรรมชาติจึงสัมพันธ์กับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง ทั้งในแง่ที่ธรรมชาติปนเปื้อนมลพิษเพราะปัญหาสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ขยะทำให้ธรรมชาติ ทั้งดิน น้ำ และอากาศ เน่าเสีย และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเพราะธรรมชาติถูกทำลาย ตัวอย่างเช่น น้ำท่วมเพราะป่าไม้ซึ่งจะช่วยดูดซับน้ำถูกมนุษย์ตัดไปใช้ประโยชน์ จากแฟนตาซีในฐานะเหรียญสองด้านจึงหมายถึงฉากป่าในนวนิยายชุด*เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* อันเป็นฉากแทนธรรมชาติซึ่งมีทั้งส่วนที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัยของมิตรผู้หวังดีต่อธรรมชาติ และส่วนที่เสื่อมโทรมเป็นที่อยู่อาศัยของศัตรูผู้ทำลายธรรมชาติ

ป่าในนวนิยายชุดนี้แบ่งเป็น 2 ฝั่ง คั่นด้วยคลองโรบินสัน ป่าที่อยู่ฝั่งเดียวกับบ้านของตาทวดอาร์เธอร์มีลักษณะเป็นทุ่งกว้าง เต็มไปด้วยเนินหญ้าและพุ่มไม้เตี้ยๆ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มหัศจรรย์ และมีก้อนหินที่สามารถพูดและขยับเคลื่อนที่ได้ เพื่อสื่อถึงพลังชีวิตของธรรมชาติ และเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ป่าไม้มีชีวิตจิตใจเฉกเช่นมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีอีกบริเวณหนึ่งที่มีต้นไม้สูงใหญ่ บริเวณนั้นคือที่อยู่อาศัยของเอลฟ์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนต้นไม้ ต้นไม้ในบริเวณที่เอลฟ์อยู่อาศัยจะเรียงตัวกันเป็นรูปวงกลมอย่างเป็นระเบียบ ล้อมรอบลานโล่งกว้างด้านในไว้ไม่ให้ใครเข้าไปได้ ต้นไม้ที่เรียงตัวเป็นรูปวงกลมสื่อถึงโลกและธรรมชาติที่มีระบบระเบียบในตัวเอง แต่ใจกลางลานกว้างนั้นมีต้นไม้หนามต้นหนึ่งซึ่งรายล้อมด้วยเห็ดพิษสีแดง ต่อเมื่อยักษ์มุลการาธตาย ต้นไม้หนามและเห็ดพิษจึงหายไปด้วย ต้นไม้หนามและเห็ดพิษจึงเชื่อมโยงกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุกร้าก่อเกิดขึ้นภายในโลก สื่อถึงภัยพิบัติอันตรายและมลพิษจาก

ปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านไม้หนามแหลมคมและเห็ดพิษสีแดง สอดคล้องกับความเชื่อในศาสนาคริสต์ซึ่งกล่าวไว้ว่า ไม้หนามเป็นสัญลักษณ์ของความเศร้า ความลำบาก และความทรมาน¹⁴⁴ ไม้หนามในนวนิยายจึงสื่อถึงความทุกข์และความเศร้าของธรรมชาติที่ถูกปัญหาสิ่งแวดล้อมคุกคาม เอลฟ์ยังใช้ลานกว้างดังกล่าวเป็นที่นัดหมายเพื่อเจรจา ตัดสินโทษ และให้รางวัลกับตัวละครมนุษย์ ลานโล่งแห่งนี้นอกจากเป็นที่อยู่อาศัยของเอลฟ์แล้ว ยังมีบทบาทเปรียบเสมือนศาลสำหรับพิจารณาทั้งความผิดและความดีความชอบในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ เป็นการสื่อให้เห็นพลังอำนาจของธรรมชาติในการเจรจาต่อรองและตัดสินโทษ อีกทั้งเพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับธรรมชาติโดยเฉพาะ ตัวแทนจากธรรมชาติทั้งเอลฟ์และยูนิคอร์นสามารถบอกเล่าความเจ็บปวดจากการกระทำของมนุษย์และปีศาจร้ายในพื้นที่แห่งนี้

ฉากป่าของเอลฟ์จึงแสดงให้เห็นพลังอำนาจของป่าไม้ซึ่งต้นไม้ทุกต้นมีชีวิตและเคลื่อนไหวได้ อีกทั้งยังเป็นสถานที่พิพากษามนุษย์และซุกซอนดินแดนลึกลับสำหรับซังนักโทษไว้ จึงเป็นการบ่งชี้สถานะของป่าไม้ที่มีพลัง ความนึกคิด ชีวิต และสามารถลงโทษมนุษย์ได้ตามต้องการ แตกต่างจากป่าฝั่งของปีศาจร้ายซึ่งถูกฝูงก๊อบลินยึดครองเพื่อตั้งแคมป์พักอาศัย ป่าจึงกลายเป็นเพียงที่พักแรมของก๊อบลิน มีลักษณะรกทึบน่ากลัว มีสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์อาศัยอยู่น้อย เนื่องจากสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นมักถูกก๊อบลินจับขังเพื่อรอเวลานำไปฆ่าเป็นอาหาร กิ่งไม้ในป่านี้มีลักษณะคดงอ ถูกตัดसानเป็นทรงขังสำหรับขังสัตว์ที่ก๊อบลินจับมาได้ อีกทั้งตามกิ่งไม้ยังถูกประดับประดาด้วยเศษขยะ ป่าในฝั่งของปีศาจร้ายจึงสะท้อนภาพป่าซึ่งถูกก๊อบลินผู้เป็นศัตรูของธรรมชาติเข้ามาครอบครองและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้ป่าสูญเสียพลังอำนาจ เปรียบได้กับธรรมชาติที่ตายแล้ว จึงเหี่ยวแห้งและไม่สามารถต่อกรกับก๊อบลินได้ อีกทั้งบริเวณใกล้แคมป์ก๊อบลินมีต้นไม้เบาบางและมีถนนลาดยางอันสื่อถึงการพัฒนาความเจริญและการทำลายธรรมชาติของมนุษย์ เพราะการตัดถนนต้องตัดต้นไม้ซึ่งเป็นการทำลายธรรมชาติ และถนนยังนำมาซึ่งผู้คนและการสร้างที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้ธรรมชาติถูกทำลายมากขึ้น ถนนข้างป่าก๊อบลินจึงเปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของการก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่งด้วย ด้วยเหตุ

¹⁴⁴ จอร์จ เฟอร์กูสัน, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์, หน้า 44.

นี้ป่าของก๊อบลินจึงเหลือสัตว์อยู่น้อยนิด เจียบเขียบราวกับไร่ชีวิต สกปรกไปด้วยขยะ และยังมี
บรรยากาศที่เต็มไปด้วยอันตรายคล้ายป่าผีสิง ทำให้ตัวละครรู้สึกกลัวและหวาดระแวงแตกต่าง
จากบรรยากาศในป่าของเอลฟ์อย่างชัดเจน

ในเหตุการณ์ที่จาเร็ดและมัลลอรีต้องเข้าไปในป่าเพื่อหาแคมป์ของก๊อบลินซึ่งเป็น
สถานที่กักขังไซมอน ผู้ประพันธ์บรรยายผ่านสายตาของจาเร็ดและมัลลอรีดังนี้

“High in the trees they could see cages woven from
thornbushes, plastic bags, and other refuse. Squashed soda
cans hung from the branches, clattering together like
sinister wind chimes.”¹⁴⁵

เสียงที่ตัวละครได้ยินในป่าแคมป์ของก๊อบลินเป็นเสียงที่สื่อถึงความน่ากลัวและอันตราย จึงถูก
นำไปเปรียบเทียบกับเสียงเตือนภัยและเสียงระฆังปีศาจ เพื่อสร้างความรู้สึกหวาดระแวงให้
ตัวละคร ขณะที่ผู้ประพันธ์บรรยายภาพป่าของเอลฟ์สวยงาม

“Jared thought that this might be a nice place to
bring his sketchbook sometime.”¹⁴⁶

ภาพและบรรยากาศของป่าทั้งสองฝั่งนั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ขณะที่ป่าก๊อบลินมีแต่
เสียงเตือนภัย ขยะ ความมืดสลัว และความหนาวเย็น บรรยากาศในป่าของเอลฟ์มีความโปร่ง
แสงส่องทั่วถึง บรรยากาศร่มรื่นทำให้ตัวละครเกิดความสบายใจ ทั้งนี้เพื่อสื่อถึงลักษณะของ
ธรรมชาติที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ จึงมีแต่ความงดงามและไม่มีภัยอันตราย ความรู้สึกเหล่านี้ส่งผล
ต่อตัวละครดังเช่นที่จาเร็ดรู้สึกสบายใจกับป่ากว้างของเอลฟ์จนนี้ก็อยากกลับเข้ามาในป่าฝั่งของ
เอลฟ์อีกครั้ง

¹⁴⁵ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, p. 63.

¹⁴⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, p. 66.

จากการศึกษาจากป่าในนวนิยายชุดนี้จึงสรุปได้ว่าลักษณะของพื้นที่ทางธรรมชาติมีความแตกต่างกัน ระหว่างพื้นที่ซึ่งถูกมนุษย์รุกรานจึงเต็มไปด้วยอันตรายกับพื้นที่ซึ่งยังคงมีธรรมชาติที่สมบูรณ์ อีกทั้งนวนิยายชุดนี้ยังชี้ให้เห็นว่า แม้พื้นที่ทางธรรมชาติของเอลฟ์ไม่ถูกก็อบลินรุกรานโดยตรง แต่หากบนโลกยังคงมีปีศาจร้ายหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ ป่าในธรรมชาติย่อมถูกผลกระทบไปด้วยอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังที่ผู้ประพันธ์แสดงให้เห็นผ่านต้นไม้หนามแหลมคมและเห็ดพิษสีแดงซึ่งผุดขึ้นกลางวงล้อมของป่าเอลฟ์นั่นเอง

4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุแฟนตาซีกับธรรมชาติ

ในนวนิยายแฟนตาซีชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* มีวัตถุที่ทำให้ผู้ใช้มีพลังอำนาจพิเศษ หรือวัตถุที่ช่วยให้เข้าถึงธรรมชาติและวัตถุที่นำความวิบัติมาสู่ธรรมชาติ

4.1.3.1 วัตถุแฟนตาซีในฐานะสื่อกลางในการเข้าถึงธรรมชาติ

ผู้วิจัยขอกว่าถึงวัตถุที่ช่วยให้เข้าถึงธรรมชาติ นั่นคือ หินตาทิพย์ หินตามความเชื่อของศาสนาคริสต์เป็นสัญลักษณ์ของพระเจ้า เพราะหินเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำเปรียบได้กับพระเจ้าผู้สร้างโลกและมนุษย์¹⁴⁷ หินจึงมีคุณค่าทั้งในทางธรรมชาติและศาสนา สอดคล้องกับหินวิเศษในนวนิยายที่มีคุณค่าให้พลังตาทิพย์เมื่อมองธรรมชาติผ่านรูหิน สายตาแห่งความรู้แจ้งจึงเกิดจากการมองธรรมชาติด้วยสายตาของธรรมชาติอย่างแท้จริง หินตาทิพย์จึงเป็นช่องทางให้ตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติได้มากยิ่งขึ้น

จาเร็ดและมัลลอรี่ต้องการค้นหาหินตาทิพย์เมื่อไซมอนถูกก็อบลินลักพาตัวไป จาเร็ดและมัลลอรี่ต้องออกไปช่วยไซมอนที่ป่าแคมป์ของก็อบลิน แต่สายตาของมนุษย์ไม่สามารถมองเห็นสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ที่พรางตัวอยู่ได้ พวกเขาจึงช่วยกันค้นหาหินวิเศษที่ช่วยให้มีตาทิพย์เพื่อการเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ตามธรรมชาติ ทำให้มองเห็นปีศาจร้าย และสามารถป้องกันตัวจากปีศาจร้ายได้ง่ายขึ้น เมื่อจาเร็ดมองธรรมชาติผ่านหินตาทิพย์จึงมองเห็นสปไรท์ที่อาศัยในป่าหรือมองเห็นโทรลล์ก่อนจะเผลอก้าวลงคลองไปเป็นอาหารของโทรลล์ อีกทั้งยังมองเห็นกริฟฟิน

¹⁴⁷ จอร์จ เฟอร์กูสัน, *เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสตศิลป์*, หน้า 53.

บาดเจ็บที่ถูกก็อบลินจับมารอกินเป็นอาหาร และมองเห็นฝูงก็อบลินที่จับไขมอนมากักขัง ทำให้จาเร็ดสามารถระมัดระวังตัวได้อย่างเต็มที่

พลังของหินตาทิพย์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พี่น้องทั้งสามสามารถมองเห็นได้ ทั้งสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ฝ่ายมิตรของธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ฝ่ายศัตรู หินตาทิพย์หรือพลังตาทิพย์จึงเป็นสัญลักษณ์สำคัญของการตระหนักหรือมองเห็นสภาพธรรมชาติตามความเป็นจริง ว่าสภาพธรรมชาติเป็นอย่างไร และมีปัญหาสิ่งแวดล้อมอะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ อีกทั้งเป็นสัญลักษณ์ของโลกทัศน์ที่เปิดกว้าง ทำให้เกิดความเข้าใจธรรมชาติมากขึ้น หากขาดพลังตาทิพย์หรือการตระหนักรู้เมื่อต้องเผชิญหน้ากับศัตรู เช่นเดียวกับมัลลอรีซึ่งต้องต่อสู้กับก็อบลินทั้งที่ไม่มีหินตาทิพย์ จึงได้แต่เหวี่ยงดาบต่อสู้สะเปะสะปะด้วยสายตาที่ว่างเปล่าเพราะมองไม่เห็น เป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บและพลาดพลังได้ง่าย อีกทั้งการมองไม่เห็นสภาพธรรมชาติตามความเป็นจริงยังทำให้ไม่สามารถตระหนักถึงความน่ากลัวและความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ จึงอาจทำให้ตกหลุมพรางสู่อันตรายได้ง่ายมากขึ้น อีกเหตุการณ์หนึ่งคือเมื่อมัลลอรีเกือบพลาดท่าก้าวลงไปในพื้นที่ที่มีทรูลด์อาศัย เพราะมองไม่เห็นความน่ากลัวและความร้ายกาจของทรูลด์ กระทั่งจาเร็ดลองให้มัลลอรีลองมองดูทรูลด์ผ่านหินตาทิพย์ มัลลอรีจึงเริ่มรู้สึกกลัวและตระหนักถึงอันตรายจากทรูลด์ หินตาทิพย์มีคุณสมบัติพิเศษ แต่กลับมีเพียงชิ้นเดียวเท่านั้น เมื่อหล่นหาย ก็ทำให้พี่น้องทั้งสามไม่สามารถต่อสู้กับปีศาจร้ายได้อย่างสะดวก ผู้ประพันธ์จึงกำหนดให้ตัวละครทั้งสามค้นพบวิธีที่จะทำให้มีพลังตาทิพย์ถาวรได้สองวิธี คือมีพลังตาทิพย์ด้วยน้ำอาบของนางฟ้าหรือน้ำลายของฮ็อบก็อบลิน

น้ำอาบของนางฟ้าแสดงถึงการชำระล้างที่บริสุทธิ์และสูงส่ง เพราะนางฟ้าเป็นเสมือนทูตสวรรค์ น้ำอาบของนางฟ้าจึงสื่อถึงคุณค่าและความบริสุทธิ์ แตกต่างจากน้ำลายของฮ็อบก็อบลินซึ่งให้ความรู้สึกว่าเป็นสิ่งสกปรกและน่าขยะแขยง แต่ผู้ประพันธ์กลับให้สามพี่น้องรับพลังตาทิพย์จากน้ำลายของฮ็อบก็อบลินแทนน้ำอาบของนางฟ้า เนื่องจากฮ็อบก็อบลินที่ชื่อ "ฮ็อกสกีล" เป็นตัวแทนของมนุษย์ผู้มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ หมายความว่าสิ่งที่จะทำให้พี่น้องทั้งสามเกิดการตระหนักรู้สภาพของธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ซ่อนเร้นอยู่นอกเหนือจากการใช้สายตาที่มองผ่านธรรมชาติซึ่งผู้ประพันธ์แสดงผ่านวัตถุวิเศษอย่างหินตาทิพย์

แล้ว ยังมีวิธีการมองโลกด้วยสายตาของผู้ใกล้ชิดกับธรรมชาติเช่นฮ็อกสกีลอีกด้วย และการที่ผู้ประพันธ์ให้น้ำลายซึ่งเป็นสิ่งสกปรกและก่อให้เกิดความรู้สึกขยะแขยงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพลังตาพิพย์ เพื่อสื่อถึงชนพื้นเมืองหรือชาวบ้านที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ซึ่งคนเมืองมักดูถูกและไม่เห็นค่าของผู้คนเหล่านั้น ทั้งที่พวกเขาเปรียบเสมือนผู้มีพลังวิเศษ เพราะสามารถมองเห็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติและตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ การรับพลังวิเศษซึ่งอยู่ในรูปแบบของน้ำลายจึงเป็นวิธีที่แสดงให้เห็นว่าผู้รับพลังนั้นต้องลดทิวฐิของตนเอง เพื่อให้สามารถเปิดรับสิ่งที่ตนเคยมองว่าแปลกแตกต่างหรือน่ารังเกียจได้ อีกทั้งยังทำให้พี่น้องทั้งสามตระหนักได้ว่าไม่ควรมองข้ามสิ่งของที่ดูเหมือนไร้ค่า เพราะน้ำลายของฮ็อบก๊อบลินให้พลังวิเศษได้เทียบเท่า น้ำอาบของนางฟ้า

ในตอนแรกที่ฮ็อกสกีลเสนอให้น้ำลายของเขา ไชมอนแสดงท่าที่ดูถูก ขณะที่จาเร็ดรู้สึกหวาดระแวง เพราะน้ำลายเป็นสิ่งที่สองพี่น้องมองข้ามและรู้สึกว่าเป็นสิ่งสกปรก การจะมีตาพิพย์ด้วยพลังวิเศษจากน้ำลายของฮ็อบก๊อบลิน ตัวละครจึงจำเป็นต้องเปิดใจยอมรับคุณค่าน้ำลายของฮ็อบก๊อบลินเสียก่อน

น้ำลายแม้จะถูกมองว่าสกปรกแต่แท้จริงมีคุณค่าอย่างมาก ไม่เพียงมีประโยชน์ต่อเจ้าของในการกลืนอาหาร หล่อลื่นช่องปาก และช่วยในการขยับปากเปล่งเสียง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์ ไม่ใช่สิ่งไร้ประโยชน์หรือน่าขยะแขยง สอดคล้องกับน้ำลายของฮ็อบก๊อบลินซึ่งให้พลังตาพิพย์แก่สามพี่น้องครอบครัวเกรซ ทำให้มองเห็นได้ทั้งตัวละครแฟนตาซีได้อย่างชัดเจน หินตาพิพย์จึงเป็นการกระตุ้นเตือนชั้นแรกให้เกิดสำนึกต่อธรรมชาติซึ่งจะตราตรึงอยู่ในจิตใจของตัวละคร จนสามารถค้นหาพลังตาพิพย์ที่แท้จริงได้เองโดยไม่ต้องใช้หินตาพิพย์เป็นตัวช่วยอีกต่อไป สิ่งที่จาเร็ดมองเห็นด้วยพลังตาพิพย์ คือภาพชีวิตในธรรมชาติ อาทิ มดดำที่อาศัยในเปลือกไม้ และนกเค้าแมวกำลังกินหนู เหล่านี้เป็นวิถีการอยู่และการกินในวัฏจักรธรรมชาติ ล้วนเป็นสิ่งที่จาเร็ดไม่เคยสังเกตเห็นเมื่อไม่สวมใส่หินตาพิพย์ แต่เมื่อเขามองโลกผ่านหินตาพิพย์กลับมองเห็นทุกการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต แม้ว่าสิ่งมีชีวิตบางชนิดมีขนาดเล็กหรือดูเหมือนเป็นเพียงสิ่งมีชีวิตเล็กน้อยแค่นั้นก็ตาม การตระหนักถึงชีวิตใน

ธรรมชาติทำให้จาเร็ดสามารถสัมผัสถึงพลังของธรรมชาติได้ อีกทั้งยังทำให้เขามองเห็นสไปรท์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนดอกไม้และความงามในธรรมชาติอีกด้วย

นอกจากนี้จาเร็ดยังมองเห็นอันตรายของปีศาจหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดขึ้นแก่ตนเองและเกิดแก่ธรรมชาติ อาทิ ภาพกริฟฟินที่ถูกก๊อบลินทำร้าย เป็นการแสดงภาพของสัตว์ในธรรมชาติที่ถูกทำร้าย และฮ็อบก๊อบลินที่ถูกขังสี่อถึงมนุษย์ผู้อาศัยอยู่กับธรรมชาติซึ่งถูกก๊อบลินตีกรอบขังไว้ด้วยขยะและวัตถุ ทำให้คุณภาพชีวิตเสื่อมลงจนไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติได้ พลังตาทิพย์จึงช่วยให้จาเร็ดตระหนักถึงความร้ายกาจของปัญหาสิ่งแวดล้อมจนกระตุ้นให้เกิดสำนึกในเวลาต่อมา และนำมาซึ่งความเห็นอกเห็นใจชีวิตในธรรมชาติที่ถูกปัญหาสิ่งแวดล้อมทำลาย

ดวงตามองความเชื่อของคริสต์ศาสนาเป็นสัญลักษณ์ของการรู้แจ้ง¹⁴⁸ ผู้ประพันธ์จึงกำหนดให้วัตถุพิเศษที่ช่วยให้รับรู้ความมหัศจรรย์ของธรรมชาติเป็นวัตถุที่ใช้กับดวงตาเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการมองธรรมชาติด้วยดวงตาผ่านรูหินพิเศษ และภูน้ำลายของฮ็อบก๊อบลินเข้าที่ดวงตาเพื่อให้สามารถมองเห็นความบอบช้ำของธรรมชาติและความร้ายกาจของศัตรูของธรรมชาติได้อย่างชัดเจน หากสามพี่น้องไม่มีพลังตาทิพย์อาจตกเป็นเหยื่อของปีศาจร้ายและตายอย่างเป็นปริศนาเช่นเดียวกับข่าวในหนังสือพิมพ์เก่าที่จาเร็ดและมัลลอรี่พบระหว่างที่ค้นหาหินตาทิพย์ในข่าวพูดถึงเหตุการณ์แปลกประหลาดของเด็กๆ ในละแวกบ้าน อาทิ เด็กผู้หญิงจมน้ำตายในบ่อแห้ง หรือข่าวเด็กผู้ชายที่หายสาบสูญไปซึ่งตามข่าวคาดว่าถูกหมีจับกินเป็นอาหาร ข่าวในหนังสือพิมพ์เก่าเหล่านั้นจึงเป็นทั้งกลางบอกเหตุถึงภัยอันตรายแก่สามพี่น้อง เป็นการบอกใบ้ว่าเหตุการณ์แปลกประหลาดนั้นเกิดจากสิ่งมีชีวิตชั่วร้ายที่สลายตามมนุษย์ไม่อาจมองเห็น และเป็น การบอกใบ้ว่าสิ่งมีชีวิตชั่วร้ายเหล่านั้นยังคงอยู่ในละแวกบ้านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ข่าวที่ดูไร้เหตุผลจึงสื่อให้เห็นว่ามนุษย์ไม่สามารถมองเห็นต้นตอของปัญหา เพราะดวงตาของพวกเขา มีดบอด ไร้พลังในการตระหนักรู้ จึงทำให้เหตุการณ์สลดเหล่านั้นกลายมาเป็นปริศนาที่ยังคงสร้างข้อกังขาต่อไป

¹⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

4.1.3.2 วัตถุแฟนตาซีในฐานะสื่อกลางในการนำความวิบัติสู่ธรรมชาติ

มนุษย์ส่วนใหญ่ในปัจจุบันต่างวิ่งตามกระแสวัตถุนิยม ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าวัตถุนำมาซึ่งความสะดวกสบาย หรรษา สวยงาม แสดงถึงความทันสมัย และกลายเป็นเครื่องบ่งบอกถึงอำนาจและความสำเร็จในชีวิต การตามกระแสวัตถุของมนุษย์จึงมีจุดประสงค์ทั้งเพื่อเติมให้เต็มความปรารถนาของตนและกลบความกลัวการเปรียบเทียบกับผู้อื่น แล้วพบว่าตนมีน้อยกว่าอันอาจหมายถึงการด้อยค่า โดยหลงลืมถึงผลเสียระยะยาวที่อาจตามมาในอนาคตซึ่งจะส่งผลให้ธรรมชาติถูกทำลาย เป็นบ่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมดังที่ จีรากรณ์ คชเสนี กล่าวไว้ในหนังสือ *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม* ว่า “ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคมมนุษย์ในขณะนี้เชื่อกันว่ามีสาเหตุหลักมาจากเทคโนโลยีที่ขึ้นนำหน้าไปไกลเกินกว่าที่วัฒนธรรมมนุษย์จะตามทัน”¹⁴⁹ จากประโยคดังกล่าวแสดงให้เห็นทัศนคติที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันว่ามีต้นตอมาจากความเจริญทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นและพัฒนาอย่างรวดเร็ว สวนทางกับวัฒนธรรมดั้งเดิมหรือรากเหง้าซึ่งเกิดจากการผสมผสานวิถีชีวิตและลักษณะธรรมชาติของแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกัน การที่วัตถุมีความเจริญสวนทางกับวัฒนธรรมจึงทำให้เสียความสมดุลระหว่างวัตถุกับธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อวัตถุมีความเจริญขึ้นเรื่อยๆ ก็ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันธรรมชาติซึ่งช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมกลับเสื่อมโทรมลง

วัตถุแฟนตาซีที่นำความวิบัติสู่ธรรมชาติ คือสิ่งประดิษฐ์จากโลหะหรืองานฝีมือของคนแคระที่พยายามสร้างวัตถุจากโลหะขึ้นมาทดแทนธรรมชาติ โลหะเป็นแร่ธาตุที่มนุษย์นำมาใช้ในการก่อสร้างและผลิตสิ่งประดิษฐ์จำนวนมาก แต่โลหะในนวนิยายเป็นสิ่งที่คนแคระชื่นชมและนำกลับมาสู่ธรรมชาติอย่างมหาดล

สามพี่น้องเดินทางลงไปในเมืองของคนแคระ จาเร็ดและไซมอนพบสิ่งของมากมายที่สร้างจากโลหะที่ได้เหมือนนั้น ไม่ว่าจะเป็นกรงขัง ตาชาย ข้าวของเครื่องใช้ กระทั่งต้นไม้และสัตว์ต่างๆ ล้วนสร้างจากโลหะอย่างประณีต อีกทั้งยังติดตั้งกลไกพิเศษให้ขยับได้ราวกับเป็นของจริงตามธรรมชาติ หรือโครงสร้างที่มีพลังในการคงสภาพมนุษย์ให้คงอยู่ในวัยหนุ่มสาว

¹⁴⁹ จีรากรณ์ คชเสนี, *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*, หน้า 122.

ตลอดไป โลกศพนั้นจึงแทนความหมายของวัตถุที่ให้ความสวยงาม แต่ปราศจากชีวิตซึ่งเปรียบได้กับความงามที่มาจากการหยุดนิ่งราวกับคนตาย ไม่สามารถเติบโตและใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ เช่นเดียวกับต้นไม้โลหะซึ่งเป็นต้นไม้ที่คนแคะสร้างเพื่อเลียนแบบต้นไม้จริงตามธรรมชาติ เหล่าคนแคะรู้สึกภาคภูมิใจความสามารถของพวกตนที่สามารถสร้างต้นไม้ได้สวยงามมากกว่าต้นไม้ตามธรรมชาติ ต้นไม้โลหะจึงเป็นสัญลักษณ์แทนวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อทดแทนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ โดยเชื่อว่าสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวและมีประโยชน์มากกว่า เพราะผู้ประดิษฐ์สามารถกำหนดรูปลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งประดิษฐ์ได้เอง อีกทั้งความงามนั้นจะไม่มีวันร่วงโรย ต่างจากธรรมชาติที่เติบโตโดยที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้อย่างเต็มที่และมีอายุขัย

การที่เหล่าคนแคะรู้สึกภาคภูมิใจต้นไม้โลหะที่พวกเขาสร้างขึ้นจึงเปรียบเสมือนมนุษย์ที่ชื่นชมวัตถุและเชิดชูความสามารถของมนุษย์ยิ่งกว่าความงามของธรรมชาติ อีกทั้งต้นไม้โลหะซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงกระแสวัตถุนิยมของคนแคะยังตั้งอยู่ในเหมืองใต้ดิน อาจจะหมายความว่าวัตถุเป็นสิ่งที่อยู่ใต้ดิน อยู่ในสถานที่มืดมิด ไม่สามารถเติบโตได้ และไม่สามารถเป็นที่อยู่อาศัยของนกตามธรรมชาติได้ มีเพียงนกประดิษฐ์จากทองแดงซึ่งให้ความรู้สึกน่าหวาดระแวงมากกว่าน่าชื่นชม เพราะนกทองแดงจับจ้องจาเร็ดด้วยแววตาเย็นชา แสดงถึงลักษณะของวัตถุที่ไร้ชีวิตจิตใจ ดังนั้นต้นไม้โลหะจึงเป็นสิ่งที่รวมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับวัตถุแฟนตาซีที่นำความวิบัติมาสู่ธรรมชาติ

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังชี้ให้เห็นโทษของวัตถุในตอนจบของนวนิยายเล่มนี้ คนแคะผู้หลงใหลและนิยมสร้างวัตถุด้วยโลหะถูกมูลการารทฤษฎีหักหลัง ยักษ์มูลการารทลอกใช้คนแคะให้สร้างอาวุธโลหะและใช้อาวุธทั้งหลายนั้นคร่าชีวิตเหล่าคนแคะ อาวุธซึ่งเป็นวัตถุจึงเป็นสิ่งที่เพิ่มความน่ากลัวและความรุนแรงให้กับปัญหาสิ่งแวดล้อม สิ่งต่างๆ เหล่านั้นไม่สามารถปกป้องผู้สร้างอาวุธขึ้นมาได้ การที่สามพี่น้องครอบครัวเกรซเห็นจุดจบของมนุษย์ที่อยู่ในกระแสวัตถุนิยมผ่านคนแคะและโลกโลหะของคนแคะ เป็นการสื่อสารว่าวัตถุที่มนุษย์สร้างไม่เพียงทำลายธรรมชาติ แต่ย้อนกลับมาทำลายมนุษย์เองด้วย

นอกจากโทษที่นำความวิบัติมาสู่ธรรมชาติแล้ว ยังมีวัตถุแฟนตาซีอีกชนิดหนึ่งที่นำความวิบัติมาสู่มนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ได้ คือผลไม้พิษซึ่งยักษ์มุลการาธใช้หลอกล่อยายลูซินดาของสามพี่น้อง เป็นเหตุให้ลูซินดาเสพติดผลไม้พิษจนไม่สามารถกินอาหารชนิดอื่นได้อีก ร่างกายจึงฝ่ายผอมอ่อนแรง ผลไม้พิษมีเปลือกบางสีแดงสดใส มีกลิ่นหอมคล้ายหญ้าสดและน้ำผึ้ง ทั้งรูปและกลิ่นยั่วชวนให้ผู้พบเห็นอยากลิ้มรสหวานจนอดใจไม่ไหว แต่หากได้ลองรับประทานแม้เพียงคำเดียวผลไม้พิษจะทำลายระบบรับรสของร่างกาย ทำให้ลิ้นรับได้เพียงรสหวานของผลไม้พิษ รูปลักษณะของผลไม้พิษดังกล่าวคล้ายกับแอปเปิลในตำนานอาดัมกับอีฟของศาสนาคริสต์ เพราะต่างเป็นผลไม้เปลือกบาง สีแดง มีรสหวาน และมีความเข้ายวนทำให้ออยากกิน อาดัมกับอีฟรับประทานแอปเปิลตามคำเชิญชวนของซาตานทำให้ถูกพระเจ้าขับไล่ออกจากสวนสวรรค์และลงโทษ จากมนุษย์ที่เป็นอมตะให้กลายเป็นมนุษย์ที่ต้องเกิด แก่ เจ็บ และตาย แอปเปิลจึงหมายถึงความผิดบาป¹⁵⁰

เนื่องจากลูซินดารับประทานผลไม้พิษตามคำเชื้อเชิญของมุลการาธ เป็นเหตุให้เสพติดผลไม้พิษ ถูกคนรอบข้างมองว่าผิดปกติที่ไม่ยอมรับประทานอาหาร และต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล ผลไม้พิษในนวนิยายชุดนี้จึงมีความหมายแทนบาปของมนุษย์เช่นเดียวกับแอปเปิลในสวนสวรรค์ เพียงแต่บาปในที่นี้คือบาปที่มนุษย์กระทำต่อธรรมชาติ ผลกรรมดังกล่าวจึงย้อนกลับมาทำลายสุขภาพร่างกายของมนุษย์ให้เกิดความผิดปกติและไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข อีกทั้งการยอมรับอาหารจากศัตรูของธรรมชาติยังสื่อถึงการยอมรับกระแสวัตถุนิยมที่สังคมหยิบยื่นให้ เนื่องจากในคราวแรกยักษ์มุลการาธเป็นผู้เสาะหาผลไม้พิษมาให้ลูซินดาถึงบ้าน สื่อถึงความสะดวกสบายซึ่งเป็นความต้องการหลักของมนุษย์ในกระแสวัตถุนิยม การเสพติดผลไม้พิษจึงสื่อถึงการเสพติดอุดมคติตามแบบวัตถุนิยม ซึ่งให้ความสำคัญกับวัตถุที่มีทั้งความงามและได้มาอย่างง่ายดาย สอดคล้องกับอาการคลั่งไคล้ของคนแคะที่ชื่นชมสิ่งจำลอง เพราะมีความงามและง่ายต่อการควบคุมดูแล จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งผลไม้พิษและแร่โลหะล้วนสื่อถึงอุดมคติตามแบบวัตถุนิยม แต่นำมาซึ่งอันตรายทั้งต่อธรรมชาติและมนุษย์นั่นเอง

¹⁵⁰ จอร์จ เฟอร์กูสัน, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์, หน้า 27.

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเยาวชนกับธรรมชาติ

กลุ่มตัวละครเอกของนวนิยายชุด*เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* คือสามพี่น้องครอบครัวเกษตรกรประกอบด้วย มัลลอรี่อายุ 13 ปีเป็นพี่สาวคนโต และจาเร็ดกับไซมอนเป็นน้องชายฝาแฝดอายุ 9 ปี แต่เดิมทั้งสามเป็นตัวละครเยาวชนที่ไม่เคารพธรรมชาติ มีทัศนคติและพฤติกรรมมุ่งทำลายและมีความโลภต้องการครอบครองธรรมชาติแต่เพียงผู้เดียว เมื่อได้เรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความสำคัญของธรรมชาติผ่านการผจญภัย จึงสามารถตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติได้ในที่สุด ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ตัวละครเยาวชนดังกล่าว โดยแบ่งเป็นสองหัวข้อ คือตัวละครเยาวชนผู้ไม่เคารพธรรมชาติและตัวละครเยาวชนผู้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ

4.2.1 ตัวละครเยาวชนผู้ไม่เคารพธรรมชาติ

ตัวละครเยาวชนผู้ไม่เคารพธรรมชาติ คือตัวละครเยาวชนที่มีทัศนคติเชิงลบต่อธรรมชาติ ต้องการมุ่งทำลายและควบคุมธรรมชาติ เพื่อรักษาวัตถุที่อำนวยความสะดวกสบายแก่ตน สะท้อนให้เห็นความคิดของมนุษย์ที่ยึดประโยชน์สุขของตนเองเป็นศูนย์กลาง ธรรมชาติจึงถูกประเมินคุณค่าตามประโยชน์การใช้งานของมนุษย์ ซึ่งสามารถเข้าไปควบคุมจัดการได้โดยชอบธรรม ลักษณะแนวความคิดที่มองมนุษย์เป็นดั่งเจ้านายของธรรมชาติเช่นนี้เรียกว่าท่าทีทรรษา ตัวละครเยาวชนในตอนเปิดเรื่องจึงมักปฏิบัติตัวต่อตัวละครแฟนตาซีฝ่ายมิตรของธรรมชาติอย่างแข็งกร้าว อาทิ จาเร็ดใช้กำลังบีบบังคับธิมเบิลแท็กให้มอบหินตาทิพย์แก่ตน หรือสามพี่น้องไม่ยอมแสดงความเคารพเอลฟ์และไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาว่าจะนำหนังสือคู่มือภาคสนามมามอบให้เอลฟ์ดูแล ท่าทีทรรษาของตัวละครจึงสอดคล้องกับความหมายของแมงมุมจากชื่อนวนิยาย *"The Spiderwick Chronicles"* คำว่า "Spider" หรือ "แมงมุม" ในคำว่า "Spiderwick" ซึ่งเป็นทั้งชื่อบ้านและนามสกุลของตาทวดอาร์เธอร์ ผู้เป็นทั้งเจ้าของบ้านและผู้เขียนหนังสือคู่มือภาคสนาม ตามความเชื่อของชาวคริสต์แมงมุมเป็นสัญลักษณ์ของผู้ที่เห็นแก่ตัวและเอาใจเอาเปรียบผู้อื่น โดยพื้นฐานความเชื่อมาจากลักษณะตามธรรมชาติของแมงมุมที่ชักใยดักจับสัตว์ต่างๆ มากินเป็นอาหาร แมงมุมจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึง

ความหลอกลวงและความชั่วร้ายอย่างหนึ่ง¹⁵¹ ตามความเชื่อดังกล่าว แมงมุมจึงถูกนำมาใช้สื่อถึงลักษณะของตัวละครที่มีความเห็นแก่ตัวและเอาใจเอาเปรียบธรรมชาติ โดยเฉพาะความเห็นแก่ตัวของตาทวดที่ศึกษาค้นคว้าสิ่งมหัศจรรย์ในธรรมชาติราวกับสิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงวัตถุ การกระทำเช่นนี้สื่อถึงความไม่เคารพธรรมชาติและยังเป็นเหตุให้ธรรมชาติและลูกหลานต้องเดือดร้อนจากความอยากรู้อยากเห็นของตาทวดเพียงผู้เดียว ความเห็นแก่ตัวของตาทวดจึงเป็นท่าทีทรรษาที่นำความเดือดร้อนมาสู่ผู้อื่น ส่วนท่าทีทรรษาของตัวละครเยาวชนที่แสดงออกอย่างชัดเจนมี 2 ลักษณะ คือ การมุ่งทำลายธรรมชาติและยึดติดวัตถุซึ่งนำความวิบัติมาสู่ธรรมชาตินั่นเอง

4.2.1.1 มัลลอรี่กับไซมอนผู้ทำลายธรรมชาติ

ลักษณะของการเป็นผู้ทำลายธรรมชาติในนวนิยายชุดนี้ มีทั้งลักษณะของการทำลายที่เห็นภาพชัดเจน หรือกระทำโดยเจตนา และการกระทำซึ่งเป็นการทำลายธรรมชาติทางอ้อมโดยไม่เจตนา ผู้ที่มีพฤติกรรมมุ่งทำลายธรรมชาติอย่างชัดเจน คือ มัลลอรี่ผู้เป็นพี่สาวคนโต จากเหตุการณ์ที่บราวน์ส่งเสียงประหลาดในผนังบ้านเพื่อช่วยๆ ให้เด็กๆ ติดตามเขาไปค้นหาหนังสือคู่มือภาคสนาม ในความคิดของมัลลอรี่เมื่อได้ยินเสียงประหลาดในผนังบ้านเป็นครั้งแรกพวกเขาคิดว่าเป็นเสียงกระรอก มัลลอรี่มองกระรอกซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติว่าเป็นผู้บุกรุกที่ต้องจับตัวให้ได้ เพราะมนุษย์เป็นเจ้าของสถานที่แห่งนั้นแต่เพียงผู้เดียว ทั้งที่มนุษย์เองก็บุกรุกเข้ามาในป่าเพื่อสร้างบ้านเช่นกัน แนวความคิดเช่นนี้เป็นท่าทีทรรษาที่เป็นภัยต่อธรรมชาติ เพราะเป็นความคิดที่มองมนุษย์เป็นใหญ่เหนือธรรมชาติ จึงมีสิทธิในการทำลายธรรมชาติได้ตามต้องการ ผู้ประพันธ์จึงสร้างภาพให้มัลลอรี่คล้ายคลึงกับปีศาจร้ายที่เป็นศัตรูของธรรมชาติ

“Shhhh,” Mallory said. She padded across the floor in her bare feet and swung the broom handle at the wall. The blow broke through the plaster, scattering dust like flour. It settled in Mallory’s hair, making her look even more

¹⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

ghostly. She reached into the hole and broke off a chunk of the wall.”¹⁵²

มัลลอรียอมทำลายบ้านที่ตนอยู่อาศัยเพื่อหาที่มาของเสียงลึกลับและต้องการกำจัดกระรอกออกจากผนังบ้าน มัลลอรีจึงเปรียบได้กับปีศาจร้ายคือ ยักษ์กินคนที่ต้องการกำจัดธรรมชาติเพื่อยึดครองโลกแต่เพียงผู้เดียว สอดคล้องกับความต้องการของมัลลอรีที่ต้องการให้มนุษย์เท่านั้นที่สามารถอาศัยอยู่ในบ้านได้อย่างเสรี จึงเป็นการเน้นย้ำให้เห็นลักษณะของท่าทีทรรราชของมนุษย์จากการมองธรรมชาติให้เป็นสิ่งที่ต้องควบคุมจัดการ เพื่อยึดครองกรรมสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของโลกอย่างเต็มที่ โดยชี้ให้เห็นว่าท่าทีทรรราชเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและเป็นวิถีของปีศาจร้าย

ลักษณะการบอกเล่าหรือสื่อสารของตัวละครในธรรมชาติทุกตัวเป็นไปในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ การชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่ามัลลอรีเปรียบดังปีศาจผู้ทำลายธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ฟูกาต่อว่ามัลลอรีที่ถือดาบเข้ามาในป่าว่าเป็นเช่นสัตว์ร้าย “Goodness, a beast with a sword,”¹⁵³ ซึ่งสอดคล้องกับภาพของมนุษย์ผู้ล่าแสโนโหดเหี้ยมที่ยูนิคอร์นถ่ายทอดสู่สามพี่น้อง “A man with a knife hacks the horn from the head while the unicorn is still moving.”¹⁵⁴ จากคำบอกเล่าดังกล่าวของฟูกาและยูนิคอร์นทำให้ตัวละครสามพี่น้องตระหนักว่า มนุษย์มีความโหดเหี้ยมไม่ต่างจากปีศาจร้าย หรือมนุษย์เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจริงดังเช่นที่เอลฟ์ลอเรนกอร์มกล่าวหา “Poison the rivers, hunt the griffins from the skies”¹⁵⁵ ลักษณะของมนุษย์จากคำตำหนิของเอลฟ์ลอเรนกอร์มสอดคล้องกับการกระทำของตัวละครฝ่ายปีศาจร้ายในนวนิยาย อาทิ การตัดไม้ทำลายป่าของมนุษย์สอดคล้องกับความต้องการของคนแคระและยักษ์มฤคการาช มนุษย์ทำให้น้ำเน่าเสียได้เช่นเดียวกับมังกร อีกทั้งมนุษย์ยังล่ากริฟฟินเช่นเดียวกับก๊อบลิน

¹⁵² Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*, p. 20.

¹⁵³ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*, p. 71.

¹⁵⁴ Ibid., p. 89.

¹⁵⁵ Ibid., p. 84.

ผู้ประพันธ์เสริมภาพลักษณ์ของผู้ทำลายให้มัลลอรี่ด้วยการประพันธ์ให้มัลลอรี่พกพาอาวุธที่ใช้ในการต่อสู้ที่มุ่งหวังการทำลายเช่นดาบอยู่เสมอ เพราะมัลลอรี่เป็นนักกีฬาฟันดาบของโรงเรียน จึงมีความมั่นใจในพลังกำลังและทักษะการต่อสู้ของตน มัลลอรี่จึงมักแก้ปัญหาด้วยการใช้พลังในการทำลายของตนเป็นหลัก อาทิ มัลลอรี่คิดว่าการต่อสู้ด้วยกำลังเท่านั้นจึงจะปราบเหล่าก๊อบลิน รวมทั้งกำราบน้องชายของเธอได้ และเมื่อมัลลอรี่รู้ว่าหนังสือคู่มือภาคสนามคือสิ่งที่นำภัยมาสู่ครอบครัว มัลลอรี่จึงคิดแก้ไขปัญหาได้เพียงสองวิธี วิธีหนึ่งคือมัลลอรี่จะฉีกทำลายหนังสือคู่มือภาคสนามด้วยพลังกำลังของตนเอง หรือส่งมอบหนังสือให้ยักษ์มุลการธาตามที่เหล่าปีศาจร้ายต้องการ เห็นได้ว่าวิธีหนึ่งเป็นการใช้กำลังในการทำลาย ขณะที่อีกวิธีหนึ่งเป็นการยอมทำตามความประสงค์ของปีศาจ ซึ่งจะเป็นการเสริมให้ปีศาจมีพลังในการทำลายธรรมชาติมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการยอมโอนอ่อนต่อท่าที่ทรรราชอีกด้วย มัลลอรี่จึงเป็นตัวละครเยาวชนที่มีลักษณะของผู้ทำลายธรรมชาติ

นอกเหนือจากมัลลอรี่ ยังมีไซมอนผู้เป็นน้องชายคนเล็กที่มีท่าที่ทรรราชเช่นเดียวกัน แม้ว่าไซมอนเป็นคนที่มีจิตใจเมตตาต่อสัตว์ ต้องการช่วยเหลือไม่ให้สัตว์ตกอยู่ในอันตราย แต่ไซมอนมักจะช่วยสัตว์ด้วยวิธีที่เป็นการทำลายธรรมชาติทางอ้อมคือการเก็บสัตว์ที่ต้องการความช่วยเหลือมาเลี้ยงไว้ในกรง การจับสัตว์ต่างๆ มาเลี้ยงนับว่ามีท่าที่ทรรราชไม่ต่างจากมัลลอรี่ซึ่งคิดว่ามนุษย์เป็นผู้ควบคุมและครอบครองธรรมชาติ เมื่อไซมอนพบสัตว์ที่กำลังเดือดร้อนจึงจับสัตว์เหล่านั้นมาเลี้ยง กลายเป็นสัตว์เลี้ยงในกรงที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของไซมอนแต่เพียงผู้เดียว วิธีการเช่นนี้เป็นการทำลายธรรมชาติทางอ้อม กล่าวคือ ทำให้สัตว์ตามธรรมชาติลดน้อยลงและทำให้สัตว์สูญเสียสัญชาตญาณในการดำรงชีวิตไม่ต่างจากสัตว์ป่าที่ถูกเลี้ยงในสวนสัตว์ สัตว์ในกรงเหล่านั้นเมื่อถูกปล่อยกลับคืนสู่ป่าจะไม่สามารถหากินและป้องกันอันตรายได้ด้วยตนเอง เพราะการเลี้ยงดูของมนุษย์ทำให้สัตว์สูญเสียสัญชาตญาณในการหากิน สัตว์เหล่านั้นจึงอาจอดตายหรือกลายเป็นอาหารของสัตว์ที่แข็งแรงกว่าได้ง่าย การที่ไซมอนจับสัตว์ทุกตัวที่ตนพบมาเลี้ยงจึงเป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติและระบบนิเวศทางอ้อม ท่าที่ทรรราชของไซมอนจึงเป็นสิ่งที่เกิดจากเจตนาที่ดีแต่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่ได้มีลักษณะของการเป็นผู้ทำลายอย่างชัดเจน เพียงแต่มีความเชื่อที่ผิดกับหลักธรรมชาติ

ท่าที่ทรราชทำให้ไซมอนร่วมมือกับมัลลอรีในการตามหาสิ่งมีชีวิตปริศนาในบ้านที่เขาคิดว่าเป็นกระรอก เพราะหวังจะจับกระรอกมาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงตัวใหม่ การกระทำของไซมอนแม้จะไม่ได้มีเจตนาเช่นฆ่ากระรอก แต่มีความคล้ายคลึงกับลักษณะการกระทำของมังกร ซึ่งเป็นศัตรูของธรรมชาติ เพราะมังกรร่วมมือกับยักษ์มุลการาธ ทำลายธรรมชาติโดยหวังสิ่งตอบแทนเป็นแม่วัวเพื่อให้ลูกดูดีกินน้ำมันเพิ่มพลังอำนาจ เช่นเดียวกับไซมอนที่ให้ความร่วมมือกับมัลลอรีในการทำลายกำแพงบ้านเพื่อหวังกระรอกเป็นสิ่งตอบแทน

4.2.1.2 จาเร็ดผู้ยึดติดวัตถุ

ตัวละครเยาวชนผู้มีลักษณะยึดติดวัตถุชัดเจนที่สุด คือจาเร็ดลูกคนกลางของครอบครัวซึ่งยึดติดกับหนังสือคู่มือภาคสนามที่เขียนโดยตาทวดอาร์เธอร์ของเขา จาเร็ดเชื่อว่าหนังสือคู่มือภาคสนามมีความสำคัญ มีทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาต้องการรู้ และมีวิธีปกป้องตนเองและครอบครัวจากปีศาจร้าย สำหรับจาเร็ดหนังสือคู่มือภาคสนามจึงมีความสำคัญยิ่งกว่าความปลอดภัยของพี่น้อง เพราะแม้จาเร็ดได้รับคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายจากหนังสือคู่มือภาคสนามมากมาย อีกทั้งน้องชายและพี่สาวต่างเคยถูกปีศาจร้ายลักพาตัวเพราะต้องการหนังสือคู่มือภาคสนาม แต่จาเร็ดยังคงตั้งต้นที่จะเก็บรักษาหนังสือคู่มือภาคสนามเล่มนั้นไว้กับตัว

หนังสือคู่มือภาคสนามเป็นประตูด่านแรกที่บอกเล่าให้ตัวละครสามพี่น้องได้เรียนรู้ว่าในธรรมชาติแท้จริงมีสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์อะไรบ้างและมีปัญหาสิ่งแวดล้อมใดปะปนอยู่ผ่านการแนะนำข้อมูลของตัวละครแฟนตาซีแต่ละประเภท แต่ด้วยเหตุที่ลักษณะของข้อมูลที่ปรากฏในคู่มือภาคสนามนั้นเป็นเพียงข้อมูลที่ได้จากการแยกประเภทสิ่งมีชีวิตและศึกษาเฉพาะประโยชน์หรืออันตรายของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้นที่มีต่อมนุษย์ ไม่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและไม่มีการแก้ไขปัญหาหรือกำจัดปีศาจร้ายที่ทำลายธรรมชาติ คู่มือภาคสนามจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นทัศนคติของมนุษย์ที่ศึกษาธรรมชาติเพียงเพื่อใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดและหลีกเลี่ยงอันตรายที่จะเกิดแก่ตนเองเท่านั้น

“This Arthur guy says it's a boggart. See, brownies are these helpful guys, but then if you make them mad, they go

crazy. They start doing all these bad things and you can't stop them. Then they become boggarts. That's what I think we have"¹⁵⁶

คำพูดของจาเร็ดที่บอกเล่าข้อมูลของบ็อกการ์ทจากคู่มือภาคสนามให้ไซมอนฟัง แสดงให้เห็นว่าคู่มือภาคสนามบอกเล่าแต่อันตรายที่เกิดจากบราวน์ซึ่งกำลังโมโหจนกลายเป็นบ็อกการ์ท แต่ไม่ได้ระบุวิธีที่จะทำให้บ็อกการ์ทหายโกรธและกลับเป็นบราวน์อีกครั้ง คู่มือภาคสนามจึงยังไม่ใช่ความรู้ที่ตัวละครสามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง และหากตกไปอยู่ในมือของคนไม่ดี หนังสือคู่มือภาคสนามอาจกลายเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์จากธรรมชาติ อีกทั้งวิธีที่จาเร็ดใช้บอกเล่าเรื่องราวของบ็อกการ์ทด้วยการใช้คำว่า “mad” และ “crazy” ยังแสดงให้เห็นทัศนคติเชิงลบที่มีต่อบ็อกการ์ทหรือบราวน์หลังจากที่ได้อ่านหนังสือคู่มือภาคสนาม แต่แท้จริงแล้วบ็อกการ์ทในยามปกติคือบราวน์ซึ่งสร้างประโยชน์ให้เจ้าของบ้านด้วยการช่วยดูแลรักษาบ้าน แต่ข้อมูลในหนังสือคู่มือภาคสนามที่เน้นให้เห็นแต่อันตรายของบราวน์ที่กลายร่างเป็นบ็อกการ์ทเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้ความรู้สึกของผู้อ่านที่มีต่อบราวน์เป็นไปในทางลบ

ผู้ประพันธ์เลือกใช้คำว่า “คู่มือ” เพื่อสื่อว่าหนังสือเล่มนี้สำหรับแนะนำข้อปฏิบัติหรือการใช้งานบางอย่าง เป็นการเน้นย้ำว่าสิ่งที่บอกกล่าวในหนังสือเป็นลักษณะของข้อมูลที่เป็ความจริงและมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้งานบางประการของมนุษย์ ยิ่งกว่านั้นการใช้คำว่า “คู่มือ” ยังมีนัยของการควบคุมจัดการและบ่งชี้ว่าผู้อ่านมีอำนาจที่จะจัดการกับธรรมชาติ เช่นเดียวกับมนุษย์ที่อ่านคู่มือเพื่อจัดการควบคุมวัตถุต่างๆ การศึกษาธรรมชาติผ่านหนังสือคู่มือภาคสนามจึงเป็นการศึกษาประโยชน์จากธรรมชาติในฐานะวัตถุที่มีสถานะต่ำกว่า ซึ่งมนุษย์เท่านั้นที่สามารถควบคุมได้ มิได้มีเพื่อรักษาธรรมชาติให้สมบูรณ์ คู่มือภาคสนามจึงมีวิธีคิดแบบเดียวกับแนวคิดของเรเน เดส์คาร์ตส์ ซึ่งเน้นว่าความรู้ต้องเป็นสิ่งที่กระจ่างและชัดเจน แนวคิดนี้ก่อให้เกิดการศึกษาวิทยาศาสตร์แบบแยกส่วน อันเป็นการแสดงถึงความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ อีกทั้งแนวความคิดของเดส์คาร์ตส์ยังเสนอว่าความหลากหลายทางธรรมชาติเป็นเพียงแค่

¹⁵⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*, pp. 67-68.

ความแตกต่างทางโครงสร้างเท่านั้น ไม่ได้มีคุณค่าไปมากกว่านั้น เพราะมองเฉพาะส่วนย่อยจึงมองไม่เห็นคุณค่าขององค์รวม¹⁵⁷ อีกทั้งการศึกษาด้วยวิธีแยกส่วนยังเป็นวิธีศึกษาผ่านการทำลายมากกว่าการสร้างสิ่งที่ดีงาม เอลฟ์ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาคู่มือแบบตาทวดคือการแยกส่วนเป็นการศึกษาที่ขัดกับวิถีของธรรมชาติที่เน้นการสร้างความงามให้แก่โลกมากกว่าการทำลายเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ หนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดยึดติดจึงเป็นทั้งแนวความคิดที่เสริมให้เกิดการทำลายธรรมชาติมากขึ้น อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวจาเร็ดเองอีกด้วย เห็นได้จากเหตุการณ์ที่จาเร็ดพยายามเก็บรอยเท้าของบ็อกการ์ดเพื่อไปพิสูจน์กับแม่ว่าบ็อกการ์ดเป็นผู้ลักแก๊งมัลลอรี่ ไม่ใช่เขาอย่างที่ทุกคนเข้าใจ โดยใช้วิธีที่มีแนะนำไว้ในคู่มือภาคสนาม แต่ท้ายที่สุดจาเร็ดถูกบ็อกการ์ดซ่อนแผน ทำให้การค้นหารอยเท้าของบ็อกการ์ดล้มเหลว บ็อกการ์ดยิ่งทวีความโกรธรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม บ็อกการ์ดจึงรื้อทำลายห้องครัวเสียจนรกและทะเลาะลูกอึดและขโมยหนูของไซมอนไปซ่อน เป็นเหตุให้ทุกคนเข้าใจผิดและคิดว่าเป็นฝีมือของจาเร็ดอีกครั้ง การเรียนรู้และปฏิบัติตามหนังสือคู่มือภาคสนามทำให้จาเร็ดได้รับความเดือดร้อนมากกว่าเดิม เพราะการเรียนรู้จากหนังสือคู่มือภาคสนามเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้ตัวละครแก้ไขปัญหาได้ สุดท้ายวิธีที่จะแก้ไขปัญหาได้กลับเป็นสิ่งที่จาเร็ดคิดได้ด้วยตนเอง นั่นคือ การกล่าวขอโทษบ็อกการ์ดอย่างจริงใจ หารังใหม่มาแทนที่รังเก่าของบรวานีที่สามพี่น้องรื้อทิ้งไป และคืนข้าวของที่เด็กๆ ยึดไปเป็นของตัวเอง บ็อกการ์ดจึงคลายความโกรธและกลายเป็นบรวานีภูตจิวประจำบ้านเช่นเดิม

คู่มือภาคสนามนอกจากไม่สามารถช่วยจาเร็ดแก้ไขปัญหาใดๆ ได้ อีกทั้งยังนำมาซึ่งเรื่องวุ่นวายต่างๆ เพราะทั้งฝ่ายธรรมชาติ ปีศาจร้าย และมนุษย์ต่างต่อสู้เพื่อแย่งชิงหนังสือคู่มือเล่มนี้ ฝ่ายธรรมชาติต้องการนำไปทำลายเพื่อปกป้องธรรมชาติจากใครก็ตามที่คิดจะหาผลประโยชน์จากโลกโดยนำคู่มือมาใช้เป็นเครื่องชี้ทาง ส่วนฝ่ายปีศาจร้ายต้องการนำหนังสือคู่มือภาคสนามไปศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ และจาเร็ดต้องการคู่มือเพราะหลงใหลความรู้ที่ค้นพบเช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์ ดังนั้นความรู้ที่อยู่ในคู่มือจึงถือเป็นอันตรายอย่างยิ่งยวดสำหรับธรรมชาติ ธรรมชาติที่ถูก

¹⁵⁷ เนื่องน้อย บุญยณรงค์, *จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก*, หน้า 55.

นำมาพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์กลายเป็นเพียงวัตถุ และถูกแปรสภาพให้เป็นทรัพยากรที่ต้องผ่านกระบวนการแปรรูป เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์และตอบสนองต่อตลาดในระบบทุนนิยมที่เน้นจำนวนผลผลิตเพื่อทำกำไรในตลาด¹⁵⁸ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงก่อให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทำให้มนุษย์ทำลายธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากขึ้น เช่นเดียวกับอาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก ที่เขียนคู่มือด้วยวิธีการค้นคว้า แยกส่วน และจัดประเภทธรรมชาติ จึงเท่ากับเป็นการมองว่าธรรมชาติเป็นส่วนที่อยู่แยกออกไปจากมนุษย์ ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของมันและกัน เช่นเดียวกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ อันนำไปสู่การมองธรรมชาติเป็นเพียงทรัพยากรที่มีไว้ใช้สอยเท่านั้น การยึดติดวัตถุของจาเร็ดจึงไม่ต่างจากคนแคระซึ่งเป็นปีศาจร้ายอีกตัวหนึ่งของนวนิยายชุดนี้

4.2.2 ตัวละครเยาวชนผู้ตระหนักรู้ความสำคัญของธรรมชาติ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในนวนิยายชุดนี้รุมเร้าครอบครัวของสามพี่น้องโดยไม่มีผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือ สามพี่น้องจึงเป็นกลุ่มตัวละครเอกที่ต้องคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เห็นได้จากบทสนทนาระหว่างจาเร็ดและตาทวด เมื่อเอลฟ์อนุญาตให้จาเร็ดได้พบตาทวดที่ถูกขังอยู่ในแดนสวรรค์

“I would say that you should stay safe and leave the handling of such dangerous creatures to your elders.”

“Didn't you hear me?” Jared shouted. “MULGARATH HAS MY MOTHER! THERE ARE NO ELDERS!”¹⁵⁹

จากบทสนทนาที่จาเร็ดกล่าวยั่วกับตาทวดอาร์เธอร์ว่าข้างกายเขาไม่เหลือผู้ใหญ่คอยให้ความช่วยเหลืออีกแล้ว ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่เพียงภาระหน้าที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น ผู้ประพันธ์ต้องการให้เป็นหน้าที่ของทุกคนโดยเฉพาะเยาวชน เพราะตัวบทวรรณกรรมชุดนี้เป็นวรรณกรรมเยาวชน ผู้ประพันธ์จึงต้องการถ่ายทอดภาระหน้าที่ในการปกป้องดูแลธรรมชาติให้แก่

¹⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1-2.

¹⁵⁹ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*, p. 42.

ผู้อ่านเยาวชน อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังชี้ให้เห็นว่าเพราะผู้ใหญ่หรือมนุษย์ในอดีตทำผิดพลาดจนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยไม่รู้ตัวมาตลอด เห็นได้จากบทสนทนาที่จาเร็ดต่อว่าตาทวดอาร์เธอร์ของเขา ว่าตาทวดไม่เคยรู้เรื่องอะไรแม้กระทั่งเรื่องของตัวเอง

“You don’t even know how long you’ve been here!

Lucinda is older than you now! You don’t know *anything*.”¹⁶⁰

ท้ายที่สุดพวกเขาไม่สามารถพึ่งพาตาทวดได้ หน้าที่นี้จึงต้องตกเป็นของคนรุ่นใหม่ที่ต้องเรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีตและหาวิธีแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองโดยไม่ยึดติดกับความรู้ในยุคสมัยก่อนซึ่งยังไม่ใช้การแก้ไขปัญหามสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริง ในนวนิยายเล่มนี้ผู้ประพันธ์ให้ตัวละครรับรู้ภัยจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและรุนแรงมากขึ้น โดยให้ยักษ์มูลการารและก๊อบลินทำลายที่อยู่อาศัยของตัวละครสามพี่น้องเช่นเดียวกับที่เคยทำลายป่าซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ และแสดงให้เห็นอิทธิฤทธิ์ของเหล่าร้ายว่าสามารถทำร้ายมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ได้ ส่งผลให้สามพี่น้องต้องคิดหาวิธีแก้ไขปัญหามสิ่งแวดล้อมเพื่อปกป้องสมาชิกในครอบครัว

สามพี่น้องครอบครัวเกรซแต่เดิมไม่เคารพธรรมชาติและมีท่าทีทรรหาอย่างชัดเจน แต่เมื่อทั้งสามได้ผจญภัยร่วมกับตัวละครแฟนตาซีต่างๆ จึงได้มีโอกาสเรียนรู้สภาพชีวิตของธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติจากท่าทีทรรหาเป็นแนวคิดนิเวศสำนึก ซึ่งให้ความสำคัญกับธรรมชาติในลักษณะองค์รวม คือให้ความสำคัญกับระบบนิเวศทั้งระบบ ในฐานะที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบอิงอาศัยซึ่งกันและกัน สิ่งที่ตัวละครเยาวชนได้เรียนรู้จากองค์ประกอบของแฟนตาซีในนวนิยายจึงเป็นไปตามแนวคิดนิเวศสำนึกที่ต้องการรักษาธรรมชาติทั้งหมดไว้ ทั้งการอิงอาศัยซึ่งกันและกัน การลดบทบาทของวัตถุที่เป็นอันตรายต่อธรรมชาติ และการให้ความสำคัญกับการกินในระบบนิเวศซึ่งเป็นวงจรของการดำรงชีพตามธรรมชาติ

¹⁶⁰ Ibid., p. 43.

4.2.2.1 สามพี่น้องผู้อิงอาศัยธรรมชาติ

ระบบนิเวศเป็นระบบที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ทั้งของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต อาทิ ห่วงโซ่อาหารซึ่งเป็นความสัมพันธ์รูปแบบการกินในระบบนิเวศ การศึกษาธรรมชาติตามแนวคิดนิเวศสำนึกจึงจำเป็นต้องศึกษาผ่านความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงธรรมชาติทั้งหมดให้อยู่ในลักษณะองค์รวม จึงจะสามารถมองเห็นความสำคัญของธรรมชาติแต่ละชนิดที่มีต่อโลกได้

การอยู่ร่วมกันในระบบนิเวศตามแนวคิดนิเวศสำนึก ทั้งการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ต้องอาศัยหลักสำคัญ คือ การอิงอาศัย ซึ่งหมายถึงการอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพ รู้จักเกรงใจ และให้ความช่วยเหลือกันและกัน โดยถือว่าทุกสรรพสิ่งในธรรมชาติมีสถานะเท่าเทียมกัน คือเป็นเพียงหน่วยย่อยในธรรมชาติหรือเป็นเพียงสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่ยังต้องพึ่งพาอาศัยสิ่งต่างๆ ในโลกเพื่อความอยู่รอดของตนเอง อีกทั้งความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดยังส่งผลให้สิ่งมีชีวิตอื่นๆ ได้มาพึ่งพาอาศัยและมีชีวิตรอดร่วมกันด้วย สถานะของมนุษย์จึงไม่ต่างจากสัตว์หรือแมลงชนิดอื่นๆ ในโลก¹⁶¹ และหากโลกขาดมนุษย์หรือหากมนุษย์สูญหายไปจากโลก ธรรมชาติจะยังคงดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างอุดมสมบูรณ์ โดยธรรมชาติจะสามารถฟื้นฟูตัวเองได้ใหม่ภายใน 300 – 400 ปี¹⁶² ต่างจากมนุษย์ที่ไม่อาจมีชีวิตอยู่ได้หากขาดธรรมชาติ ดังนั้นมนุษย์จึงควรตระหนักถึงสถานะของตนเองและใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างนอบน้อม สำนึกในพระคุณ เพราะชีวิตมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทุกชนิดต่างต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกัน

นวนิยายชุดนี้แสดงลักษณะการอยู่ร่วมกันในลักษณะอิงอาศัยตามแนวคิดนิเวศสำนึกผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์ของตัวละครฝ่ายมิตรของธรรมชาติ ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการอาศัยอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ในป่าเอลฟ์ซึ่งมีทั้ง เอลฟ์ ยูนิคอร์น ฟูกา และกริฟฟิน อาศัยอยู่ร่วมกันโดยไม่ทำร้ายกัน แตกต่างจากยักษ์มูลการวาทที่สั่งให้กอบลินสังหารคนแคระทันทีเมื่อคนแคระหมดประโยชน์ สามพี่น้องครอบครัวเกรซเรียนรู้หลักการอยู่อาศัยร่วมกันผ่านธรรมชาติและปีศาจร้าย ภาพปีศาจที่เข่นฆ่ากันอย่างโหดเหี้ยมทำให้ตัวละครเยาวชน

¹⁶¹ เนื่องน้อย บุญเนตร, *จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก*, หน้า 74.

¹⁶² จิราภรณ์ คชเสนี, *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*, หน้า 304-305.

เกิดการตระหนักรู้และมีท่าทีต่อธรรมชาติเปลี่ยนไป กล่าวคือให้ความเคารพและพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างดีในการปราบปรามปีศาจร้าย

การพึ่งพาอาศัยกันและกันผ่านภารกิจปราบปีศาจร้ายของเด็กๆ มีลักษณะของการอิงอาศัย คือการพึ่งพาและช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย ไม่มีฝ่ายใดถูกเอารัดเอาเปรียบหรือเสียผลประโยชน์ สามพี่น้องครอบครัวเกรซได้ช่วยชีวิตสมาชิกในครอบครัว ขณะที่ตัวละครแฟนตาซีฝ่ายมิตรของธรรมชาติได้รักษาชีวิตรอดและรักษาธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไป แต่ละภารกิจสามพี่น้องไม่สามารถปราบหรือเอาชีวิตรอดจากปีศาจร้ายได้ด้วยกำลังของตนเองเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือทั้งจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตฝ่ายธรรมชาติ

เมื่อครั้งที่จาเร็ดและมัลลอรี่เดินทางไปช่วยไซมอนที่ถูกก๊อบลินลักพาตัวไป พวกเขาได้รับความช่วยเหลือจากฮ็อกสกีวิลในการมอบพลังตาพิพ์ให้และส่งเสียงหลอกล่อก๊อบลิน ทำให้จาเร็ดและมัลลอรี่สามารถช่วยไซมอนออกจากกรงได้ทันก่อนที่ก๊อบลินจะตามมาจับตัวไปอีกครั้ง ขณะเดียวกันฮ็อกสกีวิลต้องอาศัยความช่วยเหลือจากจาเร็ด ให้จาเร็ดใช้มีดเขี่ยกรงไม้จนสามารถเปิดกรงหนีออกไปได้ หรือเมื่อครั้งต่อสู้กับยักษ์มุลการารสามพี่น้องต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเอลฟ์เพื่อให้พวกเขาสามารถสอบถามข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปีศาจร้ายจากตาวอดที่ถูกขังอยู่ในแดนสวรรค์ และอาศัยความช่วยเหลือจากกริฟฟินในการปราบมังกรรวมทั้งอาศัยความช่วยเหลือจากธิมเบิลแท็กในการช่วยพี่น้องไม่ให้ถูกโยนลงไปในบ่อเหล็กแหลมตลอดจนอาศัยความช่วยเหลือจากฮ็อกสกีวิลในการกำจัดยักษ์มุลการาร เห็นได้ว่าการขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งเอลฟ์และกริฟฟินซึ่งเป็นตัวแทนของป่าไม้และสัตว์ตามธรรมชาติ ฮ็อกสกีวิลและธิมเบิลแท็กตัวแทนมนุษย์ผู้รู้คุณค่าของธรรมชาติและตาวอดอาร์เธอร์ผู้เป็นตัวแทนของมนุษย์ในรุ่นก่อน แต่การให้ความช่วยเหลือตัวละครเอกในเรื่อง เหล่าผู้ช่วยแฟนตาซีไม่ช่วยเหลือทันที แต่ให้ความช่วยเหลือเมื่อสามพี่น้องเดินทางไปหาด้วยตนเองและขอรับรองอย่างสุภาพ อีกทั้งยังต้องมีการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายโดยไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบมากกว่ากัน อาทิ เอลฟ์ขอให้เด็กๆ ครอบครัวเกรซนำหนังสือคู่มือภาคสนามมาให้โดยมีไซมอนเป็นตัวประกัน หากไม่ทำตามจะมีบทลงโทษ คือการกักขังใน

ดินแดนสวรรค์ แต่หากทำตามข้อตกลง เอลฟ์จะให้รางวัลตอบแทน เป็นการแสดงความเคารพ
 ธรรมชาติและการเจรจาทำข้อตกลงร่วมกัน

การเปลี่ยนสถานะของตัวละครเยาวชนจากที่มีท่าทีทราซ ยกตนอยู่เหนือ
 ธรรมชาติ มีสิทธิในการควบคุมจัดการธรรมชาติโดยชอบธรรม กลายเป็นตัวละครเยาวชนที่มี
 สถานะด้อยกว่าธรรมชาติ เพราะต้องแสดงความเคารพหรือขอร้องเพื่อให้ได้ซึ่งความช่วยเหลือ
 ขณะที่การเจรจาต่อรองแสดงถึงความเท่าเทียมของมนุษย์กับธรรมชาติ และเป็นการเน้นย้ำให้รู้ว่า
 มนุษย์ไม่มีสิทธิอยู่เหนือธรรมชาติหากธรรมชาติไม่ยินยอม อีกทั้งตัวละครเด็กสามพี่น้อง
 ไม่ใช่ผู้กำจัดปีศาจด้วยตนเอง แต่มีสถานะราวกับเป็นผู้ช่วยของตัวละครแฟนตาซี ต่างจาก
 นิทานพื้นบ้านดั้งเดิมซึ่งตัวละครเอกมักจะเป็นผู้ปราบปีศาจร้ายด้วยตนเองเท่านั้น การร่วมมือกับ
 ตัวละครแฟนตาซีฝ่ายมิตรของธรรมชาติทำให้จาเร็ดตระหนักถึงความสำคัญขององค์รวมใน
 ธรรมชาติ และมีท่าทีที่โอนอ่อนลงต่อธรรมชาติ จากที่เคยคิดจะทำร้ายธิมเบิลแท็กเพื่อแย่งชิง
 หินตาทิพย์ มีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นจาเร็ดที่ยอมลดอคติลงและยอมเชื่อใจฮ็อบก็อบลิน จาเร็ด
 จึงได้พลังตาทิพย์มาในที่สุด

ไซมอนเป็นอีกตัวละครหนึ่งที่มีโลกทัศน์และการกระทำที่เปลี่ยนไปอย่างชัดเจน
 เมื่อมีพลังตาทิพย์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการตระหนักรู้ หลังจากไซมอนเห็นสัตว์ต่างๆ ถูกฮ็อบลิน
 จับขังและทำร้ายผ่านพลังตาทิพย์จึงเกิดความเห็นใจ แม้พวกเขาจะรอดชีวิตและสามารถกำจั
 ดฮ็อบลินได้แล้ว ไซมอนยังคงขอให้พี่ๆ ของตนย้อนกลับไปช่วยปล่อยสัตว์ที่ยังถูกขังอยู่ในกรง
 นับเป็นการเรียนรู้ของไซมอนจากการที่ชอบจับสัตว์มาขังไว้ในกรงเพื่อเลี้ยงให้เป็นสัตว์เลี้ยงของเขา
 แต่เมื่อมองเห็นความทารุณของฮ็อบลินผ่านหินตาทิพย์ทำให้เขาเลือกที่จะปล่อยสัตว์เหล่านั้นออก
 จากกรงแทน หินตาทิพย์จึงมีบทบาทที่ทำให้เด็กๆ ตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปใน
 ทิศทางที่ดีต่อธรรมชาติมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าตัวละครได้เรียนรู้และเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีลักษณะ
 เป็นมิตรกับธรรมชาติ

การเติบโตและการเรียนรู้ของตัวละครที่สำคัญอีกเหตุการณ์หนึ่ง คือการที่ไซมอน
 ผู้มีความรักสัตว์แต่เลือกฆ่าลูกม้งกรซึ่งเป็นสัตว์ที่สร้างพิษให้ธรรมชาติ เพื่อรักษาสัตว์ที่เป็นมิตร

กับธรรมชาติอย่างกริฟฟินไว้ สื่อให้เห็นการตัดสินใจของไซมอนที่คำนึงถึงองค์รวมของธรรมชาติ เป็นสำคัญ และยังหมายความว่าเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์ตัดสินใจจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ธรรมชาติจะมีพลังมากขึ้นจนสามารถช่วยขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ใหญ่กว่าได้สำเร็จ เช่นเดียวกับที่ไซมอนฆ่าลูกมังกร เป็นเหตุให้แม่มังกรเสียสมาธิ กริฟฟินจึงสามารถสังหารแม่มังกรได้สำเร็จ หรือสามพี่น้องที่สามารถร่วมมือกับตัวละครแฟนตาซีอื่นๆ เพื่อกำจัดปีศาจร้ายได้ หลังจากนั้นวิถีชีวิตจึงกลับสู่ความสงบ พิษร้ายและอาการหลังโกงของยายลูซินดาคลายลง จนหายเป็นปกติ นั่นเท่ากับการได้สุขภาพที่ดีกลับคืนมา อีกทั้งเอลฟ์ยังยอมปล่อยตัวดาวทวดอาร์เธอร์จากการกักขังอันยาวนาน ทำให้เรื่องราวจบลงอย่างมีความสุข

การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวละครแฟนตาซีกับตัวละครเยาวชน ทั้งการเจรจาต่อรอง การอยู่อาศัยร่วมกัน และการช่วยเหลือกันและกัน สะท้อนให้เห็นลักษณะการอยู่ร่วมกันตามแนวคิดนิเวศสำนึกซึ่งผู้ประพันธ์นำเสนอผ่านการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อปราบปีศาจร้ายของตัวละคร โดยมีผลตอบแทนเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และการได้สมาชิกในครอบครัวกลับคืนมา การเรียนรู้ดังกล่าวทำให้ทัศนคติของสามพี่น้องเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เป็นมิตรกับธรรมชาติมากขึ้นและตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการอิงอาศัยในองค์รวม

4.2.2.2 สามพี่น้องผู้ลดบทบาทของวัตถุอันตราย

แนวคิดนิเวศสำนึกเน้นความสำคัญของธรรมชาติโดยยึดถือระบบนิเวศของธรรมชาติเป็นศูนย์กลางของทุกสรรพชีวิตในโลก ดังนั้นเทคโนโลยีหรือวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เพียงฝ่ายเดียวจึงไม่อาจยึดเป็นศูนย์กลางของโลกได้ นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิกเคิลส์* สื่อให้เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและความไร้ศักยภาพของเทคโนโลยีและวัตถุ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีและวัตถุเป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม มนุษย์จึงไม่สามารถพึ่งพาสิ่งเหล่านั้นในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ เห็นได้จากหนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดยึดติดไม่สามารถบอกวิธีกำจัดปีศาจร้ายได้ ดังนั้นจาเร็ดจึงต้องดิ้นรนหาวิธีเอาตัวรอดจากปีศาจด้วยการร่วมมือกับตัวละครฝ่ายมิตรของธรรมชาติ

ไม่เพียงแต่หนังสือคู่มือภาคสนามเท่านั้น วัตถุหรือเทคโนโลยีอื่นๆ ในนวนิยายชุดนี้ต่างถูกลดบทบาทด้วยกันทั้งสิ้น อาทิ จดหมายที่เขียนด้วยลายมือของสามพี่น้องครอบครัวเกรซ ซึ่งปรากฏในส่วนนำคู่กับจดหมายจากฮอลลี แบดวิก เนื้อหาในจดหมายต้องการบอกเล่าว่าสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ที่ปรากฏในนิทานมีตัวตนอยู่จริง พวกเขาจึงถ่ายเอกสารจากหนังสือเก่าๆ ที่บ้านเพื่อนำมาเป็นสำเนาหลักฐานยืนยันความจริง แต่เครื่องถ่ายเอกสารมีปัญหาทำให้เอกสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ที่ได้ไม่ค่อยชัดเจน

เครื่องถ่ายเอกสารเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ถูกกล่าวถึงในนวนิยาย แต่ผู้ประพันธ์ชี้ให้เห็นว่าอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ควรจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์สามารถทำงานผิดพลาดและก่อให้เกิดความเสียหายได้ เทคโนโลยีหรือวัตถุเหล่านี้จึงช่วยอำนวยความสะดวกได้เพียงระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น ไม่อาจอำนวยความสะดวกสบายให้มนุษย์ได้ตลอดกาล

เป็นที่น่าสังเกตว่านวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ตีพิมพ์ช่วง ค.ศ. 2003 – 2004 ในปีนั้นมีคอมพิวเตอร์และผู้คนนิยมใช้อินเทอร์เน็ตในการส่งเอกสารหรือเขียนจดหมายถึงกันอย่างแพร่หลาย แต่ในนวนิยายชุดนี้ก็กลับไม่เอ่ยถึงคอมพิวเตอร์หรือให้ตัวละครใช้อินเทอร์เน็ตแม้แต่ครั้งเดียว ในทางกลับกันการเขียนจดหมายด้วยลายมือกลับเป็นช่องทางการสื่อสารที่พบได้ตลอดทั้งเรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นวิธีการสื่อสารในแบบที่ไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี อีกทั้งการสื่อสารด้วยวิธีการที่ล้าสมัยเช่นนี้ก็กลับสามารถสื่อสารได้ครบถ้วนมากกว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเครื่องถ่ายเอกสาร

นอกจากนี้การที่ผู้ประพันธ์เลือกให้ตัวละครเยาวชนใช้การส่งจดหมายถึงกันแทนการใช้อีเมลหรืออินเทอร์เน็ต ทั้งที่มีการใช้คอมพิวเตอร์กันอย่างแพร่หลายแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดนิเวศสำนึกที่มองว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นบ่อเกิดของปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือเป็นสิ่งที่เร่งให้มนุษย์ผลาญธรรมชาติเร็วมากขึ้น ในทางกลับกันการใช้กระดาษและดินสอเขียนจดหมายหรือการอาศัยในบ้านไม้กลางป่า แม้จะเป็นเทคโนโลยีที่ผลิตจากธรรมชาติในยุคสมัยหนึ่ง แต่ผู้ประพันธ์กลับให้ทัศนคติเชิงลบกับเทคโนโลยีที่ใช้ไฟฟ้า

การตัดถนน หรือวัตถุจากโลหะ อาจเพราะเทคโนโลยีในยุคสมัยใหม่ทำลายธรรมชาติและ
 ใ้ผลประโยชน์ให้มนุษย์มากกว่าเดิม ด้วยทึ่งปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อไม่ให้เป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งจดหมายยังให้ความรู้สึกถึง
 ยุคสมัยก่อน สอดคล้องกับบรรยากาศและลักษณะแฟนตาซีในเรื่องที่มีการใช้ตัวละครแฟนตาซี
 จากตำนานเก่า ใช้ฉากบ้านโบราณซึ่งโอบล้อมด้วยป่าไม้คล้ายอยู่ในชนบท เทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่
 ห่างไกลจากชนบทแห่งนี้ อีกทั้งการผจญภัยของเด็กๆ ยังต้องอาศัยไหวพริบและความช่วยเหลือ
 จากสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ซึ่งต่างมีเวทมนตร์หรือความสามารถเฉพาะ เทคโนโลยีจึงกลายเป็น
 ส่วนเกินและไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ตัวละครได้

ไม่เพียงแต่เทคโนโลยีสมัยใหม่เท่านั้น กระทั่งวัตถุอื่นๆ โดยเฉพาะวัตถุที่มี
 ลักษณะเป็นอาวุธใช้ก่อความรุนแรงได้ถูกปฏิเสธในการแก้ไขปัญหาของตัวละครเอกเช่นกัน เช่น
 เหตุการณ์เมื่อจาเร็ดเผชิญกับมุลการาธปลอมตัวเป็นจาเร็ดมาค้นหาคู่มือภาคสนามที่โรงเรียน
 จาเร็ดใช้วิธีป้องกันตัวตามที่อ่านจากหนังสือคู่มือภาคสนาม คือ การใช้สิ่งที่ทำจากโลหะซึ่งพวก
 อมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่ชอบมาเป็นเครื่องรางป้องกัน โลหะเพียงชิ้นเดียวที่เขามีติดตัวอยู่ในตอนนั้น
 คือมีดพก แต่แทนที่ยักษ์กินคนจะกลัวและล่าถอยไป มุลการาธกลับแปลงร่างเป็นเด็กอ่อนแอ
 เป็นเหตุให้ครูที่มาพบโดยบังเอิญเข้าใจผิดคิดว่าจาเร็ดใช้กำลังข่มขู่เด็กคนอื่น โลหะที่ตาหวด
 เข้าใจว่าใช้ป้องกันตัวจากเหล่าอมนุษย์ได้ แต่อันที่จริงแล้วไม่สามารถทำอันตรายใดๆ กับเหล่า
 ปีศาจร้ายได้ เพราะโลหะเป็นวัตถุที่พวกปีศาจหลงใหลและต้องการนำไปสร้างอาวุธ ฝ่ายที่กลัว
 โลหะจึงน่าจะเป็นฝ่ายมิตรของธรรมชาติ เพราะการสร้างอาวุธจากโลหะสื่อถึงการทำลาย
 ธรรมชาติที่จะตามมาในอนาคต ผู้ประพันธ์จึงสื่อให้เห็นว่าการใช้วัตถุที่มนุษย์สร้างในการกำจัด
 ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่วิธีที่ถูกต้อง วัตถุเหล่านั้นจะกลายเป็นสิ่งที่ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
 ทวีความรุนแรงมากขึ้น

เห็นได้ว่าผู้ประพันธ์ไม่สนับสนุนให้ผู้อ่านมองเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่มีมนุษย์
 สร้างเท่ากับสิ่งที่ธรรมชาติสร้าง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ ดาบเงิน ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์ชั้นเลิศ
 ของคนแคระ เพราะดาบนี้สามารถใช้ตัดได้ทุกอย่างกระทั่งหินและเหล็ก แต่เมื่อมัลลอรีนำดาบไปใช้
 ปราบปีศาจร้าย ดาบเงินกลับมีบทบาทเพียงเล็กน้อยเท่านั้นและยังทำให้มัลลอรีรู้สึกไม่ดีอีกด้วย

มัลลอรืตะสิ่งนั้นเมื่อคิดได้ว่าตนได้ฆ่าก็อบลินตายไปแล้วจริงๆ ไม่ใช่เพียงกวัดแกว่งดาบเพื่อไล่ก็อบลินเช่นทุกครั้ง ความรู้สึกของตัวละครที่มีต่อการใช้อาวุธเพื่อสังหารเป็นไปในทางลบ กล่าวคือ ตัวละครตระหนักได้ว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการใช้ความรุนแรง เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่อาจยอมรับได้ อีกทั้งการสังหารก็อบลินยังไม่สามารถหยุดปีศาจหรือก็อบลินตัวอื่นๆ ได้

บทบาทของดาบเงินนอกจากการฆ่าก็อบลินได้เพียงตนเดียวแล้ว จาเร็ดยังใช้ตัดโซ่ที่ผูกขาคัษ์มุลการาร เพื่อให้มุลการารตกลงไปในบ่อที่มีแต่เศษเหล็กแหลมคม แต่คัษ์มุลการารก็ยังสามารถแปลงร่างเป็นนกบินหนีออกมาได้ เป็นการตอกย้ำว่าดาบเงินซึ่งเป็นวัตถุไม่สามารถใช้แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ หรือแม้กระทั่งดาบไม้ที่มัลลอรืหวงแหนและนำมาใช้ต่อสู้กับก็อบลิน เมื่อก็อบลินบุกมาที่บ้านสไปเดอร์วิก ทั้งที่มัลลอรืเชี่ยวชาญด้านกีฬาฟันดาบและมีดาบไม้อยู่กับตัว แต่กลับไม่สามารถขับไล่เหล่าก็อบลินได้ ในครั้งนั้นมัลลอรืกับจาเร็ดรอดจากเงื้อมมือของก็อบลินได้เพราะก็อบลินเล็งล่าถอยกลับไปเอง ท้ายที่สุดดาบไม้ของมัลลอรืถูกโทรลล์เก็บไปได้และนำมาใช้เป็นเครื่องหลอกล่อต่อรองให้เด็กทั้งสองเข้าไปหา หากจาเร็ดและมัลลอรืต้องการดาบไปช่วยไซมอนจากก็อบลินและเข้าไปเก็บดาบจากโทรลล์ ทั้งสองจะถูกโทรลล์จับกินเป็นอาหาร ในที่สุดวิธีการที่จะช่วยให้สองพี่น้องเอาชีวิตรอดได้ คือจาเร็ดและมัลลอรืต้องยอมทิ้งดาบไว้กับโทรลล์และเดินทางไปช่วยไซมอนด้วยมือเปล่า และอาศัยความช่วยเหลือจากตัวละครแฟนตาซีอย่างฮ็อบก็อบลิน จึงจะสามารถช่วยไซมอนกลับบ้านได้อย่างปลอดภัย ดาบซึ่งเปรียบเสมือนวัตถุที่มนุษย์สร้างและเป็นสัญลักษณ์ของการทำลายจึงไม่สามารถกำจัดปัญหาและอุปสรรคได้ หากจาเร็ดและมัลลอรืเชื่อมั่นศักยภาพของดาบมากกว่าตนเองจนตกหลุมพรางของโทรลล์ และเข้าไปเก็บดาบเป็นเหตุให้ถูกโทรลล์จับกิน เท่ากับมนุษย์ตกลงไปในหลุมพรางของวัตถุและมนุษย์จะถูกทำลายด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตนสร้างขึ้นเอง เพราะการแก้ไขปัญหาล้างแควดล้อมโดยนำเทคโนโลยีไปใช้ในการบังคับควบคุมธรรมชาติ อาทิ การสร้างเขื่อน เป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุและมีแต่จะยิ่งพอกพูนปัญหาสิ่งแวดล้อม¹⁶³ ทั้งในแง่ปฏิบัติที่ต้องตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสร้างเขื่อน และในแง่ความคิดที่มนุษย์จะมองว่า

¹⁶³ เนื่องน้อย บุญยเนตร, *จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก*, หน้า 2.

ปัญหาสิ่งแวดล้อมทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยฝีมือของมนุษย์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มนุษย์จึงหันไปพึ่งพาเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น และสำนึกในเรื่องธรรมชาติลดน้อยลง

สถานะของเทคโนโลยีและวัตถุที่นวนิยายชุดนี้ต้องการสื่อถึงอยู่ในสถานะที่เป็นรองทั้งในมิติธรรมชาติและมิติของสำนึกของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ เพราะเทคโนโลยีและวัตถุที่ปรากฏต่างมีข้อบกพร่องและไม่สามารถช่วยตัวละครก้าวข้ามอุปสรรคหรือกำจัดปีศาจร้ายได้ ดังเช่นความคิดเห็นของจาเร็ดเมื่อมองเห็นว่าแคมป์ของก๊อบลินกับถนนอยู่ใกล้กัน แต่รถที่ขับผ่านไปมาบนถนนกลับมองไม่เห็นปีศาจเหล่านี้ เพราะผู้คนส่วนใหญ่ไม่มีตาทิพย์หรือการตระหนักรู้จึงมองไม่เห็นภัยอันตรายแม้จะอยู่ใกล้ตัวเพียงใดก็ตาม อีกทั้งถนนเส้นนั้นเป็นถนนสำหรับให้รถวิ่งโดยเฉพาะ รถซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์เป็นวัตถุที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้สามารถเดินทางได้อย่างรวดเร็ว แต่กลับกลายเป็นว่าความเร็วจากวัตถุนั้นทำให้มนุษย์ไม่สามารถสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงหรือความเป็นไปต่างๆ วัตถุหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ในนวนิยายชุดนี้จึงล้นแต่มีข้อบกพร่อง ไม่สามารถใช้งานหรือให้ความช่วยเหลือสามพี่น้องได้ตามที่พวกเขาต้องการ พวกเขาจึงต้องคิดหาวิธีกำจัดปีศาจโดยไม่พึ่งพาวัตถุที่มนุษย์สร้างจากการทำลายธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นอาศัยความช่วยเหลือจากตัวละครแฟนตาซีผู้เป็นมิตรของธรรมชาติและอาศัยการกินตามระบบนิเวศเป็นวิธีกำจัดปีศาจร้ายแทน

4.2.2.3 สามพี่น้องผู้ตระหนักถึงการกินในห่วงโซ่อาหาร

หากทั้งเทคโนโลยีและวัตถุที่มนุษย์สร้างไม่สามารถใช้แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้แล้ว มนุษย์เราควรจะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีใด ผู้ประพันธ์นวนิยายชุดนี้ให้คำตอบผ่านการเอาชนะเหล่าปีศาจร้ายของตัวละครเยาวชนในนวนิยาย วิธีการสำคัญที่ใช้ปราบปีศาจร้ายได้ทุกครั้ง คือ การกิน เช่น เหตุการณ์เมื่อจาเร็ดเจอจอตอรองให้โทรลล์จับก๊อบลินกินเป็นอาหารแทนพวกตน โดยเด็ก ๆ ช่วยหลอกล่อก๊อบลินที่กำลังไล่ตามมาให้วิ่งลงน้ำกลายเป็นอาหารของโทรลล์ ทำให้สามพี่น้องสามารถรอดชีวิตได้ทั้งจากโทรลล์และก๊อบลิน เหตุการณ์เมื่อไซมอนเหยียบย่ำลู่มังกรเพื่อทำให้แม่มังกรเสียสมาธิ กริฟฟินจึงสู้ชนะมังกรและสามารถจับมังกรกินเป็นอาหารได้ และอีกเหตุการณ์หนึ่ง เมื่อฮ็อกสกีวีสซึ่งเป็นฮ็อบก๊อบลินดักกินร่างแปลงเป็นนกของ

ยักษ์มูลการารเป็นอาหาร หลังจากเหล่าปีศาจร้ายถูกกำจัด สามพี่น้องตระกูลเกรซจึงสามารถช่วยแม่กลับบ้านได้อย่างปลอดภัย

ทั้งก็อบลิน มังกร และยักษ์มูลการาร ซึ่งเป็นกลุ่มปีศาจร้ายที่ร่วมมือกันเพื่อยึดครองโลกนั้นต่างถูกกำจัดด้วยการกินในห่วงโซ่อาหารตามธรรมชาติซึ่งเป็นการถ่ายโอนพลังงานให้แก่กันตามธรรมชาติในรูปแบบของอาหารและการกิน¹⁶⁴ เพราะผู้ประพันธ์กำหนดให้โทลด์ชอบกินสิ่งมีชีวิตที่ขนาดเล็กกว่าทุกชนิด จึงจับก็อบลินที่วิ่งผ่านมากินเป็นอาหาร ส่วนกริฟฟินกินสัตว์ได้หลายชนิด แต่เนื้อมังกรเป็นอาหารที่กริฟฟินโปรดปรานที่สุด กริฟฟินจึงต่อสู้กับมังกรเพื่อจับมังกรกินเป็นอาหาร เช่นเดียวกับฮ็อบก็อบลินซึ่งชอบกินสัตว์ขนาดเล็ก อาทิ นก หนู หรือแมงเมื่อมูลการารแปลงร่างเป็นนกบินหนีผ่านมา ฮ็อกสวิลล์จึงจับนกตัวนั้นกินเป็นอาหารทันที การกินอาหารตามห่วงโซ่อาหารของธรรมชาติของตัวละครแฟนตาซีทั้งสาม จึงไม่ใช่การกินโดยมีความมุ่งหวังที่จะเช่นฆ่าหรือทำร้ายกัน แต่เป็นการกินเพื่อดำรงชีพ อีกทั้งการกินดังกล่าวยังทำให้สามพี่น้องสามารถเอาชีวิตรอดจากปีศาจร้ายมาได้อย่างปลอดภัย โดยไม่ต้องสูญเสียเลือดเนื้อตัวละครแฟนตาซีฝ่ายมิตรของธรรมชาติแม้แต่หยด

ดังนั้นการกินอยู่ในโครงสร้างของระบบนิเวศราบใดที่สิ่งมีชีวิตอุปโภคและบริโภคธรรมชาติเพียงพอวัตถุประสงค์ 3 ประการเท่านั้น อาทิ เพื่อความอยู่รอด เพื่อสุขภาพ และเพื่อการสืบเผ่าพันธุ์¹⁶⁵ สอดคล้องกับโทลด์ กริฟฟิน และฮ็อบก็อบลินที่กินเพื่อความอยู่รอดและสุขภาพที่แข็งแรงตามกฎหมายของระบบนิเวศ ไม่ว่าจะเป็นโทลด์ผู้หิวโหยกินฝูงก็อบลินซึ่งเปรียบได้กับการวางกลยุทธ์ให้ปีศาจร้ายฆ่าปีศาจร้ายด้วยกันเอง โดยใช้สัญชาตญาณตามธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ เพื่อลดจำนวนปัญหาของสิ่งแวดล้อมโดยไม่สร้างปัญหาใหม่ หรือกริฟฟินกินมังกรและฮ็อบก็อบลินกินนก ทั้งหมดเป็นไปตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตแต่ละประเภท การกินในนวนิยายชุดนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงอยู่หรือถ่ายทอดพลังงานให้แก่กันในระบบนิเวศแตกต่างจากการเช่นฆ่าเพื่อผลประโยชน์ในการครอบครองโลกเช่นเดียวกับที่ยักษ์มูลการารและก็อบลินสังหารคนแคระ เพื่อไม่ให้คนแคระมีส่วนในการครอบครองโลกร่วมกับตน

¹⁶⁴ "Food Chain" <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/212636/food-chain>. (accessed 8 November 2014).

¹⁶⁵ จิราภรณ์ คชเสนี, *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*, หน้า 50.

ในตอนแรกเมื่อสามพี่น้องยังไม่เข้าใจธรรมชาติ พวกเขามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการกิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นเหล่าปีศาจร้ายกินกันเอง

“Jared looked back to see a few goblins paddling for the shore. The troll grabbed them all, shaking and biting and dragging them down to his watery lair.

Jared tried not to look any more. His stomach did an odd, nauseous flip – flop.

Simon looked pale and a little queasy.”¹⁶⁶

จากตัวอย่างเหตุการณ์จาเร็ดและไซมอนมีทัศนคติที่ไม่ดีกับการกินตามธรรมชาติของโทรลล์ ทั้งที่จาเร็ดพยายามไม่มองภาพเหตุการณ์นั้นและไซมอนที่หน้าซีดด้วยความหวาดกลัว อาจเป็นเพราะนั่นคือการกินตามธรรมชาติครั้งแรกที่พวกเขาเคยเห็น ด้วยความไม่คุ้นชินจึงมีปฏิกิริยาต่อต้านดังกล่าว โดยแสดงผ่านสีหน้าท่าทางและปฏิกิริยาของร่างกายอย่างชัดเจน กระทั่งสามพี่น้องผจญภัยร่วมกันมาจนถึงตอนสุดท้าย การกินระหว่างตัวละครแฟนตาซีจึงเริ่มกลายเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับพวกเขา เมื่อกริฟฟินกินมังกร สามพี่น้องจึงไม่มีใครแสดงปฏิกิริยาใดๆ ต่อการกินนั้น เพราะเห็นเป็นเรื่องธรรมดาตามธรรมชาติของกริฟฟิน กระทั่งการกินครั้งสุดท้ายที่นวนิยายชุดนี้แสดงให้เห็น คือเมื่อฮ็อกสทวิลกินยักษ์มูลการธาในร่างนก ในการกินครั้งนี้จาเร็ดแสดงปฏิกิริยาในเชิงบวกทันที

ปฏิกิริยาของจาเร็ดที่มีต่อการกินเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน จากการกินครั้งแรกซึ่งจาเร็ดมีปฏิกิริยาต่อต้าน แสดงให้เห็นว่าไม่สามารถยอมรับการกินตามห่วงโซ่อาหารของธรรมชาติได้ จนเมื่อถึงเหตุการณ์การกินครั้งสุดท้ายจาเร็ดรู้สึกพอใจกับการกินครั้งนี้ได้เห็นชัด แสดงให้เห็นว่าจาเร็ดไม่เพียงมองว่าการกินเป็นสิ่งธรรมดาในระบบห่วงโซ่อาหารของธรรมชาติเท่านั้น การที่ผู้ประพันธ์นำเสนอการกำจัดปีศาจด้วยการกิน อาจจะเป็นเพื่อเน้นความสำคัญของระบบนิเวศว่า ระบบนิเวศที่สมบูรณ์สามารถขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ด้วยตัวมันเอง ดังเช่นที่

¹⁶⁶ Tony Diterlizzi and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*, pp. 86-87.

จิรากรณ์ คชเสนี กล่าวว่าสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกาและราชสถาบันแห่งกรุงลอนดอน นำเสนอใน พ.ศ. 2535 ว่า “ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่อาจแก้ไขได้ด้วยเทคโนโลยี แต่ต้องแก้ไขด้วยการหยุดเบียดเบียนและหยุดก่อมลภาวะให้แก่สิ่งแวดล้อม”¹⁶⁷ แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ จึงหมายถึงการคงความสมบูรณ์ของทุกหน่วยในระบบนิเวศของธรรมชาติ เพื่อให้การกินในห่วงโซ่อาหารตามธรรมชาติเป็นช่องทางในการย่อยสลายและขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมให้หมดไปอย่างถาวร โดยไม่จำเป็นต้องสร้างเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะกลายเป็นภาระหรือขยะของโลกต่อไปในอนาคต

¹⁶⁷ จิรากรณ์ คชเสนี, มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, หน้า 252-253.

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 บทสรุป: การตระหนักถึงสรรพชีวิตกับการปฏิเสธทำที่ทรราช

นวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ของโทนี ดิเตอร์ลิชชี และฮอลลี แบดจ์ นำเสนอแนวคิดที่มีต่อปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมร่วมสมัย โดยนำเสนอว่า ปัญหาทั้งสองล้วนเกิดจากทัศนคติเชิงลบของมนุษย์ที่ยึดติดกับความต้องการของตนเอง จนมองไม่เห็นความสำคัญของผู้อื่นหรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในโลก เป็นเหตุให้มนุษย์ทำร้ายจิตใจซึ่งกันและกัน รวมถึงทำลายธรรมชาติโดยไม่รู้ตัว นวนิยายเรื่องนี้จึงกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงปมปัญหาทั้งสองและแนวทางการปรับเปลี่ยนทัศนคติผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี ซึ่งจะช่วยให้สถาบันครอบครัวและสังคมโลกอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข

ในการนำเสนอปัญหาครอบครัวของนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์ ผู้ประพันธ์การตั้งคำถามกับรูปแบบครอบครัวในอุดมคติหรือครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบไปด้วยพ่อ แม่ และลูก ว่ามีความจำเป็นต่อการเติบโตของเด็กมากเพียงใด โดยชี้ให้เห็นว่าครอบครัวสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ แม้จะมีสมาชิกไม่ครบถ้วนตามรูปแบบของครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวซึ่งมีจำนวนมากในสังคมร่วมสมัย แม้แม่ในนวนิยายไม่มีส่วนร่วมในการผจญภัย เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการสื่อว่าปมปัญหาหย่าร้างของพ่อแม่ มีสาเหตุจากการยึดติดของเด็ก จึงต้องแก้ไขปัญหาที่ตัวเด็กเองเท่านั้น อย่างไรก็ตามแม้อย่างคงอยู่เคียงข้างในโลกแห่งความเป็นจริง ขณะที่พ่อผู้หย่าร้างผลจากครอบครัวไปแล้ว ไม่สามารถกลับมาอยู่เคียงข้างครอบครัวได้ดังเดิม การยึดติดกับพ่อหรือครอบครัวเดี่ยวในอุดมคติจึงไม่ต่างจากการหลงอยู่ในภาพมายา ซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่อันตราย เช่นเดียวกับที่จาเร็ด ฟีนอง และแม่ ถูกปีศาจร้ายคุกคามอย่างหนัก เนื่องจากจาเร็ดยึดติดกับพ่อจึงหลงลืมความสำคัญของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว

ผู้ประพันธ์นำเสนอการปรับเปลี่ยนทัศนคติของจาเร็ดซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง ผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี โดยใช้โครงเรื่องแนว “ฮีโรอิกแฟนตาซี” เพื่อให้ตัวละครได้เรียนรู้และ

เติบโตผ่านการผจญภัยที่ต้องเดินทางออกจากบ้าน ตามหาพี่น้องและแม่ นำไปสู่การต่อสู้กับปีศาจร้าย เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้รอดพ้นจากอันตราย ตลอดจนปลดปล่อยตนเองจากการยึดติดพ่อและการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สำหรับการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางนั้นเป็นหลักการที่ขัดแย้งกับการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ควรตระหนักถึงความปรารถนาของผู้อื่นด้วย อาทิ ความปรารถนาของแม่ที่ไม่ต้องการใช้ชีวิตคู่กับพ่อ และพี่น้องที่ปรารถนาให้จาเร็ดทำลายหนังสือคู่มือภาคสนามเพื่อความสุขสงบของครอบครัว ผู้ประพันธ์สะท้อนให้เห็นว่าการที่ตัวละครยึดตนเองเป็นศูนย์กลางสามารถนำปัญหามาสู่ครอบครัว การผจญภัยในโครงเรื่องแบบฮีโรอิกแฟนตาซีจึงทำให้จาเร็ดตระหนักถึงความสำคัญของแม่และพี่น้องได้ในที่สุด โดยมีปีศาจร้ายเป็นตัวบีบคั้นให้จาเร็ดตระหนักถึงความสำคัญของผู้อื่นในครอบครัวนอกเหนือจากพ่อ นำไปสู่การยอมรับการหย่าร้างและก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในครอบครัว จนสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ได้ด้วยดี

ผู้ประพันธ์ไม่ได้ต้องการสื่อว่าพ่อไม่จำเป็นต่อครอบครัว แต่ต้องการวิพากษ์รูปแบบครอบครัวเดียวในอุดมคติ เพื่อสื่อว่าครอบครัวไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบครบถ้วนตามอุดมคติก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ครอบครัวที่สมบูรณ์ของผู้ประพันธ์จึงเป็นครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวที่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตัวเอง ขณะเดียวกันผู้ประพันธ์ยังตั้งคำถามแนวคิดเดิมที่เคยเข้าใจว่าเด็กจากครอบครัวหย่าร้างต้องกลายเป็นเด็กมีปัญหา ผู้ประพันธ์นำเสนอให้จาเร็ดเป็นเพียงลูกคนเดียวในสามพี่น้องที่มีปัญหา และจาเร็ดยังสามารถเรียนรู้และยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ในภายหลัง จึงเป็นข้อพิสูจน์ว่าเด็กไม่ได้มีปัญหาจากการหย่าร้างของพ่อแม่ แต่มีปัญหาจากการที่ไม่สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้เท่านั้น เมื่อจาเร็ดสามารถปรับตัวและยอมรับความจริงได้แล้ว ปัญหาต่างๆ จึงคลี่คลาย

ในส่วนของปัญหาสิ่งแวดล้อมโทนี ดิเตอร์ลิชชี และฮอลลี แบล็ก นำเสนอความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อม และแนวความคิดที่มีต่อธรรมชาติสองแนวคิดอันส่งผลต่อธรรมชาติแตกต่างกัน แนวคิดหนึ่งคือท่าทีทรวาซซึ่งมองธรรมชาติเป็นเพียงวัตถุที่ถูกสร้างเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ แนวคิดนี้ส่งผลให้ธรรมชาติถูกทำลายและมีปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ผู้ประพันธ์นำเสนอท่าทีทรวาซผ่านตัวละครปีศาจร้ายที่มี

ความหลงใหลในวัตถุซึ่งเป็นอันตรายต่อมนุษย์และธรรมชาติ อาทิ อาวุธ ขยะ ัญมณี และสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นทดแทนธรรมชาติ ขณะที่ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิดคู่ตรงข้ามอีกแนวคิดหนึ่ง คือแนวคิดนิเวศสำนึกซึ่งมองธรรมชาติทั้งหมดเป็นศูนย์กลางของโลกอย่างเท่าเทียม ไม่มีสิ่งมีชีวิตใดอยู่เหนือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ส่งผลให้มนุษย์ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติได้อย่างแท้จริงและเกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืน แนวความคิดเช่นนี้ผู้ประพันธ์นำเสนอผ่านตัวละครแฟนตาซีฝ่ายดีที่มีบุคลิกคล้ายคลึงสัตว์และพรรณพืชตามธรรมชาติ

จาเร็ด ไชมอน และมัลลอรี่ สามพี่น้องครอบครัวเกษตรได้ผจญภัยและมีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครทั้งฝ่ายดีและฝ่ายร้าย จึงได้เรียนรู้โทษของท่าทีทรรษาซึ่งเน้นการควบคุมทำลายธรรมชาติ และเรียนรู้ความสำคัญของแนวคิดนิเวศสำนึกซึ่งให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย ทำให้สามพี่น้องเติบโตทางความคิดมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อผ่านการผจญภัยในแต่ละครั้ง จนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติจากท่าทีทรรษาให้กลายเป็นแนวคิดนิเวศสำนึกได้ กล่าวคือ เปลี่ยนจากเด็กที่เคยทำลายและยึดครองธรรมชาติมาเป็นของตน อีกทั้งยึดติดวัตถุที่เป็นอันตรายต่อธรรมชาติ กลายเป็นเด็กที่ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ สามพี่น้องได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติในฐานะผู้อิงอาศัย ซึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือจากธรรมชาติจึงจะมีชีวิตรอด ผ่านการผจญภัยในแต่ละครั้งที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากตัวละครแฟนตาซีฝ่ายธรรมชาติเท่านั้น จึงจะสามารถเอาชีวิตรอดจากปีศาจร้ายได้ อีกทั้งการกำจัดปีศาจร้ายยังต้องไม่ใช้วิธีการเช่นฆ่าทำลายด้วยอาวุธ แต่ต้องกำจัดปีศาจด้วยการกินตามระบบในห่วงโซ่อาหาร จึงจะถือได้ว่าเป็นวิธีที่ถูกต้องเป็นไปตามหลักธรรมชาติ และสามารถกำจัดปีศาจได้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาองค์ประกอบของแฟนตาซีในนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ในประเด็นปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้ประพันธ์ชี้ให้เห็นว่าปัญหาทั้งสองมีสาเหตุแรกเริ่มจากทัศนคติของมนุษย์ กล่าวคือ ปัญหาครอบครัวเกิดจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความเห็นอกเห็นใจ ขาดความรักใคร่สามัคคี ขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากความคิดท่าทีทรรษาของมนุษย์ที่มองตนเองเป็นใหญ่ ตั้งตนอยู่เหนือสิ่งอื่นในธรรมชาติ จึงขาดความเห็นอกเห็นใจและไม่ปกป้องรักษาธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า

เมื่อกล่าวเช่นนี้แล้วจะเห็นได้ว่าทัศนคติที่ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมถึงผลของทัศนคติเช่นนี้มีความสอดคล้องกัน คือ ล้วนเป็นการมองตนเองเป็นใหญ่ ใฝ่ใจแต่ความต้องการของตนเอง นำไปสู่ความเป็นทรวราช ไม่สนใจผู้อื่นหรือมองสิ่งอื่นด้อยค่ากว่าตน เมื่อมนุษย์มีความคิดเช่นนี้ย่อมทำร้ายทั้งคนใกล้ตัวและธรรมชาติได้โดยง่าย เพราะไม่เห็นความสำคัญและไม่รู้สึกเห็นอกเห็นใจกัน ผู้ประพันธ์จึงใช้องค์ประกอบของแฟนตาซีเพื่อแสดงทัศนคติที่ก่อให้เกิดทั้งปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

ตัวละครปีศาจร้าย อาทิ ยักษ์มูลการธา ก๊อบลิน คนแคระ มังกร และโทลด์ ต่างแสดงให้เห็นลักษณะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เริ่มจากคำหนึ่งถึงแต่ประโยชน์สุขของตนเอง ที่อยากอยู่อย่างสุขสบาย นำไปสู่ท่าทีทรวราชคือมองตนเองเหนือธรรมชาติ ต้องการควบคุมจัดการธรรมชาติเพื่อเติมเต็มความปรารถนาของตน เช่นเดียวกับจาเร็ดและพี่น้อง รวมถึงบราวน์และฮ็อบก๊อบลินก่อนที่จะได้ผจญภัยร่วมกัน แม้ตัวละครที่กล่าวมาจะเป็นตัวละครฝ่ายดี แต่ในช่วงแรกต่างมีทั้งความคิดที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและใช้ท่าทีทรวราชเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ จาเร็ดต้องการพ่อ มัลลอรี่และไซมอนต้องการให้จาเร็ดหยุดก่อปัญหา เช่นเดียวกับบราวน์ที่ต้องการหาผู้ทำลายหนังสือคู่มือภาคสนาม และฮ็อบก๊อบลินที่ต้องการมีชีวิตรอด แม้ความต้องการเหล่านี้จะไม่ใช่อะไรที่เลวร้ายเท่าความต้องการของปีศาจ แต่ทุกตัวละครกลับใช้ท่าทีทรวราชหรือการวางอำนาจเหนือผู้อื่นเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ จนเมื่อตัวละครเหล่านี้ได้ผจญภัยเพื่อต่อสู้กับปีศาจร้ายร่วมกัน เปรียบได้กับการต่อสู้กับความคิดยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและท่าทีทรวราช จึงสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติมาสู่แนวคิดนิเวศสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของผู้อื่นได้ในที่สุด

ขณะเดียวกันการตระหนักถึงคุณค่าของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวมีความสอดคล้องกับแนวคิดนิเวศสำนึกซึ่งตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติ การแก้ไขปัญหาคครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือการตระหนักถึงคุณค่าและรู้จักเคารพสิ่งมีชีวิตอื่นหรือผู้อื่น ไม่ยึดติดแต่ความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ ดังเช่นที่จาเร็ดและพี่น้องตระหนักถึงความสำคัญของแม่และธรรมชาติหลังเหตุการณ์ผจญภัย จะเห็นได้ว่าปัญหาคครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุแห่งปัญหาและหนทางแก้ไขปัญหาที่มีความเชื่อมโยง

สอดคล้องกัน ผู้ประพันธ์จึงสามารถนำเสนอทั้งสองปัญหาควบคู่กันไปได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียว ไม่รู้สึกติดขัดหรือเกิดความไม่เข้าใจปัญหาทั้งสองเรื่อง

แก่นวนิยายชุดนี้นำเสนอปัญหาใหญ่ของสังคมร่วมสมัยคือปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมไปด้วยกันได้อย่างแนบเนียน โดยใช้องค์ประกอบแฟนตาซีช่วยเพิ่มความมหัศจรรย์ และเป็นสื่อในการนำเสนอสาเหตุของปัญหา อีกทั้งนำเสนอหนทางแก้ไขปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างน่าตื่นตาตื่นใจ เรื่องราวเต็มไปด้วยปริศนาลึกลับชวนติดตาม แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จเท่ากับนวนิยายแฟนตาซีชุด *แฮร์รี่ พอตเตอร์* ซึ่งเป็นนวนิยายที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในช่วงเวลาเดียวกัน อาจเป็นเพราะปัญหาทั้งสองที่ผู้ประพันธ์นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* นำเสนอล้วนเป็นปัญหาใหญ่ แต่กลับนำเสนอในรูปแบบนวนิยายชุดขนาดสั้น แม้จะมีจำนวนห้าเล่มแต่เนื้อหาน้อยกว่านวนิยายชุด *แฮร์รี่ พอตเตอร์* มากนัก นอกจากนี้กลุ่มผู้อ่านของนวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* คือกลุ่มเยาวชนที่ยังอยู่ในวัยเด็ก ไม่ใช่วัยรุ่น จึงถูกจำกัดให้ต้องมีเนื้อหาที่สั้นและกระชับเข้าใจง่ายเหมาะสำหรับวัยเด็ก นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* จึงไม่สามารถใช้วรรณศิลป์ถ่ายทอดปัญหาได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่ต้องดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว จนผู้อ่านไม่สามารถรับสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อได้อย่างเต็มที่

ตัวละครสามพี่น้องครอบครัวเกรซทั้งสามคนเหมือนกระโจนเข้าสู่ปัญหาตั้งแต่บทแรกของนวนิยาย เมื่อครอบครัวเกรซย้ายเข้ามาในบ้านเก่าแก่ของตาทวด จาเร็ตเริ่มได้ยินเสียงลึกลับของภูตประจำบ้าน อีกทั้งในบทแรกยังมีการปูพื้นตัวละครอย่างรวดเร็ว ทั้งบอกเล่าปัญหาภายในครอบครัว ความรู้สึกของจาเร็ต และความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ทั้งหมดเกิดขึ้นในบทสั้นๆ บทเดียว หลังจากนั้นเรื่องราวในนวนิยายแต่ละเล่มดำเนินไปอย่างรวดเร็วเพื่อให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ขณะที่ตัวละครต้องเผชิญกับอุปสรรค ถูกปีศาจคุกคาม มีการต่อสู้ผจญภัยเพื่อเอาชีวิตรอดจากปีศาจมากมายแทบไม่ซ้ำหน้ากัน เพื่อให้ตัวละครเกิดการตระหนักรู้อย่างรวดเร็ว จนคล้ายกับว่าผู้ประพันธ์ยึดเยียดบทเรียนให้ตัวละครอย่างหนักหน่วงและต่อเนื่อง ไม่มีช่วงเวลาสงบที่เปิดโอกาสให้ตัวละครหยุดพักและตีความกับความมหัศจรรย์หรือความงามของธรรมชาติอย่างเต็มที่ การให้ความสำคัญเฉพาะฉากต่อสู้ผจญภัย ทำให้ตัวละครถูก

กตตันให้ต้องคิดแก้ไขปัญหายุติตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้อ่านที่เอาใจช่วยตัวละครอาจเกิด ความเครียดตามไปด้วย องค์ประกอบแฟนตาซีที่ควรจะสนุกสนานและจรรโลงใจราวกับถูก นำมาใช้เป็นสื่อเพื่อการสั่งสอนเป็นหลัก หลังจากที่ตัวละครแฟนตาซีแต่ละตัวสั่งสอนหรือชี้แนะ ปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมสำเร็จจะจากหายไป ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างตัวละคร พี่น้องทั้งสามกับตัวละครแฟนตาซี ตัวละครแฟนตาซีที่ควรจะเป็นมิตรและนำความสนุกสนาน มาให้ กลับมีหน้าที่อบรมสั่งสอนเพียงอย่างเดียว ทำให้นวนิยายชุดนี้ขาดความรื่นเริงบันเทิงใจ ผิดจากความคาดหวังของผู้อ่านที่มีต่อวรรณกรรมแฟนตาซี ซึ่งต้องการอ่านเรื่องราวที่สนุกสนาน และชวนให้ผู้อ่านจินตนาการถึงโลกแฟนตาซีเช่นนั้นบ้าง แต่นวนิยายชุดนี้กลับเน้นฉากลึกลับชวน หวาดระแวงและฉากการต่อสู้ที่สะท้อนขวัญ ขาดความรื่นรมย์สดใสของวัยเด็ก เป็นเหตุให้ นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างความประทับใจ และไม่สามารถดึงให้ผู้อ่านดื่มด่ำกับเนื้อเรื่องจนเก็บไปจินตนาการต่อหลังอ่านนวนิยายจบ เมื่อผู้อ่านขาดแรงบันดาลใจที่จะจินตนาการต่อ ย่อมส่งผลให้แนวคิดต่างๆ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการ สื่อถูกลืมเลือนและไม่ถูกกล่าวถึงในวงกว้าง แม้ประเด็นปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ ผู้ประพันธ์นำเสนอจะน่าสนใจมากเพียงใดก็ตาม

นวนิยายชุด *เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ที่สื่อถึงประเด็นปัญหาของสังคม ร่วมสมัยได้ดี แต่ขาดความรื่นรมย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวรรณกรรมเยาวชน แต่ที่จริง ความรื่นรมย์จะทำให้นวนิยายเรื่องนั้นๆ ตรึงตรึงอยู่ในใจของผู้อ่านจนเกิดการขบคิดและการตั้ง คำถาม กระทั่งสามารถตระหนักรู้ถึงประเด็นที่ผู้ประพันธ์นำเสนอได้อย่างชัดเจน เมื่อนวนิยายชุด นี้ขาดความรื่นรมย์จึงไม่อาจสร้างความประทับใจให้หวนกลับมาคิดทบทวนสารที่ผู้ประพันธ์ ต้องการสื่ออีกครั้ง ประเด็นปัญหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอจึงถูกลืมเลือนไปอย่างน่าเสียดาย

นอกจากนี้แม้ผู้ประพันธ์ยังมุ่งนำเสนอจาเร็ดให้เป็นตัวแทนของเด็กที่มีปัญหาจาก การหย่าร้างของพ่อแม่ และให้จาเร็ดผจญภัยในฐานะวีรบุรุษตามโครงเรื่องแบบฮีโรอิกแฟนตาซี เพื่อเอาชนะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จนตระหนักถึงคุณค่าของพี่น้องและยอมรับการหย่าร้าง ของพ่อแม่ได้ในที่สุด เพื่อให้ครอบครัวเกสรอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขแม้ไม่มีพ่อเป็นหัวหน้า ครอบครัว แต่การนำเสนอบางช่วงบางตอนกลับชักนำให้เกิดการตั้งคำถามว่า การผจญภัยใน

ฐานะวีรบุรุษของจาเร็ดมีเพื่อให้จาเร็ดยอมรับครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวหรือเพื่อสร้างตัวแทนพ่อขึ้นมาทดแทนพ่อตัวจริงที่หย่าขาดจากครอบครัวไป

การที่แม่ซึ่งควรเป็นผู้นำครอบครัวแทนพ่อกลายเป็นตัวละครที่นิ่งเงียบและไม่มีบทบาทในฉากแฟนตาซี มุมหนึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้จาเร็ดได้ต่อสู้เอาชนะปัญหาภายในจิตใจด้วยตนเอง แต่ในอีกมุมมองหนึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าแม่ไม่อาจแสดงความเป็นผู้นำครอบครัวในยามที่ลูกตกอยู่ในอันตรายได้ แม่หลีกเลี่ยงให้ลูกชายผจญภัยเพื่อสร้างสมความกล้าหาญ การคิดวางแผน การแก้ไขปัญหาต่างๆ และพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบของผู้นำที่มีความสามารถในการปกป้องครอบครัวและโลกจากภัยอันตราย จึงสื่อได้ว่าการผจญภัยในฐานะวีรบุรุษตามโครงเรื่องแบบฮีโรอิกแฟนตาซีไม่เพียงเพื่อให้จาเร็ดยอมรับการจากไปของพ่อ แต่ยังพัฒนาจาเร็ดให้มีลักษณะความเป็นผู้นำเพื่อทดแทนตำแหน่งพ่อในครอบครัวด้วย หากพิจารณาในมุมมองนี้การผจญภัยแฟนตาซีเพื่อสร้างตัวแทนพ่อจึงเหมือนกับการหวนสู่แนวความคิดเดิมว่า ครอบครัวจำเป็นต้องมีพ่อหรือเพศชายเป็นผู้นำ มากกว่าการยอมรับแม่ซึ่งเป็นเพศหญิงให้เป็นผู้ปกครองครอบครัว

นอกจากนี้แม่ในนวนิยายชุดนี้แม้ผู้ประพันธ์ไม่ได้สร้างให้ตรงตามลักษณะของแม่ในอุดมคติ ที่มีหน้าที่ปกป้องดูแลลูกอย่างใกล้ชิด แต่ยังคงเป็นแม่ในอุดมคติของสังคมร่วมสมัยที่ดูแลและมอบความรักให้ลูก ขณะเดียวกันนั้นยังต้องสนับสนุนการหล่อหลอมความเป็นชายให้แก่ลูกชายของตนด้วย อุดมคติของแม่ชุดใหม่จึงไม่ได้มุ่งเน้นที่การสร้างความสุขสบายให้ลูก แต่มุ่งเปิดโอกาสให้ลูกเรียนรู้และเติบโตตามวิถีปิตาธิปไตยไม่ต่างจากการส่งเสริมผู้ชายให้เป็นผู้นำเช่นในอดีต โดยใช้จินตนาการแฟนตาซีเป็นตัวกลางในการนำเสนอให้ตัวละครเอกเป็นผู้ชายที่กล้าหาญ สามารถผจญภัยและช่วยเหลือเพศที่อ่อนแอกว่าได้ เพื่อพัฒนาตนเป็นวีรบุรุษอันเป็นที่ยอมรับในท้ายที่สุด

นอกจากแม่แล้วในครอบครัวยังมีตัวละครผู้หญิงคือยายลูซินดาและมัลลอรีที่ผิวเผินดูราวกับมีหน้าที่สื่อสารถึงปัญหาครอบครัวและปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่แท้จริงกลับมีส่วนในการต่อยอดแนวคิดปิตาธิปไตยด้วย

ยายลูซินดาเป็นญาติของพี่น้องทั้งสาม เป็นตัวแทนของผู้มีปัญหาคอครบครัน แต่ไม่สามารถทำใจยอมรับปัญหาเหล่านั้นได้จนเวลาล่วงเลยไปหลายสิบปี แต่จาเร็ดผู้เป็นหลานชายใช้เวลาเพียงไม่นานกลับสามารถยอมรับการหย่าร้างของพ่อแม่ได้ โดยมียายลูซินดาเป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยแบ่งปันเรื่องราวความทุกข์ยากของครอบครัวที่ขาดพ่อ นัยหนึ่งชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งเพศชายสามารถยอมรับความจริงได้มากกว่าเพศหญิง ขณะเดียวกันยายลูซินดาเป็นตัวละครที่มีส่วนช่วยให้จาเร็ดเรียนรู้และทำความเข้าใจความเจ็บปวดของตนเอง และยังมีส่วนช่วยบอกใบ้ให้จาเร็ดผจญภัยตามหาปริศนาการหายตัวไปของตาทวด แต่ยายลูซินดากลับไม่มีส่วนช่วยในการต่อสู้เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหาทั้งหมด ปล่อยให้หลานชายผจญภัยแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง อีกทั้งการผจญภัยของจาเร็ดในที่สุดยังช่วยแก้ไขปัญหาคอครบครันของยายลูซินดา ช่วยให้อายและตาทวดได้ทำความเข้าใจกันเป็นครั้งสุดท้าย ยิ่งเป็นการตอกย้ำภาพวีรบุรุษตามแบบปิตาธิปไตยที่นำเสนอผ่านจาเร็ด ซึ่งเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาคอครบครันอย่างที่ผู้หญิงไม่สามารถทำได้

ตัวละครผู้หญิงอีกคนคือมัลลอรีซึ่งในช่วงเปิดเรื่องเหมือนมีสถานะสูงกว่าจาเร็ด เพราะมัลลอรีเป็นพี่สาวคนโตและเป็นนักกีฬาฟันดาบที่มีบุคลิกแข็งแกร่งราวคล้ายคลึงกับผู้ชาย อีกทั้งยังมีสถานะเหนือน้องชายทั้งสองคน กล่าวคือมีสิทธิในการตัดสินใจและออกคำสั่งกับน้องๆ มัลลอรีจึงเป็นดั่งตัวแทนของเพศชายหรือสวมบทบาทแทนพ่อผู้ปกป้องดูแลพี่น้องระหว่างการผจญภัย แต่ในระหว่างการผจญภัยมัลลอรีกลับมีสถานะเป็นผู้ช่วยของจาเร็ด เพราะมัลลอรีไม่มีความรู้เกี่ยวกับโลกแฟนตาซีจึงต้องปฏิบัติตามคำสั่งของจาเร็ดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งในบางสถานการณ์มัลลอรียังคงตกอยู่ในสถานะเหยื่อที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อาทิ ในเหตุการณ์ที่มัลลอรีพบพ่อตัวปลอม มัลลอรีปล่อยดาบจากมือและรีบวิ่งไปช่วยพ่อที่ถูกเชือกมัดแขวนไว้ด้วยมือเปล่า ดาบจึงเป็นดั่งสัญลักษณ์แทนอำนาจของเพศชายยามที่พ่อไม่อยู่ แต่เมื่อพอกลับมามัลลอรีพร้อมที่จะละวางบทบาทเพศชายทันที จึงอนุมานได้ว่าความแข็งแกร่งของมัลลอรีเกิดจากการที่เธอพยายามเข้มแข็งและสวมบทบาทแทนพ่อเท่านั้น ไม่ใช่ความแข็งแกร่งที่เกิดจากการยอมรับคอครบครันที่ไม่มีพ่ออย่างแท้จริง อีกทั้งมัลลอรีไม่ได้ใช้ความเป็นผู้หญิงเพื่อปกป้องดูแลน้อง แต่กลับใช้บุคลิกลักษณะของผู้ชายเป็นอำนาจในการควบคุม การกระทำของมัลลอรีคล้าย

จะยอมรับว่าเพศชายมีอำนาจมากกว่าจึงต้องสวมทับบุคลิกของเพศชายเพื่อผลักดันตนให้เป็นหัวหน้าในกลุ่มพี่น้อง แต่กระนั้นการสวมทับบทบาทที่แสดงความเป็นชายยังไม่สามารถทดแทนเพศชายได้

ในระหว่างการผจญภัยบทบาทของมัลลอรีน้อยลงเรื่อยๆ มองในมุมหนึ่งสื่อได้ว่าการผจญภัยมีเพื่อแก้ไขปมปัญหาในใจของจาเร็ดเพียงผู้เดียว ผู้ประพันธ์จึงให้จาเร็ดมีบทบาทในระหว่างการผจญภัยมากกว่าพี่น้อง แต่อีกมุมหนึ่งสื่อได้ว่ามัลลอรีแม้จะแข็งแกร่ง กล้าหาญ และมีความเป็นผู้นำ แต่เป็นผู้หญิงซึ่งไม่มีอำนาจเหนือผู้ชาย การผจญภัยจึงช่วยดึงบทบาทความเป็นชายของจาเร็ดให้สูงขึ้น ขณะเดียวกันลดทอนบทบาทของมัลลอรีให้ต่ำลง จนในที่สุดมัลลอรีกลายเป็นเพียงช่างเท้าหลังซึ่งมีหน้าที่ติดตามและเชื่อฟังคำสั่งจากจาเร็ดเท่านั้น เห็นได้ชัดจากเหตุการณ์ที่มัลลอรีถูกคนแคระลักพาตัวไปเป็นตัวประกันเพื่อใช้ต่อรองแลกเปลี่ยนกับหนังสือคู่มือภาคสนาม เมื่อมัลลอรีตกอยู่ในสถานะเหยื่อผู้อ่อนแอ ทัศนคติของจาเร็ดที่เคยมองมัลลอรีเป็นคู่แข่งเปลี่ยนเป็นความรู้สึกห่วงใยและต้องการปกป้องพี่สาว เหมือนเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่ต้องปกป้องผู้หญิง โดยเฉพาะภาพที่มัลลอรีถูกจับขังไว้ในโลงแก้วในสภาพที่แต่งหน้าแต่งตัวสวยงามและหลับใหลไม่ได้สตรากับเจ้าหญิงสโนว์ไวท์ที่ยังตอกย้ำภาพความอ่อนแอของเพศหญิง ทำให้จาเร็ดแสดงความห่วงใยและสามารถสวมบทบาทเป็นวีรบุรุษช่วยเจ้าหญิงได้อย่างเต็มที่ การให้มัลลอรีมีภาพเหมือนสโนว์ไวท์จึงไม่ต่างจากเจ้าหญิงในเทพนิยายทั่วไปที่ต้องรอคอยความช่วยเหลือจากเพศชายเท่านั้น นวนิยายชุด*เดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์* ในอีกมุมมองหนึ่งจึงเป็นการตอกย้ำแนวคิดปีตาธิปไตยไม่ต่างจากเทพนิยายในอดีต การประกอบสร้างความเป็นวีรบุรุษของจาเร็ดจึงไม่ใช่เพียงการประกอบสร้างผ่านองค์ประกอบแฟนตาซี แต่ใช้มิติทางเพศสภาพด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ: ความย้อนแย้งในวรรณกรรมเยาวชน

ความตั้งใจของผู้ประพันธ์ที่ต้องการสื่อถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาครอบครัวด้วยการยอมรับรูปแบบครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่แตกต่างไปจากครอบครัวในอุดมคติสามารถสื่อสารได้ครบถ้วนดี แต่การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบแฟนตาซี โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงเรื่องแนวฮีโรอิกแฟนตาซีที่ชูตัวละครให้โดดเด่นเพียงตัวเดียว กลับยิ่งตอกย้ำอุดมคติชุดเดิมซึ่งต้องมี

เพศชายเป็นผู้นำครอบครัว เมื่อการนำเสนอปัญหาครอบครัวมีช่องโหว่อยอมนำไปสู่การตั้งคำถามถึงการนำเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ประพันธ์โจมตีทำที่พระราชหรือการวางตนเป็นนายเหนือผู้อื่นว่าเป็นสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันตามแนวคิดนิเวศสำนึกหรือการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมเป็นทางออกของปัญหา หากเป็นเช่นนั้นผู้วิจัยอดสงสัยไม่ได้ว่าการแบ่งแยกชายหญิงตามแนวคิดปิตาธิปไตยซึ่งให้ผู้ชายเป็นผู้นำและกดทับผู้หญิงให้เป็นผู้ตามนั้นนับเป็นทำที่พระราชด้วยหรือไม่ ผู้วิจัยหวังว่าคำถามดังกล่าวจะช่วยเปิดประเด็นความคิดให้แก่ผู้สนใจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาตัวบทนวนิยายชุดนี้และนวนิยายแฟนตาซีเรื่องอื่นๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จอห์น ก๊อตแมน และ โจน เดอแคลร์. ฝึกลูกให้อารมณ์ดี. แปลโดย สุพิชชา สัจจะมโนชัย และ เอกชัย วัจประภา.
นนทบุรี: สำนักพิมพ์พีมีเดีย, 2553.

จิราภรณ์ คชเสนี. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

เนื่องน้อย บุญยเนตร. จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

เพอร์กูสัน, จอร์จ. เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลป์. แปลโดย กุลวดี มกราภิรมย์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์,
2549.

ภัทรยา เมธพร. สารานุกรมพฤติกรรมเด็ก เพื่อตรวจสอบและพัฒนา *Iq & Eq*. กรุงเทพฯ: มายิก, 2554.

สุกุลภา วิเศษ. "วรรณกรรมเยาวชนชุดเซ็นจูรี ของปีแอร์โดเมนโก บัคคาลาโร." จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2554.

ภาษาอังกฤษ

"Global Warming Solutions" <http://www.environmentamerica.org/programs/ame/global-warming-solutions> (accessed 22 March 2015).

"Life Cycle" www.tooter4kids.com/Spiders (accessed 28 January 2015).

"Food Chain" <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/212636/food-chain>.
(accessed 8 November 2014).

"Forest Resources Assessment 2010: Global Tables" www.fao.org/forestry/fra/fra2010/en
(accessed 27 November 2014).

Ackerman, Marc J. *Clinician's Guide to Child Custody Evaluation*. Hoboken: John Wiley & Sons, 2006.

- Agency, Environmental Protection, "Sources of Greenhouse Gas Emissions"
www.epa.gov/climatechange/ghgemissions/gases/co2.html (accessed 27
November 2014).
- Alex Steffen and Carissa Bluestone. *Worldchanging: A User's Guide for the 21st
Century*. New York: Abrams, 2011.
- Berk, Laura E. *Infants, Children, and Adolescents*. Boston: Pearson Education, 2005.
- Berland, Jody. "The Politics of the Exasperated: Arts and Culture in Canada." *ESC:
English Studies in Canada* 33, no. 3 (2007).
- Bettelheim, Bruno. *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy
Tales*. London: Penguin Books, 1988.
- Briggs, K. M. *The Fairies in Tradition and Literature*. London: Routledge & Kegan Paul,
1978.
- Carl M. Tomlinson and Caral Lynch-Brown. *Essentials of Children's Literature*.
Massachusetts: Allyn & Bacon, 1996.
- Chira, Susan. *A Mother's Place: Taking the Debate About Working Mothers Beyond
Guilt and Blame*. New York: HarperCollins Publishers, 1998.
- Edward James and Farah Mendlesohn. *The Cambridge Companion to Fantasy
Literature*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Gamble, Nikki. *Exploring Children's Literature: Reading with Pleasure and Purpose*. Los
Angeles, California: SAGE, 2013.
- Herbert S Strean and Lucy Freeman. *Raising Cain: How to Help Your Children Achieve
a Happy Sibling Relationship*. New York: Facts on File Pub., c1988.
- Kearney, Christopher A. *Casebook in Child Behavior Disorders*. Belmont, CA:
Wadsworth/Cengage Learning, 2010.

Lamb, Michael E. *The Role of the Father in Child Development*. Hoboken, NJ: Wiley, 2010.

Mark A. Fine and Frank D. Fincham. *Handbook of Family Theories: A Content-Based Approach*. New York: Routledge, 2013.

McCormick, Charlie T. *Folklore an Encyclopedia of Beliefs, Customs, Tales, Music, and Art*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, 2011.

Millikan, Lauren, "The Evolution of Alice Criticism: Psychoanalytic Approach"
www.carleton.edu/departments/ENGL/Alice/CritPsycho1.html (accessed 15 January 2013).

Moore, Bryan J. *Ecology and Literature*. New York: Palgrave Macmillan, 2008.

Parke, Ross D. *Future Families: Diverse Forms, Rich Possibilities*. West Sussex: Wiley Blackwell, 2013.

Portney, Paul R., "What Are the Biggest Environmental Challenges Facing the United States?"
http://www.rff.org/Publications/WPC/Pages/07_09_07_Biggest_Environmental_Challenges-Portney.aspx (accessed 22 March 2015).

Propp, V. *Morphology of the Folktale*. Austin, Texas: University of Texas Press, 2000.

Reynolds, Kimberley. *Modern Children's Literature: An Introduction*. Hampshire: Palgrave, 2005.

Rudd, David. *The Routledge Companion to Children's Literature*. New York: Routledge, 2010.

Russell, David L. *Literature for Children: A Short Introduction*. Boston: Pearson, 2005.

Schlosser, S. E., "Three Billy Goats Gruff"

http://americanfolklore.net/folklore/2010/10/three_billy_goats_gruff.html

(accessed 18 June 2014).

Stephen A. Anderson and Ronald M. Sabatelli. *Family Interaction: A Multigenerational Developmental Perspective*. Boston: Pearson Education, 2007.

Stephens, J. *Language and Ideology in Children's Literature*. London: Longman, 1992.

ThiefLeet, "Carl Jung Interview - Fantasies, Extrovert-Introvert, Psyche of Man"

<https://www.youtube.com/watch?v=0aoDdAIIRTw> (accessed 27 January 2015).

Thompson, Stith. *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Medieval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends*. Bloomington: Indiana University Press, 1955-1958.

Todorov, Tzvetan. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. New York: Cornell University Press, 1975.

Tony Diterlizzi and Holly Black. *The Spiderwick Chronicles: Lucinda's Secret*. New York: Simon & Schuster, 2003.

Tony Diterlizzi and Holly Black. *The Spiderwick Chronicles: The Field Guide*. New York: Simon & Schuster, 2003.

Tony Diterlizzi and Holly Black. *The Spiderwick Chronicles: The Seeing Stone*. New York: Simon & Schuster, 2003.

Tony Diterlizzi and Holly Black. *The Spiderwick Chronicles: The Ironwood Tree*. New York: Simon & Schuster, 2004.

Tony Diterlizzi and Holly Black. *The Spiderwick Chronicles: The Wrath of Mulgarath*. New York: Simon & Schuster, 2004.

Welch, Kelly. *Family Life Now: A Conversation About Marriage, Families and Relationship*. Boston: Pearson Allyn and Bacon, 2007.

Whitbourne, Susan Krauss, "It's Fine Line between Narcissism and Egocentrism"
<https://www.psychologytoday.com/blog/fulfillment-any-age/201204/it-s-fine-line-between-narcissism-and-egocentrism> (accessed 11 October 2014).

White, Mary Lou. *Children's Literature: Criticism and Response*. Columbus: Charles E. Merrill Publishing Co, 1976.

Whyte, Talia, "Top 10 Environmental Issues Affecting Urban America"
<http://thegrio.com/2010/04/22/the-top-ten-environmental-issues-affecting-america/#s:earth-day-at-40-top-ten-environmental-threats-to-black-america-jpg>
(accessed 22 March 2015).

William G. Camp and Betty Heath-Camp. *Managing Our Natural Resources*. New York: Delmar Cengage Learning, 2009.

Zipes, Jack. *Fairy Tales and the Art of Subversion*. New York: Routledge, 1991.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

เรื่องย่อนวนิยายชุดเดอะ สไปเดอร์วิก โครนิเคิลส์

นวนิยายเล่มที่ 1 คือ *เดอะ ฟีลด์ ไกด์* ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 หลังจากพ่อแม่หย่าร้างกัน จาเร็ด ไชมอน และมัลลอรี สามพี่น้องครอบครัวเกษตร ย้ายบ้านตามแม่จากนิวยอร์ก มาอยู่ที่บ้านเก่าหลังใหญ่ของยายลูซินดาที่กำลังรักษาตัวอยู่ใน โรงพยาบาลจิตเวชในชนบท จาเร็ดไม่ต้องการอยู่ที่นี้ เขาต้องการอยู่อพาร์ทเมนต์ในเมืองกับ ครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ แต่แม้ว่าเขาจะก่อเรื่องที่โรงเรียนมากแค่ไหนก็ไม่สามารถเปลี่ยนใจพ่อ แม่ได้ ในวันแรกของการย้ายบ้าน สามพี่น้องได้ยินเสียงประหลาดในผนังบ้านช่วงกลางดึก เพื่อ ตามหาที่มาของเสียง สามพี่น้องถึงกับพังผนังด้านหนึ่ง รื้อทำลายรังของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในนั้น จากการค้นหาในคืนนั้นสามพี่น้องไม่พบที่มาของเสียง พบแต่ห้องสมุดลับที่เต็มไปด้วยหนังสือ เกี่ยวกับภูตพราย และยังมีปริศนาคำกลอนที่บอกไปถึงสถานที่หนึ่งซึ่งซ่อนความลับของบางสิ่งไว้ หลังจากนั้นภายในบ้านมีแต่เรื่องวุ่นวาย พี่น้องของจาเร็ดต่างถูกกลั่นแกล้ง ทุกคนกล่าวโทษ จาเร็ด จาเร็ดพยายามปฏิเสธและแก้ไขปริศนาคำกลอน ด้วยหวังว่าการค้นพบเรื่องราวในบ้านจะ เป็นหลักฐานยืนยันความบริสุทธิ์ของเขา จาเร็ดแก้ปริศนาด้วยความตั้งใจจนพบกับ *คู่มือ ภาคสนามสำหรับโลกมหัศจรรย์รอบๆ ตัวท่าน* ของ *อาร์เธอร์ สไปเดอร์วิก* เนื้อหาข้างในมีแต่ ภาพและข้อมูลของนางฟ้าและภูตพรายทั้งสิ้น จาเร็ดจึงได้รับรู้ว่าสิ่งมีชีวิตปริศนาที่อยู่ในบ้านของเขาอาจเป็น “บราวนี่” ภูตประจำบ้านที่กลายร่างเป็น “บ็อกการ์ด” ในยามโมโห จาเร็ดพยายาม ค้นหาหลักฐานของบ็อกการ์ดเพื่อยืนยันกับทุกคน แต่ความพยายามของจาเร็ดทำให้บ็อกการ์ดยิ่ง ทวีความโกรธและอาละวาดหนักกว่าเก่า จาเร็ดจึงชวนพี่น้องเอาบ้านใหม่ไปให้บ็อกการ์ดแทน คำขอโทษ บ้านจึงกลับสู่ความสงบ หลังจากนั้นไม่นานบราวนี่ชื่อ “ริมเบิลแท็ก” ปรากฏกายให้ สามพี่น้องเห็นเพื่อเตือนถึงอันตรายของหนังสือคู่มือภาคสนามที่จาเร็ดครอบครอง

นวนิยายเล่มที่ 2 *เดอะ ซีอิง สโตน* ซึ่งตีพิมพ์และวางจำหน่ายพร้อมนวนิยายเล่ม ที่ 1 เนื้อเรื่องเล่าถึงจาเร็ดซึ่งเพิ่งทะเลาะและทำลายข้าวของเพื่อนที่โรงเรียนมาหมาดๆ จาเร็ดที่กำลังอารมณ์ไม่ดีปลึกตัวไปใช้เวลาในห้องสมุดลับเพียงลำพัง โดยปฏิเสธที่จะให้

ความช่วยเหลือที่กำลังตามหาแมวอยู่ ระหว่างที่มัลลอรีมุ่งแต่ฝึกซ้อมฟันดาบและจาเร็ดสนใจหนังสือคู่มือภาคสนาม ไชมอนถูกก๊อบลินลักพาตัวไปเนื่องจากเขาถูกเข้าใจผิดว่าเป็นพี่ชายฝาแฝดที่พกหนังสือคู่มือภาคสนามติดตัวไว้เสมอ ธิมเบิลแท็กมาเตือนภัยและแนะนำให้จาเร็ดและมัลลอรีช่วยกันค้นหาหินตาทิพย์ในบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวิเศษที่ช่วยให้มองเห็นสิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์และตามไปช่วยไชมอนได้สำเร็จ เมื่อพบหินตาทิพย์จาเร็ดกลับใช้กำลังเข้าขู่แย่งชิงหินไปจากธิมเบิลแท็กด้วยความร้อนใจ จาเร็ดสวมหินตาทิพย์นำทางมัลลอรีไปช่วยน้องชายฝาแฝดในป่า ระหว่างทางพวกเขาพบกับโทรลล์แม่น้ำซึ่งหวังจะกินเด็กๆ เป็นอาหารด้วยความรีบร้อนเอาชีวิตรอดทำให้ทั้งสองต้องทิ้งดาบไม้ไว้ที่แม่น้ำและเดินทางต่อไปโดยไร้อาวุธ เมื่อเดินทางมาถึงแคมป์ของก๊อบลิน จาเร็ดพบฮ็อกสกีวูล์ฟชื่อ “ฮ็อกสกีวูล์” และไชมอนถูกขังในกรงเหล็กไฟฟ้า จาเร็ดช่วยฮ็อกสกีวูล์ออกจากกรงแลกกับน้ำลายที่มีพลังวิเศษ ทั้งฮ็อกสกีวูล์และจาเร็ดต่างช่วยเหลือกันและกัน ในที่สุดจาเร็ดสามารถช่วยเหลือน้องชายและเอาชีวิตรอดจากฝูงก๊อบลินได้สำเร็จ แล้วจึงย้อนกลับมาช่วยเหลือกริฟฟินและสัตว์อื่นๆ ภายหลังตามคำร้องขอของไชมอน

นวนิยายเล่มที่ 3 *ลูซินดาส์ ซีเคร็ท* ตีพิมพ์ช่วงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2003 แม้จะเกิดเรื่องวุ่นวายต่างๆ ในบ้าน จาเร็ดยังคงยืนยันกรานจะเก็บหนังสือคู่มือภาคสนามไว้กับตัว กระทั่งวันหนึ่งน้ำดื่มที่ใช้ในบ้านเกิดร้อนจนไม่สามารถใช้ดื่มได้อีก มัลลอรีสังหรณ์ใจว่าเหตุการณ์แปลกประหลาดนี้เกิดขึ้นเพราะหนังสือคู่มือภาคสนาม จึงพยายามออกคำสั่งให้จาเร็ดทิ้งหนังสือคู่มือภาคสนามไปเสีย แต่จาเร็ดยืนยันจะเก็บรักษาด้วยตัวเองอย่างหนักแน่น และแสดงความคิดเห็นว่าพวกเขาควรตรวจสอบให้รอบคอบเสียก่อน ว่าหนังสือคู่มือภาคสนามมีโทษหรือประโยชน์ก่อนตัดสินใจทำลายหนังสือ สามพี่น้องจึงร่วมกันค้นหาคุณค่าของหนังสือคู่มือภาคสนามด้วยการเดินทางไปสอบถามจากยายลูซินดาซึ่งพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลจิตเวช และเดินทางเข้าไปในป่าเอลฟ์เพื่อสืบหาร่องรอยของตาทวดอาร์เธอร์ แต่ทั้งเอลฟ์และยายลูซินดากลับยืนยันว่าหนังสือคู่มือภาคสนามเป็นอันตรายทั้งต่อมนุษย์และธรรมชาติ เหล่าเอลฟ์ตั้งใจจะจับหนึ่งในสามพี่น้องไว้เป็นตัวประกันเพื่อแลกกับหนังสือคู่มือภาคสนาม แต่หนังสือคู่มือถูกธิมเบิลแท็กขโมยไปก่อนแล้ว จาเร็ดคิดวางแผนอย่างแยบยล ทำให้เหล่าเอลฟ์เกิดความสับสนและจำคู่แฝด

สลบกัน สามพี่น้องจึงหลบหนีกลับมาถึงบ้านได้อย่างปลอดภัย พร้อมความเชื่อใหม่ว่าตาทวดไม่ได้ทิ้งลูกสาวไป และยังคงมีชีวิตอยู่ในแดนสวรรค์ของเอลฟ์

นวนิยายเล่มที่ 4 *ดิ ไอรอนวูด ทรี* ตีพิมพ์ในช่วงเดือนเมษายน ค.ศ. 2004 เหตุการณ์เริ่มต้นในงานแข่งขันกีฬาฟันดาบของมัลลอรีที่โรงเรียน จาเร็ดพบกับปีศาจที่ปลอมตัวเป็นจาเร็ดเพื่อมาตามหาหนังสือคู่มือภาคสนาม จาเร็ดตัวจริงจึงชักมีดออกมาข่มขู่ปีศาจ เนื่องจากหนังสือคู่มือภาคสนามระบุว่ามนุษย์มักจะเกรงกลัวโลหะ แต่ปรากฏว่ามีดทำให้ครูที่เดินมาพบเห็นเหตุการณ์เข้าใจผิด คิดว่าจาเร็ดกำลังจะใช้มีดทำร้ายนักเรียนคนหนึ่ง จาเร็ดจึงถูกเรียกพบผู้ปกครอง ระหว่างที่เกิดเรื่องวุ่นวายอยู่นั้น มัลลอรีถูกคนแคระลักพาตัวไปขังในโรงแก้วในเมืองร้าง เพื่อใช้เป็นข้อต่อรองแลกเปลี่ยนกับหนังสือคู่มือภาคสนาม จาเร็ดและไซมอนจึงเดินทางไปช่วย แต่เพราะจาเร็ดกำลังหวาดวิตกว่าแม่จะส่งเขาไปอยู่กับพ่อ ทำให้จาเร็ดระเบิดอารมณ์ใส่ไซมอนหลายครั้ง และยังทำให้จาเร็ดไม่มีสมาธิคิดหาวิธีเอาตัวรอด จนทั้งเขาและไซมอนถูกคนแคระจับขังไว้ในกรงด้วยกัน แต่เพราะไซมอนมุ่งมั่นคิดหาวิธีเอาตัวรอดอย่างไม่ย่อท้อ ทำให้จาเร็ดสำนึกได้และช่วยไซมอนคิดหาวิธีหนี กระทั่งสามารถแย่งชิงกุญแจเปิดกรงจากคนแคระและช่วยมัลลอรีออกจากโรงแก้วได้สำเร็จ สามพี่น้องหลงทางอยู่ในเมืองร้าง กระทั่งพบกับตัวเคาะซึ่งช่วยบอกทางออกให้แก่สามพี่น้อง ทั้งหมดจึงหนีรอดออกมาจากเมืองร้างได้สำเร็จ แต่กลับต้องมาพบเห็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เมื่อยักษ์มุลการาททรยศคนแคระส่งก๊อบลินให้สังหารคนแคระอย่างโหดเหี้ยม สามพี่น้องรู้สึกกลัวอย่างมากจึงตัดสินใจว่าจะเล่าเรื่องทั้งหมดนี้ให้แม่ฟัง ไม่ว่าจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม

นวนิยายเล่มที่ 5 คือ *เดอะ แร็ท ออฟ มุลการาท* ตีพิมพ์ในช่วงเดือนกันยายน ค.ศ. 2004 เมื่อสามพี่น้องเดินทางกลับมาถึงบ้านพบว่าบ้านถูกพังยับเยิน อีกทั้งแม่ยังถูกปีศาจลักพาตัวไปแล้ว จาเร็ดกับธิมเบิลแท้ก็จึงเดินทางเข้าไปในป่าเอลฟ์ด้วยกัน จาเร็ดขอร่องเอลฟ์ให้เขาได้พบกับตาทวดเพื่อปรึกษาวิธีต่อสู้กับปีศาจ แต่ตาทวดกลับไม่สามารถให้คำตอบได้ ตาทวดรู้เพียงจุดอ่อนของเหล่าปีศาจร้ายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จาเร็ดและพี่น้องจึงตัดสินใจแฝงตัวเข้าไปในวังขยะ ต้องต่อสู้กับก๊อบลินและมังกรอย่างดุเดือด แต่ทั้งสามสามารถรอดชีวิตมาได้ด้วยความช่วยเหลือของกริพฟิน สามพี่น้องเข้าไปในวังขยะ ได้พบกับพ่อแม่ที่ถูกมัดไว้คนละมุมใน

หอคอยปราสาท แม่ยังคงนอนหลับไม่ได้สติ ขณะที่พ่อพร่ำบอกกับลูกๆ ว่ารู้สึกผิดที่ทิ้งครอบครัวไป และต้องการเริ่มต้นใหม่ชีวิตใหม่พร้อมกับลูกๆ แต่จาเร็ดไม่หลงกลคำลวงของพ่อตัวปลอม ทำให้พ่อตัวปลอมโกรธและคืนร่างเป็นยักษ์มุลการารและจับพี่น้องของจาเร็ดไว้เป็นตัวประกัน จาเร็ด ธิมเบิลแท็ก และฮ็อกสกีลร่วมมือกันจนกำจัดมุลการารได้สำเร็จ โดยจาเร็ดหลอกล่อให้มุลการารเล่าเรื่องต่างๆ จนไม่ทันระวัง แล้วจึงให้ธิมเบิลแท็กไปช่วยพี่น้องของเขาไว้ จากนั้น จาเร็ดจึงทำให้มุลการารเสียหลักตกลงไปในหลุมลึก แม้สุดท้ายมุลการารจะแปลงร่างเป็นนกบินหนีขึ้นมาได้ทัน แต่กลับหนีไม่พ้นเงื้อมมือของฮ็อกสกีลที่คอยดักจับนกอยู่ก่อน ฮ็อกสกีลคิดว่านกปีศาจมาเด็ดหัวกินอย่างเอร็ดอร่อย หลังจากยักษ์มุลการารตาย จาเร็ดจึงยอมปล่อยวางจากหนังสือคู่มือภาคสนาม ขณะที่ตาทวดได้รับอิสระจากเอลฟ์ จึงสามารถตายตามอายุขัยและสูญสลายไปพร้อมกับหนังสือคู่มือภาคสนามได้อย่างสงบ คำสาปที่ส่งผลต่อคุณยายลูซินดา รวมถึงปมในจิตใจหายไปในวันที่ คุณยายลูซินดาได้กลับมาอยู่บ้านอีกครั้ง ครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจมากขึ้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกอบพร ธิรเจริญสกุล เกิดเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 วิชาเอกวรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี การศึกษา 2552 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดี เปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555

